PROVINCIALE

OMNIVM ECCLESIARVM CAthedralium vniuersi orbis, Cum Practica, stylo, & formis Cācellariæ Apostolicæ iuxta morem Romanæ Curiæ per literas Alphabeti descriptarū. Nuper a Libro Cancellariæ Apostolicæ excerptū. Omnibus in Rom. Cu. versantibus vtile, & necessarium.

Romæ in Vico Peregrini.
M. D. XLIII.

PROVINCIALE OMNIVM Ecclesiarum excerptum a libro Cancellariæ Apostolicæ.

IN ciuitate Romana sunt quinq; ecclesiæ quæ Patriarchales dicuntur, videlicet. Ecclesia . s. Ioannis Lateraneñ. quæ consueuit habere priorem ordinis.s.Augustini, modo Decanum.

Ecclesia.s. Petri quæ habet Archipresbyterum, qui debet esse Cardinalis.

Ecclesia, seu monasterium.s. Pauli extra muros Vrbis, quod hẽt Abbatem ordinis.s.Benedicti.

Ecclesia.s Mariæ maioris, quæ habet Archipresbyterum, qui debet esse Cardinalis.

Ecclesia, seu monasterium . s. Laurentii, extra muros quod habet Abbatẽ ordinis .s. Benedicti . Quibus ecclesiis assignati fu it epi septẽ, videlicet.

Dominus Papa.
Eps Ostieñ.& Velletrensis.
Eps Portuensis,&.s.Ruffinæ.
Eps Sabinensis.
Episcopus Tusculanensis.
Episcopus Prænestinensis.
Episcopus Albanensis.

¶ Singulis aũt Vrbis Ecclesiis assignati sunt Presbyteri Cardinales Viginti, octo, Diaconi vero sunt.18.

¶ In primis de ecclesiis presbyterorum Cardinalium.

Tituli.s.Crucis in Hierusalem presbyter Cardinalis.
Tituli sanctorum Marcellini,& Petri presbyter cardinalis.
Tituli sanctorum quatuor coronatorum Presbyter Cardinalis.
Tituli sanctorum Ioãnis,& Pauli presbyter Cardinalis.
Tituli sanctæ Anastasiæ presbyter Cardinalis.
Tituli.s.Sabinæ presbyter Card.
Tituli .s. Stephani in Coelio monte presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Clementis presbyter Card.
Tituli sanctorum Nerei, & Archilei presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Susannæ presbyter Card.
Tituli .s. Potentianæ presbyter Card.
Tituli .s. Sixti presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Petri ad vincula presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Martini in montibus presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Eusebii presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Priscæ presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Praxedis presbyter Cardina.
Tituli .s. Vitalis presbyter Cardinalis.
Tituli . s. Ciriaci in Termis presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Marci presbyter Cardinalis.
Basilicæ Duodecim Apostolorum presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Marcelli presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Laurentii in Lucina presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Laurentii in damaso presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Balbinæ presbyter Cardinalis.
Tituli .s Mariæ in transtiberim presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Ceciliæ presbyter Cardinalis.
Tituli .s. Grisogoni presbyter Card.

¶ De ecclesiis Diaconorum Cardinaliũ.

Sanctæ Luciæ in Septisoliis
Sanctæ Mariæ in Aquiro.
Sancti Theodori.
Sanctæ Mariæ in Cosmedin.
Sancti Georgii ad Velumaureum.
Sanctorum Cosmæ & Damiani.
Sanctæ Mariæ nouæ.
Sancti Hadriani.
Sanctorum Georgii,& Bacchi.
Sanctæ Marę inuia lata.
Sanctæ Mariæ in porticu.
Sancti Angeli.
Sancti Nicolai in carcere Tulliano.
Sanctæ Mariæ in Domnica.
Sancti Eustachii.
Sancti Nicolai inter imagines.
Sancti Viti in macello.

Sanctæ Agathæ.
Episcopi qui sunt sub Ro. Pont. & nõ sunt in alterius prouincia constituti.
Ostiensis, & Velletrensis.
Portuensis, & s. Ruffinæ.
Sabinensis.
Tusculanensis.
Prænestinensis.
Albanensis.
Ciuitates mundi, quæ vltra vrbem tenentur a Christianis.

In Campania & maritima.

Anagnin.
Sagnin.
Ferentin.
Alatrin.
Verulan.
Terracineñ.
Sorañ.
Fundañ.
Aquinas.
Tiburtin.

In Aprucina, & Marsicana prouincia.

Aquileñ. / Furconeñ — vniti
Marsicañ.
Valuensis, seu Sulmoneñ.
Theatinus.
Adrieñ. / Pennensis. — vniti
Aprutinus, seu Therañ.

In Thuscia, & patrimonio.

Nepesiñ. / Sutriñ. — vniti
Ciuitateñ. vel Ciuitatis Castellañ. / Ortañ. — vniti
Balneoregieñ.
Montisfalconis. / Cornetañ. — vniti.
Vrbeuetañ.
Viterbieñ. / Tuscaneñ. — vniti.
Castreñ.
Suaueñ.
Clusinus.
Perusiñ.
Castellanus.
Aretiñ.
Grossetañ.
Vulterañ.
Seneñ. Archeps.
Lucañ.
Pistorieñ.
Pientiñ.
2 Florentiñ. Archieps. 2
Fesulañ.
Binensis.
Lunensis.
Sarzaneñ.
Corthonensis.

In Ducatu Spoletano.

Assisinas.
Fulginas.
Nucerin.
Eugubiñ.
Spoletañ.
Tudertin.
Amelieñ.
Narniensis.
Interamnensis.

In Marchia Anconitana.

Asculanensis.
Firmañ.
Camerinensis.
Auximanensis.
Humanas. / Anchonitañ. — coniuncti.
Esinensis, vel Exinas.
Senogalieñ.
Fanensis.
Pisaurensis.
Forosemproniensis.
Calliensis.
Vrbinas, seu Sancti Leonis.
Racanatensis.
Macceratensis.

In Romandiola.

3 Archieps Rauenas habet hos suffraganeos.
Ariminensis.
Foroliuiensis.
Ce sanetensis.
Ceruiensis.
Brittonoriensis.

Foropompiliensis.
Imolensis.
Fauentinus.
Sarenien. vel Sarsinaten.
Mutinen.
Regien.
Bononien.
Ferrarien.
Bobien.
Comaleden.
Parmen.
Barcinen.
Placentin.

¶ In Insula regni Siciliae.

¶ Archieps Panormitanus hos habet suffraganeos.
Agrigentin.
Mazaren.
Meleuitan. vel Malten.

¶ Archieps Montis regalis hos habet suffraganeos.
Siracusanensis.
Cathaniensis.

¶ Archiepiscopus messanensis hos habet suffraganeos.
Cephaludensis.
Pacen. & Lipparien. sunt vniti.
Sancti Marci. / Militen. — isti duo sunt exempti & vniti.

¶ In Calabria.

¶ Archiepiscopus Regien. hos habet suffraganeos.
Lucensis.
Cotroniensis.
Cassanensis.
Cathacensis.
Neocastrensis.
Giracensis.
Toropeten. alias Tropiensis.
Bonensis.
Squlacensis.

¶ Archiepiscopus Cosentin. hunc habet suffraganeum.
Marturanensis.

¶ Archiepiscopus Rossanen. non habet suffraganeos.
Bisignanen. est exemptus.

¶ Archiepiscopus Sanctae Seuerinae hos habet suffraganeos.
Ebriacen. vel Vmbratican.
Strangulen. vel Seronien. aut Insulen.
Geneocastren. vel Genicocastren.
Gerentinen.
Sancti Leonis.

¶ In Apulia.

¶ Archiepiscopus Larcatin. hos habet suffraganeos.
Mutulensis.
Castellanen. vel Castellanaten.

¶ Archiepiscopus Brundusin. hunc habet suffraganeum.
Astrinen. vel Ostrinen.

¶ Archiepiscopus Hidrontin. hos habet suffraganeos.
Castrensis.
Galipolitan.
Liciensis, vel Licenensis.
Vgentin. vel Ogentin.
Lucensis, vel Lucadensis.
Neritonen. est exemptus.

¶ Archiepiscopus Barensis hos habet suffraganeos.
Betontinensis
Caelphaian. vel Melphiten.
Iuuenacensis.
Rubentinensis, vel Rubensis.
Salpensis.
Cauriensis.
Bitterensis.
Conuersan.
Minerulensis.
Polignianensis.
Catherinensis.
Lauellinensis.

¶ Archiepiscopus Tranensis hos habet suffraganeos.
Vigiliensis.
Andren. vel Adrien. / Penensis. — coniuncti.

¶ Archiepiscopus Sipontin. vel Montis Gargani hos habet suffraganeos.
Vescanensis. / Troianensis. — exempti.
Melphiensis.

Monopolitanen. } exempti
Rapollen.
17 ¶ Archiepiscopus Consan. hos habet suffraganeos.
Auranensis.
Sacranensis.
Montisuiridis.
Laquedonen.
Sancti Angeli de Lombardis.
Bisaciensis.
18 ¶ Archiepiscopus Acherontin. hos habet suffraganeos.
Potentiensis.
Gricariensis.
Venusinensis.
Grauinensis.
Angolensis.

¶ In terra laboris.

19 ¶ Archiepiscopus Beneuentanus cuius ciuitas est Romanæ Ecclesiæ hos habet suffraganeos.
Thelesinen.
Sanctæ Agathæ.
Aliphiensis, vel Alipharen.
Montis Marani
Auellinensis.
Vican.
Arianensis.
Boianensis, vel Roianen.
Asculanensis.
Nucerin.
Terribulensis.
Draconensis.
Vlturanensis.
Alarinen.
Ferentinensis, vel Florentinen.
Ciuitatensis.
Termolensis.
Lesinensis.
Frequentinensis.
Triuentinensis.
Biminensis.
Vadiensis, vel Gadiensis.
Musauensis
Sanctæ Mariæ.
20 ¶ Archiepiscopus Salernitan. hos habet suffraganeos.
Caputaquensis
Policastrensis.
Nusaultan. vel Nuscan.
Sarnensis
Aceruensis, vel Acernen.
Marsicensis.
Rauellensis est exemptus.
21 ¶ Archiepiscopus Amalphitan. hos habet suffraganeos.
Capricanensis.
Scalensis, vel Camensis.
Minorensis.
Siteranensis.
22 ¶ Archiepiscopus Surrentin. hos habet suffraganeos.
Lobrensis.
Salpensis.
Equen. vel Aquẽsis, alias Vicen. vel Vican.
Castellimaris, vel Scabiensis.
23 ¶ Archiepiscopus Neapolitanus hos habet suffraganeos.
Auersan. est exemptus.
Nolan.
Puteolanensis.
Cumanensis.
Acerran.
Isculan.
24 ¶ Archiepiscopus Capuanus hos habet suffraganeos.
Theanensis.
Caluensis.
Calmensis.
Suessan.
Venafran.
Aquitanen. vel Aquinaten.
Isernensis.
Casertanensis.
Caiaciensis.
Casinen. est exemptus.

¶ In Tuscia, & Corsica.

25 ¶ Archiepiscopus Pisan. hos habet suffraganeos.
Messanensis.
Aiacensis.
Alariensis.
Segonensis.
Ciuitatensis.
26 ¶ Archiepiscopus Ianuensis hos habet

suffraganeos.
Bobiensis, vel Robiensis
Aprumacensis, vel Brumacensis
Metenensis, vel Maranensis.
Acciensis, vel Amprumacensis,
Nubiensis, vel Nebiensis.
Nauensis.
Albiganensem.

¶ In Sardinia.

¶ Archiepiscopus Calaritanensis hos habet suffraganeos.
Sulcitan. vel Sulden.
Doliensis.
Suellensis, hodie est vnitus Calaritan.
¶ Archiepiscopus Turitan. hos habet suffraganeos.
Sorrensis.
Plonatensis.
Ampuriensis.
Cisacensis, vel Cirardensis.
Castrensis.
Othauensis, vel Othaicensis.
Bosanensis.
¶ Archiepiscopus Alborensis hos habet suffraganeos.
Vssellensis
Sanctæ Iustæ.
Terræ albæ.
Ciuitatensis.
Galtellinensis. Isti duo sunt exempti.

¶ In flamminia, & Lombardia.

¶ Archiepiscopus Rauennas hos habet suffraganeos.
Adriensis.
Comaclensis.
Ceruiensis.
Foroliuiensis.
Foropompiliensis.
Velliuiensis.
Cesenatensis.
Sareniensis, vel Sarsinatensis.
Fauentin.
Imolensis.
Mutinensis.
Bononiensis.
Reginensis.
Parmensis.

Barcinensis.
¶ Archiepiscopus Mediolanensis hos habet suffraganeos.
Bergomensis.
Brixiensis.
Cremonensis.
Laudensis.
Nouariensis.
Vercellensis.
Ipporegiensis.
Vigleuiensis.
Astensis.
Aquensis.
Albensis.
Terdonenensis.
Saonensis.
Albinganensis.
Vintimilensis.
Placentin.
Papiensis.
Ferrariensis. Isti duo sunt exempti.
¶ Archiepiscopus Taurinensis hos habet suffraganeos.
Casalen.
Salutiarum.
Montisregalis.

¶ In Dalmatia supra mare.

¶ Patriarchatus Aquilegiensis hos habet suffraganeos.
Mantuanensis.
Cuman.
Tridentinensis.
Veronensis.
Marauensis.
Paduanensis.
Vincentinensis.
Teruisinensis.
Concordiensis.
Cenetensis.
Feltrensis.
Bellunensis. Isti duo sunt vniti.
Polanensis, vel Ponensis.
Parentinensis.
Triestinensis, vel Tergestinensis.
Comaclensis, vel Petenensis.
Capitis Istriæ, vel Iustinopolitan.
Maoriensis.
Ciuitatis nouæ, vel Emonensis.

¶ In Istria supra mare.

¶ Patriarchatus Gradensis hos habet suffraganeos.

Castellanensis, vel Venetiarum.
Torcellanensis
Equilensis, vel Ensulan,
Caprulensis.
Ciodiensis.
Ciuitatis nouæ.

¶ In Sclauonia.

74 ¶ Archiepiscopus Iadrensis hos habet suffraganeos.

Ausarensis.
Veglensis.
Arbensis.

75 ¶ Archieps Spalatensis hos habet suffra.

Traguriensis.
Teniensis.
Scardonensis.
Temnensis.
Nonensis.
Almisiensis.
Sibinicensis.
Farensis.

76 ¶ Archiepiscopus Ragusinensis hos habet suffraganeos.

Stagnensis.
Rossonensis, vel Bossononensis.
Tribuniensis.
Catharensis.
Bacensis, Rosensis — conjuncti.
Biduanensis.

77 ¶ Archiepiscopus Antibarensis hos habet suffraganeos.

Dulcinensis.
Suacinensis
Driuastensis.
Polastrensis.
Scodrensis.
Arbensis.
Sardensis.
Suttarensis, vel Acittarensis.

¶ In Regno Vngariæ.

78 ¶ Archiepiscopus Strigoniensis hos habet suffraganeos.

Agriensis.
Nitriensis.
Vaciensis.
Quinq; ecclesiensis.
Vesprimiensis.
Iauriensis

79 ¶ Archiepiscopus Colocensis hos habet suffraganeos.

Zagabriensis, vel Zagrablensis.
Transiluanensis.
Visimburgensis.
Voccadrensis.
Cenadiensis
Suiniensis.
Bosnensis.

¶ In Regno Poloniæ.

40 ¶ Archiepiscopus Guezensis hos habet suffraganeos.

Vbratislauiensis.
Lubricensis.
Vanensis est exemptus.
Plorensis.
Cracobiensis.
Poznauiensis.
Mazouiensis.
Pomeuariensis, vel Vadislauiensis.

¶ In Alemania.

41 ¶ Archiepiscopus Maguntin. hos habet suffraganeos.

Pargensis caput Regni Boemiæ.
Marousensis, vel Olomensis.
Filterensis.
Herbipolensis.
Constantiensis.
Curiensis.
Argentinensis.
Spirensis.
Vormacensis.
Verdensis.
Hildesimensis.
Albestatensis.
Paldeborensis.
Bambergensis est exemptus.

42 ¶ Archiepiscopus Coloniensis hos habet suffraganeos.

Leodiensis.
Traiectensis.
Monasteriensis.
Mindensis.
Osnaburgensis, vel Osemburgensis.

Archieps

¶ Archiepiscopus Bremensis hos habet suffraganeos.
Barduicensis, nunc destruct.
Cadeburgensis, vel Conuermeñ.
Lubicensis.
Auetnieñ. vel Mihliburgeñ.

¶ In Liuonia, & Prucia.

¶ Archiepiscopus Rigensis hos habet suffraganeos.
Olisiensis.
Trabatensis.
Curomensis.

¶ De Insula Sanctæ Mariæ in Prutia.
Lithoniensis.
Zimaliensis.
Vermensis.
Pomezaniensis.
Sambiensis.
Culmensis, vel Curladensis.

¶ Archiepiscopus Magdeburgensis hos habet suffraganeos.
Huergensis.
Brandeburgensis.
Misineñ. vel Misñ.
Manserburgensis.
Citeñ. vel Nueburgeñ.

¶ Archiepiscopus Salseburgensis hos habet suffraganeos.
Patauiensis.
Ratisponensis.
Frisreneñ. vel Fisingeñ.
Gurcensis.
Brisinensis.
Sequouensis.
Reineñ. vel Enimoñ. de nouo creat.
Lauendineñ. vel Lauentiñ.

¶ Archiepiscopus Treuerensis hos habet suffraganeos.
Metensis.
Tullensis.
Virdunensis

¶ In Burgundia, & Sabaudia.

¶ Archiepiscopus Bisuntiñ, hos habet suffraganeos.
Basiliensis.
Lausanensis.
Bellicensis.

¶ Archiepiscopus Tarentasiensis hos habet suffraganeos.
Seduensis.
Augustensis.

¶ In prouincia prouinciæ.

¶ Archiepiscopus Eduensis hos habet suffraganeos.
Dignensis.
Niciensis.
Grassensis.
Glaudatensis.
Senetensis.
Venciensis.

¶ Archiepiscopus Aquensis hos habet suffraganeos.
Aptensis.
Regensis.
Foroiuliensis.
Vanicensis.
Sistaricensis.

¶ Archiepiscopus Arelatensis hos habet suffraganeos.
Massiliensis.
Auinionensis.
Vasionensis.
Aurasicensis.
Tricastrinensis.
Carpetoracensis.
Cauallicensis.
Tholonensis.

¶ Archiepiscopus Vienensis hos habet suffraganeos.
Valentineñ. Diensem sunt coniuncti.
Viuariensis.
Grationopolitañ.
Maurianensis.
Gebennensis.

¶ In Francia.

¶ Archiepiscopus Lugdunensis hos habet suffraganeos.
Eduensis.
Matisconensis.
Cabilonensis.
Lingonensis.

¶ Archieps Senoñ. hos hẽt suffraganeos.
Parisiensis.
Carnotensis.
Aurelianensis.
Niuernensis.

Antisiodorensis
Trecensis.
Meldensis.
¶ Archiepiscopus Remensis hos habet suffraganeos.
Suessionensis.
Cathalanensis.
Cameracensis.
Tornacensis.
Morinensis.
Attrebatensis.
Ambianensis.
Nouionensis.
Siluenatensis.
Beluacensis.
Laudunensis.

¶ In Normandia.

¶ Archiepiscopus Rothomagensis hos habet suffraganeos.
Baiocensis.
Abrincensis.
Ebroicensis.
Sagiensis.
Lexouiensis.
Constantiensis.

¶ In Britannia.

¶ Archiepiscopus Turonensis hos habet suffraganeos.
Cenomanensis.
Nannetensis.
Carisopitensis.
Venetensis.
Leonensis.
Trecorensis.
Andegauensis.
Briocensis.
Maclouiensis.
Redonensis.
Dolensis.

¶ In Ducatu Aquitaniæ.

¶ Archiepiscopus Bituricensis hos habet suffraganeos.
Claromontensis.
Ruthenensis.
Lemonicensis.
Mimatensis.
Albiensis.
Casurcensis.
Castrensis.
Vabrensis.
Turellensis.
Sancti Flori.
Aniciensis est exemptus.

¶ Archiepiscopus Tholosanus hos habet suffraganeos.
Pictauiensis.
Xanctonensis.
Engolismensis.
Petragoricensis.
Agennensis.
Condouiensis.
Mallacensis.
Lucionensis — de nouo creati.
Sarlatensis.

¶ In Vasconia.

¶ Archiepiscopus Auxitañ. hos habet suffraganeos.
Aquensis.
Lectroensis.
Conuenarum.
Conseranensis.
Taruiensis.
Olorensis.
Vasatensis.
Baionensis.
Lascurrensis.
Adurensis.

¶ In Gotia.

¶ Archiepiscopus Narbonensis hos habet suffraganeos.
Carcassonensis.
Biterrensis.
Agathensis.
Ledouensis.
Sancti Pontii Thomeriarum.
Electensis.
Nemausensis.
Magalonensis.
Vticensis.
Elnensis.

¶ In Regno Aragonum.

¶ Archiepiscopus Tarraconensis hos habet suffraganeos.
Barchinonensis.
Gerundensis.
Vicensis.

Illerdensis.
Vrgellensis.
Dertusensis.
Valentinensis.
Maioricensis.
64 ℭ Archiepiscopus Cæsaraguſtañ. hos habet suffraganeos.
Oscensis.
Tirasonensis.
Pampilonensis.
Calaguritañ.
Segobricensis.

ℭ In Regno Castellæ, & Legionis.

65 ℭ Archiepiscopus Toletanus hos habet suffraganeos.
Seguntinensis.
Oxomensis.
Burgensis.
Palentiñ.
Segobsensis.
Conchensis.
Cordubensis.
Carthaginensis.
66 ℭ Archiepiscopus Compostellanus hos habet suffraganeos.
Abulensis.
Placentinensis.
Salamantiñ.
Elborensis.
Caurinensis.
Vlixbonensis.
Legionensis. } exempti
Ouetensis.
Samorensis.
Ciuitatensis.
Egitaniensis.
Lamentensis.
Pacensis.

ℭ In Regno Portugaliæ.

67 ℭ Archiepiscopus Brachatensis hos habet suffraganeos.
Portugalensis caput regni.
Columbriensis.
Visensis.
Autiensis.
Tudensis.
Lucensis.
Astoricensis.
Mindoniensis.
68 ℭ Archiepiscopus Ispalensis hos habet suffraganeos.
Gienensis.
Codicensis, vel Gadeñ.
Siluensis.
Mariochitañ. in Aphrica.
Rubicensis.

ℭ In Regno Angliæ.

69 ℭ Archiepiscopus Eboracensis hos habet suffraganeos.
Dunelensis.
Barleobensis.
ℭ Archiepiscopus Cantuariensis hos habet suffraganeos.
Londoniensis.
Roffensis.
Cicestrensis.
Exouiensis.
Vinconiensis.
Vellensis. } vniti.
Bathomensis.
Garesbienensis.
Vuigorniensis.
Herefordensis.
Conuertensis. } coniuncti.
Lichefeldensis.
Lincolinensis.
Noruicensis.
Heliensis.
Menenensis.
Laudauensis.
Bangorensis.
De sancta Asaph, siue Assaneñ.

ℭ In Regno Hyberniæ, siue Irlandiæ.

70 ℭ Archiepiscopus Armachañ. hos habet suffraganeos.
Dundelegalensis.
Lugundunensis.
Mirdensis.
Conuarensis.
Argadensis.
Bachabonensis.
Bathugurensis.
Damligiriarensis.
Dardkiensis.
Cluanensis.
Dondalerkglñ.

Lumidinensis.
Tubernensis.
Cluenaria.
Drumorensis.
¶ Archiepiscopus Dublanensis hos habet suffraganeos.
Gledolarensis.
Fernensis.
Offoriensis.
Leglinensis.
Rildarensis, vel Darensis.
¶ Archiepiscopus Casselensis hos habet suffraganeos.
Laoniensis, vel Linuricensis.
Finabrensis.

¶ De Insula Cathal.

Dekerua.
Imilicensis.
Rossensis,
Vatrafordensis.
Lisinorensis,
Clonensis.
Corkarensis.
Derosaylichir.
Lumbricensis.
¶ Archiepiscopus Tuanensis hos habet suffraganeos.
Duacensis.
Demageo.
Guachdunensis.
Deroscomon.
Decholam.
Clonfertensis.
Achadensis.
Alachdensis.
Detelmunduach.
Elfinensis.

¶ In Regno Daciæ.

¶ Archiepiscopus Lundensis, Suetiæque primas hos habet suffraganeos.
Rosfrildensis.
Othomensis.
Sestleuicensis.
Ripensis.
Rauelensis.
Vuibergiensis.
Arusiensis.
Burhlanensis.

¶ In Regno Nouergiæ.

¶ Archiepiscopus Nidrosiensis hos habet suffraganeos.
Bergensis.
Stauangiensis.
Helmetensis.
Asloensis.
Horcadensis.
Pharensis.
Sodrensis.
Greualadiensis.
Eaensis.
Scolatensis.
Olensis.
Grandensis.
Nellandensis.

¶ In Regno Suetiæ.

¶ Archiepiscopus Vpsalensis hos habet suffraganeos.
Scarensis.
Lincopensis.
Stiruuniensis.
Aguriensis.
Aloensis.
Vaxionensis.
Abdensis.

¶ In Regno Scotiæ.

¶ Archiepiscopus Sancti Andreæ hos habet suffraganeos.
Glasquensis.
Ergadiensis.
Candidæ casæ,
Catanensis.
Abredonensis.
Dumblanensis.
Brichinensis.
Murenensis.
Rossensis.
Dunkeldensis.
Glauidensis.

¶ In Regno Sardiniæ.

¶ Archiepiscopus Calaritan. hos habet suffraganeos.
Sulciensis, vel Sulcitan.
Dolensis, vel Doliensis.
Suellensis.
¶ Turitanus Archiepiscopus hos habet

suffraganeos.
Sorrensis.
Plonaccensis.
Ampuriensis.
Cisardensis.
Castrensis.
Othanensis.
Rosañ.
Archiepiscopus Arborensis hos habet suffraganeos.
Vselensis.
Sanctum Iustum.
Terræ albæ.
Ciuitatensis est exemptus.
Galcellinensem.
¶ In Vltramarinis partibus, & quæ tenentur ab infidelibus.
¶ Patriarcha Hierosolimitanus hos habet suffraganeos.
Ebronensis.
Lidensis.
Ascalonensis, qui dicitur Bethleem.
¶ Archiepiscopus Tyrensis hos habet suffraganeos.
Aconensis.
Sidomensis.
Bericensis, vel Benc ensis.
Pencensis, vel Paucadensis.
¶ Archiepiscopus Cæsareæ hũc habet suffraganeum.
Sabasteñ. qui alias dicitur Samaria.
¶ Archiepiscopus Nazarenus hunc habet suffraganeum.
Thiberiadiensis.
¶ Patracẽsis Archiepiscopus nullum habet suffraganeum.
¶ In Patriarchatus Anthioceñ. sunt. cliii. Ecclesiæ Cathedrales, ad instar illius verbi Euangelici, Impletum est rethe magnis piscibus. cliii. de quibus his temporibus hos habet Archiepiscopos, qui inferius annotantur. Suffraganei vero sunt isti.
Gabulensis.
Laodicensis.
Anencendensis.
Tripolitañ.
Biblieñ. qui dicitur Gibilet.
¶ Archiepiscopus Tarsiñ. nullum habet suffraganeum.
¶ Archiepiscopus Edesiñ. qui alias dicitur Rex Medorum nullum habet suffraganeum.
¶ Archiepiscopus Apparieñ. habet hunc suffraganeum.
Valaniensis.
¶ Archiepiscopus Tulupdeñ. qui alias dicitur Eliosopolitañ. nullum habet suffraganeum.
¶ Archiepiscopus Conzeñ. nullum habet suffraganeum.
¶ Archiepiscopus Manustreñ. nullum habet suffraganeum.

¶ Iuxta traditiones veterum, & etiam quædam scripta, quæ authoritatem habent non modicam apud Palestinos, & maxime Græcos, Hierosolimitana Ecclesia vsq; ad tempora D. Iustiniani Augusti Episcopum habuit, nulla vel modica dignitatis prærogatiua gaudentem, tempore vero prædicti Principis congregata est synodus generalis apud Constantinopolim tempore Domini Vigilii Papę, Elicii Constantinopolis, Apollinarii Alexandrini, do. Eustachii Anthioceñ. Patriarcharum super tribus capitulis, videlicet, super scriptis Theodorici Thitil. Itẽ scriptis Theodorini Mopsuestę Episcoporũ, & epistola Hibæ ad Marim Persam, In qua synodo post alias ecclesiæ Dei necessarias institutiones, quas pro tempore promulgãdas decreuerat Sanctorum Patrum, qui ad eam conuenerant authoritate prædicta Deo amabilem honorare Ecclesiam, & eius Episcopo locum inter Patriarchas dare communi sanxit voluntate, reuerentiam exhibens sanctæ Resurrectionis. Et quoniam prædicta Dei Ciuitas Hierusalem, & ciuitas quasi in limitibus Alexandrini, & Anthiocheni Patriarcharum erat, nec haberent vnde illi vrbes ordinarent suffraganeos, nisi vtrique Patriarchæ aliquid detraheretur, visum est expediens, vt ab vtroque aliquid deserperet, vt eidem iuxta formam aliorum Patriarchatuum ordinarent

subiectas. Subtraxerunt ergo Antioccñ. Cæsarieñsm, & Sutopolitañ. metropoles, Alexandrinum vero Raquibensem, qui est hodie Patracensis, vbi non est Archiepiscopus metropolitañ. & quoniam eundem Patriarcham oportebat habere præter supradictos Metropolitañ. familiares suffraganeos, quos Greci Euicellos vocát, subtraxerunt, prædictis Metropolitañ. quosdam episcopos, & quosdam de nouo creauerunt, vsq; ad.xxv. quorum vrbium numerum, & nomina subiunximus, computatis prius Metropolitañ. & earũ suffraganeis. Et ordo est talis.

¶ In Palestina.

¶ Prima Sedes Cæsarea Manconia, quæ & Palestiñ. vocatur, quam reędificauit Herodes, sub hac sunt Episcopatus Decem & octo.

Semantipadrida.
Yamas.i.Arsur.
Nicopolis.
Sorucis.
Rasias, alias Rabos.
Regum Apogos.
Regum Serico.
Regum Homas.
Bemmengadaron.
Adotus Regum.
Pamlias.i.Palmenum.
Aziotus typum.
Ephromason.
Eltilion.
Tricomias.
Toxus, vel Trexus.
Scalcum.
Constantunaquis.

¶ In Gallilea.

¶ Sedes secũda Scitopolis, sed hodie ob venerationem Annunciationis Dominicæ, & Natiuitatis Beatæ Mariæ virginis translata est sedes ad Nazaret. Sub hac sunt Episcopatus.ix.videlicet.

Capitelidos.
Miru.
Gedeum.
Pelon, vel Pileñ.
Mulius.
Yppus.
Tretacomas.
Climaugaulanus.
Comanas.

¶ In Arabia, & Syria.

¶ Sedes tertia Vetera Arabiæ. Sub hac sunt Episcopatus.xxxv.

Adrason.
Neiu.
Ierapolis.
Neupolis.
Phenustus.
Constandas.
Tricomias.
Saltum.
Exaconnas.
Comogonias.
Comastanis.
Comocoreatus.
Comonilutinos.
Conusucatis.
Conuseraconas.
Diasferason.
Philodelfios.
Esuis.
Philopopoles.
Dyonisias.
Pontraconicas.
Canosados.
Vocaneos.
Comiseraconas.
Suffraganeorum prima Ledda, quæ est hodie Sanctus Georgius.
Ioppe.idest, Iaffe.
Aslaon.
Meunas.
Neapolis.
Iericuntus.
Tyberiadis.
Legionum.
Capicolmo.
Maltroneñ.
Nazareth, vbi hodie est Archiepiscopus.
Tabor vbi transfiguratus est Christus.
Caraca, vel Petra.
Hadraga.
Helrenopolis.
Fram

Monsina, vbi in Pedemontis est Abbatia in vertice Episcopatus.
¶ Hæc est ordinatio sub Apostolica sede Antiochiæ Catholicorum Metropolitanorum Archiepiscoporum, & Episcoporum.
Catholicus Yrampolis, quæ est Baldoch.
Catholicus, qui est perfidus.
¶ Sedes prima secūdæ ordinationis, Sub hac sede sunt hii Episcopatus.
Porphireon.
Plomaidis.
Sidon.
Sarepta.
Biblium.
Beri on
Orchosia.
Beritus.
¶ Secunda Sedes secundæ ordinationis Tharsus. Sub hac sede sunt hii Episcopatus.
Sebastis.
Mallos.
Tina.
Thoricos.
Poderados.
¶ Sedes Tertia Edessa. Sub hac sunt hii Episcopatus.
Virromi.
Constantia.
Carron.
Matropolis.
Vachaon.
Cedmaron.
Intheria.
Querquensia.
Tapasaron.
Calimicos.
¶ Sedes quarta Appamia. Sub hac sunt hii Episcopatus.
Epiphania.
Larissa.
Riphania.
Valanea.
Archusa.
¶ Sedes quinta Terapolis .i. Malbech. Sub hac sunt hii Episcopatus,
Scuma.
Sunon.
Varnallis.
Neofemea.
Petri.
Errimon.
Balichi.
Europi.
¶ Sedes sexta Rostraa. Bulllech. Sub hac sede sunt hii Episcopatus.
Cerason.
Philadelphia.
Auscadon.
Zotoyma.
Hetri.
Yem.
Perambo.
Dyonisia.
Neylon.
Lorea.

¶ In Armenia.

¶ Sedes septima Anauersa. Sub hac sunt hii Episcopatus.
Epiphania.
Rossos.
Alexandres.
Ymorpolis.
Camprisopolis.
Flamas.
Castanelli.
Eguas.
Siria.
¶ Sedes octaua Seluisia. Sub hac sede sunt hii Episcopatus.
Claudiopolis.
Diocesaria.
Oropi.
Dalixandos.
Senila.
kelenderis.
Anemori.
Sicopolis.
Lamos.
Antiochia parua.
Irmopolis.
Nephelia.
Ristra.
Yompi.
Philadelphia parua.

Germanico.
Mobda.
Domeciopolis
Zinocpolis.
Adrason.
Miloi.
Neapolis.

¶ In Syria.

¶ Sedes noua Damascus sub hac sede sunt episcopatus innumerabiles.
Pamiponi.
Laudacia.
Guuakonechora.
Zabrudaldanabi.

¶ Archiepiscopus Tornaluentis, qui est primus totius Bulgariæ. & nullum habet suffraganeum.

¶ Archiepiscopus Velesbudien.

¶ Archiepiscopus Proscxalmensis hos habet suffraganeos.
Scopien.
Pizriensem.
Budinensis vel brusiberensis.
Luosiensem.
Brunciberensem.

¶ In Romania.

¶ Ecclesia constantinopolitana hos habet suffraganeos.
Colubriensem.
Naturensem.
Spigacensem.
Dorkensem.
Pauadensem.
Calcedoennsem.

¶ Archiepiscopus Irachliēsis hos habet suffraganeos.
Redesconensis.
Peristaciensis.
Calipolensis.
Darnensem.
Curlorensem.
Archadopolitañ.
Misinensem.

¶ Archiepiscopus Patraceñ. hos habet suffraganeos.
Lapsacensem.
Dinensem de sallana.

¶ Archiepiscopus Sqiilicen̄. vltra brachiū sancti Georgii hos habet suffraganeos.
Troianum.
Andrunicanum.
Lacorensem.
Decandimonia.
Lupudiensem.
De Epigonia.
Libariensem.

¶ Archiepiscopus Vetlsien̄. hos habet suffraganeos.
Rosfionensem.
Aprensem.
Ripsalensem.

Madricensis Archiepiscopus, & adrinopolitanus archiepiscopus nullos habet suffraganeos.

Traianopolitañ. Archiepiscopus vnum habet suffraganeum.
Aniensem.

Malziacen. habet vnum suffraganeum.
Maronensem.

Messipolitan. Archiepiscopus hunc habet suffraganeum.
Xanociensem.

Philippensis Archiepiscopus hos habet suffraganeos.
Christopolitanum.
Dragonensem.
Crisopolitannm.

¶ Archiepiscopus Serreß. nullum habet suffraganeum.

¶ Archiepiscopus Thesalonicen. hos habet suffraganeos.
Citren.
Veriensem.

¶ Archiepiscopus Larissenus hos habet suffraganeos.
Dinutrich, vel Dimutricen.
Almurensem.
Cardicensem.
Nazarocensem.
Sidoniensem.
Dinucensem.

Archiepiscopus Neopatensis hos habet suffraganeos.
Lariaten. vel lauaçen.

¶ Archipiscopus Thebañ. hos habet suffraganeos.
Zorocemensis.
Castoriensis.
¶ Archiepiscopus Atheniens. hos habet suffraganeos.
Termopilensis,
Daualiensis.
Salonensis.
Nigropontensis.
Albelonensis.
Reonensis.
Molgarensis.
Eginnensis.
¶ Archiepiscopus corinthieñ. hunc habet suffraganeum.
Arguinensis.
¶ Archiepiscopus patracensis. hos habet suffraganeos.
Coloniensis.
Mothonensis.
Coronensis.
Amiclensis.
Andreuillensis.
¶ Archiepiscopus Corsiens. non habet suffraganeum.
¶ Archiepiscopus Duracensis non habet suffraganeum.
¶ In insula Creteñ.
¶ Archiepiscopus Cretensis hos habet suffraganeos.
K rozensis.
Archadiensis.
Gerapetrensis.
Sicinensis.
Milopotaniensis.
Ariensis.
Calamoniensis.
Agiensis.
Rissaniensis.
Atridẽsis Archiepiscopus hos habet suffraganeos.
Casensis.
Scopulensis,
Napronensis.
Margaricensis.
¶ Soltaniensis Archiepiscopus hos habet suffraganeos.
Helenensis.
Sudensis.
Monouasiensis.
Taurisiensis.
Marrochitaniensis.
Vosprenensis Archiepiscopus hos habet suffraganeos.
Thephelisiensis.
Marreheñ.
Cersoñ
¶ Archiepiscopus Collosseñ. qui dicitur Rhodon non habet suffraganeum.
¶ Archiepiscopus Cambalieñ. in dominio Tartarorũ non habet suffraganeũ.
Tempore Pipini regis Francorum fuit cõposita hæc descriptio.
¶ Ex parte Aegypti detinet soldanus sup maritimam senlonam vbi fuit tempore grecorum sedes Archiepiscopalis.
Item detinet Gazarum & Varonem quæ fuerunt castra Templariorum, & fuit sedes episcopalis tẽpore græcorum.
Versus Hierusalem detinet Sebasten, quæ fuit. & est sedes episcopalis.
Item detinet Neapolim quæ est una cum terra Sebasteñ. antiquitus Samaria dicebatur.
Item detinet grande gericum & Castrum planorum & Castrum falbarũ quæ fuerunt Castra nobilissima.
Templariorum hæc omnia detinet cum pertinentiis suis.
Versus Arabiã, & in arabia detinet Ebrõ quæ nũc sanctus Abraham nũcupatur, & est sedes episcopalis.
Item Castrum nobilissimum quod Caphila dicitur.
Item Patraceñ. Cuniateñ. & est archiepiscopalis sedes, quæ nunc Eracumvulgariter nuncupatur.
Item Castrum montis regalis & sebe cum pluribus aliis Castris, quorum nomina ignorantur, & hæc terra debet esse filię principis Pipini & protenditur a Hierusalem per xvi. dietas.
Item vallem de mossa, quæ est pars iduınex & hæc est versus Damascum vbi sunt plura Castra & villæ quorũ noĩa

Ignorantur, & debent esse domicellæ prædictæ.
Item versus Atton, & versus Nazareth castrum Saporiæ, quod fuit regis.
Item montem Tabor, & Castrum Burię quæ fuerunt Abbatis dicti montis.
Item ciuitatem Vaim vbi olim fuit sedes Episcopalis.
Item Bersaidam ciuitatem Petri & Andreæ.
Item castrum quod bellum videre dicitur quod fuit hospitalis Hierosolimitãl.
Item in terra de Gor vbi fuit Sodoma, & Gomorra castrum quod Marescalcia dicitur, quod fuit dicti regis.
Item Iericho quod fuit Abbatissæ sancti Lazari de Bethania & distat ab hac parte Hierusalem per septem leucas.
Item supra mare Galileæ ciuitatem tibe riadis quæ est sedes episcopalis & protenditur hæc terra per duas dietas, & amplius, & hæc omnia detinet cum pertinentiis suis.
Itém versus Arabiam ex hac parte castrũ quod dicitur Cauadesuet, quod est fluuius, qui iuxta Tiberiadim fluens fluuio Iordanis iungitur. dominus autem Tiberiadis est princeps galileæ.
Item Tiron & Accon versus montanam Castrum Saphet quod fuit templariorum.
Item Castrum Nouum quod fuit domini Tironis quod esse debet filiæ dicti principis.
Item vadum Iacob quod est templariorum.
Item Cæsaream Philippi, quod Bellinas vulgariter appellatur, & est episcopalis sedes. & debet esse filiæ dicti Principis, & hæc terra protenditur per vnam dietam supra Tirum in Cauas maximas.
Item episcopatum Simodẽ. castrũ, quod Belfeth dicitur, & Canam Belciassem, & protenditur hæc terra per dietã & plus.

In Aphrica.

Qui colliguntur ex Conciliis Aphricanis.

Archiepiscopus Tingensis.
Seprensis.
Fessensis.
Bugiensis.
Cyrenensis, qui dicitur Bonandrensis.
Hipponensis.

Archiepiscopus Carthaginensis, siue Tunisensis.
Tripolensis.
Baianensis.
Capritanensis.
Basensis.
Basilitanensis.
Sebastianensis.
Vsulensis.
Estuagensis
Mattiriensis
Calamensis.
Constantin. hodie
Madaurensis
Tagastensis
Scleniseliatensis.
Abriritanensis
Neopolitanensis
Vticensis
Visiparensis
Verensis.
Laculariensis
Adrumentinensis.
Sunensis.
Massylitanensis
Aquisregni
Fulsiculensis
Sitiphensis
Horocellorum
Opoensis
Aurensis
Abiritanensis
Rusurensis
Icositanensis
Pusquilensis.
Vuilenitanensis.

Ai, 1016/1147

¶ Et est sciendum quod in primitiua ecclesia fuit assignatum & determinatum per dominum papam, & de consilio fratrum ipsius, quomodo deberent venire ad ecclesiam Romanam pro soluendo tributo domino papæ, & hoc de exemptis intelligitur, & aliarum ecclesiarum prelatis, vel per legitimos procuratores ipsarum ecclesiarum monasteriorum & locorum aliorum religiosorum seu domorum, & de filiis quæ tenent feudum a dicta Romana ecclesia. Et ita describitur ad soluendum tributum.

¶ Apuli, Italici, singulis annis quando curia est vltra montes, quando vero citra singulis bienniis.

¶ Gallici, prouinciales, Cathalani singulis biennis quando curia est vltra montes, quando vero curia est citra montes singulis annis.

¶ Theutonici, Vngari, siculi, singulis biennils.

¶ Anglici, Hispani, singulis trienniis.

¶ Vltramarini singulis quadriennìis.

¶ Imperatores Xpianorum.

¶ Imperator Romanorum.

Imperator Constantinopolitanensis.

¶ Reges Christianorum.

Rex Francorum.	Rex Cypri.
Rex Angliæ.	Rex Scotorum.
Rex Castelle & legionis.	Rex Sardiniæ.
Rex Siciliæ.	Rex Daciæ.
Rex Aragonum.	Rex Norvveyæ.
Rex Vngariæ.	Rex Trinacliæ.
Rex Portugalliæ.	Rex Bohemiæ.
Rex Maioricarum.	Rex Poloniæ.
Rex Nauarræ.	Rex Suetorum, vel Sueciæ.
Rex Armeniæ.	

¶ In Ibernia.

Catholicus.	Rex Coleniensis.
Comachiæ.	Rex Minauiæ.

Meie, cathelinæ. Ibi hodie non sunt reges, scilicet, tota Ibernia est sub rege Angliæ.

¶ Isti sunt feudatarii Ecclesiæ Romanę.

Rex Siciliæ.	Rex Aragonum.
Rex Sardiniæ.	Rex Vngariæ.
Rex Hierosolimitañ.	

¶ Dominus Clemens Papa .v. fecit fratem Ioannem de mõte Cornino ordinis minorum existentem in dominio Tartarorum Archiepiscopum Cambaliensis in partibus Orientis, & fecit consecrari in curia nouem fratres eiusdem ordinis in episcopos, quos misit ad partes illas suffraganeos, & in auxilium ipsius archiepiscopi, & fuit sibi missum Pallium de curia & ordinatum etiam quod esset pro successore propter loci distantiam.

¶ Dominus Ioannes Papa .xxii. fecit quendam de ordine Prædicatorum archiepiscopum.

Soltamen. in partibus Aquilonis & eodem modo misit sibi septẽ fratres ipsius ordinis pro suffragan. quos fecit consecrari in curia in episcopos & fuit subimissum pallium successorum, vt supra.
Et est sciendum ꝙ hodie non sunt plures ecclesiæ patriarchales, seu episcopales, nisi de nouo crearentur per sedem apostolicam.

¶ Isti eligunt Roman. Imperatorem.

In primis Archiepiscopus Maguntinensis sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius.
Item Archiepiscopus Coloniensis sacri Imperii per Italiam Archicancellarius.
Item Archiepiscopus Treuerensis per regnum Arelatensis Archicancellarius.
Rex Boemiæ qui fuit Dux.
Marchio Brandeburgensis.
Dux Saxoniæ.
Comes Palatiñ. Rheni. Vnde versus Maguntinensis Treuerensis Coloniensis Est Palatiñ. dapifex. Dux portiror ensis,
Marchio præpositus Cameræ Pincerna Boemus. Hi statuunt dominum cunctis per secula mundi.

¶ Imperator Romañ. debet coronari tribus coronis, videlicet. Prima Ferrea quæ significat potentiam & fortitudinem & de ista Corona Ferrea debet coronari per Archiepiscopum Colonieñ. in villa quæ Aquisgrana dicit Colonieñ. prouinciæ Leodieñ. dioc. Secunda est de Argento quæ significat, ꝙ in ipso est clara iustitia & munda & de ipsa argentea corona coronatur per Archiepiscopum Mediolañ. in ecclesia Modotien. & est Mediolaneñ. diocœsis. Tertia est de Auro quæ significat maioritatem & nobilitatem omnium metallorum vnde per ipsam comparationem debet esse in ipso Imperatore semper iustitia & debet eam firmiter seruare, & semper permittere reddere vnicuiq; quod suum est, & de ista corona aurea vltimo debet coronari in Vrbe per dominum Papam in Basilica sancti Petri in altari sancti Mauritii in signum ꝙ est Imperator & sub eo ratione sue confirmationis. Vnde dictus Imperator stare non debet in Vrbe, nisi per vnam noctem post suam coronationem, & in exitu Vrbis ascendit montem vnum prope ecclesiam sancti Petri extra muros per duo milliaria, qui vocatur mons Maurus, qui quidem mons altior est omnibus aliis de contrata dictæ Vrbis, & tũc quãdo est in vertice montis eleuans manum voluendo se dicit, omnia quæ videmus nostra sunt, & ad mandata nostra perueniunt, & statim mittit per vniuersum mundum vt ad mandata sua veniant omnes Barones, & Principes Christiani & Pagani totius mundi qui sibi debent respondere, vt in primo folio Codicis vbi dicitur omnia quæ videmus nostra sunt continetur.

¶ Sequitur modo conuenieñter videre de ordinibus, & religionibus Xpianitatis, & eorum nominibus per Romanam ecclesiam approbatis, & qui eis dicuntur non mendicantes, & qui mendicantes, & qui militiarum. Et primo de non mendicantibus.

Monachi Ordo sancti Basilii, & caput vocatur Archimandrita.
Monachi Ordo sancti Benedicti Gilbertus instituit ordinem in Anglia sub regula sancti Benedicti.
Mo. Ordo Cisterciẽ.
Mo. Ordo Cluniaceñ.
Canonici. Ordo Premonstrateñ.
Et isti tribus non additur ordo Dilecto filio Abbati monasterii Cistercieñ. Cabiloneñ. dioecesis, & sic de aliis.
Canonicis Ordo sancti Augustini.
Fratres. Ordo sanctæ Mariæ Cruciferorum.
Fra. Ordo cruciferorum cum stella.
Magister, & fratres hospitalis sancti Francisci cruciferorum cum stella in pede pontis. prageñ. ordinis sancti Augustini.
Ioanni priori domus fratrum sanctæ Mariæ de Venetiis ordinis Cruciferorum Castellañ. diocoesis.
Fra. Ordo sancti Petri confessoris de Magella.
Fratres. Dominici Sepulchri ordinis sancti Augustini.
Prioratus domus Sepulchri dominici Calatambio ordinis sancti Augustini Tirasonensis diocoesis.
Magister & fratres
Priori & capitulo ecclesiæ Ierosolimitañ. & sepulchri dominici ordinis sancti Augstini per fratres dicti Sepulchri cuius idem Io. frater & vt asserit ordinem ipsum expresse professus est gubernari soliti.
Fra. Ordo Cartusieñ.
Fra. Ordo vallis vmbrosæ sub regula sancti Augustini degeñ.
Fra. Ordo Camalduleñ.
Ioanni priori eremi. Camalduleñ. ad Romanã ecclesiã nullo modo pertinentis Aretiñ. diocoesis.
Fra. Ordo Grandimonteñ.
Fra. Ordo fontis Ebrandi sub regula sancti Benedicti.
Fra. Ordo vallis Scholariũ. sub regula sancti Augustini.
Fra. Ordo vallis caulium mo. Ordo floreñ.
Fra. Ordo humiliatorum.
Ioannis præposito domus pistorieñ. ordinis humiliatorum.
Fra. Ordo sancti Gulielmi sub regula sancti Augustini.
Fra. Ordo Siluestrinorum de montefano.
Ordo sancti Victoris sub regula sancti Augustini.
Ordo de sempingam.
Inno. vii. Dilecti filii priori & conuentus monasterii de sempingã per priorem soliti gubernari ad Ro. eccl. nullo modo pertinentis ordinis sancti Gilberti de sempingam Licolmeñ. diocoesis.
Ordo sanctæ Trinitas & redemptionis captiuorum, sub regula sancti Augustini.
Ordo fratrum beati Pauli primi Eremitæ sub regula sancti Augustini degeñ.
Dilecti filii præceptori præceptoriæ sancti Antonii in . P . Lan. diocoesis Ordo beatæ Mariæ de mercede & redeptione captiuorum.

Ordo beatæ Mariæ de mercede ca.
Ordo fratrum de pœnitentia beatorum martyrum Cor.
Ordo sancti Hieronymi secundũ instituta sancti Augustini, & sunt fratres, & habent priorem & conuentum, & monasteria, & sunt in Hispania plura monasteria.
Ordo monachorum Heremitarum sancti Hieronymi erectus per Martinum .v. & sunt monachi monasteriorum in Hispania & habent priores & sunt pauca monasteria ordinis sancti Benedicti Celestinorum nuncupat.
Fratris tertii ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati Ioannes. monachi monasterii sancti Nicolai Malfitañ. ordinis sancti Benedicti in quo monachi secundum instituta beati Petri confessoris viuunt.
¶ Mendicantium ordines sunt hi, videlicet.
Ordo fratrum prædicatorum.
Magistro, ac vniuersis prædicatorum.
Ordo fratrum Eremitarum sancti Augustini.
Priori generalis fratrum Eremitarum sancti Augustini.
Ordo fratrum beatæ Mariæ de monte Carmelo.
Ordo fratrum seruorum sanctæ Mariæ ordinis sancti Augustini.
Priori generali & fratribus seruorum sanctæ Mariæ ordinis sancti Augustini.
Priori prouinciali fratrum seruorum sanctæ Mariæ ordinis sancti Augustini patrimonii beati Petri in Tuscia secundum morem dictorum fratrum.
Ordo fratrum minorum.
Sorores viuentes sub cura fratrum prædicatorum.
Vide in ti, ea quæ de bonis in quinterno.
Sorores viuentes sub cura fratrum minorum ordinis sanctę Claræ.
Sorores pœnitentium beatæ Mariæ Magdalenæ ordinis sancti Augustini.
¶ De ordinibus militiarum.
Ordo sancti Ioannis Hierosolimitañ.
Ordo sancti Mariæ Theutonicorum.
Ordo Militiæ sancti Iacobi de Spata in Hispania.
Ordo Militiæ Calatraueñ. sub regule Cisterciéñ.
Ordo Militiæ Iesu Christi.
Abbas & conuentus monasterii sancti Spiritus prope Sulmonam ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ordinis sancti Benedicti, vallueñ. diocœs. cuius beatus Petrus de Murrone extitit institutor.
Abbas & conuentus beatæ Mariæ de monte olíueti ordinis sancti Benedicti Aretiñ. diocœsis. Vel sic Monasterii &c. sancti Oliueti nuncupati.
Sancti Ioannis Hierosolimitañ. sub regula sancti Augustini & sanctæ Mariæ Theutenicorum.
Magistro hospitalis sancti Ioannis Hierosolimitañ. & conuentui Rhodi hospitalis ejusdem Coloceñ. diocœsis.

Sancti Iacobi de spata Calatrauen. ordinis sancti Augstini.
Magistro & fratribus militię hospitalis sancti Thome martyris Camarien. Accon.
In Bulla Alex. iiii. sancti Thomæ Magistro, & fratribus hospitalis sancti Thomæ martyris Acconen. In bulla Io. xx.
Conuentus est in monasterio Castri beatæ Mariæ de Muntesia dicti ordinis valentin diocoesis.
Militia beatæ Marię de muntesia, &.s. Georgii Cistercien. ordinis. Alto passu
Magistro & fratribus hospitalis sancti Iacobi. de alto passu Ro. ec. immediate subiecti ordinis sancti Augustini Lucanlensis diocoesis
Dilectis in Xpo filiabus priorissæ & conuentui monasterii de xixena per priorissam soliti gubernari ordinis sancti Augustini Ilerden. diocoesis sub cura & secundum instituta fratrum sancti Ioannis Hierosolimitan. degent. xixena,
Ordo fratrum sancti Lazari sub regula sancti Augustini degent.
Dilecto filio. A. de Corduba generali magistro hospitalis sancti Lazari Hierosolimitan. ordinis sancti Augustini. cum itaq; generalis magistratus.
Ordo fratrū. s. templi domini sub regula. s. Augustini degentiū.
Ordo fratrum Cruciferorum cum stella.

Intitulatio mulierum ecclesiasticarū vel religiosarum.
Maria monialis monasterii monialium sancti Nicolai ordinis sancti Augustini sub cura & regimine fratrum prædicatorum degent. vide in quterno cancellarie. ti.
Priorissa & cōuentus monasterii per priorissam soliti gubernari ordinis. s. Augustini sub cura & sm instituta fratrū ordinis pdicatorū quibus ex apost. sedis priuilegio licet dicitur habere facultates. ea q̄ de bonis.
Dilectæ in Xpo filiæ vniuersæ mulieres poenitentes nuncupatæ in domo sancti Hieronymi oppidi vienen. patauien. diocoesis. pænitētes.
Dilectis in Xpo filiabus Abbatissis & conuentibus monasteriorum monialium inclusarum siue ordinis sanctæ Claræ siue sancti Damiani siue minorissæ dicantur. Inclus.
Dilecti filii canonici & dilectæ in xpo filiæ canonicę secularis ecclesię Assinden. in qua certus numer' canōicoꝝ existit Coloneñ. dio.
Abbatissa, & conuentus, ac fratres, & sorores monasterii, siue domus in marientione ordinis sancti Augustini sancti saluatoris nuncupati Suermen. diocoesis.
Pro parte dilectæ in Xpo filiæ Abbatissæ Monasterii thoren. ordinis sancti Benedicti Leodiens. diocoesis in quo etiam præter. dilectas in Xpo filias inibi canonissas ipsa dumtaxat abbatissa dictū ordinem expresse profiteri consueuit aliqui seculares clerici canonicatus, & præben. ibidem obtinentes, ac capitulū insimul faciētes fore noscuntur, necnon Capituli hmōi petitio cōtinebat Ad collationē ēt dilectaꝝ in Xpo filiaꝝ Abbatissæ, & Canonissarū ac dilectorū filiorū præpositi, decani, & capituli singulorūq; canonicoꝝ & personarum seculares & collegiatæ ecclesiæ sanctæ Gerdrudris Niuellen. Leodien. dioc. in qua pter easdem abbatissam & canonicas nonnulli canonici seculares hmōi capitulum inibi facien, fore noscuntur communiter vel diuisim pertinere.

Libra Turonensium paruorum valet ducatum vnũ auri de camera
Libra Turoneñ. monetæ in Francia. Tres libræ faciũt ducatos duos
Libra Maioriceñ. tres libræ faciunt duos ducatos.
Libra Barchinoneñ. Iacceñ. valentiñ. quælibet libra ducatũ vnũ.
Libra monetæ Normandiæ. tres libræ valẽt duo scuta nõ antiqua
Libra monetæ Britaniæ valet minus vno duc. q̃a. x. lib. valẽt duc. 8.
Libra Parisieñ. valet modicũ minus libra Britaniæ, & modicum plus monetæ Franciæ.
Libra monetæ Sterlingorũ in Scotia valet, duc. duos cũ dimidio.
Libra monetæ Vsualis in Scotia valet ducatum vnum auri. & tres libræ similes valent tres ducatos. q faciunt vnam libram sterlingor. Et tunc cõponentur lib. sterling. ex cõpositione antiqua ad duc. duos cũ dimidio. Re uera vt intellexi, valet duc. tres.
Libra Sterlingorũ in Anglia valet duc. sex, tñ ad duc. quatuor.
Libra monetæ Meteñ. valet ducatum vnum auri.
Libra monetæ Flandriæ valet ducatos tres.
Franchus in Francia. tres franchi faciunt ducatos duos.
Floreni tres auri de Aragonia valent ducatos duos.
Florenus Remeñ. auri valet grossos papales octo, & computantur in Ca. apostolica quatuor floreni, pro tribus ducatis.
Florenus Sabaudiæ valet baiocchos .2. duo floreni cum dimidio, & vnus grossus Sabaudiæ faciunt ducatum vnum.
Floreni septem Rheneñ. ad rationem .40. grossorũ monetæ Flandriæ, pro quolibet, faciunt ducatos quatuor.
Floreni tres regni Nauarræ valent ducatum vnum auri.
Floreni tres monetæ prouinciæ faciunt ducatum vnum.
Marcha Sterlingorum in Anglia valet ducatos quatuor.
Marcha Sterlingorum in Ibernia valet duc. duos cum dimidio.
Marcha argenti valet ducatos quinq; auri de camera.
Marcha argenti puri valet ducatos sex similes.
Marabatini intus Spania, 400. faciunt duc. vnum auri. tñ solet augeri, & minui prtieum. mille Marabatini valent ducatos duos cum quart. 3. alterius ducati.
Scutum antiquum Franciæ valet ducatum vnum.
Scutum nouum auri Franciæ valet ducatum vnũ, minus vno grosso papali, & sic computantur in Ca. apostolica.
Salutrin. valet ducatum vnum auri.
Vncia valet ducatos sex auri.
Florenus Carolen. valet medium ducatum.
Florenus Brauantiæ valet medium ducatum.

FINIS.

EXCERPTA EX MEMORIALIBVS D. HIERONYMI PAVLI BARCHINON. LITERARVM APOSTOLICARVM VICECORRECTORIS.

CONTRA LITERAS Apostolicas opponitur multipliciter de falsitate de quo p̃sertim circa literas iustitiã concernentes, vide Spec.ti.de rescrip.p̃sent.§.i.igif. & ti.de ap.quẽ nõ liq̃do poteris intelligere, nec eũ nec quædã ex his q̃ infra dicẽtur,nisi videris libros appellatos quinterni Cãcellariæ de iustitia & de reuocatoriis,& cõfirmatoriaꝝ,quos cõposuit Martinus de Ebulo.S.R.Ec. vicecancellarius, de quo stylo hic aliqua summatie dicemus,maxime omissa p eundẽ Spec.vel post eũ immutata,& ea præcipue quę nũc sunt in frequẽti vsu Cãcellariæ apost.additis q̃busdã allegationibus iuris ad corroborationem styli perstrictim. Scḋa pars pricipalis.

¶ Et nota in primis, ꝙ stylus Cãcellariæ omissus vel immutatus reddit lr̃as suspectas de falsitate,vt in.c.ad hæc,de sen.excõ. &.c. q̃ graui,de crimi.fal.&.c.causa,de testi.& prædictus stylus aptevel interp̃tatiue inuitit iure cõi,vide ad hoc Spec.de appel.§.de offi.& in ti. de statu mona, & in.c.eos q.de tẽp.or.li.vi. & Io. an.in.c.i. de offi.leg.li.vi.&.c.si apost.de p̃bẽ.&.c.ci q,in glo. Et iudex per se ip̃m potest se informare a practicis & exercitatis in stylo Ro. cu. & aliaꝝ p tex.& ibi Bar.in.l.iii.§.fi.ff.de testi.& ita sæpe faciunt dñi de Rota informãtes se de stylo a dñis Abbreuiatoribus,vel correctore & aliis in dicto stylo exercitatis,& interdũ ẽt pœnitẽtiaria & sic olim factũ fuit,vt apparet in decisi.Rot.ti.qui fil.sunt leg.& aliis decisi.lꝫ expeditiões pœnitẽtiariã nõ habeãt tantã auctoritatẽ,neq̃ tã exacte discutiant,Esset tñ æquũ,vt hæc informatio fieret vocata parte,&cõtinuata reception.iformatioñ.in actis,sicut fit ibi in relatioñ.& remissioñ.& qñ formatur dubiũ,ad ꝙ faciũt no.per Spec.ti.de remis.& de rela.& in aliis locis.& nota.i.c.sępe.de app. &.l.ii.C.de legi.&.c. intimasti de appel.& no.p Bar.in.l. theopõpus.de dot.p̃le.& in.l.susceptorẽ,de suscep.& archar.C.li.x.q̃a posset lædi aliqua partiũ,& q̃a vidi interdũ inaduertẽter,vel fraudulẽter respõderi ab informatorib', vel a iudice nõ bene cõcipi informationẽ ꝙ forte posset euitari si pars cuius interest esset p̃sens qñ petitur informatio a iudice.

¶ Prima litera nominis papæ debet esse plena & extra ordinem

alias literas, vene. In salutatioe debet scribere extese, & cu magno V. & dilecto et t. & .s. in prima linea debet trahi sursum, & reficit pas supius, & hoc in qualicuq; parte dictiois, nisi in prima lra nominis pprii. Et, i. b. r. h. similiter trahunt sursum, & in capite eas p trahit p obliquu quaeda virgula tenuis, quae vocat lacea. Et qn. s. iu gitur in prima linea cu vtraq; trahit sursum, & iungit simul.

¶ Dictioes quae recipiut certa forma scribedi abbreuiate fiunt sequentes Eps seruus seruos, dioc. salut. & ap. bn. ec. pbr p oes obliquos. Ite noia ciuitatu vel dioc. vt Bononien. Argentin. Tolosan. Rauenat. Vrbinat. Cesenat. Venetias Metropoli. magr apost. a. um Septebris, Octobris, Nouebris, Decebris, p obliquos, vt nra nrum, ipe p oes casus Ierlimitan. & dereuatinarius apostolicus papae &c.

¶ Et in data dati Id. Non Cal. reliqua aut noia datae scribunt per extesum, qde data habet quatuor partes, & sunt hc. Da. Ro. apud s. Petru an. incarnati. dnice. M. V. III. & haec pars e t in alio loco literas, q in data debet scribi coiunctim, ac si esset vna dictio. Id. Octobris potifi. nri an. xi. Et tota data potest diuidi in duas lineas dumodo singulae ex quatuor partibus sint integre in vna linea.

¶ In lris apost. hodie no scribunt diphthogi, licz olim in aliqbus antiquissimis lris inueniant scripti, q voluit Pius. ii. suscitare, & stylu abbreuiare & reformare, q in multis scripturis, & locutioibus pcipue in lris gre no videt multis satis latinus, cu fuerit ccpositus teporibus qbus cador linguae latinae maxime deperierat.

¶ Hodie no dicit sm, vt olim tpe Spec. sed pridie non. numerus no debet scribi p lras significates numeru, sed extese nisi in noie potificu, vt tertio, quarto Id. Iun. papae. iiii. Eugenii papae. v. sic de reliquis, & vide ad hoc regula Cancellariae.

¶ Ite nota q lrae de iustitia cu cocedi soleant absq; supplicatice, vt et no. in. c. porrecta, de cofir. vtil. vel inutil. & . c. ad hoc. de rescrip. nec nuc nec olim fuerut registratae cu no sint ta grauis piudicii vt gratiosi, & vt facilius expediant, & celerius, arg. c. accedes. de cri. fal. & q forma eas est pene eade cu innitat iuri & no volutati gratiosae papae. Item vt pareat expesis cu cocedit nisi mera iustitia. c. vt litigates, cu si. & q olim no registraret vide in coclu. Beliamerae.

q lrae de iustitia co cedatur sine supplicatione fallit, nisi impetrent cotra Reges, vel principes, aut magnos duces vide infra fol. 8. ver. cotra reges

¶ Anno bisextili scribit primo, sexto Cal. Februarii, &, ii. vi. Item hodie in lris apost. no ponit indictio.

¶ Et in iudicibus et in corpore rescripti vbi nomen ppiu impoit debent scribi duo puncta. In coquestib' & ea quae de bonis, & lris religiosos, qbus denegat alimenta, lra post salute debet esse maiuscula & vacua, In significauit vero & sua nobis post iter arreptum & aliis rescriptis debet esse plena & magna.

¶ Literae apost. no debent lineari cu attramento, seu incausto, vel plubo alias sunt falsae. Quod relatiuu nuq scribit abbreuiate. Nec titulus vnq ponit p. n. sed p. m. vt comisso sde no sdis. Et nota q papa appellat venera. fres Archiepm, Patriarcha, & Epm. Caeteros aut dil. fi. Et in coclusioe dicit Archiepis, Patriarchis, & Epis fraternitati tuae, & aliis vero, discretioi. Et qn scribit epo & alteri dicit discretioi vestrae. et si sunt duo epi cu tertio no epo, Clausula vero tu

frater eẽe nõ est i usu hodie. Card. át dicit circũspectóẽ tue. vide c. olim, de priuile. &.c. ad apost. de re iudi. Electũ aũt ad episcopatũ, vel cui est puisum p sedẽ apost. ante cõsecrationẽ appellat papa dil. fil. Et ipsi electo nõ cõmittunt causæ nisi sit cõfirmatus, vel sit ei puisum p sedẽ apost. cum talis puisio habeat vim electiõis & cõfirmatiõis, vt not. in. c. i. de elect. li. vi. & ponit Archi. in. c. cũ illis de pbẽ. eo. li. & Ant. de bu. in. c. in lris. de resti. spo. & Bellamera in decisi. & Oldra. consil. cxciiii.

Verbum ecclesiæ solet poni in salutatione in omnibus habentib' dignitatem secularem præterq̃ archidicono Bononieñ.

Canonico solo scribit sic Dil. fil. H. de Capõibus canonico parm. in canonico regulari ponit ec. inuocatio vero, siu nomẽ ec. cathedralis nunq̃ ponit, nõ enim dicit ec. s. Laurentii Perusieñ. vel. s. Petri Bononieñ. vel sanctoꝝ Crucis, & Eulaliæ Barchinoneñ. vide ad hoc glo. in. c. quãuis, de præbeñ. li. vi.

In cõquestibus. & ea q̃ de bonis, & similibus lra post salutẽ debet esse aliquãtulũ magna & vacua hoc modo. C. fallit i sui nobis qa lra. S. debet esse magna, & plena, ẽt in significauit, & q̃relã &c.

In post iter arreptum debet esse Plena.

In salutatiõe nõ ponit ordo, nisi in canõicis regularibus ecc. Cathedraliũ ordinis. s. Augustini qbus cõmittunt causæ cũ pfata expressione. vide Io. Gãfredi. in. c. quoniã, de offi. deleg. Vicarius & officialis semp ponit inter iudices vltimo loco, & scribit eis sic. Di. fil. vicario vene. fris nri epi Bononieñ. in spiritualibus gñrali. Et officiali sic dil. fil. officia. Lugduneñ. Et hodie de stylo in Italia. Vngaria, Dalmatia, Epyro. siue Albania. Sclauõia, & Cypro, & Creta, & partibus oriẽtalibus. Itẽ in Sicilia, & Sardinia, & Corsica, dicit vicarius. Sed vltra mõtes Alpinos, hoc est, in Galliis, Polonia, Germania, Anglia, Hispania, Hybernia, & trãsmare in Aphrica dicitur officialis, & si aliter inuenirent lre apost. esset error, vel falsitas. facit ad hunc stylũ, ꝙ not. p Io. an. in addi. Spec. in rub. de offi. vica. & Lapus in quadã alleg. & Io. de lign. in alia.

Prioribus scribitur sic si sunt monasterii. Dil. fil. priori p priorẽ soliti gubernari. s. Annæ barchinoneñ. Priori vero prioratus sit, Priori Prioratus. s. Pauli Barchinoneñ. De descriptionibus iudicum.

Priori secularis & collegiatæ ec. sic. dil. fil. priori secularis & collegiatæ ecc. s. Io. de Perpiniano Elueñ. dioc.

Et nota ꝙ quando scribit Priori monasterii Decano, vel Preposito semp dicitur per priorem, per decanum, per prepositum soliti gubernari. vide ad hoc not. in Cle. & si principalis.

Et hæc oia exemplis apparebunt. ex qbus cuilibet ingenioso facile erit colligere regulas stylí quare subiungemus nonnulla.

Card. Epo. Vene. fri Rodorico episcopo Portueñ.

Presbytero Card. Dilecto filio nostro Iuliano. tt. sancti Petri ad vincula presbytero Cardinali.

Diacono Cardinali. Dilecto filio nostro Raphaeli sancti Georgii ad velum aureum diacono cardinali.

Quando scribitur Cardinali. xii. apostoloꝝ non ponitur. tt.

¶ Legato Card. Dil. fil. Angelo tt. s. crucis i hierusalē pbr̄o card. in ciuitate nr̄a Bonōieñ. apost. sedis legato. Patriar. Archiep̄o. Ep̄o. Vñra. fr̄i Patriarc Alexādrino. Venera. fr̄i Archiep̄o Neapolitañ. Vene. fratri ep̄o Bononieñ.

¶ Duobus vel tribus archiep̄is, vel ep̄is. Venera. fratrib' Rauēnat. & Mediolaneñ, ac Pisañ. archep̄is. Vener. fr̄i Illerdeñ. & valētiñ. ac barchioneñ. Ep̄is.

¶ Duobus archiep̄is, & vno ep̄o. Vene. Narboneñ. & Arlateñ. Archiep̄is, ac Ep̄o Marsileñ.

¶ Vni archiep̄o & duobus ep̄is. Venera. fr̄ibus archiep̄o. Capuañ. & Puteolañ, ac Suessañ. Ep̄is.

¶ Duobus Ep̄is in aliena ciuitate vel dioc. exiſtētibus Vene. fr̄ibus P. vrgelleñ. & Gerundeñ. in ciuitate Barchinoneñ. resideñ.

¶ Ep̄o & duobus eiusdē eccl. canonicis. Vene. fr̄i. Ep̄o Illerdeñ. & dil. fil. Fran. and. ac P. an. canonicis ecclesie Illerdeñ.

¶ Electo in Ep̄m. Dil. fil. Thome electo Basileñ.

¶ Archipbr̄o & canonico maioris & p̄posito collegiate. Dil. fil. archipbr̄o maioris, & p̄posito beatæ Mariæ de Castello Ianueñ. ac Anto. de Nat. canonico eiusdē maioris ecclesiarum.

¶ Priori monasterii collegiate in eodē oppido & cathedralis. Dil. fil. monasterii ville alca p priorē sol. gu. Cesaraguſteñ. dioc. & Cesaraguſtañ. ac seculari & collegiatæ eiusdē ville ecclesiarum prioribus.

¶ Abbati intra ciuitatē, & priori prioratus in dioc. & archidia. in illis cōmorātī. dil. fil. abbati. s. Isidori legioneñ. & priori prioratus s. Michaelis de scalda legioneñ. dioc. ac in ciuitate legioneñ. residēti Io. de Arenalo Archidiacono de Beneuento in ecclesia Oueteñ.

¶ Ep̄o & canonico alibi residēti. Vene. fr̄i Ep̄o Tingeñ. & ciuitate Tingeñ. cōmorāti dil. fil. Al. Io. canonico Silueñ. Et potest ēt dici Florētiæ cōmorāti, vel Neapoli, vel Tinge cōmoranti. facit ad hoc glo. in. c. si is cui de præben. li. vi.

¶ Abbati & p̄posito p̄positure eiusdē dioc. Dil. fil. Abbati mōaste. de Klebotillo, & p̄posito p̄posituræ. s. Trinitatis. s. Andreæ dioc.

¶ Duobus abbatibus & priori eiusdē dio. monasteriorum. dil. fil. de iureuallis & riualis Abbatibus & priori de ponte fracto per priorē &c. Eboraceñ. dioc. monasteriorum abbatibus.

¶ Priori monast. & priori prioratus extra muros eiusdē dioc. dil. fil. monast. beatæ Mariæ de passu p priorē &c. & prioratus sancti Martini extra muros oppidi de Madrid. Toletañ. dioc. prioribus.

¶ Abbati in dioc. & canonico in ciuitate. Dil. fil. Abbati monast. de Lumlo Aquilañ. dioc. ac Antonio de Roca canonico Aqlañ.

¶ Abbati monast. & p̄centori maioris ac Sacriste collegiate. dil. fil. abbati monast. insulæ brudaræ Lugduneñ. dioc. & p̄ceptori maioris, ac sacristæ secularum & collegiatæ. s. Henrici Lugduneñ. ecclesi.

¶ Archidiacono & duobus canonicis in eadē ecclesia Dil. fil. Archidiacono & Io. bene & Frā. de lacheto canonicis eccl. Redoneñ.

¶ Cātori & offici. eiusdē ec. dil. fi. cātori ec. ciui. & offic. ciuitateñ.

¶ Vicario & officiali eiusdē ecclesiæ nō solent dirigi literæ etiam si in ecclesia essent illa duo officia distincta.

¶ Vicario Episcopi Dil.fil.vicario venerabilis fratris nostri Episcopi viterbień.in spiritualibus generali.
¶ Decanis extra & Scholastico intra muros ecclesiarum.dil.fi.san. Victoris & sanc,Petri extra decanis & scholastico san.Stephani intra muros Maguntineń. ecclesiarum.
¶ Tribus abbatibus in dioc.dil fil.a sancti Pet,dec.ac de pa.Cornetaneń. doc.monast.abbatibus.
¶ Abbatib' i dioc.extra muros.Dil.fi.Vallis dignis valētiń dioc. & san,Bernardi extra muros Valētiń.monasteriorum abbatibus.
¶ Priori ecclesiæ prioratus & collegiatæ.Dil.fil.Prioratus,S.P.& maioris,ac secularium & collegi.sancti Ruffi ecclesiarum patrere priori.
¶ Archidiaconis maioris & aliis in eadem ecclesia,dil.fil. maior. & xatiuensi ac de alzezita ecclesiæ valentiń.Archidiaconis.
¶ Præposito & decano maiori ac decano collegiatæ.dil.fil. pposito maioris & eiusdem ac sci.Ascanii bremeń.ecclesiarum.
¶ Duobus canonic.vni .s.Petri de Vrbe & archipbro. dil.fil. archipbro & Antl.de dan.ecclesiæ Florentiń.ac Celso de melinis basilicæ principis apostolorum de vrbe canonicis.
¶ Archidiacono & decano eiusdem ecclesiæ & canonico alterius Dilectis fil. Archidiacono & decano ecclesiæ Valentiń.ac Ant. Ca. Canonico ecclesiæ Carthagineń.
¶ Archidiacono & decano eiusdem ecclesiæ. & Archidiacono alterius. Dil.fil.Barchinoneń.& Valentiń. Archidiaconis, & decano eiusdem Valentiń. ecclesiarum.
¶ Archidiacono & canonico eiusdem ecclesiæ & decano alterius. Dil.fil. Archidiacono Valentiń.& decano Illerdeń.ac Io.ab. Canonico eiusdem Valentiń.ecclesiarum.
¶ Duobus canonicis diuersarum.dil.fil.Ant.P.Ferrarień. & Fran. Mutineń ecclesiarum canonicis.
¶ Prioribus duarum collegiatarum in eadem ciuitate.dil. fi. secularium & collegi.s.desiderii.&.s.An.auinioneń.ecclesiarum prioribus.
¶ Abbati nullius dioce,Dil.fil.Abbati monasterii Farsensis quod nullius existit diocoesis.
¶ Præcentori & canonico in eadem & canonico in alia.dil.fi. pcentori & Io.lupe ilerdeń.ac enueto cornelio osceń.canōic.ecclesie.
¶ Canonico regulari.Dil.fi.Fabritio de mansis canonico ecclesiæ Perusień.ordinis sancti Augustini.
¶ Abbatibus collegiatarum diuersarum dioc. Di.fi. secularium & collegiatarum Valisoleti & Sarceniń.palētiń.& sugobeń,dioc. eccl. Abb.
¶ Episcopo & archidiacono eiusdē ecclesiæ. Venerabili fratri epo Vrbeuetań.& dil.fil.archidia.ecclesiæ Vrbeuetań.
¶ Vni Canonico non solet poni ecclesiæ. Dil.fil. Anton.de marct. Canonico Pisań.
¶ Duobus tūc ponitur ecclesiæ.Dil.fil.Troilo de maluitiis & An. de pil.cano.ec.bonoń.
¶ Tribus prioribus in eadem ciuitate.vno extra muros. Dil.fil.s. Iaco.de spata & s.Isidori &.s.Hie.extra muros Ispaleń. per priorē gubernari solitorum monasteriorum prioribus.

¶ Decano & canonico eiusd ẽ ecclesiæ. Dilect. fil. Decano & Mar. Cor. Canonico ecclesiæ maioricen.

¶ Canonico & officiali eiusdem ecclesiæ. Dil. fil. Dyonisio fa. Canonico ecclesiæ Gerunden. & officiali Gerunden.

¶ Prępositis in cathedrali & collegiata & decano in eadem. Dilectis fil. maioris & sancti Germani præpositis ac eiusdem sancti Germani decano Spiren. ecclesiarum.

¶ Prioribus monasterii eiusdem dioc. dil. fil. de morena & bãdonia p priores &c. Portugalen. dioc. monasteriorum prioribus.

¶ Cantori & officiali in eadem & officiali i n alia. dil. fil. cantori ecclesiæ andagauen. & turonen. ac andegauen. officialibus.

¶ Duobus Canonicis diuersarum ecclesiarum in eadem cõmorantibus. dil. fil. Ant. F. Ilerden. & in ciuitate Ilerden. commoran. fran. lu. uicen. ecclesiarum canonicis.

¶ Abbati & priori in eadẽ ecclesia eiusdẽ dioces. dil. fi. abbati & priori secularis & colleg. ecclesiæ valisileti Palentin.

¶ Canonico regulari & seculari. dil. fil. Ant. de brutis Perusin. ordinis san. Aug. & Marco destrasenen. ecclesiarum canonicis.

¶ Priori præposito monasteriorum. dil. fil. priori de vilono per priorem præposito sancti Martini de Costa per præpositum gubernari solitorum. Gerunden. diocœs. monasteriorum præpositis.

¶ Abbati & priori monasteriorum eiusdem dioc. & canonico ecclesiæ. Dil. fil. abbati sancti Andreæ & p priorem &c. beatæ Mariæ de eiumero Astoricen. diocœ. monasteriorum, ac Fernando Nerio canonico Astoricen.

¶ Priori ecclesię & prioratus in eadem ciuitate. dil. fil. ecclesiæ & prioratus sancti Ioannis Cæsaraugustan. prioribus.

¶ Vicario vrbis. Venera. fratri. R. Episcopo Perusin. nostro in vrbe, in spiritualibus vicario.

¶ Tribus Vicariis. Dil. fi. Taurinen. & Asten. ac montis Regalis Episcoporum venerabilium fratrum nostrorum vicariis in spiritualibus generalibus.

¶ Vel sic. Dil. fil. venera. fra. no. Taurinen. & Asten. ac mon tis regalis Episcoporum vicariis in spiritualibus generalibus.

¶ Gubernatori patrimonii protonotario. Dil. fil. magistro Ludouico de Angnellis Notario nostro pro nobis & Roman. ecclesia prouinciæ nostræ patrimonii beati Petri in Tuscia Gubernatori.

¶ Canonico ciuitatis Venetiarum tpe Pauli. ii. scribitur sic. Dilecto fil. Ty. Barbatigo Canonico Venetiarum.

¶ Episcopo & vicario comm ittit Pœnitentiaria disiunctiue, sed cancellaria nullo modo olim sic vt in. c. insinuante, de offi. delega.

¶ Et nota q regulares semper præferuntur secularibus, vt licuit videre in exemplis, nisi in canonico regulari, qui postponitur omnibus, prætera vacario, vel officiali.

¶ Quando scribitur habenti dignitatem in ecclesia ciuitatis, vel diocœs. vbi fit cõmissio non solet apponi nomen delegati. Sed si re sideat extra sic vt visum est in exemplis, & hoc habeat locum etiã si pars impetrans rescriptũ hoc peteret & quid differat vel intersit

an apponatur locus residentiæ delegati vel non. vide Io.an.in.c.fi. de rer.permu.& doct.Gallicanos in.c.nonnulli.

Circa qualitatem personarū quibus possint cōmitti causæ per rescripta appostolica est semper menti tenenda dispositio Bonifacii viii. videlicet.c.statutum de rescrip.li.vi. nam illa est nunc in viridi & vigenti obseruantia Cancellariæ. Sed circa quædam dubia posita ibi per doct. stylus habet quæ dicentur. Archipresbytero rurali non committuntur causæ nec officiali Capitulo expresso nomine Capituli, nec Conseruatori de quibus dubitarunt glo. in cle. & si principalis de rescrip. Inquisitoribus autem & prælatis mendicātium possunt committi cum clausula quæ est in quinterno iustitiæ quamuis non soleant committi. vide.c.cum olim de maio.& obe. Plebanis autem Collegiatarum committuntur. Et in partibus Venetorum solet dici ecclesiæ. In Tuscia vero plebis. Præceptoribus autem maioribus sancti Antonii per const. Sixti papæ.iiii.cōmittuntur causæ. & aliquibus Canonicis Collegiatarum in Alemania & sancti Petronii Bononieñ. & alibi per constitutiones descriptas in quinterno Cancellariæ de gratia de quo fit mentio in prima regula Cancellariæ sub ti.de dispen. Monachis autem ecclesiarum cathedralium non solent committi de stylo hodie vide que habetur in.c.causam quæ.de iudi. Quib' cōmittantur causę.

Circa loca autē ad quæ trahuntur personæ in rescriptis est etiam obseruanda forma.d.c.statutū cū distinctiōe aut actor & reus sunt eiusdem diocœsis vel diuersarum &c. Item an allegetur per horrescentia & dantur tunc literę extra cum clausula per horrescētie. Dātur etiam literę extra si actor dicat ꝙ Ciuitatis & diocœsis rei intrare non audeat vel ꝙ sufficiens persona cui causa committi possit in Ciuitate seu diocœsi rei non residcat. Aut ꝙ vniuersitas, Episcopus, vel Capitulum. Et breuiter in his est seruanda forma.d.c.statutum. & etiam cle.abbates de rescrip. quæ disposuit quomodo superior impetrat rescriptum volens agere ratione membrorum sibi subiectorum quæ sunt in alia diocœsi q̄ dignitas principalis cui illud membrum subest. Ad cuius cle. intelligentiam lege que scribit Collec.& alii doc. Gallicani in.c.nōnulli de rescrip.& in.c.ex parte de for. compe. vbi inter alia dicunt, ꝙ siquis Abbas ratione membri in alia diocœsi q̄ sit abbatia sua siti velit impetrare contra quēdam tertiæ diocœsis, & habere iudices in diocœsi abbatiæ tanq̄ in tertia non debent ei dare iudices in illa ne fiat per fictam & indirectam viam contra dispositionem .d.c.statutum. ad quæ trahuntur p̄sone in rescriptis.

Et nota ꝙ causæ appellationum matrimoniales sentētiæ late ab ordinariis possunt committi extra Ciuitatem vel diocœsim etiā si actor & reus sunt eiusdem diocœsis de stylo, nec solent committi nisi Epis. Simplices autem cōmissiones causarū matrimonialiū, hoc est, in qbus non est appellatum iudicialiter a iudice, licet esset forte appellatum extraiudicialiter a parte committuntur de stylo Episcopo diocœsano rei vel reæ & non dantur in tertia quamuis actor & reus sint diuersarum dioc. nisi fuerit suspectus diocœsanus impetranti, & tunc dantur extra cū clausula Cū in ciuitate &c.

non sit aliquis Episcopus qui de huiusmodi causa ad psens iure cognoscere possit fraternitati tuae &c. Et debet prius narrari causa suspitionis. Sed si forte Episcopus dioecesanus agat in remotis, & hoc narretur, committitur de stylo causa matrimonialis simplex alteri Episcopo in dioc. rei commoranti vel vinciori ad quod facit cle. de foro compe. &.c. eos qui de tempo. ordi. lib. vi. videtur tamen tunc posse committi maiorem dignitatem in ecclesia habenti vt in. c. literas de resti. spo.

¶ Praeterea aduerte quod aliqua vniuersitas impetrret contra aliã vniuersitatem possunt iudices dari extra de stylo si pars petat. vide Collec. de hoc in. d. c. nonnulli. si aũt causa est prophana includens matrimonialem non habetur constans stylo super commissione fiẽda. vide tamen no. per glo. in. c. dispendiosam. & per Lud. consi. cc xlix. & per Oldra. cons. cccxx. de partiũ vero consensu causa etiam non matrimonialis trahitur extra, debet tamen fieri mentio in rescripto de dicto consensu. vide ad hoc decis. Egid. de Bellamatre siue Bellamere. & fit fides de consensu per Auditorem contradictarum Correctori si partes sint praesentes in curia.

¶ Et aduerte, ꝙ ratione rei immobilis super qua impetratur rescriptum, siue agatur actione reali, siue personali debent dari iudices in loco vbi est sita res illa, & ita obseruat cancellaria interpretando. d. c. statutum nihil immutasse quo ad immobilia de iure antiquo. & sic remanet dispositio. c. dilectus. de rescrip. &. c. fi. de foro compe. nec tunc attenditur de stylo locus domicilii rei. licet docto. cõiter teneant, quod sit electione actoris conuenire reum in loco rei site, vel loco domicilii ipsius rei. & not. in. l. fi. C. vbi rem actio. & sic immobilibus discendimus dispositionem. d. c. statutũ videlicet, quod non fiat differentia, an actor, & reus sint eiusdem dioecesis &c. sed semper dentur iudices in loco immobilium, nõ aũt in loco domicilii rei etiam si pars peteret, adeo quod si in eodem rescripto impetrentur iudices super immobilibus & mobilibus non dabuntur iudices nisi in loco immobilium ne videantur etiam dari in loco seu domicilio rei, & si pars velit in loco mobilium non dabuntur iudices per Cancellariam contra diuersas personas, nisi in diuersis rescriptis, nec etiam curat Cancellaria de loco vbi fuit appellatum, vel grauamen illatum quo ad hoc, vt non dentur in tertia, quia dari possunt in tertia si actor, & reus fuerint diuersarum dioc. nec etiã si reus originarius appellans velit iudices cõtra appellatum in loco eiusdem rei non dant ei de stylo, licet cõtrarium videantur voluisse doct. in. d. c. statutum. Contra eũ autẽ qui interdum moratur in vna dioecesi interdum in alia, dantur iudices in vtraq; si hoc exprimat impetrãs. In laico aũt qui iurisdictioni cuiuscunq; iudicis ecclesiastici se submisit nõ dantur iudices, nisi in dioecesi rei vel tertia, & alias iuxta formã. c. statutũ formã supradictã in immobilibus. Et in causis pphanis laicorũ subiectorũ ecclesiae ẽt seruatur forma. d. c. statutũ. de stylo. licet aliqui videant voluisse cõtrariũ. vide eos in. c. decernimus. de iudi. &. c. sua nobis de appel. & Bellam. in. d. c. statutũ. In testibus autem ad perpetuã

rei memoriã solent dari iudices in loco impetrantis. vide ad hoc doct.in.c.si quis cõtra.de for.cõpe.&.c.significarunt.de testi.in forma aũt humilibus quæ plus taxatur & habet in hoc aliquid gratiæ potest de stylo absq; signatura papæ causa cõmitti extra diocoesim cũ derogatione.d.cõst.statutũ. Et in rescriptis ea quæ de bonis sup feudocadis indebite alienatis,& rescripto significauit & post iter ac reptũ dantur iudices vbi pars petierit,quia nõ exprimuntur rei.

¶ Itẽ aduerte,ꝙ non solet Cancellaria dare iudices in loco contractus vel destinatæ solutionis ẽt si impetrãs dixerit reũ ibi inueniri nisi cõmoretur,vide ad hoc no.in.c.dilecti,de foro cõp.& in.l.que ro.ff.de sol.pserti m cũ nõ appareat de cõsensu ordinarii rei,vide ẽt ad ho Spec.ti de cõpe.iudi.§.i.ver.in clericis autem, qui videntur etiã in hac tacita prærogatione requirere cõsensum ordinarii.& vide tex.iii.q.vi.nõ liceat & Ang.in.l.i.de iudi.Et nota ꝙ si reus est vnius diocœsis,& cõmoratur in alia Cãcellaria nõ dat iudices,nisi in loco cõmorationis ẽt si impetrans petat in vtroq;.In loco aũt prædicto cõmoratiõi.dãtur iudices ẽt si nõ dicatur reũ habere ibi domiciliũ,& stylus iste facit ꝓ opi.Inn.& aliquorũ in.c.ex parte. B.de for.cõpe.& vide doc.in.c.quod clericis eo.ti.& tex.in.l.est verum.C de incol.li.x.Contra heredẽ autẽ alicuius defuncti non dat iudices Cancellaria,nisi in loco dioc. hæredis vel vbi ipse hæres cõueniatur ratione legatoꝶ soluendoꝶ siue ratione debitoꝶ defuncti, nam nõ dat iudices in loco vbi defunctus fuisset conueniẽdus de quibus in.l.hæres absens &.l.si fide cõmissum.de iudi.ff. & in c.fi.de for.cõpe.per doc.& ita stylus cãcellariæ interpretatur.d.c. statutũ, plura sustulisse de dispositis per iura antiqua saltẽ quo ad effectũ cõmissionũ,q̃ faciãt interpretationes doct.q in multis cõtrariũ sentiunt, nec ẽt dantur hodie literæ p Cancellariã laico contra laicos raptores aliaꝶ rerũ, q̃ ecclesiaꝶ, nisi tales raptores, vel fures essent occulti,& tunc dantur literæ excõmunicatiõis gñrales ad satisfactionẽ in forma significauit.vide ad hoc not.in.c. cũ sit gñale. de for.cõpe.. & fundantur dictæ literæ generales excõmunicatoriæ ex multis iuribus,videlicet,ex.c.ii.de offi.ordi.&.v.q.i.quidã.& cle.volentes de hæreti.& glo.in cle.maiorum.eo.ti.& ex not. per Hosti.in.c.nobis de sen.excom.& per Io.an.in.c.cũ in mult.in no uel.& not.xxxv.q.vi.Eps.in synodo.& in.c.ad nostrã.&.i.de iure iur.&.c.cõstitutus.de testi.&.c.tuæ.de poenis per Collec.Et in prædictis lr̃is in forma significauit iterdũ denũciat̃ qs excõicatus ipso iure gñraliter,& monetur ad satisfactionẽ interdum monetur per duos terminos,& deinde excõicatur,& hoc vltimũ fit in casibus in quibus non est quis excommunicatus ipso iure.

¶ Vlterius nota,ꝙ nõ solet ẽt cãcel.dare iudices in loco delicti, & in summa nõ dat iudices, nisi in loco domicilii, siu cõmoratiõis & i loco rei i[illegible]obilis sitæ,adeo,ꝙ ministris & gñral.ord.comitib' & barõibus,& hmõi nõ dat iudices,nisi in locis vbi cõmorant̃,vel in loco vnde denominant̃ si illa ꝓuincia cõcludit̃ vna dio.tm̃.vide Abb.ad hoc in.c.dilectus.de rescrip.coll.iii.& not.in.l.ii.C vbi senator,& in.c.omnes de maio,& obe.& in.c.quoniã de offi.deleg,

¶ Nota etiam ꝙ si actor impetret contra plures reos diuersarum dioc. quamuis illi rei sint diuersarum prouinciarum, & etiam sit causa communis dantur iudices in singulis diocœsibus reorũ vel in tertiis si actor sit diuersę diocœsis ab eis non sufficit dare in vna ex diocœsibus reorum in simplicibus commissionibus secus in causa appellationum in quibus non est necesse accipere iudices, nisi in altera ex diocœsibus reorum. Neq; actores computantur, nisi pro vno si dicant se esse litis consortes. vide ad hunc stylum no. in .c. dilectus de rescrip. & .c. ex parte de for. cõpe. & .l. i. ii. & .ill. si vnus ex plur. ap. & in .l. i. de di. tes. C. & .l. i. & .ii. si plu. vna sent. & .l. sępe de re iudi. & .l. i. si in commu. eademq; cau. & in .l. scire debemus, de ver. ob. ff. & .l. de pupillo. §. si plurimi. de no. oper. nun. & de .l. de appel. in cle. Et dicit Io. Ganfredi cum aliis docto. gallicanis fuisse determinatum in cancellaria, ꝙ si quis habet impetrare contra duos, quorum vnus est de diocœsi impetrantis, alius de alia, ꝙ debet dare iudex in tertiam cum minora sequantur inconuenientia, & addit longe minorem esse inconuenentiam, ꝙ vbi duo vel plures rei conuenti sunt in eadem causa, ꝙ censeātur loco vnius, q̃ pluriũ, arg. c. cũ in multis. li. vi. de rescrip. & de iurepat. c. i. eo. li. de elect. scriptum, & vide ad hoc no. per Inn. & alios in .c. pastoralis de rescrip. hodie tñ fit vt supra dictum est. Dicunt ẽt predicti doc. gallicanj in .c. causam. de offi. deleg. & Bella. in .d. c. statutum. ¶ Cancellariam committere causam matrimonialem etiam si sit super fœdere episcopo, & aliis non episcopis cum clausula tu frater episcope, & q̃ño appellatur a grauamine vel interlocutoria in matrimonialibus etiam committitur episcopo, vt ibi p eos, & ita seruatur hodie, facit contra. c. constitut. ii. de appe. Sed si maritus impetret literas contra aliquem detinentem vxorem suam inuitā potest tunc absq; dubio cõmitti aliis, q̃ episcopo cum talis cognitio sit mixti fori, vide Io. an. & alios in .c. non est de spon. & .c. illud de ꝑsump. & An. de bu. in .c. tuam de ordi. cog. Et nota ꝙ si priuilegiatus trahit me extra suam diocœsim, & ego appello a sententia committebātur olim causæ per Cancellariam extra diocœsim appellati per no. in .c. prudentiam, de mut. peti. Verum postea visum est obstare .d. c. statutum & negata est commissio extra diocœsim, Et iterũ postea Cancellaria in similibus casibus dedit extra tẽpore Clementis. iiii. interpretando stylum per ius commune per no. in .c. cum dilectus. de consf. quare stylus in Cancellaria fuit in hoc inconstans & in his & pluribus aliis indigeret declaratione Põtificis .d. c. statutum ꝙ videtur confuse & generaliter tollere multas ęquitates iuris antiq. Et nota ꝙ si Episcopus impetret literas vna cum alio suæ diocœsis pro re communi contra eius subditum dantur iudices extra, etiā in simplicibus, ar. d. c. vnici de iurepa. li. vi. & .ff. de qui. re. ad eũd. iud. ea. l. i. & .c. per tuas, de arbi. & .l. si ita de liber. & postu. & .ff. si seruit. vend. l. si communem & .C. de temp. in integ. resti. peten. & de concesf. preben. auctoritate. li. vi. & .l. i. C. si in commu. eademq; cau. in integ. resti. post. & .l. inter de mino. l. per fundum. ff. de seru. rusti. præd. & de condi. & demon. l. pater. & faciunt dicta supra

de litis consortibus.

¶ Personæ autem quæ possunt impetrare literas sunt laicus contra laicum in terris ecclesiæ. vide in. c. si duobus. de appe. Item laicus cõtra clericum, & clericus cõtra laicum etiam de antiquissimo stylo. & clericus cum laico contra laicum si ad eos communiter res pertineat, sed non econtra, sed in hoc vltimo casu contrarium videntur voluisse doc. in. l. præcipimus. §. eodem. C. de appel. & in. l. fi. de hono. non conti. C. Mathes. in quodam not. & Abb. recentior in quadam disput. de quo per Collect. post Fede. In. c. forus de ver. signi. In causis autem feudalibus non dantur literæ etiam clerico, vide. c. cæterum. de iudi. &. c. ex transmissa &. c. verum. de for. compe. Dantur autem literæ laicis contra laicos super vsuris vel contractibus in fraudem vsurarum initis vel iuramento vallatis. Itẽ super iure patronatus vel præsentatione, aut iure funerandi, aut dote, vel donatione propter nuptias, & super administratione rerum piarum, & propterea dantur confraternitatibus, vide ad hoc Pau. & Abb. in consilio. Dantur etiam ratione voti vide ad hoc in. c. licet de voto. & q̃n laicus conuenitur super re quam tenet ab ecclesia, vide ad hoc Spec. in ti. de com. iudi. adi. §. i. & no. in. c. nullus. de for. compe. & no. in. c. si clericus laicum. Dantur etiam pro & contra executorem vltimæ voluntatis laicum etiam in nõ piis causis, licet quo ad hoc vltimum videantur obstare huic stylo no. in. c. tua. de testa. Et breuiter dantur literæ inter laicos super causis ecclesiasticis, & alias absq; dubio forum ecclesiasticum cõcernentibus. Super obseruatione aũt pacti inter laicos non dantur, nisi diceretur in illis locis tales causas de antiqua cõsuetudine pertinere ad forum ecclesiasticum vide ad hoc Collec. in. c. i. de pact. Super infamatione autẽ de crimine incæstus inter laicos cum peterent literæ tempore meo a Cancellaria de consilio dominorum de parco negauimus eas, q̃uis mihi videret esse concedẽdas pluribus rationibus, & inter alia, qui a Cancellaria maxime innititur textibus allegaui. c. fi. de sepul. sed quia non inuenimus exemplũ alicuius formæ antiquæ acquieui opinioni eorum, sed contra feci in crimine contra naturam, cũ peterẽtur literæ inter laicos iuxta formam. l. diffamari. vide de his doc. post glo. in. c. nos inter, de purg. cano. & in. c. clerici de excess. præla. &. c. in Archiepiscopatu de rapto.

Circa personas quæ possunt literas impetrare.

¶ Et nota etiam, ꝙ iudæis vel saracenis contra laicos xp̃ianos, vel contra non dantur literæ per Cancellariam, nisi super causis concernentibus forum ecclesiasticum simpliciter vel mixtim, nec fit mẽtio de negligentia iudicum secularium, sed si essent de terris ecclesiæ bene dantur. vide ad hoc not. in. c. quod super his de voto. per doc. & in. d. c. in Archiepiscopatu.

¶ Magistris, seu præfectis fabricę ecclesiæ & perpetuo oblatis & rectoribus hospitalium laicis pro bõis ad fabricam vel hospitale spectantibus bene dat literas Cancellaria, & cõtra eos p̃ dictis bonis & fratribus & sororibus etiam tertii ordinis sancti Frãcisci & contra eos, simplicibus autẽ eremitis non solent dari literæ nec seruitoribus clericorum laicis. Bizocaris autem seu mantellatis dantur, vxori

clerici coniugati, & multomagis contra eum videtur dari posse per.l.i.C.de incol.li.x. & de dignit.l. mulieres. li.xii.ff. de senat. foemine.

¶ Et nota, quod laico de terris ecclesiae non dantur literae contra laicum extra terras ecclesiae, sed econtra sic.

¶ Et attende quod in tutore, & curatore, & procuratore in rem suam consideratur persona pupilli vel adulti, seu furiosi, aut procreatoris, an sit clericus vel laicus non ipsius tutoris vel curatoris super impetratione. Idem ad hoc vt trahatur extra, nam in hoc, videlicet, quo ad commissionem, non solet attendi dioecesis vel locus commorationis tutoris vel curatoris, sed pupilli vel adulti, faciunt ad hoc no.in.l.fi.si ex plu.tuto.C.& an.l.i.§.libelli.de appel.ff.&.l.i.quan.mup.Inter pu.& no.l.i.de admi.tut.&.l.ad ea.ff.de re.iu.& in .c. sua nobis.&.c.ex parte.de appel.& in.c.querelam.de elec.& in.l.i.C.de sent.& inter iudi.& in.c.i.de procu.li.vi.vbi non attenditur qualitas procuratoris.& de procuratore in rem suam, vide no.in.c. licet, de offi.deleg.&.l.apud.de dol.excep. In parte autem laico administratore bonorum filii clerici non habetur firmus stylus. Aliqui ex Correctoribus considerarunt personam patris propter interesse eius in vsufructu, & non dederunt literas contra laicum, alii dederunt quasi pro re quasi communi patri laico & filio clerico, & hanc partem nos sequuti sumus, tamen quo ad trahendum extra impetrante literas patre, aut si contra eum ratione predictorum bonorum impetrentur, semper attenditur dioecesis patris non filii si fuerint diuersae, quia consideratur vexatio & cura comparendi per iura supra alleg.& verbum trahere, vt not.dot.Galli.i.n.d.c.statutum. & in executore quo ad hoc, & vide ad hoc glo.& Bar.in.l.i.C.de agric. & censi.

¶ Dantur etiam literae laico contra laicum qui subest iurisdictioni temporali alicuius Episcopi vel praelati si hoc narretur, quamuis olim Cancellaria non dederit literas, nisi inter laicos Ecclesiae Romanae tantum, quod Collec.in.c.ad petitionem.de accu.dicit obseruatum fuisse vel ex affectu praesidentium in literis expediendis vel ex errore Abbreuiatorum.

¶ Et si laicus percusserit laicum in ecclesia non dantur literae ad instantiam percussi, sed rectoris ecclesiae. & vide ad hoc no.in.c.cum sit generale.

¶ Dantur quoque literae contra laicum mulieri conquerenti super dote, siue cum viro quando est nupta, siue absque viro soluto matrimonio, vel viro ipso ad inopiam vergente, & debet fieri mentio in rescripto, quod res super quibus laicus mulieris pertineant. Viro autem contra laicum dantur etiam literae pro dote sibi promissa.vide ad hoc.c.per nostras, de don.inter vir.& vxo. & formam quinterni Cancellariae iustitiae in ti.de matri. Viro etiam contra vxorem ad dotem propter adulterium vxoris perditam videtur posse dari literas per c.plerumque de dona.inter vir.& vxo.&.c.ex parte.de consti.& no.per Abb.in.c.cum sit generale.de for.compe.& idem forte videtur si agatur super parafernalibus per mulierem non contra tertium, sed accessorie ad dotem, seu vna cum dote. vt in.c.plerumque.&.c. significauit.&.c.& si necesse.de don.inter vir.& vxo.&.l.si ego.§.dotis.ff. de iur.

de iur.dot.ff.&.l.fi.C.de pac.conuen.& ar.l.si spō sa.ff. de iur.dot. & de priuil.credit.l.ii.§.fi.sed si mulier est vidua vel paup orphana bene impetrat literas etiam nulla facta mentione de dote cum clausula illos sub quorū iurisdictione &c.quæ datur qñ pauper orphanus vel vidua non pñt cōsequi iustitiæ cōplementū a iudicibus secularibus,& vocatur pauper orphanus miserabilis persona,vt no. In.c.super quibusdam de ve.figui.iuncto.c.i.lxxxvii.dis.&.l. orphanotrophos.C.de ep.& cle.&.c.grandi.de sup.neg.præ.li.vi.& c.i.ne cle.vel mon.Nec capitur orphanus,vt in.c.admonere.xxxiii. q. secunda pro eo qui caret patre. Et dantur etiam pro orphano quamuis habeat tutorem vel curatorem vt vidi in forma Martini de Ebulo. videtur obstare.d.l. orphanotrophos.sed potest esse pauper miserabilis etiam si habeat tutorem vel curatorem pro nobili paupere orphano etiam dantur literæ.vide no.in.c. significantibus.de offi.deleg.&.l.humilem.C.de incest.nup. Item dantur literæ pro clerico cum vnica & virgine coniugato,& contra eum de stylo,licet videatur obstare.c.vnicum de cler.con.li. vi. tamen pro stylo faciunt not.per Abbat.c.i.de vit.& hone.cler.

¶ Et nota,ꝙ paup, orphanus, vel vidua non impetrat in eisdē līis contra clericos & laicos simul cum diuersæ sint cōclusiones.

¶ Et aduerte etiam,ꝙ laicus non impetrat līas contra clericum generaliter super iniuriis, sed est necesse specificari iniuriam. vide no. In.c.grauis.de resti.spol.&.c.olim.de iniur.Nec clerico & laico dātur literæ simul super iniuriis etiam si diceretur communiter.Item si conquerentes sint plures etiam si pater vel filius vel fratres debent poni super bonis & rebus aliis ad eos communiter spectātibus, sed in vniuersitate conquerente vel alio corpore,seu collegio non dicit communiter spectantibus.

¶ Monachis autem vel aliis religiosis,aut mendicantibus non dantur literæ nomine proprio,sed superioris & conuentus,nisi talis religiosus habeat aliquod officium obedientiarum, vel administrationem,aut beneficium sui ordinis, vel ex dispensatione apostolica,vel impetret super absolutionē. ab excommunicatione vel infamationē.aut alimentis, alias non dantur etiam si sit in studio.Et ēt olim obseruauit Cancellaria.vt per Collec.in.c.dilectus.de rescrip. & vide Rot.de iudi.in nouis & in decis.Bella.Mihi tamen semper visum fuit posse dari literas pro existente in studio si asserat se de licentia prælati & conuentus esse in studio per no.glo.in.c.nō dicatis.xii.q.i.&.c.si lōgius de iudi.& p Archi.& Io.an.in.c.ii. ne cler. vel mona.dummodo narret iniuriari sibi super debitis ratione studii contractis. Aliqui tamen Correctores sequuti sunt exacte stylū antiquum,nec sub hoc prætextu studii detur occasio monachis impetrandi literas super aliis debitis & administratione proprii, & noluerunt dare etiam cum dicta narratiua.Cōtra religiosum autē hodie bene dantur literæ sub nomine proprio indistincte in loco commorationis.& vide no.in.c.quanto.de offi.ordi.Mendicantibus vero dantur literæ p erogatis eis vel ecclesiæ eorū in elimosinā cū possint implorare officiū iudicis ad habēda illa bona,& ēt agēs

si dixerint se posse obtinere bona ex priuilegio sedis apostolicæ cui non sit derogatum.ad quod vide no.in.c.si.de pactis li.vi.olim tamen Cancellaria non admittebat appellationes super immobilibus mendicantium,quamuis allegarent priuilegium apostolicum super eis vt no.Collecta.in.c.significantibus.de noui operis nunciatione. Abbati autem soli dantur pro spectantibus ad mēsam Abbatialē si fuerint ordinis sancti Basilii vel Benedicti, alias autem non danť absq; conuentu. Præceptoribus autem siue Commendatoribus militaribus dantur indistincte etiam pro pluribus cōmendis sed nō pro pluribus prioratibus in militibus Rhodiensibus,seu fratribus Hierosolimitanis,vt vidi in eorum statutis, seu stabilimentis dum peterent confirmationem eorum.& vide no.in.c.quia nōs. de app. per Inno. & Host. vide ad hoc no.in.c. cum deputati de iudi. & Oldra.in cōsi.cxxviii.viro autem & vxori dantur literæ absq; verbo communiter.

¶ Non dantur līæ si quis velit impetrare contra homines talis loci nisi dicatur,vniuersi hoīes vel vniuersitas hominum talis loci. vide ad hoc no.in.c.cū in multis.de rescrip.li.vi.Oldra.consi.cxxxv. & no.glo.in.c.cum dilectus.de ordi.cogni.

¶ Et quando ignoratur an quis sit clericus val laicus solet poni disiunctiue clericus vel laicus.pro quo stylo facit.l.i.§.quia autem.ff. quorum leg. & de rest. in inte. constitutis & .c. vnico. de post. præ. lib. vi.

¶ Filio autem familias non solet dari literæ contra patrem,nisi exprimat sibi iniuriari super Castrensibus, aut alimentis,vel alias in casibus in quibus possit agere contra patrem.vide ad hoc.l.lis nulla.ff.de iudi.&.l. actiones.ff.de acti. & gl.xxiii.q.iiii.si ecclesia. & in.c.quæritur.ii.q.vii. nam prohibito consequenti videtur prohibitum antecedens,videlicet, impetratio literarum. facit quod no. Inno.in.c.ii.de dila.

¶ Emancipato autem bene dantur cum non prohibeatur agere,nisi non præterita venia quæ per impetrationem literarum non tollitur,& iudex hoc examinabit,arg.l.sedet in hac.§.præter.&.l.quāuis.in fi.ff.de in ius voc.& facit.l.fi.C.e.

¶ Super furt.vero vel falsitate cōmissa per patrem aduersus filium φ possunt dari vide.l.congruentius,C.de pat.pot.& no.in.c.prohibemur.ii.q i.& in.d.§.prætor.

¶ Cistertiēsibus nō danť līæ sup castris,hominibus,vassallis,vel de decimis, nisi abiiciať, φ habuerint illa anteq̄ ipsoꝝ monasteriorū Cistertieñ.ordo reciperet instituta.vide.c.recolentes.de stat. mon. & no.in.c.cum ordinem.de rescrip.

¶ Super diuersis beneficiis contra diuersos reos non datur vnum rescriptum,nec cum clausula,& quidam alii. Sed est necesse exprimere reos, nec vbi agitur super beneficio non debet hodie addi in rescripto super rebus aliis,q̄ fructibus illius.

¶ Cancellaria non dat literas Cōuentui,vel Capitulo,vel cōtra eos, nisi super bonis disteriis & aliis quæ vacāte sede per eos necessario expediuntur,vt per Collect.in.c.illa ne se.vacañ.

¶ Et pro iniuria illata ecclesiæ cathedrali, vel intra ipsam, vel in eius cymiterio non dantur literæ Epo, siue capitulo, vide Collec. in c. cum deputati de iudi. sed contra sic.
¶ Nec in aliquo rescripto ponunt̃ vltra tres ciuitates, siue dioc. cõputatis actoribus & reis vel quatuor si iudex fuerit ex illis quatuor
¶ Itẽ nõ ponunt̃ vltra octo nomina reoꝝ absq; clausula & qdã alii sed cũ ea sẽptẽ nomina vero cõquerentium possunt esse quot placet
¶ Cõtra reges & p̃ncipes, seu magnos duces nõ dãt̃ lr̃æ sine signatura papę faciũt no. p Spec. ti. de leg. §. nũc videdũ. ver. Itẽ nõ obstat.
¶ Et nota, ꝙ cõmunitas, seu vniuersitas de stylo cõputatur ꝓ quatuor personis, licet. l mortuo. ff. de fideius. & ex qui. cau. mai. l. ait p̃tor. § itẽ inquit. cum aliis iuribus faciant cõtra. & ideo nõ dant̃ lr̃æ in vno rescripto, nisi cõtra duas vniuersitates si velis põere clausulã, & quidã alii, & cõmunitas dicitur ciuitatis. Vniuersitas vero castri, vel villæ aut populi, videtur facere contra cle. vnica de vsu. & not. per Bar. in extrauag. ad reprimẽdã. Hec dãtur literæ nisi cõtra tria monasteria tantũ, vel domos in eodẽ rescripto. Nec super iniuriis verbalibus dantur literæ per Cãcel. vide ad hoc. c. cũ te de re iudi. & decis. Rot.
¶ In ciuilibus plures agentes appellantur litisconsortes.
¶ In criminalibus vero plures rei cõplices facit contra glo. in cle. i. de pœnis. vide tex. & io. an. in. c. cum oporteat. de accusa.
¶ Quando agitur sup pecuniaꝝ summis ponit̃ in cõclusione post illa verba ap. re. vsuris cessantibus de quo in. c. dilecti. de for. cõpe. nisi cõqueratur Eps, capitulũ, conuentus, vel persona ecclesiastica ratione beneficii, aut religiosus, vel familiaris papę, vel de cu. Ro. qa præsumitur pro eis. vide no. in. c. cum in iuuentute. de p̃sumptio. cum ex iniuncto. de no. ope. nun. lxi. di. miramur. ix. q. ii. Lugduneñ. nec hodie ponitur in rescriptis appellationum.
¶ Mortuum non appellat papa dilectum fil. de stylo nec venerabilem fratrem, sed quondam talem & bo. me. Episcopum.
¶ In rescripto sup defectu nataliũ ponit̃ clausula ita tamẽ &c. alias est falsum, & cõmittitur diocœsano nisi sit suspensus, qa tunc cõmittitur officiali vltra mõtes, & hodie ẽt idẽ quãdo diocœsanus agit in remotis & hoc exprimitur facit. c. daturũ. de præb. li. vi. si vacet etc. tunc scribitur maiorẽ potestatẽ in ea obtinenti. vide de hoc in quinterno ti. de defect. nat Spec. ti. de dispen. §. nunc de episcopoꝝ & in fi. & qs dicatur diocœsanus vide glo. in Cle. vnica de for. cõpe. & datur hodie hæc dispensatio tam præsentibus in Curia, q̃ ab sentibus, etiam pro genitis ex non soluto & soluta. & de dicta clausula ita tamen vide Oldr. Cons. clxv. & Rot. in antiquis & glo. in c. si pro clericis. de præben. li. vi. & in. c. non potest. & Sal. in. l. præscriptioñ. C. si contra ius vel vti. pub.
¶ Et in confirmationibus in forma cõmuni nunq̃ ponitur in narratione diocœsis in qua est beneficium, sed in salutatione tantum.
¶ Nec datur Post iter arreptum mulieri, sed religiosi sic si habeat administrationem. vide no. in. c. cum deputati. de iudi, & glo. in cle. & si principalis. de rescrip,

¶ Regulæ Cancellariæ papæ viuenti ad futuram rei memoriam dantur sub hac forma Ad futuram &c. cum lris maiusculis Cunctis dispo nentes fidelibus iustitiam ministrari tenorem cuiusdam per nos dudum æditæ constitu. quæ die decima nona Mensis &c. Anno Incarnationis &c. Pontificatus &c. Anno primo publicata fuit ad Instantiam dilecti filii A. decani &c. se illa pro sui conseruatione iuris Indigere asserentia præsentibus inseri fecimus volẽtes & auctoritate apostolica decernentes in hmōi sic inserto tenori stetur & plena fides adhibeatur vbicunq; in iudicio vel extra illud exhibitus fuerit vel ostensus. dictus vero tenor talis est. Item voluit &c. nulli etiam. dat. &c.

¶ Si papa fuerit defunctus dantur sic a successore Cunctis &c. quarum quidem constitutionum quas suo dumtaxat tempore duraturas obseruari voluit &c.

¶ Si vero non petantur ad futuram rei memoriam, sed per cõmissionem iudicum dãtur sub ac forma directe Iudicibus coram qbus causa pendet. Cunctis &c. p nos nup æditæ cõstitutionis anni &c. Pontificatus nostri &c. ad instantiã dilec. fil. se illa pro sui iuris cõseruatione & executione quarundam literarum apostolicarum per eum ad vos cõmuniter impetratarũ facienda indigere asserentis præsentibus &c. volentes &c. Tenori plenam fidem adhibeatis & bm eum ad executionem procedatis literarum earundem dictus vero tenor talis est.

¶ De quatuor clausulis prouiso & aliis.

¶ Clausula prouiso quando quis conqueritur super censibus pẽsionibus & huiusmodi prouiso ne census huiusmodi contra statuta Lateranensis concilii impositi sint, vel adaucti. vide. c. prohibemus de censi. & ponitur in rescripto ante clausulam testes. Nec datur si minor impetret contra maiorem, nec contra laicum tãtum, vel clericum & laicum simul.

¶ Clausula prouiso quando quis conqueritur contra communitatem, vel vniuersitatem, & hæc Prouiso ne aliqua singularis persona dictæ vniuersitatis auctoritate præsentium ad iudicium euocetur, seu in illam, aut locum prædictum interdicti sententiam proferatis, nisi a nobis super hoc mandatum receperitis speciale, & contra capitulum hæc clausula non ponitur, vide Bella. de hac clausula in c. cum in multis. de rescrip. li. vi.

¶ Clausula prouiso quando quis conqueritur contra consules, aut proconsules, aut nobiles, aut gubernatores ciuitatis vel huiusmodi est hæc prouiso ne in terras dicti nobilis, vel eandem ciuitatem, vel oppidum auctoritate præsentium interdicti sententiam proferatis, nisi super hoc. a nobis &c. & hæc clausula ponitur quando conqueritur aliqs in pecuniariis vel aliis ciuilibus causis contra pdictas personas. vide in extraua. Bonifacii proinde, Super criminibus vero remanet ius antiquum: c. si sententia. §. cæterum de sent. excom. li. vi. cum aliis iuribus non tamen ponitur in rescrip. super vsuris nec super manum iniectione etiam si agatur ciuiliter nec in matrimonialibus. vide. c. nõ est. de sponsa. &, c. i. de vsur. li. vi. & c. penul. clausula

fula prouiso non datur in commissionibus appellationũ nec olim aliquo tempore data fuit in partibus Gallicanis, quia male parebant nobiles & vniuersitates iudicibus ecclesiasticis. vt legi in nostris quinterni Cãcellariæ gratiæ. Nec etiã ponebatur in certis diocesibus Germaniæ per const. in concilio Constã. nunc si factam, vide licet in Caminẽ, Trazeburgẽ. Nauel burgẽ. Zuerinẽ.

¶ Clausula prouiso quando excommunicatus contra formam Concilii generalis petit absolutionem prouiso, ꝙ si pro manifesta offensa dicta sententia sit prolata, nec ab excommunicato sufficienter præstetur emenda, nullatenus relaxetur. vide c. sacro. de sent. excom. & c. ab excommunicato. de rescrip. & c. ex parte. de ver. signi.

¶ Inuocatio brachii secularis hodie non datur absq; signatura per Cancellariã nec tempore Collec. dabatur vt per eum in. c. i. de offi. dele. olim vero data fuit vt in quinterno iustitiæ de vsuris forma xxi. quare stylus est incõstans. & an delegatus hoc possit sine expressa commissione. vide doct. in. c. significasti. de offi. deleg. & in. c. si quis cõtra clericum. de for. compe. & c. vt officium. de hæret. li. vi.

¶ Super sponsalibus de futuro, vt cogatur vir vel mulier implere per verba de præsenti non solet Cancellaria dare literas, etiam si dicatur interuenisse iuramentum, vide quæ scribo in aliis memorialibus meis & no. in. c. requisiuit. de sponsali.

¶ In rescripto appellationis a principio vbi formatur libellus actoris vel rei super petitiõ. semper debet poni quis petat, a quo petat, seu petierit, quid vel quare petat. & in his vltimis quando ignoratur res, vel quantitas, aut causa solet dici rem tunc expressam ex causis tunc expressis, vide materiam libellorũ, & que infra dicentur.

¶ Item in absolutione ab excommunicatione debet poni causa ex communicationis. vide doc. Gallicanos post alios in. c. ex parte de offi. ordi. & Hosti. ti. de rescrip. §. quis impetrare.

¶ Et nota ꝙ per Cancellariam datur monitio sub censuris in notoriis iuris vt super decimis & hmõi. vt in ti. de decimis in prima forma quinterni. vide glo. de his post tex. in cle. dispendiosam de iudi. & doc. in. c. conquestus de for. compe. & in. c. nosti. de elec. & de proba. quoniam. & de appel. personas. & de iniur. ad nostram.

¶ Et considera, ꝙ Cancellaria in rescriptis sepius vtitur verbo temere, quod verbum excludit recte vel rite, aut vtrũq;, & potest conuenire parti, vel iudici vt no. in. l. eum qui temere. ff. de iudi. & insti. de pœ. teme. litig. c. ex literis. de diuor. c. tuarum de priul. de elec. pro uida. li. vi. & c. vt periculosa ne cle. vel mona. c. li. insti. quibus alie. licet. §. ecõtra. & in. c. bone de. postu. prel. & in multis aliis iurib'.

¶ Et aduerte ꝙ Cancellaria vtitur his duobus terminis in conuentione, videlicet, traxit in causam, vel fecit ad iudicium euocari de primo vide no. in. c. pastoralis de cau. pos. & proprie. de alio in. l. i. ti. de in ius vocan. ff.

¶ Si contra Episcopum, Archiepiscopum, vel Patriarcham, impetratur literæ vbi dicitur per censuram, debet dici auctoritate nostra. vide. c. quia periculosum. de senten. excommunicationis lib. vi. & c. quia pontificali. de officio deleg. eo. lib. Contra electum

vero quando dantur literæ dicitur per censuram de stylo . vide tur contra dicere .c.ii. de offi. deleg. ob reuerentiam sacri officii, sed aliud est pontificale officium, aliud pontificalis ordo. & aliud pontificalis dignitas vide ad hoc glo. in cle. Archiepiscopo. de priuile. & quandam decis. Bella. & contra perpetuum administratorem etiam dicitur per censuram. vide no. in.c.is cui de elec. lib. vi.

¶ Super spolio contra iudicem non ponitur dicto tali sicut iustũ fuerit restituto, sed simpliciter ponitur clausula vocatis, cum insinuatur pro ea extra de renun.in præsentia.& .c.dilectus.de rescrip. vide Oldr. consil. cccxvii.

¶ Item nunquam dantur nisi vnus, duo, vel tres iudices, vide.c. prudentiam. de offi. deleg.

¶ Item Ordo præcedit Diocœsim, sed non Ciuitatem, vt Abbas sancti Petri Perusiñ. ordinis sancti Benedicti. Abbas sancti Cucuphatis ordinis sancti Benedicti Barchinoneñ. diocœsis.

¶ Nomina ordinum Camalduleñ. Cistertieñ. Cliniaceñ. Carthusieñ. Præmonstrateñ. præferuntur, alia postponuntur ordinis sancti Benedicti, ordinis humiliatorum &c. Cistertieñ. ordinis Præmonstrateñ. ordinis &c.

¶ Clausula non obstante facit conquestum duplicem. vide de ea in c. ne aliqui de priuil.lib.vi.& ponitur etiam in rescrip. de iustitia.

¶ Episcopo non dantur literæ super iuribus episcopalibus generaliter nisi exprimat aliquod ex eis. vide Spec. de rescrip. præsent. & not. in.c. constitutus. de reg. do. & Bella. in decisionibus.

¶ Debet poni in rescripto etiam appellationis de stylo nomen & cognomen Actorum & Reorum & appellantis ac appellati alias non dantur literæ nisi diceretur Titius & Meuius. & alii in hac parte litisconsortes quos non est necesse exprimere. Nomen vero Iudicis ordinarii a quo appellatur non est necessarium apponi, sed delegati sic, licet videatur aliud doctoribus. vide Spec. ti. de appellatio. & .c. oblate. & Bar. in . l, i. §. libelli de appel. ff. & decis. Rot. Item est necesse ꝙ ponatur diocœsis rei. Item debet poni qualitas vel dignitas personarum laicus, Canonicus, Rector, Armiger, Ciuis. Nec debet quis intitulari duobus titulis, sed vno tantum super quo impetrat, sed si impetrat super pecuniarum summis, aut aliis orphanis potest assumere titulum quem voluerit, & dabuntur ei Iudices, iuxta diocœsim de qua se intitulabit. vide ad hoc no. in .c. ad aures de rescrip. & Bella. in decis. & not. in quadam decis. in antiquis de rescrip. Et si est religiosus actor vel reus debet exprimi ordo, vt per Hosti. & Collec. in .c. cum ordinem. de rescrip. Et iudæus non dicitur laicus vel ciuis, sed dicitur incola vel habitator talis loci, vel in tali ciuitate commorans.

¶ Et mulier debet poni post clausulam, & quidam alii clerici & laici cum non comprehendatur sub nomine laico de stylo, vide Spec. in ti. de rescrip. præsentatione. & olim ponebatur ante, dummodo esset nominatus vnus laicus.

¶ Si est mulier quæ appellet, debet semper poni dilecta in Christo filia Anna &c. & si est nobilis debet etiam poni nobilis, & si vidua, debet semper dici talis relicta quondam talis vidua. Sed si mulier non appellet, sed conueniatur, non debet dici dilecta in Christo filia, Nec etiam in conquestibus dicitur etiam in actrice dilecta in Christo filia Ioanna dilecti filii Antonii &c. vxor. Et idem dicitur in parte administratore bonorum filii, & tutoribus, & curatoribus, dilectus filius. A. dilecti filii. B. genitor. In muliere appellata non dicitur dilecta in Christo filia. In forma sua nobis, in forma autem humilibus, tam in appellante, q̃ appellato, q̃ etiam iudicibus semper dicitur. dilectus filius & dilecta in Christo filia in formam querelam. In actore ponitur dilectus & dilecta non in reis & conquestibus in conclusione ponitur. Ideoq; & aliis quo circa &c.

¶ Nota ꝙ in sua nobis non datur expressa absolutio & ... lani, etiam expressa commissio attentatorum, in forma humilibus sic. Et in omnibus rescriptis iustitiæ ponitur clausula ꝙ si non ambo vel omnes, præterquam in rescripto in forma humilibus in quo ponitur vos, vel duo, aut vnus vestrum. Et huiusmodi clausula ponitur post clausulam testes. Et si in rescripto nō ponitur clausula testes debet poni statim post conclusionem, vide de ea. c. prudentiam. de officio delega. & c. cum dilecti. de empti. & vend. & c. si sit itatus. de rescrip. Et si excommunicatus impetrat absolutionem non debet dici dilectus filius, sed sua nobis Antonius &c.

¶ Et cum Cardinalis impetrat rescriptum non dicitur sua nobis, vel significauit, vel conquestus est nobis, & sic de aliis. Sed exposuit nobis dil. fil. noster .tt. sanctæ Praxedis.

¶ Et quando fit mentio de ordine Carmelitarum per constituti. Sixti. iiii. poni debet ordinis gloriosissimæ Dei genetricis semperq; virginis Mariæ de monte carmeli, quam constitutionem quidam ex abbreuiatoribus non obseruarunt, a me autem fuit semper obseruata ob honorē virginis & antiquitatē ordinis Carmelitarum.

¶ In abbate, priore, sacrista, vel decano ecclesiæ, semper debet dici abbas, vel prior secularis, & collegiate ecclesiæ talis.

¶ Et nota ꝙ in salutatione inter primum & secundum iudicem ponitur, inter secundum vero & tertium ponitur, ac vt dilecto filio decano & successori ac capitulo ecclesiæ sanc. N.

¶ Et aduerte ꝙ Cancellaria magnam vim facit in verbis vt proprie ponatur & sub certo ordine, vt inuit Collec: in. c. dilectus. de cap. monach. & no. in c. venerabiles. de confir. vtil. vel inutil. & ill. regu. Cancel. & c. causam. de rescrip. Et quantum fieri potest non repetit vel conculcat verba, nec sententiam, præsertim in decisiuis & dispositiuis.

¶ Vbi appellatur ab euitatione præiudicii vel molestationis inferendi extraiudicialiter de facto admittitur appellatio, & ponitur clausula vocatis, & taxantur minus literæ, vide ad hoc not. in. c. dilecti. de maior. & obedi.

¶ Quando mandatur confirmari, vel infirmari sententia lata super crimine vel alias committitur semper ponitur in cõclusione In his quæ pœnã sanguinis non contingunt. vide not. in .c. in archiepiscopatu. de rapt. & in .c. fi. ne cle. vel mona. lib. vi. & .c. sententiam sanguinis. e. ti. In antiquis alias non valeret commissio, nisi ex certa scientia. vide Anto. de But. in .c. quæ in ecclesiarum de consti. Item quando impetrantur literæ pro Canonicis Alemaniæ, vel Beguinabus, vel confraternitatibus, aut Iesuatis seu aliis piis Collegiis, vel cõgregationibus nõ approbatis. Ponitur in fine ante datam per hoc autem dictarum Canonissarum statutum non intendimus in aliquo approbare, vel dictam confraternitatẽ non intendimus &c. pro quo stylo facit tex. in .c. indemnitatibus. de elec. lib. vi. & in cle. accedentes. §. illas, de statu mo.

¶ Item nota, ꝙ appellatõ, nisi post terminum octo mensium non datur literæ in illa causa appellationis, & sic de stylo practicatur hodie. c. oblata. vide Rot. in antiquis ti. de rescrip. & cõsi. ecilii. tamen olim non dabantur literæ appellato nisi confirmato ric vt per Collec. in .c. significantibus. de no. ope. nunc.

¶ Et nota ꝙ si pars appellet a tarditate vel negligentia iudicis, in expeditione causæ solet dici, ꝙ anno & amplius iam elapso in dicta causa procedere non curat loco & tempore congruis requisitus alias, nisi sit lapsus annus, non solent dari, nisi Iudex expresse denegaret iustitiam ministrare, qui tunc non diceretur aliquid de anno. vidi Io. an. in .c. dilecto de appellationibus. & Abba. in c. ex parte. eo. ti. & in .c. proposuisti de foro compe. & glo. c. ii. de appellatio. lib. vi. & .c. nullus de iurepa. & in auc. vt differẽ. iudi. & .c. ad aures. de simo. & Bar. in .l. titia cum nuberet cayo seyo. ff. de leg. & Baldum, in .l. fi. §. illud, de temp. appella. Et formam quinterni iustitiæ Primam in titu. de iudi. tenẽ. diu causam in suspenso. & Spec. ti. de appellatione qui interpretatur illam primam formam quando non est commissa causa appellationis, quia tunc habet remedium desertionis. In ordinario autem non dicitur aliquid de anno secundum stylum, sed dicitur diutius tenuit causam in suspenso, & tunc dantur tres menses ad expediendum iuxta prædictam formam primam.

¶ Item dantur literæ in quibus conceditur adiunctus propter suspitionum iudicum ab aduersario impetratorum, & si non dũ est ad litis contestationem processum, vt in tertia & quarta forma supra alleg. ti. de mandatis que fiunt iudi. de quibus vide doc. in .c. insinuante. de offi. deleg. & .c. causam quæ, eo. ti. & causam quæ. de iudi. & Feder. in consil. non autem ad solam allegationem suspitionis iudicis datur nouus iudex, cum habeat allegans remedium arbitorum vel collegarũ & multo minus quando recusatur executor in forma dignum, vel aliis huiusmodi qui nõ teneantur vocare partes cum illi non possint recusari. vide no. in .c. cum venissent. de iudi. per Ant. & .c. nouit. & .c. postremo de appel. & Rot. eo. ti. de concess. præb. in nouis.

prædictorum, necnon idonea cautione, vt si ad pinguiorem fortunam peruenerit debita persoluet sententiam prædictam relaxare p̱curetis prout de iure fuerit faciendum. & vide. c. odoardus, de solu. & c. peruenit. de fideius. super monasterio grauato onere debitorum. vide formam in quinterno ti. de vsuris.

¶ Quomodo petitur obseruari sententia interlocutoria a qua nulliter fuit appellatum, vel quia deserta fuit & committitur eisdem iudicibus.

¶ Quo circa &c. vocatis &c. si vobis de nullitate siue desertio ne appellationis huiusmodi legitime constiterit contra prædictum Io. ad vlteriora procedatis iuxta ipsam formam & continentiam literarum, olim huiusmodi literæ etiam cōmittebantur aliis sub forma, vt postq̃ cognouissent de nullitate vel desertione remitterent causam prioribus iudicibus, vide no. in. c. ad hæc. el. i. & c. ex ratione. de appel. Et de verbis continentiam & tenorem in formam & huiusmodi. vide no. in. c. si cum. & c. si apostolica, de præb. li. vi. & c. significãte. de appel. & c. quia. v. de iudi. & in multis aliis iurib'.

¶ Quomodo petitur obseruatio sententiæ diffinitiuæ, & excommunicationis.

¶ Quo circa &c. si est ita diffinitiuam sicut rite excommunicationis sicut rationabiliter prolatæ sunt sententias huiusmodi faciatis auctoritate nostra vsq; ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari. vide glo. & doc. in. c. quoniam abbas. de offi. deleg. & Spec. ti. de remissionibus,

¶ Conclusio absolutionis ab excommunicato, qui est paratus satisfacere de consensu partis & parere iudicato, & literis.

¶ Quocirca &c. Mandañ. quatenus si est ita prædictum. P. postq̃ literis ipsis legitime paruerit cum effectu, & ad hoc dicti. S. consensus expressus accesserit ab eadem sententia, & aliis censuris per eum occasione præmissarum incursis hac vice dumtaxat auctoritate nostra absoluatis in forma ecclesiæ consueta, & iniungatis ei pro modo culpæ pœnitentiam salutarem, & alia quæ de iure fuerint iniũgendam. Et si iniuriatus ex non rationabili causa reniteretur absolutioni. vide no. per Hosti. in summa de pœni.

¶ Conclusio pro excommunicato ratione contumatiæ qui est paratus parere,

¶ Quocirca &c. F. si hoc legitime petierit recepta tamen prius ab eo cautione idonea super eo quo excommunicatus habetur ab excommunicationis sententia huiusmodi de ipsius domini consensu hac vice dũtaxat absoluatis in forma ecclesiæ consueta iniungãtisq; ei pro modo culpæ pœnitẽtiam salutarem & alia &c. vide de his absolutionibus, an sint p̱ contumatia an p̱ offensa in. c. qua frõte de appel. & c. ex parte. de ver. signi. el. i. & c. venerabilibus. de sen. excō. li. vi. & glo. in. c. ex literis. de offi. deleg. & Spec. ti. de contu. q̃n vero committitur absolutio super iniectione manuũ tunc ponitur præstatio iuramenti, q̃ deinceps talia non committet &c. & idem fit in violatoribus ecclesiasticæ libertatis, & aliis huiusmodi. vide in. c. ex timore. de senten. excom.

¶ Obseruatio sententiæ quæ per desertionem transiuit in rem iudicatam cum taxatione expensarum. Mandañ. quatenus si vocatis qui fuerint euocandi vobis de desertione appellationibus huiusmodi legitime constiterit sententiam prædictam sicut rite prolata est faciatis auctoritate nostra ap.re. firmiter obseruari, & expensas prouida moderatione taxare curetis, & si taxationem ipsam per vos fieri contingerit, faciatis idem. B. per censuram ecclesiasticã appellatione cessante de expensis ipsis debitam satisfactionem impedi. Iste stylus super vocation. videtur consonare cum opi. Bar. in.l.i.ff. nil noua. appel. pen. & Bal. in.l. eos. C. de appel. Satis probat tex. in.l. ii. versus fi. C. de temp. appel. & vide canonistas recentiores in.c. ex ratione. de appel. post Inno. But. & Imo. contrarium tenentes.

¶ Quando excommunicatus petit absolutionem, & relaxationem interdicti.

¶ Quo circa &c. vocatis qui fuerint euocandi si vobis constiterit dictum. B. eidem. G. de præmissis satisfecisse prædictum. B. hac vice dumtaxat auctoritate nostra absoluatis in forma &c. salutare & interdictum huiusmodi relaxetis.

¶ Conclusio quomodo petitur obseruatio laudi siue arbitrii a quo non fuit intra tempus debitũ declaratum nec acceptatum.

¶ Mandamus quatenus dictum arbitrium sicut iuste latum est faciatis per pœnam in compromisso huiusmodi appositam auctoritate nostra ap.re. firmiter obseruari. vide doc. in.c. quintauallis. de iure iur. &. C. de arbi.l. pen.

¶ Obseruatio sententiæ quæ transiuit in rem iudi.

¶ Quo circa &c. vocatis dicto tali, & aliis qui fuerint euocandi si vobis de re iudicata huiusmodi legitime constiterit sententiam predictam sicut rite probata est faciatis auctoritate nostra firmiter obseruari, vide quæ habetur in.c. ea quæ. de re iudi. Et hæc forma quæ aduocationem & citationem cõsonat. opi. gl.l. ii. C. de inoffi. test. & Cy. in.l. ab executore. C. quorum appel. non recip. de quo p Inno. in.c. ex ratione. de appel. &.c. cum super. de re iudi. & Bart. in.l. diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. In causis aũt matrimonialibus quamuis quo ad aliquos effectus trãseant in rem iudicatã vt in.c. dilecte. & sua nobis de appel. per doct. tamen Cãcellaria nõ solet dare executionem siue obseruationem sub prędicta forma, sed quando petitur dat simpliciter clausulam vocatis &c. In sententia autem super separatione tori bene datur obseruatio, licet Io. an. & quidam alii doct. videantur aliud sentire in.c. ex literis. de diuor. &.c. lator de sent. & re iudi.

¶ Si non obstante lapsu temporis committatur iudicibus vt ad vlteriora procedant.

¶ Quocirca &c. Mãdañ. quatenus si quod de impedimẽto huiusmodi proponitur veritate fulcitur lapsu dicti temporis non obstãte &c. vlterius in causa ipsa iuxta literarum prædictarum continentiam & tenorem procedatis. & vide Spec. ti. de remiss. & not. in.c. si eum. de præben. li. vi. & in.c. exhibita de iudi. per Io. an.

¶ Clausula testes, non solet apponi in aliqui/
bus rescriptis quæ sequuntur.

¶ Super vsuris quando impetratur contra clericos tantum, vel clericos & laicos simul, & nec in causis matrimonialibus, aut consan/guinitatis, vel affinatis, nec dotis accessorie. vide. c. de prudentia. de dona. inter vir. & vxo. nec super manuum iniectione. Contra clericum & laicum simul, vel cõtra clericum tantum, etiam si dicatur super aliis rebus iniuriari conquereñ. nec super crimine vel diffa/mationẽ. eius, nec quando dicitur cõtra iuramentum super hoc præstitum temere veniendo, nec cum in literis dicitur extra tenorem priuilegiorum vel indulgentiarum, nec in literis post iter arreptũ, nec cum committitur causa iuxta priorum continentiam literarũ, nec in literis præces & mandata, & cum olim, quæ dantur volentibus ingredi religionem, nec quando dicitur in appellationis causa hmõi, nec quando petitur obseruatio sententiæ deserta appellatione, vel quia transiuit in rem iudicatam, nec vbi compellitur ferre arbitrium arbiter, nec in literis super absolutione monachorũ, nec quando dicitur de vtroq; processu, nec in literis super defectu nata/lium, nec quando petitur absolutio ab excommunicato qui cõcor dauit cum parte, nec in literis cum secundum apostolum, quæ dã/tur ordinibus non habẽtibus beneficia, nec in cruce signatis, & quã do denunciatur excõicatus, vide in quinterno ti. de excõicantibus alias in literis cum mandantur executori relaxatio sententiæ excõ/municationis latæ contra formam. c. sacro. de sen. excom. & c. rep/hensibilis. de appel. sed in executoria eius bene datur, nec in literis si tibi, de quibus vide in quinterno ti. de restit. in inte. nec quãdo petitur confirmatio laudi, secus vbi petitur reuocatio. vide in qn/terno ti. de arbitris. & compositi, nec vbi de obedientia agitur, vel vbi subiectio, vel visitatio denegatur, nec in literis contra indulta, nec in beneficio ad cuius collationem se quis p parẽtes literas obli gauit, quia iam constat per literas, prout in multis superioribus, nec quando dicitur prout in literis inde confectis, nec in literis, ꝙ excommunicatum clericum recipiat ad diuina, nec quando literæ bullantur cum serico, nec quando publicatis attestationibus testes quandoq; admittuntur & appellatur. Super iniuriis non est stylus firmus quidam dederunt alii non propter verbum iniuria ꝙ trahitur etiam ad crimen.

¶ Et quando quæstio principalis est super crimine, aut aliqua ma/teria in qua non ponitur clausula testes si appellatio interponitur super grauamine per iudicem illato non ponitur in rescripto clau/sula testes propter euentum cognitionis causæ principalis in. c. vt debitus. de appel. faciunt no. per. Oldr. consil. cccxx.

¶ Clausula legitimi impedimenti, & ex ratione est huiusmodi de qua in quinterno ti. de præsentationibus. Sed dictus. A. legiti/mo vt asserit impedimento detentus non fuit appellationẽ hmõi infra tempus debitum prosecutus. Quare nobis humiliter suppli/cauit, vt lapsu dicti tpis non obstañ. sibi super hoc oportune pul/dere paterna diligentia curaremus. Quo circa.

clerici coniugati, & multomagis contra eum videtur dari posse per.l.i.C.de incol.li.x. & de dignit.l. mulieres. li.xii.ff. de senat. foeminae.

¶ Et nota, quod laico de terris ecclesiae non dantur literae contra laicum extra terras ecclesiae, sed econtra sic.

¶ Et attende quod in tutore, & curatore, & procuratore in rem suam consideratur persona pupilli. vel adulti, seu furiosi, aut procreatoris, an sit clericus vel laicus non ipsius tutoris vel curatoris super impetratione. Idem ad hoc vt trahatur extra, nam in hoc, videlicet, quo ad commissionem, non solet attendi dioecesis vel locus cōmorationis. tutoris vel curatoris, sed pupilli vel adulti, faciunt ad hoc no.in.l.fi.si ex plu.tuto.C.& an.l.i.§.libelli.de appel.ff.&.l.i.quā. nup.inter pu.& no.l.i.de admi.tut.&.l.ad ea.ff.de re.iu.& in.c. sui nobis.&.c.ex parte.de appel.& in.c.querelam.de elec.& in.l.i. C.de sent.& inter iudi.& in.c.i.de procu.li.vi.vbi non attenditur qualitas procuratoris.& de procuratore in rem suam, vide no.in.c. licet, de offi.deleg.&.l.apud.de dol.excep. In parte autem laico administratore bonorum filii clerici non habetur firmus stylus. Aliqui ex Correctoribus considerarunt personam patris propter interesse eius in vsufructu, & non dederunt lrās contra laicum, alii dederūt quasi pro re quasi cōmuni patri laico & filio clerico, & hanc partē nos sequuti sumus, tamen quo ad trahendum extra impetrante literas patre, aut si contra eum ratione praedictorum bonorum impetretur semper attenditur dioecesis patris non filii si fuerint diuersae, quia consideratur vexatio & cura comparēdi per iura supra alleg.& verbum trahere, vt not.doc.Galli.i.n.d.c.statutū. & in executore quo ad hoc, & vide ad hoc glo.& Bar.in.l.i.C.de agric. & censi.

¶ Dantur etiam literae laico contra laicum qui subest iurisdictioni temporali alicuius Episcopi vel praelati si hoc narretur, quamuis olim Cancellaria non dederit literas, nisi inter laicos Ecclesiae Romanae tantum, quod Collec.in.c.ad petitionem.de accu.dicit obseruatum fuisse vel ex affectu praesidentium in literis expediendis vel ex errore Abbreuiatorum.

¶ Et si laicus percusserit laicū in ecclesia nō dant literae ad instātiā percussi, sed rectoris ecclesiae. & vide ad hoc no.in.c.cū sit gūrale.

¶ Dantur quoque literae contra laicum mulieri conquerenti super dote, siue cum viro quando est nupta, siue absque viro soluto matrimonio, vel viro ipso ad inopiam vergente, & debet fieri mentio in rescripto, quae res super quibus laicus mulieris pertineant. Viro autē contra laicum dantur etiam literae pro dote sibi promissa. vide ad hoc.c.per nostras, de don.inter vir.& vxo. & formā quinterni Cancellariae iustitiae in ti.de matri. Viro etiam contra vxorem ad dotem propter adulterium vxoris perditam videt posse dari literas p c.plerūq; de dona.inter vir.& vxo.&.c.ex parte.de consti.& no.p Abb.in.c.cum sit generale.de for.compe.& idē forte videtur si agatur super parafernalibus per mulierem non contra tertium, sed accessorie ad dotem, seu vna cum dote. vt in.c.plerunq;.&.c. significauit.&.c.& si necesse.de don.inter vir.& vxo.&.l.si ego.§.dotis.de iur.

de iur.dot.ff.&.l.fi.C.de pac.conuen.& ar.l.si spōsa.ff. de iur.dot. & de priuil.credit.l.ii.§.fi.sed si mulier est vidua vel paup orphana bene impetrat literas etiam nulla facta mentione de dote cum clausula illos sub quorū iurisdictione &c.quæ datur qñ pauper orphanus vel vidua non pōt cōsequi iustitiæ cōplementū a iudicibus secularibus,& vocatur pauper orphanus miserabilis persona,vt no. in.c.super quibusdam de ve.figui.iuncto.c.i.lxxxvii.dis.&.l. orphanotrophos.C.de ep.& cle.&.c.grandi.de sup.neg.præ.li.vi.& c.i.ne cle.vel mon.Nec capitur orphanus,vt in.c.admonere.xxxiii. q. secunda pro eo qui caret patre. Et dantur etiam pro orphano quamuis habeat tutorem vel curatorem vt vidi in forma Martini de Ebulo. videtur obstare.d.l. orphanotrophos.sed potest esse pauper miserabilis etiam si habeat tutorem vel curatorem pro nobili paupere orphano etiam dantur literæ.vide no.in.c. significantibus.de offi.deleg.&.l.humilem.C.de incest.nup. Item dantur literæ pro clerico cum vnica & virgine coniugato,& contra eum de stylo,licet videatur obstare.c.vnicum de cler.con.li. vi. tamen pro stylo faciunt not.per Abbat.c.i.de vit.& hone.cler.

¶ Et nota,ꝙ paup, orphanus, vel vidua non impetrat in eisdē lrīs contra clericos & laicos simul cum diuersæ sint cōclusiones.

¶ Et aduerte etiam,ꝙ laicus non impetrat lrās contra clericum generaliter super iniuriis, sed est necesse specificari iniuriam. vide no. in.c.grauis.de resti.spol.&.c.olim.de iniur.Nec clerico & laico dantur literæ simul super iniuriis etiam si diceretur communiter.Item si conquerentes sint plures etiam si pater vel filius vel fratres debent poni super bonis & rebus aliis ad eos communiter spectātibus, sed in vniuersitate conquerente vel alio corpore,seu collegio non dicēt communiter spectantibus.

¶ Monachis autem vel aliis religiosis,aut mendicantibus non dantur literæ nomine proprio,sed superioris & conuentus,nisi talis religiosus habeat aliquod officium obedientiarum, vel administrationem,aut beneficium sui ordinis, vel ex dispensatione apostolica,vel impetret super absolutionē. ab excommunicatione vel infamationē.aut alimentis, alias non dantur etiam si sit in studio.Et ēt olim obseruauit Cancellaria,vt per Collec.in.c.dilectus.de rescrip. & vide Rot.de iudi.in nouis & in decis.Bella.Mihi tamen semper visum fuit posse dari literas pro existente in studio si asserat se de licentia prælati & conuentus esse in studio per no.glo.in.c.nō dicatis.xii.q.i.& si lōgius de iudi.& p Archi.& Io.an.in.c.ii. ne cler. vel mona.dummodo narret iniuriari sibi super debitis ratione studii contractis. Aliqui tamen Correctores sequuti sunt exacte stylū antiquum,nec sub hoc prætextu studii detur occasio monachis impetrandi literas super aliis debitis & administratione proprii, & noluerunt dare etiam cum dicta narratiua. Cōtra religiosum autē hodie bene dantur literæ sub nomine proprio indistincte in loco commorationis.& vide no.in.c.quanto.de offi.ordi.Mendicantibus vero dantur literæ p erogatis eis vel ecclesiæ eorū in eleemosinā cū possint implorare officiū iudicis ad habēda illa bona,& ēt agēr.

si dixerint se posse obtinere bona ex priuilegio sedis apostolicæ cui non sit derogatum.ad quod vide no.in.c.si.de pactis li.vi.olim tamen Cancellaria non admittebat appellationes super immobilibus mendicantium,quamuis allegarent priuilegium apostolicum supeis vt no.Collecta.in.c.significantibus.de noui operis nunciatione. Abbati autem soli dantur pro spectantibus ad mēsam Abbatialē si fuerint ordinis sancti Basilii vel Benedicti, alias autem non dant absq; conuentu.Præceptoribus autem siue Commendatoribus militaribus dantur indistincte etiam pro pluribus cōmendis sed nō pro pluribus prioratibus in militibus Rhodiensibus,seu fratribus Hierosolimitanis,vt vidi in eorum statutis, seu stabilimentis dum peterent confirmationem eorum.& vide no.in.c.quia nos. de app. per Inno. & Hosti. vide ad hoc no.in.c. cum deputati de iudi. & Oldra.in cōsi.cxxviii.viro autem & vxori dantur literæ absq; verbo communiter.

¶ Non dantur lræ si quis vellit impetrare contra homines talis loci nisi dicatur,vniuersi hoīes vel vniuersitas hominum talis loci. vide ad hoc no.in.c.cū in multis.de rescrip.li.vi.Oldra.consi.ccxv. & no.glo.in.c.cum dilectus.de ordi.cogni.

¶ Et quando ignoratur an quis sit clericus val laicus solet poni disiunctiue clericus vel laicus.pro quo stylo facit.l.1.§.quia autem.ff. quorum leg. & de rest. in inte. constitutis & .c. vnico. de post. præ. lib. vi.

¶ Filio autem familias non solet dari literæ contra patrem,nisi exprimat sibi iniuriari super Castrensibus, aut alimentis,vel alias in casibus in quibus possit agere contra patrem.vide ad hoc.l.lis nulla.ff.de iudi.&.l. actiones.ff.de acti. & gl.xxiii.q.iiii.si ecclesia. & in.c.quæritur.ii.q.vii. nam prohibito consequenti videtur prohibitum antecedens,videlicet, impetratio literarum. facit quod no. Inno.in.c.ii.de dila.

¶ Emancipato autem bene dantur cum non prohibeatur agere,nisi non præterita venia quæ per impetrationem literarum non tollitur,& iudex hoc examinabit,arg.l.sedet in hac.§.præter.&.l.quāuis.in fi.ff.de in ius voc.& facit.l.fi.C.e.

¶ Super furt.vero vel falsitate cōmissa per patrem aduersus filium ꝙ possunt dari vide.l.congruentius,C.de pat.pot.& no.in.c.prohibemur.ii.q 1.& in.d.§.prætor.

¶ Cistertiēsibus nō dant lræ sup castris,hominibus,vassallis,vel de decimis, nisi abiiciat, ꝙ habuerint illa anteq̄ ipsoꝝ monasterioꝝ Cistertieñ.ordo reciperet instituta.vide.c.recolentes.de stat. mon. & no.in.c.cum ordinem.de rescrip.

¶ Super diuersis beneficiis contra diuersos reos non datur vnum rescriptum,nec cum clausula,& quidam alii. Sed est necesse exprimere reos, nec vbi agitur super beneficio non debet hodie addi in rescripto super rebus aliis,q̄ fructibus illius.

¶ Cancellaria non dat literas Cōuentui,vel Capitulo,vel cōtra eos, nisi super bonis discretis & aliis quæ vacāte sede per eos necessario expediuntur,vt per Collect.in.c.illa ne se.vacañ.

¶ Et pro iniuria illata ecclesiæ cathedrali, vel intra ipsam, vel in eius cymiterio non dantur literæ Epo, siue capitulo, vide Collec. in c. cum deputati de iudi. sed contra sic.
¶ Nec in aliquo rescripto ponunt vltra tres ciuitates, siue dioc. cōputatis actoribus & reis vel quatuor si iudex fuerit ex illis quatuor
¶ Itē nō ponunt vltra octo nomina reorū absq; clausula & qdā alii sed cū ea septē nomina vero cōquerentium possunt esse quot placet
¶ Cōtra reges & pncipes, seu magnos duces nō dāt lræ sine signatura papę faciūt no. p Spec. ti. de leg. §. nūc videdū. ver. Itē nō obstat.
¶ Et nota, ꝙ cōmunitas, seu vniuersitas de stylo cōputatur p quatuor personis, licet. l. mortuo. ff. de fideius. & ex qui. cau. mai. l. ait ptor. § itē inquit. cum aliis iuribus faciant cōtra. & ideo nō dant lræ in vno rescripto, nisi cōtra duas vniuersitates si velis pōere clausulā, & quidā alii, & cōmunitas dicitur ciuitatis. Vniuersitas vero castri, vel villæ aut populi, videtur facere contra cle. vnica de vsu. & not. per Bar. in extrauag. ad reprimēdā. Hec dātur literæ nisi cōtra tria monasteria tantū, vel domos in eodē rescripto. Nec super iniuriis verbalibus dantur literæ per Cācel. vide ad hoc. c. cū te de re iudi. & decis. Rot.
¶ In ciuilibus plures agentes appellantur litisconsortes.
¶ In criminalibus vero plures rei cōplices facit contra glo. in cle. i. de pœnis. vide tex. & io. an. in. c. cum oporteat. de accusa.
¶ Quando agitur sup pecuniaꝝ summis ponit in cōclusione post illa verba ap. re. vsuris cessantibus de quo in. c. dilecti. de for. cōpe. nisi cōqueratur Eps, capitulū, conuentus, vel persona ecclesiastica ratione beneficii, aut religiosus, vel familiaris papę, vel de cu. Ro. qa præsumitur pro eis. vide no. in. c. cum in iuuentute. de psumptio. cum ex iniuncto. de no. ope. nun. lxi. di. miramur. ix. q. ii. Lugdunen. nec hodie ponitur in rescriptis appellationum.
¶ Mortuum non appellat papa dilectum fil. de stylo nec venerabilem fratrem, sed quondam talem & bo. me. Episcopum.
¶ In rescripto sup defectu nataliū ponit clausula ita tamē &c. alias est falsum, & cōmittitur diocœsano nisi sit suspensus, qa tunc cōmittitur officiali vltra mōtes, & hodie ēt idē quādo diocœsanus agit in remotis & hoc exprimitur facit. c. daturū. de præb. li. vi. si vacet &c. tunc scribitur maiorē potestatē in ea obtinenti. vide de hoc in quinterno ti. de defect. nat Spec. ti. de dispen. §. nunc de episcoporum & in fi. & qs dicatur diocœsanus vide glo. in Cle. vnica de for. cōpe. & datur hodie hæc dispensatio tam præsentibus in Curia, q̄ absentibus, etiam pro genitis ex non soluto & soluta. & de dicta clausula ita tamen vide Oldr. Consf. clxv. & Rot. in antiquis & glo. in c. si pro clericis. de præben. li. vi. & in. c. non potest. & Sal. in. l. præscriptioē. C. si contra ius vel vti. pub.
¶ Et in confirmationibus in forma cōmuni nunq̄ ponitur in narratione diocœsis in qua est beneficium, sed in salutatione tantum.
¶ Nec datur Post iter arreptum mulieri, sed religiosæ sic si habeat administrationem. vide. no. in. c. cum deputati. de iudi, & glo. in cle. & si principalis. de rescrip,

¶ Regulæ Cancellariæ papæ viuenti ad futuram rei memoriam dantur sub hac forma Ad futuram &c. cum lr̃is maiusculis Cunctis dispo nentes fidelibus iustitiam ministrari tenorem cuiusdam per nos dudum ædite constitu. quæ die decima nona Mensis &c. Anno Incarnationis &c. Pontificatus &c. Anno primo publicata fuit ad Instantiam dilecti filii A. decani &c. se illa pro sui conseruatione iuris indigere asserentia præsentibus inseri fecimus volẽtes & auctoritate apostolica decernentes in hmõi sic inserto tenori stetur & plena fides adhibeatur vbicunq; in iudicio vel extra illud exhibitus fuerit vel ostensus. dictus vero tenor talis est. Item voluit &c. nulli etiam. dat. &c.

¶ Si papa fuerit defunctus dantur sic a successore Cunctis &c. quarum quidem constitutionum quas suo dumtaxat tempore duraturas obseruari voluit &c.

¶ Si vero non petantur ad futuram rei memoriam, sed per cõmissionem iudicum dãtur sub ac forma directe iudicibus coram qbus causa pendet. Cunctis &c. p nos nup æditæ cõstitutionis anni &c. Pontificatus nostri &c. ad instantiã dilec. fil. se illa pro sui iuris cõseruatione & executione quarundam literarum apostolicarum per eum ad vos cõmuniter impetratarũ facienda indigere asserentis præsentibus &c. volentes &c. Tenori plenam fidem adhibeatis & ſm eum ad executionem procedatis literarum earundem dictus vero tenor talis est.

¶ De quatuor clausulis prouiso & aliis.

¶ Clausula prouiso quando quis conqueritur super censibus pẽsionibus & huiusmodi prouiso ne census huiusmodi contra statuta Lateranensis concilii impositi sint, vel adaucti. vide. c. prohibemus de censi. & ponitur in rescripto ante clausulam testes. Nec datur si minor impetret contra maiorem, nec contra laicum tãtum, vel clericum & laicum simul.

¶ Clausula prouiso quando quis conqueritur contra communitatem, vel vniuersitatem, & hæc Prouiso ne aliqua singularis persona dictæ vniuersitatis auctoritate præsentium ad iudicium euocetur, seu in illam, aut locum prædictum interdicti sententiam proferatis, nisi a nobis super hoc mandatum receperitis speciale, & contra capitulum hæc clausula non ponitur, vide Bella. de hac clausula in c. cum in multis. de rescrip. li. vi.

¶ Clausula prouiso quando quis conqueritur contra consules, aut proconsules, aut nobiles, aut gubernatores ciuitatis vel huiusmodi est hæc prouiso ne in terras dicti nobilis, vel eandem ciuitatem, vel oppidum auctoritate præsentium interdicti sententiam proferatis, nisi super hoc. a nobis &c. & hæc clausula ponitur quando cõqueritur aliqs in pecuniariis vel aliis ciuilibus causis contra pdictas personas. vide in extraua. Bonifacii proinde. Super criminibus vero remanet ius antiquum. c. si sententia. §. cæterum de sent. excom. li. vi. cum aliis iuribus non tamen ponitur in rescrip. super vsuris nec super manum iniectione etiam si agatur ciuiliter nec in matrimonialibus. vide. c. nõ est. de sponsa. &. c. i. de vsur. li. vi. & c. penul. clau

sula

sula prouiso non datur in commissionibus appellationū nec olim aliquo tempore data fuit in partibus Gallicanis, quia male patebant nobiles & vniuersitates iudicibus ecclesiasticis. vt legi in nostris quinterni Cācellariæ gratiæ. Nec etiam ponebatur in certis diocesibus Germaniæ per const. in concilio Constā. nunc si factam, vide licet in Caminen, Trazeburgen. Nauel burgen. Zuerinen.

¶ Clausula prouiso quando excommunicatus contra formam Concilii generalis petit absolutionem prouiso, quod si pro manifesta offensa dicta sentētia sit prolata, nec ab excommunicato sufficienter præstetur emenda nullatenus relaxetur, vide. c. sacro. de sent. excom. & c. ab excommunicato. de rescrip. & c. ex parte. de ver. signi.

¶ Inuocatio brachii secularis hodie non datur absque signatura per Cancellariā nec tempore Collec. dabatur vt per eum in. c. 1. de offi. dele. olim vero data fuit vt in quinterno iustitiæ de vsuris forma xxi. quare stylus est incōstans. & an delegatus hoc possit sine expressa commissione. vide doct. in. c. significasti. de offi. deleg. & in. c. si quis cōtra clericum. de for. compe. & c. vt officium. de hæret. li. vi.

¶ Super sponsalibus de futuro, vt cogatur vir vel mulier implere per verba de præsenti non solet Cancellaria dare literas, etiam si dicatur interuenisse iuramentum, vide quæ scribo in aliis memorialibus meis & no. in. c. requisiuit. de sponsali.

¶ In rescripto appellationis a principio vbi formatur libellus actoris vel rei super petitioñ. semper debet poni quis petat, a quo petat, seu petierit, quid vel quare petat. & in his vltimis quando ignoratur res, vel quantitas, aut causa solet dici rem tunc expressam ex causis tunc expressis, vide materiam libellorum, & que infra dicentur.

¶ Item in absolutione ab excommunicatione debet poni causa excommunicationis. vide doc. Gallicanos post alios in. c. ex parte de offi. ordi. & Hosti. ti. de rescrip. §. quis impetrare.

¶ Et nota quod per Cancellariam datur monitio sub censuris in notoriis iuris vt super decimis & hmōi. vt in ti. de decimis in prima forma quinterni. vide glo. de his post tex. in cle. dispendiosam de iudi. & doc. in. c. conquestus de for. compe. & in. c. nosti. de elec. & de proba. quoniam. & de appel. personas. & de iniur. ad nostram.

¶ Et considera, quod Cancellaria in rescriptis sepius vtitur verbo temere, quod verbum excludit recte vel rite, aut vtrūque, & potest conuenire parti, vel iudici vt no. in. l. eum qui temere. ff. de iudi. & insti. de pœ. teme. litig. c. ex literis. de diuor. c. tuarum de priui. de elec. pro uida. li. vi. & c. vt periculosa ne cle. vel mona. e. li. insti. quibus alie. licet. §. ecōtra. & in. c. bone de postu. prel. & in multis aliis iurib'.

¶ Et aduerte quod Cancellaria vtitur his duobus terminis in conuentione, videlicet, traxit in causam, vel fecit ad iudicium euocari de primo vide no. in. c. pastoralis de cau. pos. & proprie. de alio in. l. i. ti. de in ius vocan. ff.

¶ Si contra Episcopum, Archiepiscopum, vel Patriarcham impetrentur literæ vbi dicitur per censuram, debet dici auctoritate nostra. vide. c. quia periculosum. de senten. excommunicationis lib. vi. & c. quia pontificali. de officio deleg. eo. lib. Contra electum

vero quando dantur literæ dicitur per censuram de stylo . vide tur contra dicere .c.ii. de offi . deleg. ob reuerentiam sacri officii, sed aliud est pontificale officium, aliud pontificalis ordo . & aliud pontificalis dignitas vide ad hoc glo . in cle . Archiepiscopo. de priuileg. & quandam decis. Bella. & contra perpetuum administratorem etiam dicitur per censuram . vide no . in.c.is cui de elec . lib . vi .

¶ Super spolio contra iudicem non ponitur dicto tali sicut iustū fuerit restituto, sed simpliciter ponitur clausula vocatis, cum insinuatur pro ea extra de renun.in præsentia.& .c.dilectus.de rescrip. vide Oldr. consil. ccxxvii.

¶ Item nunquam dantur nisi vnus, duo, vel tres iudices, vide.c. prudentiam. de offi. deleg.

¶ Item Ordo præcedit Diocœsim, sed non Ciuitatem, vt Abbas sancti Petri Perusiñ. ordinis sancti Benedicti . Abbas sancti Cucuphatis ordinis sancti Benedicti Barchinonen. diocœsis.

¶ Nomina ordinum Camalduleñ. Cistertieñ. Cliniaceñ. Carthusieñ. Præmonstrateñ. præferuntur, alia postponuntur ordinis sancti Benedicti, ordinis humiliatorum &c. Cistertieñ. ordinis Præmonstrateñ. ordinis &c.

¶ Clausula non obstante facit conquestum duplicem. vide de ea in c. ne aliqui de priuil.lib.vi.& ponitur etiam in rescrip.de iustitia.

¶ Episcopo non dantur literæ super iuribus episcopalibus generaliter nisi exprimat aliquod ex eis . vide Spec. de rescrip. præsent. & not. in.c. constitutus. de reg. do. & Bella.in decisionibus.

¶ Debet poni in rescripto etiam appellationis de stylo nomen & cognomen Actorum & Reorum & appellantis ac appellati alias non dantur literæ nisi diceretur Titius & Meuius . & alii in hac parte litisconsortes quos non est necesse exprimere . Nomen vero Iudicis ordinarii a quo appellatur non est necessarium apponi, sed delegati sic, licet videatur aliud doctoribus . vide Spec. ti. de appellatio. & .c. oblate . & Bar . in . l, i . §. libelli de ap pel . ff. & decis . Rot . Item est necesse φ ponatur diocœsis rei. Item debet poni qualitas vel dignitas personarum laicus, Canonicus, Rector, Armiger, Ciuis. Nec debet quis intitulari duobus titulis, sed vno tantum super quo impetrat, sed si impetrat super pecuniarum summis, aut aliis orphanis potest assumere titulum quem voluerit, & dabuntur ei Iudices, iuxta diocœsim de qua se intitulabit . vide ad hoc no . in .c.ad aures de rescrip. & Bella . in decis. & not . in quadam decis. in antiquis de rescrip . Et si est religiosus actor vel reus debet exprimi ordo, vt per Hosti . & Collec . in .c. cum ordinem . de rescrip . Et iudæus non dicitur laicus vel ciuis, sed dicitur incola vel habitator talis loci, vel in tali ciuitate commorans.

¶ Et mulier debet poni post clausulam, & quidam alii clerici & laici cum non comprehendatur sub nomine laico de stylo, vide Spec . in ti . de rescrip . præsentatione . & olim ponebatur ante, dummodo esset nominatus vnus laicus.

¶ Si est mulier quæ appellet, debet semper poni dilecta in Christo filia Anna &c. & si est nobilis debet etiam poni nobilis, & si vidua, debet semper dici talis relicta quondam talis vidua. Sed si mulier non appellet, sed conueniatur, non debet dici dilecta in Christo filia, Nec etiam in conquestibus dicitur etiam in actrice dilecta in Christo filia Ioanna dilecti filii Antonii &c. vxor. Et idem dicitur in parte administratore bonorum filii, & tutoribus, & curatoribus, dilectus filius. A. dilecti filii. B. genitor. In muliere appellata non dicitur dilecta in Christo filia. In forma sua nobis, in forma autem humilibus, tam in appellante, q̃ appellato, q̃ etiam iudicibus semper dicitur. dilectus filius & dilecta in Christo filia in formam querelam. In actore ponitur dilectus & dilecta non in reis & conquestibus in conclusione ponitur. Ideoq; & aliis quo circa &c.

¶ Nota ꝙ in sua nobis non datur expressa absolutio ad cautelam, etiam expressa commissio attentatorum, in forma humilibus sic. Et in omnibus rescriptis iustitiæ ponitur clausula ꝙ si non ambo vel omnes, præterquam in rescripto in forma humilibus in quo ponitur vos, vel duo, aut vnus vestrum. Et huiusmodi clausula ponitur post clausulam testes. Et si in rescripto nõ ponitur clausula testes debet poni statim post conclusionem, vide de ea. c. prudentiam. de officio delega. & c. cum dilecti. de empti. & vend. & c. suscitatus. de rescrip. Et si excommunicatus impetrat absolutionem non debet dici dilectus filius, sed sua nobis Antonius &c.

¶ Et cum Cardinalis impetrat rescriptum non dicitur sua nobis, vel significauit, vel conquestus est nobis, & sic de aliis. Sed exposuit nobis dil. fil. noster .tt. sanctæ Praxedis.

¶ Et quando fit mentio de ordine Carmelitarum per constituti. Sixti. iiii. poni debet ordinis gloriosissimæ Dei genetricis semperq; virginis Mariæ de monte carmeli, quam constitutionem qui dam ex abbreuiatoribus non obseruarunt, a me autem fuit semper obseruata ob honorẽ virginis & antiquitatẽ ordinis Carmelitarum.

¶ In abbate, priore, sacrista, vel decano ecclesiæ, semper debet dici abbas, vel prior secularis, & collegiatæ ecclesiæ talis.

¶ Et nota ꝙ in salutatione inter primum & secundum iudicem ponitur, inter secundum vero & tertium ponitur, ac vt dilecto filio decano & succentori ac capisero ecclesiæ sanc. N.

¶ Et aduerte ꝙ Cancellaria magnam vim facit in verbis vt proprie ponantur & sub certo ordine, vt inuit Collec. in. c. dilectus. de cap. monach. & no. in. c. venerabiles. de confir. vtil. vel inutil. & Ill. regu. Cancel. & c. causam. de restrip. Et quantum fieri potest non repetit vel conculcat verba, nec sententiam, præsertim in decisiuis & dispositiuis.

¶ Vbi appellatur ab eustatione præiudicii vel molestationis inferendi extraiudicialiter de facto admittitur appellatio, & ponitur clausula vocatis, & taxantur minus literæ, vide ad hoc not. in. c. dilecti. de maior. & obedi.

prædictorum, necnon idonea cautione, vt si ad pinguiorem fortunam peruenerit debita persoluet sententiam prædictam relaxare procuretis prout de iure fuerit faciendum. & vide. c. odoardus, de solu. & c. peruenit. de fideius. super monasterio grauato onere debitorum. vide formam in quinterno ti. de vsuris.

¶ Quomodo petitur obseruari sententia interlocutoria a qua nulliter fuit appellatum, vel quia deserta fuit & committitur eisdem iudicibus.

¶ Quo circa &c. vocatis &c. si vobis de nullitate siue desertione appellationis huiusmodi legitime constiterit contra prædictum Io. ad vlteriora procedatis iuxta ipsam formam & continentiam literarum, olim huiusmodi literæ etiam cōmittebantur aliis sub forma, vt postq̄ cognouissent de nullitate vel desertione remitterent causam prioribus iudicibus, vide no. in. c. ad hæc. el. i. & c. ex ratione. de appel. Et de verbis continentiam & tenorem in formam & huiusmodi. vide no. in. c. si cum. & c. si apostolica, de præb. li. vi. & c. significāte. de appel. & c. quia. v. de iudi. & in multis aliis iurib'.

¶ Quomodo petitur obseruatio sententiæ diffinitiuæ, & excommunicationis.

¶ Quo circa &c. si est ita diffinitiuam sicut rite excommunicationis sicut rationabiliter prolatæ sunt sententias huiusmodi faciatis auctoritate nostra vsq; ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari. vide glo. & doc. in. c. quoniam abbas. de offi. deleg. & Spec. ti. de remissionibus.

¶ Conclusio absolutionis ab excommunicato, qui est paratus satisfacere de consensu partis & parere iudicato, & literis.

¶ Quocirca &c. Mandañ. quatenus si est ita prædictum. P. postq̄ literis ipsis legitime paruerit cum effectu, & ad hoc dicti. S. consensus expressus accesserit ab eadem sententia, & aliis censuris per eum occasione præmissorum incursis hac vice dumtaxat auctoritate nostra absoluatis in forma ecclesiæ consueta, & iniungatis ei pro modo culpæ pœnitentiam salutarem, & alia quæ de iure fuerint iniungendam. Et si iniuriatus ex non rationabili causa renitetur absolutioni. vide no. per Hosti. in summa de pœni.

¶ Conclusio pro excommunicato ratione contumatiæ qui est paratus parere,

¶ Quocirca &c. F. si hoc legitime petierit recepta tamen prius ab eo cautione idonea super eo quo excommunicatus habetur ab excommunicationis sententia huiusmodi de ipsius domini consensu hac vice dūtaxat absoluatis in forma ecclesiæ consueta iniungatisq; ei pro modo culpæ pœnitētiam salutarem & alia &c. vide de his absolutionibus, an sint ꝓ contumatia an ꝓ offensa in. c. qua frōte de appel. & c. ex parte. de ver. signi. el. i. & c. vñrabilibus. de sen. excō. li. vi. & glo. in. c. ex literis. de offi. deleg. & Spec. ti. de contu. q̄ñ vero committitur absolutio super iniectione manuū tunc ponitur præstatio iuramenti, ꝙ deinceps talia non committet &c. & idem fit in violatoribus ecclesiasticæ libertatis, & aliis huiusmodi. vide in. c. ex timore. de senten. excom.

¶ Obseruatio sententiæ quæ per desertionem transiuit in rem iudicatam cum taxatione expensarum. Mandañ. quatenus si vocatis qui fuerint euocandi vobis de desertione appellationibus huiusmodi legitime constiterit sententiam prædictam sicut rite prolata est faciatis auctoritate nostra ap. re. firmiter obseruari, & expensas prouida moderatione taxare curetis, & si taxationem ipsam per vos fieri contingierit, faciatis idem. B. per censuram ecclesiasticã appellatione cessante de expensis ipsis debitam satisfactionem impedi. Iste stylus super vocation. videtur consonare cum opi. Bar. in. l. i. ff. nil noua. appel. pen. & Bal. in. l. eos. C. de appel. Satis probat tex. in. l. ii. versus fi. C. de temp. appel. & vide canonistas recentiores in. c. ex ratione. de appel. post Inno. But. & Imo. contrarium tenentes.

¶ Quando excommunicatus petit absolutionem, & relaxationem interdicti.

¶ Quo circa &c. vocatis qui fuerint euocandi si vobis constiterit dictum. B. eidem. G. de præmissis satisfecisse prædictum. B. hac vice dumtaxat auctoritate nostra absoluatis in forma &c. salutare & interdictum huiusmodi relaxetis.

¶ Conclusio quomodo petitur obseruatio laudi siue arbitrii a quo non fuit intra tempus debitũ declaratum nec acceptatum.

¶ Mandamus quatenus dictum arbitrium sicut iuste latum est faciatis per poenam in compromisso huiusmodi appositam auctoritate nostra ap. re. firmiter obseruari. vide doc. in. c. quintauallis. de iure iur. &. C. de arbi. l. pen.

¶ Obseruatio sententiæ quæ transiuit in rem iudi.

¶ Quo circa &c. vocatis dicto tali, & aliis qui fuerint euocandi si vobis de re iudicata huiusmodi legitime constiterit sententiam predictam sicut rite probata est faciatis auctoritate nostra firmiter obseruari, vide quæ habetur in. c. ea quæ. de re iudi. Et hæc forma quæ aduocationem & citationem cõsonat. opi. gl. l. ii. C. de inoffi. test. & Cy. in. l. ab executore. C. quorum appel. non recip. de quo p Inno. in. c. ex ratione. de appel. & c. cum super. de re iudi. & Bart. in. l. diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. In causis aũt matrimonialibus quamuis quõ ad aliquos effectus trãseant in rem iudicatã vt in. c. dilecte. & sua nobis de appel. per doct. tamen Cãcellaria nõ solet dare executionem siue obseruationem sub pr̃edicta forma, sed quando petitur dat simpliciter clausulam vocatis &c. In sententia autem super separatione tori bene datur obseruatio, licet Io. an. & quidam alii doct. videantur aliud sentire in. c. ex literis. de diuor. & c. lator de sent. & re iudi.

¶ Si non obstante lapsu temporis committatur Iudicibus vt ad vlteriora procedant.

¶ Quo circa &c. Mãdañ. quatenus si quod de impedimẽto huiusmodi proponitur veritate fulcitur lapsu dicti temporis non obstãte &c. vlterius in causa ipsa iuxta literarum prædictarum continentiam & tenorem procedatis. & vide Spec. ti. de remiss. & not. in. c. si eum. de præben. li. vi. & in. c. exhibita de iudi. per Io. an.

¶ Clausula testes, non solet apponi in aliqui-
bus rescriptis quæ sequuntur.

¶ Super vsuris quando impetratur contra clericos tantum, vel clericos & laicos simul,& nec in causis matrimonialibus, aut consanguinitatis,vel affinitatis,nec dotis accessoriæ.vide.c. de prudentia. de dona.inter vir.& vxo.nec super manuum iniectione.Contra clericum & laicum simul,vel cōtra clericum tantum, etiam si dicatur super aliis rebus iniuriari conquereñ. nec super crimine vel diffamatioñ.eius,nec quando dicitur cōtra iuramentum super hoc præstitum temere veniendo, nec cum in literis dicitur extra tenorem priuilegiorum vel indulgentiarum,nec in literis post iter arreptū, nec cum committitur causa iuxta priorum continentiam literarū, nec in literis praeces & mandata,& cum olim,quæ dantur volentibus ingredi religionem,nec quando dicitur in appellationis causa hmōi,nec quando petitur obseruatio sententiæ deserta appellatione,vel quia transiuit in rem iudicatam, nec vbi compellitur ferre arbitrium arbiter,nec in literis super absolutione monachorū,nec quando dicitur de vtroq; processu,nec in literis super defectu natalium,nec quando petitur absolutio ab excommunicato qui cōcordauit cum parte,nec in literis cum secundum apostolum,quæ dātur ordinibus non habētibus beneficia,nec in cruce signatis,& quādo denunciatur excōicatus,vide in quinterno ti.de excōicantibus alias in literis cum mandantur executori relaxatio sententiæ excōmunicationis latæ contra formam,c.sacro.de sen.excom.&.c.reprehensibilis.de appel.sed in executoria eius bene datur, nec in literis si tibi,de quibus vide in quinterno ti.de restit.in inte. nec quādo petitur confirmatio laudi,secus vbi petitur reuocatio.vide in quinterno ti.de arbitris. & compositi,nec vbi de obedientia agitur,vel vbi subiectio,vel visitatio denegatur,nec in literis contra indulta, nec in beneficio ad cuius collationem se quis p parētes literas obligauit,quia iam constat per literas, prout in multis superioribus, nec quando dicitur prout in literis inde confectis,nec in literis, ꝙ excommunicatum clericum recipiat ad diuina, nec quando literæ bullantur cum serico, nec quando publicatis a testationibus testes quandoq; admittuntur & appellatur.Super iniuriis non est stylus firmus quidam dederunt alii non propter verbum iniuria ꝙ trahitur etiam ad crimen.

¶ Et quando quæstio principalis est super crimine,aut aliqua materia in qua non ponitur clausula testes si appellatio interponitur super grauamine per iudicem illato non ponitur in rescripto clausula testes propter euentum cognitionis causæ principalis in .c. vt debitus.de appel.faciunt no.per.Oldr.consil.cccxx.

¶ Clausula legitimi impedimenti, & ex ratione est huiusmodi de qua in quinterno ti. de præsentationibus. Sed dictus. A. legitimo vt asserit impedimento detentus non fuit appellationē hmōi infra tempus debitum prosecutus. Quare nobis humiliter supplicauit,vt lapsu dicti tpis non obstañ. sibi super hoc oportune prouidere paterna diligentia curaremus. Quo circa.

¶ Sententia super probatione admittenda, vel non habetur pro interlocutoria. vide doc. in c. significantibus, de no. ope. nunc.

¶ Sententia quæ decernitur veniẽdum esse ad primum, vel secundum decretum est interlocutoria. Bal. in l. per hanc. C. de tempo. appel. & ipsa decreti impositio est etiam interlocutoria. vide Fed. in consi. & no. in c. I. de dilat.

¶ Sententia super taxatione expensarum, vel expẽs. facta simul, vel cum principali diffinitiua, est diffinitiua, seu pars eius; sed lata ante diffinitiuam est interlocutoria, vide Ang. l. i. ff. de vsur.

¶ Sententia super verbis priuilegiorum lite super hoc cõtestata est diffinitiua, alias est interlocutoria, vide doc. in c. olim. de priuil. & in c. veniens. de verbo. signi.

¶ Sententia qua pronunciatur appellationem esse desertam, est interlocutoria, & in ea ponitur clausula vocatis, q̃uis habeat vim diffinitiue, vide Bal. in l. ii. de epi. audi. & decisi. Rot.

¶ Sententia qua pronunciatur fuisse bene appellatum, vel laudatum est diffinitiua, sed si pronuncietur male appellatum habetur pro diffinitiua respectu iudicis, & in ea ponitur clausula vocatis, &c. vide doc. in l. fi. C. commu. de leg. & Pau. de ca. consi. xxvi.

¶ Sententia super potentia appellandi habet vim diffinitiue, & in ea ponitur clausula vocatis. &c. vide Bal. C. ne liceat tertio prouo. & decis. Ro. lxxxiii.

¶ Sententia qua pronunciatur esse probatum, vel non est interlocutoria, Bal. in l. ante. C. quo. ap. non reci.

¶ Sententia super recusatione est interlocutoria. vide Archi. in c. iudex, de offi. deleg. lib. vi.

¶ Sententia quæ fertur super processu causæ si agatur principaliter de validitate, vel inualiditate eius, est diffinitiua alias non. vide Bal. in rub. ne liceat tertio prouo. & in l. si præses. C. quomodo, & quando iud. & Collect. in c. quod ad consultationem, de re iudi.

¶ Sententia qua pronunciatur instantiam esse peremptam est interlocutoria, vide Bal. in l. fi. C. si tutor, vel curator mor. fue.

¶ Sententia super quibuscũq; exceptionibus est interlocutoria, & si committatur causa hmõi appellationis ponitur clausula vocatis &c. vide. c. fi. de appel. lib. vi. & gl. in cle. fi. eo. ti. & Bal. in l. ii. de sen. ex peri. reci. datio apostolorũ dicitur etiam interlocutoria, & publicatio attestationũ, & pronunciatio, ꝙ testibus ad futurã memoriam examinatis credatur, vide Bal. in addi. Spec. de appel. & in l. publicati. C. de testa. & in auct. si quis. C. de testi.

¶ Commissio examinationis testium facta alteri iudici, & declaratio super libello sunt interlocutorie, vide Bal. in l. iudices. C de fi de instru. & in l. ædita. C. de eden. & pronunciatio, ꝙ dos non sit liquida idem in l. fi. C. de sent. quæ sine cer. quant. prof.

¶ Pronunciatio super incompetentia iudicis est interlocutoria. vide glo. in auct. habita, ne fil. pro patre.

¶ Sententia lata super appel. ab interlocutoria etiam est interlocutoria, & de stylo ponitur hodie clausula vocatis, vide Bal. in auct. hodie. C. de iur. calum. & Bar. in consi.

¶ Sententia per quam ponitur silentium accusatori dicitur interlocutoria in.l.fi.de sent.ex peri.reci.

¶ Deputatio loci vel tribunalis per iudicem dicitur interlocutoria, vide Bal.in.c.de prohi.feud.alie.

¶ Sententia super ætate vel super inquisitione est interlocutoria.vide Bal.in.l.fi.C.si minor.dixerit.&.l.etiam.C.de fur.

¶ Quando iudex procedit ad vlteriora reiectis tacite exceptiõibus est interlocutoria,& ponitur de stylo clausula vocatis . vide Spec. ti.de appel.

¶ Sententia qua pronunciatur super sindicatu, quia pronunciatur non esse probatum, & de restituendo in integrum est interlocutoria.vide Bal.in.l.cum iudex.C.de sen.& in addi. Spec.de sindico. & in.l.fi.C.de sent.quæ sine cer.quant.

¶ Repulsio præsentati non seruato ordine iudiciario in cognoscẽdo non dicitur diffinitiua sententia, sed potius decretum approbatorium vel admissorium, & idem dic in similibus pronunciationibus super admissione vel non admissione ad aliquem magistratum vel officium,& ponitur clausula vocatis &c.vide Inn.in.c. cõstitutus.de appel.& Oldr.consi.xviii.&.l.hi qui.C.de appel. & ibi doc.maxime Gallicanos.

¶ Si appellatur a spoliatione, seu priuatione propter non residentiã põit clausula vocatis &c.vide doc.de cler.nõ resi.& Oldr.cõs.cxcv.

¶ Et generaliter aduerte, ꝙ omni casu quo proceditur super aliquo articulo oblato libello super eo & non incidenter dicitur sententia diffinitiua,& ponitur clausula in appellationis &c. alias in dubiis ponitur clausula vocatis &c.vide ad hoc Bar.in.l.i.§.fi.de prætor.stipul.

¶ Summa doctrinalis collecta ex formis antiquis Cancellarie & iuribus & dictis doctorum ad quem debeat vel possit appellari omisso medio vel gradatim.

¶ Ad papam appellari potest omisso medio.ii.q.vi.ad Romanã.cũ aliis iuribus.fallit quando delegatus papa subdelegat causam alteri non in totum.c.super quæstionum.§.porro.de offi.deleg.&.c.si delegatus. de offi. deleg.li.vi. & talis appellatio est nulla quando fuit oppositum per partem,vt per Archi.in.c.si deleg.& in tali casu si iudex subdelegatus deferret appellationi deuolueretur ad papã, nec posset delegatus reuocare, etiam si subdelegasset cum clausula donec duxerit reuocãdum.Lap.in.d.c.si delegatus & vide Ro.iii. vel antiquo ti.de appel.Si vero delegatus subdeleget in totum tenetur appellare ad papam,& non ad delegantem vt.d.§.porro. Item in duobus, vel pluribus delegatis a papa si vnus committit alteri, vel alicui tertio,etiam non in totum debebit tunc appellari ad Papam omisso medio, gl.in.d.c.super quæstionum.& si duo.de offi. deleg.li.vi.& doc.ibi.licet Rot.tit.de offi.deleg.in nouis videtur dicere ꝙ possit,non ꝙ debeat,alius casus est in.c.si subdelegato.de offi.deleg.li. vi.Et a subdelegato vel delegato alterius,ꝗ papæ potest appellari omisso delegante ad papam.doc.in.d.§.porro. & in c.cum bertoldus.in fi.& a delegato Epi potest appellari ad legatũ. vt in

¶ His formis Cancellaria vtitur hodie in rescriptis iustitiæ & in appellationibus quamuis clausula vocatis &c. fit communis & frequentissima in simplicibus conquestibus, querelis, & quibusdam aliis rescriptis. Reliquæ autem formæ rescriptorum simplicium in quibus ponitur clausulæ speciales in conclusionibus eorum, & in quibus non fit mentio de appellatione possunt colligi ex quinterno Cancellariæ super quibus hodie non est aliquid immutatum, videlicet, In materia arbitrorum iniectionis manuum vsurarum matrimoniorum indebitarum alienationum, neq; in quibusdam aliis, sed seruatur antiquus stylus curiæ. Super reuocatoriis vero in causis appellationum non ponuntur hodie formæ quæ habentur in libro reuocatoriarum, & referuntur per Spec. ti. de appel. §. de officio. versi. vt autem. & in rub. de remis. sed plerunq; in illis exemplis Spec. ponitur clausula vocatis in cõclusioñ. vel clausulis de quibus supra. Prædicta autem clausula vocatis quæ, vt dixi, ponitẽ creberrime in simplicibus rescriptis, & in appellationibus a grauamine vel interlocutoriis ponuntur etiam in casibus sequẽtibus quãdo pars reclamat laudo vel arbitrio. & quando iudex vel pars post appellationem a grauamine vel interlocutoria procedit ad diffinitiuam vel ad vlteriora temere attentando, vel quando processus vel sententia petitur nulla decerni, & quando sunt latæ duæ interlocutoriæ contrariæ nec tunc dicitur de vtraq; &c. Et quando iudex q nullam habet iurisditionem de facto processit, vel quando remittĩtur causa per iudicem ad examen sedis apostolicæ vel ad curiam, quod idem est, vt no. glo. in. c. statutum de præben. li. vi. & in similibus ponitur dicta clausula vocatis.

¶ Et quia diuersa est conclusio in appellationibus & diffinitiua & interlocutoria, ponentur aliquæ remissiones ostendentes, quæ dicãtur diffinitiuæ vel interlocutoriæ secundum doctrinas doct. & stylum, seu consuetudinem Cancellariæ.

¶ Impositio perpetui silentii est diffinitiua. vide Bal. post Spec. ti. de sen. plata. Sẽtẽtia lata super articulis iuris est interlocutoria no. Bal. in. c. sua nobis. de appel. & l. pñs. de sent. & interlocu. iud. C.

¶ Sententia excõicationis, suspensionis, vel interdicti, habetur pro interlocutoria & ponitur de stylo clausula vocatis. not. glo. ii. q. i. in summa nec proprie debet appellari sentẽtiam. vide Archi. xviii. dis. c. si. nec transit in rem iudicatam quin possit semper agi per viã querere, vt no. in. c. sacro. de sent. excom.

¶ Confirmatio electionis absq; contradictore non habetur pro sententia, & si fiat cum causæ cognitione per controuersiam. Contradictoris habetur pro diffinitiua, & ponitur clausula in appellatiõis &c. vide Hosti. & doc. in. c. cõstitutis. el. iii. de appel. & Io. an. in. c. auaritiæ. de elec. li. vi. & vide decis. Egid. de Bella. ti. de re iudi.

¶ Sententiam quã approbantur fideiussores habetur pro interlocutoria, & ponitur clausula vocatis &c. vide Lud. consi. lxxii. Præceptum iudicis factum in confessum de soluendo absq; termino ad respondendum quare nõ debeat fieri præceptum non est diffinitiua, vide Bar. in. l. non fatetur. ff. de confess. vide Ang. in. l. si debitori. ff.

vt in.c.cum venissent. de eo qui mitti.in pos.& doc.in.c. dilecti. de appel. sed in subdelegato delegati ad vniuersitatem causarum sit differentia, an in totum vel non, vt in.c.dilecti per doc. &.c. cũ causam.de appel. Et a delegato Epi ad eius vicarium valet appellatio secundum Rot. sed non a vicario ad Epm. Etiam si Epus delegaret.c.ii.de const.lib. vi. ab officiali foraneo siue vicario speciali appellari debet ad Epm non ad Archiepm, nisi appellaretur ad papã. vide doc.in.c.ii.& cle.ii.de rescrip. Et a delegato officialis foranei appellari debet ad eũ non ad Episcopum. vide glo.in.d. cle. A sententia delegati a vicario Episcopi vel prælati subditi Epo potest appellari ad Epm vel vicarium eius vel Archiepiscopum vel papam. vide glo.& doc.in dictis locis & Rot. Et a subdito Epi ad vicariũ eius & ipsum Episcopum vel Papam. Et si sunt duo delegati a sede apostolica & vnus committit in totum vices suas, collega vero cõmittit alteri, sed non in totum appellatur ab istis ad Papam per regulam Spec.& Io.an.in addi.ti.de appel. quod qualitercunq; permisceas delegatam & subdelegatam in totum cum subdelegatis in partem semper appellatur ad papam, vt not.in.d.§.si vero. Et si appelletur a prælato subdito alicui Archidiacono qui Archidiaconus est subiectus Episcopo. tũc poterit appellari ad episcopũ omisso medio, nam Archidiaconus non facit tunc gradum cum Epo, sed ambo concurrunt simul, ex eo qui Epus est ordinarius totius dioc. ad quem appellari potest. vt in.c.Romana.§.i.&.xi.q.de persona. poterit ergo appellari ad vtrunq;. & idem in omni casu vbi iurisdictio mediata & immediata concurrunt simul vt per doc.d. c.dilecto. Et quando Epus recusatur suspectus, & ipse delegat causam alteri tunc a sententia talis delegati nõ appellatur ad Epm sed ad archiepum glo.in.c.si is cui de offi.dele.li.vi.& vide doc.in.c. si quis contra clericum de for.compe. Et qñ proximus in gradu nõ est catholicus vel est excommunicatus aut suspensus tunc posset appellari omisso medio.d.c.si is cui &.c.qui diligentia de elec. Ad legatum papæ in tota eius delegatione potest appellari omisso medio vt fieret ad papam glo.in.c.i.de offi.deleg.&.d.c.Romana & Spec.& legatus debet committere causas iuxta formam.c.statutum etiam si sit delegatus natus. vide in.d.c.in decis. Bella. de offi.dele. Et quando archiepus litigat contra subditum Epi & appellatur ad papam Io.an.in.c.Romana & Ab.in.c.dilecti de appel. Et quando Epus litigat cum eius subdito debeat eligi arbitri.vi.q.i. si clericus & ab eis appellari debet ad papam. glo.in.c. ab arbitris, de offi.deleg.lib.vi.

¶ A sola citatione admittitur appellatio a cancellaria si fiat narratio sub hac forma Sua nobis &c. falso referente.D. præposito &c. quod idem.L. quasdam pecuniarum summas tunc expressas &c. idem præpositus eundem.L.in quem nullam iurisdictionem ordinariam, seu etiam delegatam habeat, vt infra certum tunc expressum terminum sub certis etiam tunc expressis censuris &c. querelis dicti.C. respõsurus coram eo compareret citari fecit vnde dictus L. sentiens &c. appellauit &c. vide Spec.ti.de citatione & Pau.ibi.

& Collect. in.c.I.de dila.

¶ A grauamine, vel sententia lata a iudice seculari etiam extra terras ecclesiæ contra clericum de facto admittitur appellatio, & datur clausula vocatis, &c.

¶ Quando quis citatur ad locum non tutum, & appellatur, non dantur hodie literæ, nisi dicatur iudicem requisitum noluisse aliū assignare securum, de quo per doc. in.c. ex parte. de appel. Et in hoc stylus Cancellariæ fuit varius, nisi vbi impetrans narrat locum notorie fuisse non tutum. vide de his formam quinterni de iustitia vltimum in tit. de mand. quæ fi. iud. diu tenen. cauf. in suspec. & in tract. Martini de Ebulo ti. de appel. & Anto. de bu. & Imo. in. d. c. ex parte. & Ang. in quadam dispu. & Collec. qui refert hanc varietatem Cancellariæ in.c. accedens. vt lit. non contest. Et etiam ab artitudine dilationis notorie nimis breui admittitur appellatio, & dantur literæ alias non, nisi dicatur iudicem fuisse requisitum de competenti dilatione, & illam denegasse. vide ad hoc doc. in.c.i. de dila. & Bar. in.l. si. de re iudi.

¶ Et nota etiā, ꝙ super spolio beneficii, vel alterius rei prophanæ non solent dari literæ per Cancel. nisi spoliatus dicat aliquid de proprietate, hoc est, ꝙ tale beneficium canonice sibi collatum assecutus aliquādiu tenuit &c. vel si esset res prophana eā ad se spectare. vide Io. gāfre. in.c. in lris. de rest. spol. q meminit ēt huius styli.

¶ Et aduerte ꝙ licet vbi est contrarietas doc. iudex erigēdo vnam opinionem excusetur, tamen Cancellaria non solet dare literas pro appellante vbi sunt contrariæ opi. notabilium doc. an illud sit grauamen, vel non, ne papa grauamen iustum fuisse, & alterā ex opinionibus approbare videatur, per no. per Abb. anti. & alios in c. Romana. §. quod si obiiciatur, de appel. lib. vi. & per recentiores in.c. dilectus, el ii. de rescrip. & per infra no. & decis. Bellame.

¶ Nec solet multo fortius Cancellaria concedere declarationes super casibus in quibus celebres doct. diuersa opinati sunt, & præsertim in sacramentalibus, vel concernentibus peccatum, vt not. per doc. Gallicā. in.c. vir, de sec. nup. nisi per cōtinuatam, & antiquam consuetudinem, & interpretationem Cancellariæ, fuisset vna ex illis opinionibus acceptata, & firmata, vt in.l. minime. ff. de legi. & ad hoc Rot. de fil. presby. in nouis. & si de hoc non constat in dubiis, abstinet. vide ad hoc Io. Ganfre. in.c. finem litibus. de dolo, & contu. & alios doc. Gallica. & præsertim Io. de Cōsilio in.c. accedens. vt li. non contest. & Abb. anti. in.c. consulti. de regu. facit gl. in cle. dudum, de sepul. & .c. detestanda. de cōcess. præb. li. vi. & no. in.§. si. insti. de satisd. tunc ergo stylus Cancel. facit ius quomodo est tali antiquitate approbatus, de cuius contrario non extat memoria hominum, & fuit continue obseruatus, secus ergo quō stylus non est antiquus, nec constans, & tenax, sed varius, & nō firmatus, vt probatur in.l. fi. C. quæ sit long. consue. & ibi per doc. Gallica. & Bal. in recolec. cum æquipararetur ibi stylus Curiæ consuetudini antiquitus obseruatæ, & verbum antiquitus innuit non extare memoriam hominum de contrario, vt no. glo. qui feu. dar. pos.

in prin.& no.in.c.ad audientiam,de reb,eccle.non alie.& facit.l. fi.vbi hactenus.C.de iniur.facit ad hoc quod not.Collecta.in.c.ex insinuatione,de rescrip.

¶A monitione & mandato ex arrupto per iudicem factis admitit Cancellaria appellationem,& dat literas super ea, etiam si non dicatur fuisse requisitum iudicem de reuocatione mādati, & hoc quando iudex non adiicit terminum ad implendum mādatum, apposuit tamen poenam,sed si non esset apposita poena per iudicē, vel esset apposita cum adiectione termini non darentur literæ super appellatione,vide ad hoc doc.in.c.cum sit,de appel.& Collec. in.c.consuluit,eo.tit.& Inno.in.c.cum cessante.

¶Appellationem extraiudicialem a futuro grauamine a iudice ex coniecturis inferendo non admittit Cancellaria,vt no.Collec.in c.de priore,de appel.vide no.in.c.cordi.eo.ti.lib.vi.& in.c.bone. a parte aūt admittit̄,iuxta.l.diffamari super iactatione, vide Inn. in.c.cūm,qui fil.In iudicio aūt an admittatur appellatio conditionalis a grauamine inferēdo,vide no.in.c.significauerūt,de test.

¶Si clericus qui traxit laicum coram iudice ecclesiastico non asserat illum fuisse competentem ratione consuetudinis,aut quia causa forum ecclesiasticum concernebat,vel alias,& appelletur a sentētia illius,negabantur olim literæ per Cancellariam attento malo initio.& iniusta citatione hodie dantur ratione tacitæ prorogationis,si ille iudex erat ordinarius clerici, vide ad hoc.l. episcopale, de epi.audi.& Collec in.c.dilecti.de appel.

¶Baptizatus fuit infans in domo per necessitatem deinde in ecclesia iterum baptizatus solemniter præcedente cathacismo tenuerunt aliqui infantem in solemni baptismo,cum dubitaretur, an esset contracta compaternitas saltem ratione cathacismi in solemni baptismo facti,& peteretur super hoc declaratoria sub plumbo a Cancellaria,videlicet,nullam compaternitatem fuisse contractam ab his qui in solemni baptismo infantem tenuerunt,fuit data per me de consilio peritissimi viri domini Nicolai de Castello,& alio rum dominorum de Parco,accedente etiam consilio Reuerendi, atq; optimi patris,& consumatæ doctrinæ viri domini Ioā.and. Episcopi Alexandrini,q̄uis R . P . D. Fely.Auditor Rotæ vir plurimæ lectionis,& splendidæ,ac opulentæ doctrinæ esset in contraria opinione dicens,propter prædictum cathacismum,& alias solēnitates in primo baptismo omissas,quæ postea retrotrahunt̄ fuisse contractam cōpaternitatem,per no.in.c.peruenit.cū gl.xxx.q.i. &.q.iiii.si qs,& quia fingunt̄ tunc fuisse facta ad quod.c. sicut, de conse.dist.iiii.vide materiam gl.lxviii.dist.§.quod vero,&.c.ii. de apost.& Lap.in.c.ii,de cog.spi.li.vi.& no.in.d.c.peruenit,Nec defuit quidam ex doctoribus,qui diceret materiam de cōtractione cōpaternitatis propter cathacismum non habere locum quando consecutiue, & absque magno interuallo baptismus subsequitur cathacismum cum eisdem compatribus, & commatribus, vt fit hodie in infantibus, sed habuisse locum olim in adultis, qui veniebāt ad baptismum postquam aliquo tempore prius fuerant

catheecumini cum aliis cōpatribus,& ita intelligebat prefatus doc. d.c.peruenerit.& facit pro eo.c.in chatecismo.de consec.d.f.iiii. cū nullis aliis.facit tamen contra.d.c. siquis, quod loquitur in infante,hodie autem non solent esse diuersi compatres siue patrini in cathecismo & baptismo,vt volebant iura antiqua,vide Host.in summa de hac materia,quātum autem ad casum nostrum mihi visum fuit debere dari declaratoriam maxime propter.d.c.in ver. præcedit, ꝙ indicat ita demum contrahi compaternitatem si procedat ꝙ hic non fuit,quia longo post tempore secum est.Et si dicatur præcessit saltem istud secundum solenne, dico ꝙ non præcessit baptismum verum, quia istud secundum baptismū quāuis solenne nihil fuit cum non debeat reiterari,vt.C.ne sanc.bap.reiter. Et si replicetur retrotrahitur, etiam hoc non inuenio in iure ꝙ habeat locum retractio in hoc maxime cum non sit necessaria,nunc post perfectū actum, qui actus non indiget illis adminiculis nisi suo tempore fiant. hic vero fiunt tempore quo non est necesse ꝙ fiant , quia iam erat perfectus baptismus per sua essentialia factus.c.l. de sacra. non iter.& de cons.dis.iiii. in multis canonibus, facit etiam.d.c.ii. de apost,& illud q recedit a tēpore debito recedit a forma.l.quiRo.§. augerius. l.bonorū .ff.rē rat.hab.ff.de accusat.tu.l.scire.§.cōsequēs fictio etiā non habear locum per no. per Bar.in.l.siquis pro empto re.ff.de vsur.cum extrema non sint habilia , & no. per glo. in.l.si ego.de neg.gest.faciunt etiam no.in.c.non præstat de re iudi.li.vi. & per Oldr.clxvii.consil. præsertim in spiritualibus ad hoc .xxxv. q.ix.& no.per Archi.in.c.i.de uoto lib.vi.

¶ Cum quereretur de iniquitate arbitri, qui arbiter non solum declarauerat debitum esse, sed etiam adiecerat tempus solutioni fiendæ non fuerunt datæ literæ. vide tex.in.l.seruos. de manu.testa.& formam.

¶ Si iudex secularis condemnet clericum in causa reali dantur literæ per Cancellariā super nullitate contra opinio.Gallic. vide doc. in.c.qualiter de iudi.

¶ Cum appellatum fuisset,quia iudex non compulerat sindicum vniuersitatis ad satisdandum de iudicato soluendo fuerunt negatę literæ.vide doc.insti.de satisda.§.fin autem,& formam.

¶ Vbi in rescripto fit mentio de cessione,donatione,vel alienatiōe minoris,& huiusmodi semper ponitur,ꝙ prædicta sint facta rite.

¶ Cancellaria indistincte cogit arbitratores ad laudandum,seu arbitrandum postq̄ susceperint onus.vide in quinterno iustitiæ ti.de reuocatio.composirio.& ti.de ar.nec fit differentia, an sit apposita pena vel non.de quo in.c.quintaualls per doc.de iureiuran.

¶ Et notatur ꝙ literæ in forma significauit minus taxantur per Cācellariam pro clericis,q̄ pro laicis,& ita debet fieri in aliis,ar.l.cū clericis.C. de epi.& cler.

¶ Citatio per ædictum bene datur per Cancellariam absq; signatura in rescripto in forma humilibus, sed absolutio ad cautelam in excommunicatione a iure non datur.

¶ Cancellaria indistincte dat relaxationem iuramenti super omni

contractu

contractu in quo quis narret se enormiter fuisse læsum propter præsumptionem doli aduersarii, & peccati, vel temeritatis iurātis, vbi est conscia, aut si non sit conscia datur relaxatio, quia non videtur cogitatum de dolo etiam re ipsa per iurantem.

¶ De verbo curare aliquid fieri ꝙ ponitur sæpe in rescripto significauit quid significet, vide Pau. in. c. generali. de elec. lib. vi. & no. in. c. hac constitutione. de offi. deleg. e. li. & de verbo inducere vide e. ti. de elec. c. sciant cuncti. de verbo autem instigare & sollicitare vide Bal. Ang. & Imol. in. l. quid ergo. §. pe. de leg. & de verbo per omnia vide in. d. c. hac cōstitutiōe, q̃a nihil adaptabile excludit.

¶ Etiam si fuerit iuratum per partes stare laudo nihilominus super iniquitate eius & reductioñ. ad arbitrium boni viri dantur literæ per Cancellariam cum nō obstanti a iuramenti. vide in quinterno iustitiæ ti. de arbi. in. iiii. forma. & Spec. e. ti. & Inn. & alios in. c. quintauallis. & . c. veniens. de iureiur. sed cum ista reductio peteretur a Cancellaria inter laicos & arbitro laico, fuit dubitatum an possit dari, & fuit conclusum ꝙ sic, cum sit videndum primo an iuramentum de stando laudo laici obliget iurantem in eo quod prætendit inique vel nulliter arbitratum. de quo non potest cognoscere, nisi iudex ecclesiasticus, & satis videtur hoc probari in. d. c. veniens & . c. quintauallis. & vide ibi Ant. de Bu. in. xxxiiii. & . xxxvii. col. Vnde est notandum, ꝙ vbi compromissum est iuratum, vt cōmuniter sunt, nō poterit reduci ad arbitrium boni viri donec sit declaratum per iudicem ecclesiasticum iuramentum non obstare propter iniquitatem vel nullitatem laudi. & vide eundem Anto. in. c. cum sit. de for. compe. v. col. & . c. dilecto. de appel. pen. col. & in. c. si clericus de for. compe. & Feder. in Consil.

¶ Impetrabat rescriptum quidam Panormitanus clericus coniugatus super hipotheca cuiusdam nauis cōsistentis Neapoli contra quedam alium Panormitanum, & petebat iudices in ciuitate Neapolitaň. fuerūt ei negati per. l. i. §. si quis de naui. ff. de vi, & vi armata.

¶ Verbum niti verificatur quando aliquid tentatur fieri vel incipit fieri, vel est iam factum contra id quod est prohibitum fieri a lege vel ab homine. & no. in. c. ex eo. & . c. certum. de re. iur. lib. vi. & c. ii. de suppl. neg. præl. & . c. cum contingat. de iureiur. & . c. dudū. el. ii. de elec. & . c. gratum. de postu. præ. Osius de elec. c. dilecti & . c. gemma. de spon. c. i. & . c. clericis. de immu. eccle. lib. vi. c. Ioannes. de cler. coniug. & . c. quia nonnulli, de cler. non resi. cum multis aliis ꝙ not. pro rescriptis in forma conquestus in quibus Cancellaria sæpe vtitur hoc verbo nititur.

¶ Et de verbo nequiter quo similiter Cancellaria vtitur in rescripto in forma significauit pro occultis detentoribus. vide in. c. sedes de rescrip. & . c. a nobis. de aposta. & . c. vt inquisitionis de hæret. lib. vi. & . l. deinde. de liber. exhi. & . l. bouem. §. mortis. de edic. ff. cum aliis. Et quid sit propriè nequitia, & vnde dicatur vide beatum Augustinum in lib. de beata vita post Varronem. Ouidius ait, Nequitia est, quæ te non sinit esse senem.

¶ De verbis dinoscitur pertinere & huiusmodi. vide no. in. c.

Cum venerabilis.& de priuil. &.c.fi. de offi.ordi.lib.vi.&.c. quoniam.de immuni.eccle.lib.vi.& .c.dilectis.de appel.&.c. conquestus.de foro compete.c.cum dilecta.de rescrip.&.c.fi. de pigno. & multis aliis vbi interdum est verbum narratiuum interdum dispositiuum,iuxta materiam in quo ponitur.

¶ Et nota ꝙ si aliquis impetret literas iustitiæ in quibus faciat mentionē ꝙ obtinet duo incōpatibilia non sufficit,ꝙ dicat illa se canonice obtinere,sed est necesse de stylo,vt asserat se illa obtinere ex dispensatione apost. qa illud verbū canonice est nimis pgnans,vt no. in.c.dudū.el.ii.de elec.&.c.ordinarii.§.certū.de offi. ordi.li. vi. &.c.cum singula.de præben.li.vi. & solet referri tātum ad potestatem conferentis,non autem ad habilitatem recipientis , vt nota. ibi per Spec.ti.de dispen.§. videndum. ver.sed nunquid nocet. & Pau.in.c.non potest.de præben.li.vi.Et idem fit de stylo , quando aliquis impetrat rescriptum super aliquo quod dicit se canōice vel legitime obtinere cui ius cōmune resistit necesse est eū exprimere consuetudinem vel priuilegium vel huiusmodi , vt in religiosis q dicunt se exemptos vel in rectore qui dicit legitime pertinere ad se iurisdictionem in certis clericis vel in similibus,& nisi allegetur priuilegium vel consuetudo non dabuntur literæ etiam si velit vt ponatur in eis verbum legitime vel canonice, faciunt quæ habentur in decis.Bella.decis.lxv.& .xvii.& no.in.c.licet.de proba.& in.c.fi.de resti. spo.li.vi.&.c.i.de præscrip.eo.li. & decis.cxvi. eiusdē Bellamere & per Oldra. consi. cclxi. & facit optime quod no.Inn.in.c.ii.de dilat.

¶ Item aduerte,ꝙ si pars petat rescriptum in forma querelam, vel conquestus,vel dilectus,& velit in eo facere mentionem de sententia lata vel appellatione vel aliquo actu iudiciali non dantur ei literæ in dicta forma.vide no.in.c.ex parte.de rescrip,sed bene dātur in extraiudicialibus grauaminibus in dicta forma vbi non narratur appellatum,vel aliquis actus iudicialis.sed si narretur appellatum dantur tunc in forma Sua nobis.Et idem fit in casibus in quibus non obstañ. sententiis potest veniri de nouo, nam tunc si petantur literæ cum narratioñ.literarum vel litis præteritæ & iustæ causæ impetrandi dabuntur in forma Sua nobis,& ita fit in matrimonialibus. faciunt ad hunc stylum no.in.c.ex parte,de resti.spol. & bal.in.l.deo nobis. de epis. & cler. & Lapus videtur velle ꝙ valeat rescriptum in matrimonialibus absq; mentione litis.

¶ Solet Cancellaria si impetrans rescriptum hoc petat committere causam nullitatis laudi, vel reductionis ad arbitrium boni viri disiunctiue in eodem rescripto,pro quo stylo facit deci.Rot.

¶ Quando aliquis fuit præsens interemptioni alicuius & petit declaratoriam super irregularitate inuenio fuisse datum sub hac forma . & licet dictus .L. in morte eiusdem .P. minime aspirauerit, nec præceptum consilium auxilium , cooperationem, vel causam prædictæ morti præstiterit,nec alias in ea culpabilis existat, dubitat tamen, quia presbyter est se præmissorum occasione status,& famæ aeternum suarum dispendiis affici a suorumq; ordinum execu

tione repelli indebite posse. Super quibus per nos oportune sibi ꝓuideri humiliter supplicauit. Quo circa fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus si vocatis, qui fuerint euocandi, & inquisita per te super præmissis diligentius veritate rem repereris esse, prout superius enarratur auctoritate nostra nuncies prædictum presbyterum occasione præmissorum nullam incurrisse irregularitatis, & inhabilitatis, aut infamiæ maculam, siue notam. put iuxta casus huiusmodi successum fuerit de iure faciendum. Et hæc forma ita generalis est tutior si concordat cum narratiua, nam materia irregularitatis in casu mutilationis vel homicidii circa particularia habet multam difficultatem in recte declarando, ꝓpter non satis exactam theoricam doctorum in hac materia, & difficultatem cognoscendi culpam, & causam, remotas, vel propinquas, seu consecutiuas ad actum ex quo contrahitur irregularitas, maxime cũ possit contrahi sine culpa. Quando vero datur interfectori narratur hoc modo. ꝙ cum. L. P. præfato. C. vim inferente, ex qua nisi illam vi reppulisset mortis periculum inevitabiliter incurrisset idem. C. se defendendo, & vim huiusmodi vi cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ repellendo præfatum. L. vulnerauit, vnde idem. L. expirauit. Et licet idem. C. minime operam dederit rei illicitæ ex qua dictus. L. ad inferendum eidem. C. vim huiusmodi impulsus, aut prouocatus fuerit, nec alias, q̃, vt præmittitur, in eiusdem. L. morte culpabilis sit, tamen dubitat &c. Et hæc formæ probantur per totum ti. de homici. & de cler. percus. & in. c. quæsitum. de pœnit. & remis. cũ aliis iuribus. Et de verbo repereris. vide decis. Rot. in antiquis & Bella. & not. in. c. dudum. de præsum per doc.

¶ Et pro accipiente ordinem sacrum anteq̃ esset doli capax, & postea volente contrahere matrimonium fuit data declaratoria per Cancellariam de consilio peritorum. & præsertim domini Alexandrini sub hac forma. Dilectus filius Augustinus &c. proponi fecit coram nobis, ꝙ alias eius genitor dum in humanis ageret, & certus prior desiderãs eundem Augustinum ad sacros ordines promoueri, ipsum Augustinum impuberem, & minime doli capacem, & qd facer ordo importaret inscium per certum catholicum Antistitem ad subdiaconatus ordinem promoueri fecerunt. Et postmodum codẽ eius genitore vita functo præfatus Augusti. impubes, & sup hoc melius informatus ad cõtinẽtiã se obligari nolẽs sup præmissis reclamauit, & priusq̃ ad pubertatẽ deuenit subdiaconatus ordinẽ hmõi ratum gratũ hẽre, coq; vti, ac ante pubertatẽ hmõi, & post continentiã seruare nolle asseruit, prout ẽt protestatus fuit. Quare pro parte eiusdẽ Augustini asserentis se postq̃ doli capax effectus fuit, & ad pubertatẽ peruenit ordini subdiaconatus hmõi nũq̃ cõsensisse, nec eo vti voluisse, sed matrimoniũ cõtrahere, & patrẽ liberoꝝ effici desiderare, nobis fuit humiliter supplicatũ ne famæ suæ dispẽdiũ patiaf, vt in præmissis ei oportune ꝓuidere de benignitate se. Apost. curaremus. Quo circa fraternitati tuę p apost. scripta mãdamus quatenus si inq̃sita p te sup hoc diligẽtius veritate rẽ ipã inueneris ita esse, put supius enarratur, auctoritate nr̃a denuncies dictũ

August. præmissorum occasione ad seruandam continentiam non teneri, alio non obstante canonico matrimonium huiusmodi contrahere libere, & licite posse, put iuxta casus huiusmodi successura fuerit de iure faciendum vide doct. in. c. i. de cle. per sal. promo. & Cald. in consi. & non ponitur clausula vocatis de stylo in similibus non apparente aperto interesse alterius, nec existente materia iudiciali, nec veniunt vocandi qui non possunt contradicere cum effectu. ff. de fideicō. liber. l. ergo. §. illud. de re. iur. qd potest, vt probatur in noua & fin. forma ti. de relig. in quinternio faciunt not. in c. dudum. de præsump. & de cætero. de re iudi. & reor tamen ꝙ si quis vellet se plene assecurare non tātum quo ad famam & conscientiā, sed ēt quo ad bona & alia q̄ possent cōcernere interesse vel præiudicium aliorum ne in futurum molestaretur esset fienda quædā vocatio generalis eorum quorum interesse posset iuxta no. in. c. si. qui ma. ac. pos. & . l. i. C. si minor ab hær. se absti. cum auctoritate ibi posita & in. l. Titia. ff. de accus. & . l. de ætate. de minor. & . l. decem. de ver. obli. & . l. admonendi. de iureiur. & . c. fi. de elec. & . c. exhibita. de iud. cum multis aliis. Nec credo sic ordinatum teneri ad dicendum officium cum non habeat executionem ordinis, alias q̄ culpa sua, faciunt no. per glo. in. c. si tibi. de præben. lib. vi.

¶ Pro eo aūt qui inuitus suscepit sacros ordines, seu coactus, data fuit etiam declaratoria per Cancellariam sub hac forma, Dilectus filius. N. ꝙ olim eius genitor dum in humanis ageret cupiens ꝙ idē L. ad sacros ordines promoueretur, ipsum. L. aliquem ex ordinibꝰ huiusmodi suscipere renitentem multis verberibus & minis & alias iusto metu ab eo ad id coactum & ad ordinem ipsum, ac continentiam obseruandam se nolentem obligare, per certum Antistitē ad subdiaconatus ordinem promoueri fecit, præfatusq;. L. q̄primū metu huiusmodi cessante commode potuit super hoc reclamauit quare pro parte dicti. L. asserentis se prædicti subdiaconatus ordini nunq̄ libere cōsensisse, nec illum postea gratū, aut ratum habuisse, nec ad eum promoueri, aut eo vti vllo vnq̄ tempore valuisse nec velle, sed matrimonium contrahere & patrem effici liberorum desiderare nobis fuit humiliter supplicatū, ne famæ suę dispendiū patiatur ei in præmisis oportune ꝓuidere de benignitate sedis apostolicæ dignaremur. Quo circa &c. vt supra.

¶ Et nota ꝙ testes ad perpetuam rei memoriam pro volente se defendere in futurum dantur per Cancellariam sub hac forma Dilecti filii Abbas & Con. vcn. &c. nobis humiliter supplicarunt, vt cum super concessione quarundam decimarum canonice eis facta, quas se a prima ipsius monasterii fundatione obtinere proponunt, aliqua non appareant publica instrumenta, & super eisdem decimis moueri sibi timeant in posterum ab aliquibus quæstionem, ne per defectū probatiōis ius suum deperire cōtingat, prouidere sup hoc eisdem monasterio paterna sollicitudine curaremus. Nos itaq; &c. Testes quos idē Abbas &c. sup p̄misis duxerint ꝓducēdos prudēter recipere, & diligēter examinare curetis & ipsoꝝ dicta redigi faciatis in publica monumēta denūciādo illis quoꝝ interest vt hmōi

testium receptioni si velint intersint, & super denunciatiõ: sibi fa cta confici faciatis publicum instrumentum. vide de hac materia doc. in.c. significauit de testi. & formam in ti.de test. & quinter no iustitiæ.

¶ Forma autem pro testibus de quorum morte, vel absentia timetur pro actore, iuxta.c. qm̃ frequenter. &.c.cum dilecti, de con fir.vtil.vel inutil.dantur in hunc modum. Vener. frater noster.C. Episcopus nobis humiliter supplicauit, vt cum super castro diocœ sis ad mensam capitularem &c. pertinente nonnulli testes existant de quorum morte vel diuturna absentia timeatur & super eodem castro & eius pertineñ. eum illorum detentoribus q̃primum pos sit sapiat iudicialiter experiri, ne veritas occultetur, & probatiõis copia fortuitis casibus subtrahatur, prouidere sibi super hoc de be nignitate apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplica tionibus inclinati &c. quatenus vocatis eidem detentoribus, & aliis qui fuerint euocandi, senes, & valetudinarios, ac alios testes de quibus ex aliqua rationabili causa timetur, quos idem Episco pus super præmissis duxerit producendos prudenter recipere & di ligenter examinare curetis, prout de iure fuerit faciendum. Testes aũt præfatos si se gratia odio &c.

¶ Si remittatur causa ad examen sedis apostolicæ per delegatum vel etiam ordinarium, & aliqua ex partibus velit habere iudices super illa causa petens, vt committatur in partibus, dantur ei per Cancellariam indistincte, quamuis non exprimatur causa remissio nis. Et si a delegato fiat remissio solitum fuit dici ꝙ causa in debi to statu resumpta ad vlteriora procedat, iuxta priorem continen tiam literarum. Si vero ab ordinario dicitur, ꝙ causa in statu debi to reassumpta quod iustum fuerit, vt apparet in formis antiquis. Mar. de Ebu. de qua remissione vide no. in.l.i.C. de relat.& in au then.in medio liris non fieri factus iussiones.§.si vero.& .c. prudẽ tiam. de offi. deleg. & de offi. leg. licet & de testibus.cum olim, & in .c.intimasti.de appel. Ego autem vt tutius agerem, & ne iu dex maxime ordinarius temere remitteret causas, & grauaret par tes in expeñ. posuit semper in huiusmodi rescriptis clausulas voca tis &c. quod iustum fuerit, nihil dicens de assumptione causæ per no.in.d.auc.&.l.iii.de peda.iudi.C.&.l.ii.de legi.C.&.c. cũ æter ni.de re iudic. Et si diceretur pars consensisse videtur tacite, ex quo non appellauit tempore remissionis. Respondebitur, ꝙ potuit esse, ꝙ aliqua ex partibus, cuius interest non remitti, erat absens, & hæc ignorabat, & etiam si non appellauit contradixit tamen & in actis potuit constare de contradictione euidenter. Et sic tutius vide tur, vt committatur simpliciter quod iustum fuerit, & includetur iustitia, vel iniquitas remissionis anteq̃ cognoscatur de causa prin cipali, faciunt no. per glo. & doc. Gallica.in.d.licet.de offi.leg. quã do vero de vtriusq; partis consensu remitteretur, tunc haberet locũ materia.c.vnici. de lit.cõtest. & veniret ponenda clausula vocatis &c. v. de ad hanc materiã quandam decis. seu conclusionem Bella.

¶ Declaratoria super matrimonio contracto per vim & publicæ

honestatis iustitia. Dilecti in Xpo &c. Tue dioc. præponi fecit, co ram nobis ꝙ olim ipsa cum Barant. laico dictæ dioc. matrimoni um per verba de præsenti contraxit, & ad hoc coacta per vim, & metum qui cadere poterant in constantem, copula tñ carnali inter eos minime subsecuta. postea vero dicta dilecta vi & metu huius modi cessantibus q̃primum potuit contra huiusmodi matrimoni um in quod nutu, signo, vel facto nunq̃ consensit expresse reclama uit. & deinde cum Io.p. eiusdem.B. fratre laico dictæ dioc. matri monium per similia verba contraxit, illudq; carnali copula consu mauit, dubitat tamen se præmissorum occasione quominus cum præfato Io. in huiusmodi matrimonio licite remanere possit. Sup quibus per nos sibi oportune prouideri humiliter supplicauit. Quo circa &c. vocatis &c. & inquisita per te super præmissis dili gentius veritate rem ipsam repereris ita esse prout superius enarra tur dictum primum matrimonium inter .B. & .D. præfatos con tractum nullum & secundum inter eosdē Io. & .D. contractum, alio canonico non obstante, validū fuisse auctoritate nostra denū cies, ꝓut iuxta casus hmōi successum fuerit de iure faciendū &c.

¶ Declaratio super secundo genere affinitatis.

¶ Dilectus fil. Ia.B. laicus & dil. fil. in Xpo filia eius in præsentia rum vxor, cōiuges proponi fecerunt coram nobis, ꝙ licet ipsi olim nllo eis canonico obstante impedimento matrimonium inter se ꝑ verba de pñti contraxissent. Illudq; carnali copula cōsumassent, quia tamen certa prima Iacobi vxor, & certus Mariæ prædictorum primus maritus dum viuerent tertio consanguinitatis gradu in uicem coniuncti erant, Dubitant prædicti coniuges indebite impediri, seu alias in eorum statu, & fama præmissorum occasione dispendiis affici, super quibus per nos oportune eis prouideri hu militer supplicatur. Quo circa &c. Si vocatis, qui fuerint euocā di, & inquisita per te super præmissis diligentius veritate, rem ip sam repereris ita esse, prout superius enarratur, auctoritate nostra nuncies matrimonium prædictum alio non obstante canonico, validū fuisse, & esse, in illoq; eosdē coniuges licite remanere posse, ꝓut iuxta casus huiusmodi successum fuerit. de iure faciēdū. Dat.

¶ Declaratoria super proponente seu vouēte ingredi & infra tempus exeunte, non tamen vouente perseuerare.

¶ Dil. fil. Crispinus clericus &c. nimio ex quadā eius infirmitate fuisset mortis pauore concussus si eum deus ab huiusmodi infirmi tate liberaret, domum aliquam fratrum ordinis minorum de ob seruantia intrare velle verbis affirmauit, & corporis per eum sani tate resumpta. domum &c. cū illo ꝓposito, ꝙ si asperitatē ordinis sustinere valeret disciplinam profiteretur eiusdē. Alioquin liceret ipsa ad statū pristinū remeare, q̃q̃ simplicitate ductus propositum suum non fuerit protestatus, verū cum idem Crispinus propter suæ complexionis debilitatē præfati ordinis non valeat tolerare rigorē ab eo nulla facta ꝓfessione domū prædictam exiuit, ac habitu eius dē ordinis dimisso ad seculum est reuersus. In illoq; sub timore do mini in statu clericali dies suos finire concupiscit, vnde nobis hu

militer supplicauit, vt prouidere sibi super hoc paterna diligentia dignaremur, Quo circa &c. mādamus quatenus nisi præfatus Crispinus expresse vel tacite professus fuerit, seu alias euidenter appareat, ꝙ absolute vitam mutaret, seu perpetuo in religioñ. domino seruire voluerit denuncies eundem Crispi. propter præmissa ad regularem obseruantiam non teneri, prout de iure fuerit faciendum.
¶ Et nota ꝙ rescriptum in forma ea quæ de bonis non extenditur ad futura, vt per Io. ganf. in. c. ad hoc de rescrip. & in dicta forma possunt trahi plures, q̄ quatuor, vt per Io. an. in. c. cum in multis. & Collec. in. c. sedes. de rescrip.
¶ Cancellaria non dat literas appellanti propterea ꝙ impetrans nō habeat speciale mandatum. vide Archi. lxxxi. dis. Maximianus & Collec. in. c. nonnulli de rescrip.
¶ Cōmittens vice suas in totum cōmisisse videtur. vt not. in. c. sup quæstionū. de offi. deleg. & in. c. si duo. e. ti. li. vi. tñ Cancellaria non admittit, nisi exprimatur, ꝙ iudex totaliter vices suas cōmiserit, qui stylus tam olim tempore Collec. obseruabatur, vt ipse no. in. d. c. super quæstionum.
¶ Et nota ꝙ vbi Canonicus impetrat ꝓ iudice canonicatū, vel vbi alias causa suspitionis in rescripto aperitur, vel est nota, vt quia impetratur filius, vel pater ꝓ iudice &c. Cancellaria nō solet cōcedere literas, vt not. per Collec. in. c. cū. P. de offi. deleg. in. i. tamē casu vidi concedi cum nō sic faciliter recusetur canonicus, sæpe satisfacit magis parti aduersæ q̄ alius, nec est suspitio valde vrgēs, nisi allegetur in partibus & interea subit expēsas impetrās quas perdet si legitime recusetur iudex, ad ꝙ faciunt not. ꝑ Io. an. in addi. Spec. ti. de testi. §. I. & in. c. accedens, vt lite non cōtest. el. i. & c. postremo de appel.
¶ Si petatur rescriptū contra hæredē eius aduersus quem est interpretatum rescriptū Cancellaria solet dare literas q̄uis regulariter non soleat dare vbi iudex corā quo causa pendet possit de iure cōmuni facere id ꝙ pars in rescripto petit ad ꝙ. l. vnica. de thesauris. dicit tñ Collec. in. c. qa in causis. ꝙ si impetrato rescripto appelletur & pēdente appellatione moriatur impetrans nō dantur literæ per Cācellariā ēt vniuersali successori absq; signatura papæ. vide ad hoc no. in. c. significāte. de appel. & de rescrip. significauit. & in. c. qa. v.
¶ Clericus in Cancellaria reputatur potentior laico Collec. in. c. i. de alle. mu. iud. cau. fac. vide ad hoc quæ not. in ti. de censi. in quinterno iustitiæ & Ro. in nouis.
¶ Cancellaria non dat literas captionis super debito ciuili. vide ad hoc in. c. ex rescripto. de iureiur. & ita negaui etiam allegata cōsuetudine, nec per signaturam conceditur, nisi forte in debito camerali seu fiscali.
¶ Super appellatione alternatiua, vel ad sedē apostolicā dātur lræ per Cācellariā & videtur tunc ponenda clausula vocatis &c. nō aūt in appel. causa, nisi iudex deferret quo ad appellationē ad sedē. faciunt not. per Collec. in. c. si duobus de appel. & c. dilecti. per alios.
¶ Victori appellanti propter expensas dantur lræ. vide Spec. de appell. §. in quibus. & Collec. in. c. si duobus.

¶ Hodie non seruatur tanta strictas in Cancellaria, vt olim, videlicet, quod non detur vnicum rescriptum super pluribus grauaminibus ne vno tantum expresso delegatus nequeat de aliis cognoscere. Ideo narrantur plura grauamina, & datur super omnibus vnicum rescriptum. & vide de his Pau. de eleaza. in cle. appellanti. & Collect. in. c. bonæ. de appel. & no. in. c. cum olim. de offi. deleg.

¶ Et nota, quod quando sententia fertur lata contra impetrantem rescriptum solet de stylo dici in rescripto appellationis sententiam promulgauit iniquam quamuis iniquitas sit tantum re ipsa & nõ iuxta acta dicit tamen Io. Canfredi in. c. vt debitus. de appel. stylum Cancellariæ habere, quod vbi proceditur per viam extraordinariam puta inquisitionis. Ille contra quem fertur sententia si appellat, exprimit causam, vtputa si reus fuerit absolutus dicet actor, licet pro parte dicti talis intentio sua probata fuisset, & similia. Et si reus condemnetur, dicetur, cum nihil contra dictum talem legitime probatum fuisset, faciunt ad hoc no. per Inn. in. c. constitutis, el iii. de appella. Et ita seruamus hodie in narratione super processu delegatorum in priuationibus, & similibus.

¶ Cãcellaria non dat literas super compositione, vel arbitrio rectoris, nisi auctoritas ordinarii interuenerit si agatur de iuribus ecclesiæ, vide in forma quinterni ti. de arbi. & Collect. in. c. ex multiplici, de deci.

¶ Nec etiam dat confirmationem sententiæ latæ coram ecclesiastico tracto laico a clerico, nisi dicatur de expressa prorogatione, vel allegetur consuetudo, aut sit casus concernens forum ecclesiasticũ. vide ad hoc Collect. in. c. ad petitionem, de accusa.

¶ Iudæus percutiens clericum non incidit in canonem. vide Host. in summa de iudæ. sed potest per ecclesiam alias puniri Et ideo in rescripto super manuum iniectione ponitur clausula vocatis &c. Nec etiam absoluitur a iuramento secundum ritum suum præstito. Nec relaxetur ei si fuerit enormiter læsus, sed tunc vidi poni in litteris, quod non obst. iuramento per dictum iudæum in dicto contractu, iuxta ritum suum præstito, admittat eum ad effectum agendi, vel restituat in integrum. &c. Et hoc vbi alias papa in causa iudæi alias quam ratione iuramenti iudaici esset iudex, nam si non esset iudex papa, quia non ageretur super contractu vsurario, vel alias forum ecclesiasticum concernente, licet per iudæum iuramento vallato non legi vnquam, nec audiui a Cancellaria fuisse concessas literas, nec ego dedi, nisi inter iudæos terrarum ecclesiæ. Quid autem de cathecumino, an iniiciens manus in eum incidat in canonem. vide Archid. de conse. dist. i. cos. Et vide Collect. in. c. postulasti. de iudæ. ad prædicta & faciũt no. per Bella. in quoddam celebri consilio fundata super materia. c. gaudemus. de diuor. & vide etiam Durandum theologum.

¶ Si sententia fuerit lata in curia, & dati executores, & appelletur ab eis in casu a iure permisso Cancellaria nõ solet dare literas, quia semper posset sic appellari, & nunquam esset finis litium, vide Collect. ad hoc in. c. significantibus. de noui ope. nun.

¶ Solet Cancellaria date rescriptū in forma significauit pro omni restitutione secreto fienda, seu satisfactione super quacunq; iniuria illata, etiam infamiæ verbalis facti, vel scripturæ, de quibus in c. quod dicam. xiiii. q. iiii. & in toto ti. ad leg. aqui. ff. & l. i. §. Iniuriam. & v. q. i. quidam. & l. item. §. ait prætor. de iniur. & vi. q. i. ex merito, & c. deteriores. & vi. q. i. sunt plurimi. Et ad hoc quod no. gl. in c. siquis contristatus. xc. dist. & tex. xlv. dist. qui emendat. & c. de occidendis. xxiii. q. v. & in multis aliis iuribus. Et datur prædictum rescriptum pro damnis ratione iniuriæ patri pro filio in potestate, & viro, vel sponso pro vxore, aut sponsa, non autem econtra. Et dantur hæredi pp damna illata defuncto, vel cadaueri, aut expensas, ad quod insti. de iniur. §. patitur. & l. ii. ff. de iniu. & l. i. §. sed & si forte, & faciūt no. in c. olim. de iniur. & c. i. eo. ti.

¶ Si tamen iniuriatus renitiretur recipere satisfactionem rationabilem, & moderatam. vide Hosti. in summa de pœni. pro iniuria facta clerico suo non vidi dari literas Episcopo, nec formam antiquam, Sed videntur posse dari etiam si esset dissimulata per clericum vide. c. parochianos. de senten. excom. & quæ habentur. ff. de iniur. & no. in c. si diligenti, de foro compe.

¶ Reductio ad arbitrium boni viri committitur per Cancellariā super laudo lato a clerico, etiam inter laicos. Et dantur iudices, prout in appellatione. vide Bar. in l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio & in. l. ii. C. vbi, & apud quem. & doc. in c. quintaualis. & Ang. in dispu. duo inuicem.

¶ Secundum rescriptum dans formam super prima commissione censetur esse idem, sed pinguius concl. Ro. xxxix. de Bella.

¶ De consuetudine Curiæ Cardinales possunt committere eorum auditoribus obseruationes terminorum absque speciali mandato papæ. vide Bella. concl. xliii.

¶ Signatura contra ius non est concessa Vicecancellario, Bellame. concl. xlvi. & lxxxi.

¶ Commissio de procedendo omisso grauamine non tollit effectus grauaminis. vide concl. liii.

¶ Ius quæsitum etiam super ordine iudiciario in partibus nōn est auferendum per stylum Curiæ, concl. lxxiiii.

¶ Processus extra Rot. de partibus modicum valent, ibidē. Expressa in gratia debent probari, tacita vero non. vide conclu. lxxvi.

¶ Citatus ꝑ interesse, & admissus habet ꝑ pricipali. vide cōcl. xcv.

¶ Lite pendente potest acquiri nouum ius in possessorio, & petitorio. vide concl. cii. & cccccxlix. & ti. de rescrip. in nouis.

¶ Gratia ante confectionem literarum est informis, & sic non habet proprie esse. vide conclu. lx. & est regula Cancellariæ.

¶ Actus sunt indiuiduorum non generum, ibi.

¶ In cōfirmatione requirit expressio defectuum specifica. cxvi.

¶ Ius in re non potest ex pluribus causis quæri. concl. ccxxii.

¶ Verbum ex certa scientia non tollit expressam surreptionem. conclu. clviii.

¶ Rector, a, & vicaria nō possunt esse apud eundē. concl. clxi.

¶ Confessio in beneficialibus non valet ad effectum adiudicatio/nis, conclu.clxxxiii.
¶ Ante acceptationem gratia est conditionalis, & acceptatio præ/sumitur durare, & inualida potest ratificari, & acceptatio dat ius ad rem. concl.cccviii.& non recipit conditionem neq; die.ibidē.
¶ Quæ veniunt contra ius commune, & sunt secundum ius com/mune non stricte interpretantur. concl.cccccvii.
¶ Perinde valere trahitur ad confirmationem. conclu.ccccccxxxii. nec inducit nouam prouisionem. ibidem.
¶ Aequitas est perficere gratiam quæ casu fuit impedita perfici. conclu.cccccxliiii.
¶ Non subintelliguntur tacita in gratia quæ potuissent princi/pem mouere ad difficilius concedendum. ibidem.
¶ Conditio nunq̄ subintelligitur quæ posset magis iustificare gra tiam si neutri, nec alia qualitas ex qua euitaretur surreptio. Et ple/ne sunt narrandæ reliquæ facti inutilis in grã impetrãda. ibidem.
¶ Vicecãcellarius dicitur minister papæ limitatus. concl.cccccvi.
¶ Per mandatũ de ꝓuidendo nõ causat̃ ius in re. cõcl.cccccxiii.
¶ Nec titulus habilis de futuro causat ius in re. concl. cccccxiiii.
¶ Omnes causæ quæ sunt de iustitia possunt committi per Can/cellariam. conclu.dic.ii.& concl.xlvii.
¶ Cõmissiones in Curia late sunt interpretandæ. concl.dic.vi.
¶ Reseruatio habet vim nouæ prouisionis. concl.dic.xxxv.
¶ Non præsumitur papam tollere ius ad rem, nisi per clausulas tollentes, dic.lv. Et facilior est gratia de vacãtibus in Curia, q̄ extra, ibidem.
¶ Ad purificandum gratiam non est præfixus terminus ab homi/ne, nec a iure. conclu.dic.lxiii.
¶ Expectans in forma pauperum ante purificationem nõ habet ius ad rem. dic.lxvii.
¶ Non vitiat gratiam illius taciturnitatis qđ ex narratis, & eorũ forma principi debet esse notũ. cõcl.dic.xcviii.& in no.ti.de resc.
¶ Sufficit tacita vel contenta narratio, aut inclusa, seu notoria ex/presio ad tollendam surreptionem, ibidem.
¶ Præsumitur papam non ignorare stylum, sed gratiam fuisse fa/ctam, iuxta stylum & regulas eius. ibidem.
¶ Requiritur in impetratione vt fiat mentio de iure competenti, alteri licet sub conditione, vel modo, quæ per impetrantem impe/diri possint. concl.dic.xxxix.
¶ Taciturnitas iuris, quod posset alteri competere, nisi præuenire/tur per impetrantem non inducit surreptionẽ. concl.dic.clii.
¶ Consultus a quodam amico super regula Cancellariæ de publi canda resignatione beneficii infra sex menses. &c. An resignans qui post terminum remanet in detentione beneficii & capit fructus. Et ille in cuius fauorem fuit resignatum sint tuti in foro conscientiæ. Credidi saluo saniori consilio, ꝙ non posito primo pro constãti, ꝙ in veritate beneficium nõ vacet in casu dictæ regulæ, sed titulus sit penes eum in cuius fauorem est facta resignatio, licet veniat resolue

dus, & cassandus ipso iure in euentum quo resignans decesserit in possessione, vel proprius detentione beneficii resignati. Nam proculdubio resignans non est tutus cum mala fide capiat fructus beneficii in quo non habet amplius ius, quod per resignationem, seu renunciationem amisit. c. post translationem. §. rursus, de renun. & c. dilecto. de præb. cum aliis iuribus, immo & possessionem dicti beneficii amisisse videtur, vt voluit Oldr. cons. ccxxxvii. & per Ro. de renun. in nouis. nec nomine illius in cuius fauorem est facta resignatio non potest salua conscientia capere, quia literis non expeditis, cum qui. de præb. lib. vi. ergo &c. Ille autem in cuius fauorem est facta resignatio, etiam videtur esse in mala fide, siue capiat fructus, siue non, nam vbi capit, aut capit absq; literis, & sic peccat per supradicta, & tenetur restituere fructus, vel concordare de eis cum ordinario, vel camera. ar. c. sacro. de sent. excom. & c. pastoralis. de appel. cum ibi no. aut non capit, quia non vult infra terminum dictæ regulæ expedire literas, siue publicare, cum possit, sed vult resignantem capere fructus q̃diu vixerit, aut ad aliquod tempus, & etiam peccat, quia non vult subire onus ad quod tenetur per acceptationem beneficii, & permittit alium, videlicet, resignantem capere fructus, & deseruire beneficio, in quo certo scit deseruientem non habere ius, & etiam impedit per eius negligentiam, vel dolum quominus aliquis tertius qui expediret literas ei publicaret, & caperet possessionem, & deseruiret beneficio illud habeat. arg. no. in. c. ex tuæ. & c. ad audientiam. & ibi Abb. de cle. non resi. & no. in. c. commissa. de elect. lib. vi. ad quod facit. c. quod semel. de reg. iur. & in auc. de litig. §. omne. & C. de emen. Iustin. Codicis. in fi. & quod no. Collect. in. c. ad quæstiones. q. fi. de simo. & facit etiam tota materia de inobedientia legis positiuæ fundatæ in ratione naturali, diuina, vel morali, quod censeatur peccare, ad quod vide Abb. in. c. tua, de vsur. & doc. in. c. canonum.

¶ Bona quæ auferuntur damnato non acquiruntur fisco de iure naturali. Bellame. cons. vii. cxliiii. & ita videtur quibusdam Theologis. Vnde considerarunt nonnulli, q̃ non teneatur quis quatuis condemnatus de crimine propter quod veniant bona etiam ipso iure publicanda fisco in foro conscientiæ exhibere, & manifestare bona sua, sed possit illa celare dummodo absq; scandalo id fiat. & hoc arg. not. per Inno. in. c. quia plerique. de immu. eccle. & in. c. sicut dignum. de homi. & l. fi. C. cum de iure naturali non perdatur dominium illorum absq; vero consensu domini propter crimen etiam non occultum. ad quod. l. nihil. de reg. iur. & l. in ambiguis. §. quatenus. eo. ti. ff. & not. per Archid. in. c. felicis. & Bal. in tit. de feud. & Bar. in. l. post contractum. Et per Abb. in. c. cum non ab homine. & docto. in aliis locis intelligantur in foro iudiciali, nõ autem in foro conscientiæ. Sed cogita, quia delinquens tacite videtur consentire in pœnam committendo delictum, & sic in amissione dominii, vt. l. i. §. bestias ff. de postulati. & ibi glo. in epistola inter claras. §. liquet. C. de summa trinitate. & videtur text. in c. impares. xi. q. iii. Posses respondere, q̃ ille consensus non

est naturalis, nec proprius, aut verus, sed fictus, & ciuilis, ideo nõ obligat in foro conscientiæ vbi non curatur de l. ctione in proprieta te & præsumptione .c. tua. de sponsa .c. literas. de resti. spol. c. a nobis de sent. excom. el. i. faciunt not. per Bal. in. l. i. C. de sacro sanc. eccle. & xi. q. iii. c. sententia. sed tantum curatur in conscientia de vero interesse, sed in hoc casu fisci naturaliter non vere interest cum nihil ei absit in ueritate propter delictum, nam nil de suo per didit, nisi ꝙ delinquens censetur eum, id est, principem, & legem contempsisse delinquendo, qui contemptus iam purgatur per pœnitentiam, nec quo ad deum curandum est de pœna exteriori extra id quod abest, vt dixi, nec obligatur quis in foro conscientiæ ad huiusmodi pœnas, nisi vbi sequitur scandalum in non parẽdo principi vel legi, præsertim quando non delinquitur ex cõtemptu legis, seu principis, sed ex iracundia, vel calore concupiscentiæ vel negligẽtia vbi non censetur contemnere delinquens, vt per Zab. in cle. eos de sepul. & Collec. ad quæ faciunt no. per Io. an. in .c. q̃q̃. de vsur. & Calder. in procœ. decret. & Fede. in consi. & no. in c. significasti. de homi. & in. c. fraternitatis. xii. q. ii. & faciunt optime not. per Card. in cle. pastoralis. ver. cæterum.

¶ Vbi papa concedit gratiam per supplicationem, vel alias, & ex presse, vel tacite, vult ꝙ dicta gratia non valeat, nisi expediãtur literæ. vtens effectu illius gratiæ literis non expeditis non videtur tutus in foro conscientiæ. arg. no. in .c. quia pleriq; per Inno. Cum gratia prædicta dependeat tantum a sola voluntate papæ & principis, quæ quidem voluntas potest per eum limitari per modum & conditionem tacitam vel expressam quantum sibi placet, & potest ipse solennitates & formas, prout ei libuerit, ad perfectionem & esse dictæ gratiæ apponere. secus autem est in his quæ de iure naturæ dependent a voluntate & consensu partium dumtaxat, non superioris, vel principis, vt est in contractibus, & vltimis voluntatibus, & huiusmodi, in quibus ex sola voluntate partium valent contractus, etiam si per principem & iura positiua adhiberi debeant certæ solemnitatis. Et faciunt hæc ad quæstionem, ꝙ quis salua conscientia non possit recipere, aut soluere pensionem super aliquo beneficio ecclesiastico assignatam, nisi literis expeditis, cum consensus partium non possit operari vltra consensum papæ, seu principis, qui quidem princeps, in hoc casu vult tacite, ꝙ ad effectum perfectionis gratiæ literæ expediantur, nam per signaturam censetur papa facere gratiam iuxta stylum per Cancellariam limitandum, seu declarandum, & illa est tacita voluntas sua, vt vult Bella. concl. cccccxcvi ii. de quo per Oldr. concl. cxxvi. & per Bal. in. c. i. per quos fiat inuesti. & Mil. in ver. gratia. & facit optime xx. regula Cancellariæ. Et sic necesse vt literæ prædictæ conficiantur, & expediantur iuxta stylum Cancellariæ & dictis literis expe ditis, tunc gratia dicitur habere esse suum. Bella. concl. cx. & ita tunc ostenditur aperta mens principis, & expressa, sed in dictis literis pensionis ponitur de mente papæ postq̃ dictæ literæ tibi præ sentatæ fuerint &c. ergo ante præsentationẽ & multo minus ante expeditionem,

expeditonem non potest exigi, vel solui pensio. Credo tamen ꝙ in foro conscientiæ si partes essent certæ de expeditione litteraꝝ quãq̃ non præsentarentur literæ possent soluere vel exigere pensionem, cũ tacita voluntas principis non excludat hunc casum, hoc est, ꝙ velit necessario literas præsentari, & non habere pro præsentatis, cum hæc præsentatio sit inducta in fauorem partis soluentis, & ne recipiantur pensiones super beneficiis ecclesiasticis absq; assignatione superioris, & voluntate, de qua voluntate si mihi aliter cõstat q̃ per præsentationem quo ad conscientiam videor esse tutus dummodo, vt dixi, in veritate literæ sint expeditæ. Et idem videretur mihi esse dicendum in omni casu in quo esset de voluntate principis tacita vel expressa ꝙ deberent literæ expediri, ꝙ ante expeditionẽ non posset quis vti eis absq; peccato, Et sic in omnibus commissionibus gratiosis habentibus clausulam vocatis, vel requirentibus informationem, aut cognitionem vel huiusmodi, vt est in dispensatione super irregularitate, & huiusmodi, qui requirunt aliquam præcognitionem de iure, vel ex stylo, & sic ex mente papæ, secus forte in dispensationibus ad duo, & super defectu natalium, & similibus in quibus non videtur esse de mente papæ expressa, vel tacita, ꝙ dictæ literæ necessario expediantur, ad hoc, vt in foro conscientiæ releuent dispensatum, sed tantum vt non suffragentur impetrantibus absq; expeditione, vt habetur in regula Cancellariæ de dispensationibus, & verbum suffragari non videtur trahi ad forum conscientiæ, sed potius ad contentiosum cum significet proprie aliquid repulsiuum, & controuersiale, ar.no. per Spec. de adulter. in. fi. & per doc. in Rubri. de suffra. C. Si ergo habenti supplicationem signatam super dispensatione ad duo non moueatur lis, neq; obiiciatur de inhabilitate per aduersarium, neq; detur ei de illa regula, videtur ꝙ non expeditis literis possit illa tenere in foro conscientiæ, cum mens papæ vt dixi, fuerit grauare eum in euentum quo ei moueretur controuersia per aliquem cuius interesset. Secus si absq; contradictione possidere dicta duo ẽt literis non expeditis, & ita vidi quosdam doctores, & vnum notabilem, & eruditissimũ prædicatorem tenere, pro quorũ opi. facit glo. in. c. fraternitas. xii. q. ii. & no. per Bar. in .l. sequitur. §. viam. Sed facit contra eorum opinionem principium dictæ regulæ, & verba temere, & facere in dicta regula posita quare cogita, quia magis declino pro nunc in partem ꝙ non sit tutus in foro conscientiæ, & sic ꝙ teneatur ad fructus restituendos Cameræ nullo existente contradictorie deductis alimentis suis necessariis, & si quæ vertit in vtilitatem ecclesiæ, quam non dispensatus possedit, quia non habetur pro dispensato ex quo non expediuit literas per supradicta, si autem viuæ vocis oraculo esset ei concessa gratia, vel ꝙ sola signatura sufficeret, tunc bene esset tutus vtens gratia in foro conscientiæ, cum appareat de voluntate concedentis non curantis expeditionem literarum, & ita videtur debere intelligi tex. & gl. in cle. dudũ, super verbo, verbo, de sepul. & glo. in. c. institutionis. xxv. q. i. ꝙ gratia papæ verbo solo facta valeat, quando papa hoc expresse vult, & ita quotidie practi-

catur in Curia. Postea d lxix mihi quid ani theologus se credere, ꝙ si mens principis volentis tacite, ꝙ super gratiis per eum factis expediantur literæ & aliter non valeant moueatur non propter intentionem vt melius examinentur in expeditione, sed tantum vt ex illa expeditione veniat ei lucrum ꝙ eo casu etiam non expeditis literis ego possum vti gratia mihi concessa propter malam intentionē principis & iniquam, & si super hoc fecerit legem, esset iniqua talis lex, quia lex debet fieri ad vtilitatem communem, non autem propriam. & facit pro dicto suo quod no. in. c. canonū. de const. & .c. erit autem lex. iiii. dis. & . viii. dis. quæ contra, & quia tunc excedit potestatem constituentis quo ad Deum qui non ligat nos ad parēdum in foro conscientiæ principi iniuste præcipienti cum non dederit ei potestatem iniquam legem condendi. ad quod. c. qui resistit. xi. q. iii. & si is qui. §. Sed nolo intrare ꝓ nunc hanc materiam, quia difficilis & in dubiis constat esse parēdum principi & præsumendum ꝙ ad bonum finem fecerit legem ex quo aperte non est contra decalogū, vel bonos mores, per not. in. c. ii. de maio. & obe. & in. d. c. canonum & . xi. q. iii. nō semp. c. Iulianus. & . c. imperatores cum aliis iuribus, & si est incommoda lex soluent taxam non est mirum, quia, vt ait Liuius, nulla lex satis commoda omnibus esse potest, licet ergo interdum incommoda sit lex singulis fm quid est tamen commoda in communi & ex alio respectu commodissima, & satis bene nobiscum ageretur si huiusmodi pecuniæ distribuerentur in eos vsus ad quos destinatæ sunt, qui vsus est commodissimus reipublicæ xpianæ. In illo autem semper dubitaui, an constet esse veram opin. Inno. & sequacium in. d. c. quia plerique. ꝙ vbicunque est tradita aliqua solennitas per iura positiua seruanda in contractibus & inualidantia contractum si non seruentur puta in alienationibus rerum ecclesiasticarum & minorum quod nihilominus, si dictæ alienationes fiant alias legitime, sed non seruata forma prædicta, ꝙ emens, & vendens sint tuti in foro conscientiæ, nam videtur eos non esse tutos, cum non sint domini rerum emptarum absque solennitate, & sic possideant illa emptores mala fide. Item quia continue stant in peccato detinendo rem emptam contra voluntatem, & præceptum superioris, qui potuit in huiusmodi rebus pertinentibus ad curam suam apponere legem, quam ei libuit, & cura sacrorum & spiritualium pertinet ad eum, & per consequens bonorum pertinentium ad rem spiritualem, vel sacram, & sunt in continuo contemptu superioris, ergo in peccato, per no. in. d. c. ii. & . c. canonum cum aliis iuribus, maximè cum sit de mente doc. & præsertim Bal. in. c. si quis per triginta. si de veri. §. contra. ꝙ quando lex aliquid prohibet fieri propter aliquod valde æquum & bonū publicum, & contra illud fiat, ligat in foro conscientiæ. & facit etiā ad hoc quod ipse notat in extrauag. ad reprimendam loquens de macedoniano & velleiano, & facit etiā optime ꝙ sint in peccato no. per Abb. in. c. sacris. cum ibi no. de his quæ vi. met. ve cau. fi. Quare cogita & quo ad materiam pensionum credo etiam ꝙ si literæ non præsentarentur, nisi post duos, aut tres annos post assi

gnationem, nihilominus deberent solui pensiones integre pro tempore præterito, etiam in foro conscientiæ. quanq̃ nunc fuerint expeditæ cum illa conditio postq̃ tibi prædictæ literæ præsentatæ fuerint &c. non suspenderit obligationem, sed solutionem & exactionem, vt in illo qui promittit & assignat ex nunc. x. menstrua super tali fundo suo, quæ tamen non vult soluere donec merces suas vendiderit vel postq̃ creditor præsentauerit ei literas saluiconductus, & aliis huiusmodi exemptis, quod nota ad praticam ad ꝙ. l. his verbis. C. quan. dies leg. & quia fuit apposita dies seu conditio gratia pensionarii. ad quod. l. si ita. §. pegasus. de leg. ii.

℄ Ad materiam contractus qui soluitur, & violatur per mortem alicuius & Cathalõia appellatur violarium, quia facile perit, vt viole, an sit licitum, vide quæ no. Collec. in. c. i. de emp. & vendi. vbi dicit, sed nunquid licet alicui emere redditus ad vitam suam, ita ꝙ salua conscientia possit retinere. dicendum ꝙ si verisimile est ꝙ emptor debeat recipere redditus magno tempore, & vltra commune valorem, vt cum homo iuuenis emit magnum redditũ, hoc casu, quia est verisimile, ꝙ satis vltra viuet totum id quod receperit vltra pecuniam quam dedit sana conscientia retinere non poteſt, quia quodammodo vsura est in. c. nauiganti. de vsur. & facit quia ratione incertudinis licita est conuentio quæ alias esset illicita. C. de vsur. si ea. nec obstãt iura quæ videtur simpliciter velle ꝙ liceat ad vitam emere propter incertitudinem, quod dicendum est verũ esse dum tamen data fuerit pecunia ꝑm probabilem modum contrahendi. Et ita refert Io. determinatum fuisse. hæc Cy. in. d. l. si ea, vide quæ colliguntur infra. c. ad nostram per quæ fraude vsurarũ cessante aliud videretur posse dici. hæc Collec. Et vide Anc. & Io. de Ana. post Inno. in. c. in ciuitate, qui tenẽt esse licitum ꝙ Rcder. negat si redditus emantur ad vitam emptoris propter votum captadæ mortis, quo cessante non esset peccatum. Et de venditione violarii, vide vnam not. Cy. in. l. si pater. ii. C. de inoffi. test. Et an appellatione vsufructus veniant pensiones violariorum allegari posset. l. sancimus. C. de donat. vbi videtur proprietas non vsufructus. Et videtur ꝙ si violarium quod emeram ad vitam delegauero creditori meo, ꝙ soluens pensionem teneat illam prestare q̃diu creditor viuat, nec morte mea finiatur, sed creditoris. vide no. in. l. si vsufructus. ff. de noua. per doc. gallicanos.

℄ Refert Io. gaufredi in. c. ad nostram de emp. & vendi. se vidisse dubitari in Cancellaria, ꝙ cum quidam emisset quasdam possesiones apposito pacto, quod venditor asportando pretium posset post certos annos illas possesiones recuperare, & venditionem rescindere. dominus Fede. de Senis iuuabat, & defendebat contractum non esse vsurarium, sed alii tenebant contrarium, & ita dicit fuisse obtentum congregatis doctoribus cum apposita fuerit conditio contra naturam contractus propter quod dicebatur non esse recurrendum ad coniecturas, vide ibi per eum, & aduerte quia non loquitur in pacto de reuendendo.

℄ Stante consuetudine, quod ecclesia habet lectum, qui cum

funere ad ecclesiam portatur rector vult permutare ius lecti huiusmodi cum vno prædio quod perpetuo ad ecclesiam pertineat, nunquid possit. Feder. arguit ꝙ non possit fieri, quia simonia esset, tamen ius decimale permutari potest, quod est spirituale cum re temporali. de re.permu. cum vniuersorum. Ipse tamen solus hoc non posset alienare, de reb. ecclesiæ non alie.c.i.lib.vi. cum simil. non enim omnia quæ fiunt ratione sepulturæ sunt facta spiritualia, vt no. xiii.q.ii.clerici. vide Collect.in.c. relatum. de sepul.

¶ Duo tractauerunt de beneficiis permutandis adinuicem, & data fide promiserunt procurare dictam permutationem per superiorem vel illos quorum interest, an possit alter pœnitere, Et si alter instet qui est paratus implere ex parte sua posset alius compelli adimplendum, & videtur ꝙ non, cum talibus debeat cessare omnis pactio, & conuentio, de pactis.c.fi.& no. in .c. cum pridem. cum si. &c. Fede. de Senis not. contrarium, quia isti non simpliciter paciscuntur, sed promittunt inuicem dare operam & curare, vt hæc permutatio veniat ad effectum per debita media, videlicet, per superiorem, vel illos qui eam admittere, & quorum auctoritate perfici potest, quod de iure non videtur prohibitum, de resti. spol.c.ex parte.&.c.venerabiles. de confir. vtil.vel inutil.& facit quod no.de re scrip. ad audientiam. in glo.& de præben.significatum, cum fidei datio æquipolleat iuramento, quod quidem iuramentum debet seruari, nisi vergat &c. vnde postq̃ ipse partes adinuicem promiserunt ad curandum videntur quantum in se est conditionaliter consentire habito consensu superioris a quo non possunt resilire, nisi fecerint quod in se est respectu habendæ voluntatis a superiore, & procurandi, vt conditio eueniat ad quam procurationem sunt obligati, non conditionaliter, sed pure, quæ promissio procurationis in hoc casu non videtur prohibita per supradicta. Et ideo post hanc promissionem nõ est iam amplius in facultate alterius resilere, sed superioris admittere, vel non. vide ad hoc Collec.in.c.cum olim. de rer.permu. Nihilominus cum olim fuissent petitæ literæ a Cãcellaria super hac promissione de curando & dando operam cõtra partem quam pœnituerat, fuerunt negatæ. Credo propter fundamenta Hosti. Io. an.in.c. quæsitum.de re.permut. Et dicit Inn. in c.Inter.de præb.ꝙ permutantes habent ius in beneficiis permutatis statim ꝙ superior auctoritatem interposuit.& vide Fed q. xxvii. & Abb. in.d.c. Inter. vnde non tantum habet regressum permutans ad beneficiũ suum alio nolente permutare, sed ẽt videtur ꝙ possit nolẽtẽ permutare, seu resignare ex causa permutationis cõpellere, sed dictũ Inno. intelligi vbi sunt admissæ hinc inde resignationes, licet nõ sit facta traditio possessionis. & vide ad hoc Fede.cõsi.clvi.& omnino ad hanc materiã multas decis. Rot. ti.de renun.in anti.& de re.permut.& quandam regulam Cancellariæ ad hoc.

¶ Parochiani habent nominare rectorem Capitulo, & Capitulum vnum de nominatis habet præsentare Episcopo quidam expectãt ad præsentationem, vel collationem Capituli, nunquid tale beneficium cadat in gratiam, dicit Collec. in.c. cum dilectus. de iurepatro. ꝙ

audiuit

audiuit multos dicere q sic, cum tale beneficium videatur esse de patronatu. Quare &c. de preb. c. cum illis. in fi. & quia nominatio habet vim praesentationis, nec ius tribuit. c. nobis. ti. de iurepatro. de dec. cum terra. sed vbi Capitulum non haberet praesentare de nominatis credit Collec. bene habere locum. sed in casu nostro non est libera potestas praesentan. penes Capitulum, & sic non dicitur solide patronus. Quare &c. de restit. spol. pisanis & cum illis in fi. praeiudicaretur parochianis quibus papa praeiudicare non intendit, nisi exprimat. c. quis. &. d. c. cum in illis.

¶ Inter duos nominatos de quorum anteriori nominatione non constat, quis alteri debeat preferri, vide Oldr. consi. ccxviii.

¶ Quod pensiones quae constituuntur & assignantur hodie super fruc. beneficiorum non sunt beneficia, neq; habent effectum eorum, nisi in casibus expressis, videtur probari ex diffinitione beneficii, & requisitis ad illud. de quo per Old. in quodam cōsi. & Ant. in reg. i. de re. iur. & inter cętera est necessaria perpetuitas. vt in. c. pastoralis. vii. q. i. in glo. in. c. vnico. de capel. mo. lib. vi. quae quidem cessat in his pensionibus cum extinguātur lapso tempore quo imposi tae sunt, vel per obitum recipientis. facit etiam diffinitio Mart. de monte lau. in cle. i. de sup. neg. prael. & glo. q. i. in summa. Itē quia huiusmodi pensionem recipientes possunt illas remittere ad tempus, vel in perpetuum. vel illis renunciare absq; auctoritate superiorum, nec tunc impetrantur, nec vacant, sed extinguuntur tanq̄ debitum pecuniarium per remissionem, nec requirunt residentiam, nec habent nomen tituli, nec illas recipientes habent vocem, vel stallū in choro beneficiatorum. Item in regulis antiquis Cancellariae ponuntur vt diuersa in expectatiuis, nec examinantur per Cancellariā hi quibus pensio assignatur, vt solet fieri in titulatis. Si tamen assignaretur aliqua pars fructus alicuius beneficii pinguis non ad particulare commodum vnius, sed ad hoc, vt deinceps esset beneficiū ecclesiasticum dictum, forte pensio, vel portio tunc bene esset beneficium, vt in. c. conquerente. de cler. non resi. &. c. ex diligenti. de simo. &. xvi. q. vi. illud & q. v. possessioni. il. q. iii. clerici. &. c. si Episcopus. & vide ad hoc no. in cle. si Romanus. de praeb. & in. c. postulasti. &. c. ad audientiam. de rescrip. & cle. ii. de vita & hone. cle. & c. quis. de praeb. lib. vi. ad hoc Rabar. in. c. constitutis. de relig. domi. & Ant. de bu. & Bal. in. d. c. ad audientiam. & no. per Castren. & Pont. in consil. & Rot. in antiquis ti. de rescrip. Et forma literarū satis ostendit non deberi pro beneficiis cum plerumq; fundetur, ne resignantes nimium dispendium patiatur. Et sic exonerantur a titulo, & per consequens ab onere. Recipiunt tamen partem fructuum quasi tanq̄ laici qui possunt recipere pro alimentis & victu vel statu decenter tenendo. & no. xxiii. q. ii. tributum. & . xviii. q. ii. Eleuterius. &. c. quanto. de iurepa. &. l. commodis. ff. de re iudi. & l. stipendia. C. de execu. rei iudi. faciunt haec ad materiam, an pensio faciat incompatibile sub eodem tecto cum beneficio, & an recipiens pensionem non intitulatam, prout sunt hodie. teneatur dicere officium, vel interesse processionibus huiusmodi, & ex his potest

etiam determinari, an hmõi pensiones modernæ possunt redimi.

¶ De regno Scotiæ seu Rege dubitatur an sit verus rex, vt per glo. xxxii. q. ii. & per Brixien. in reperto. super ver. Rex. & appellatur regulus a glo. in .c. venerabilem. de elec. & videtur olim fuisse subiectus regi Angliæ, vt patet in Cronicis, & præsertim in historia, quæ dicitur mappamundi. & non in cle. i. de magistris. & de eo fit mentio in .c. cum dilectus. de fi. de instru. & .c. sane. de temp. ordi. & non vngetur, vt patet in prouinciali ecclesiæ Romanæ. Ista inter alia adduxi coram Reuerendissimo domino meo Vicecancellario cõtra oratores præfati regis contẽdentes de prælatione cum oratoribus Ferdinandi regis Siciliæ siue Apuliæ.

¶ An per assecutionem secundi beneficii sub eodem tecto vacat ipso iure primum. vidi concludi ꝙ non, per no. in .c. literas. de concess. præb. sed habere locum in materia monitionis, de qua in .c. referente. & .c. præterea. de præb. vide doc. in .c. quia nonnulli & .c. si. de cler. non resid. tamen Cancellaria expedit literas tanq̃ pro vacante, & vide Rot. in antiquis & late Milum in repertorio.

¶ Beneficium residentis in curia non promoti infra annũ dicitur vacare Curia in secundum Collec. in .c. ecclesia. de sortileg.

¶ Prestantissime doctor cupit scire humanitas vestra perstrictissime, & resolutissime a tenuitate nostra quid mihi videatur de gratiis per literas apostolicas concessis per quas committitur constitutio & assignatio pensionis in partibus, an expirauerint, seu extinctæ fuerint per mortem papæ concedentis illas re integra, respondeo videri mihi non expirare, nec extinctas esse, cum teneam pro cõstanti ꝙ vbi alicui q̃uis tertio est quæsitũ ius in re. vel ad rẽ, aut saltẽ officii iudicis imploratio p literas apost. gratiosas, siue gratiæ sint puræ, siue in diem, siue conditionales, tales gratiæ non extinguuntur per obitum concedentis, nec executorum iurisdictio, seu potestas finitur. Et propterea idem credo in literis priuationis in forma iuris cum prouisione alteri fienda, & in literis in forma dignum & vnionum, & in literis accedens super dispensation. ex defectu natilium. & ferme in omnibus quæ hodie emanant a Cancellaria. Et sit ratio, quia in omnibus his gratia est iam facta non fienda q̃uis non executa, cum quæsitũ sit ius re in, vel ad rem, vel saltem ius implorandi officium iudicis, seu executoris. hoc credo per no. in .c. si cui nulla de præb. & .c. si super gratia. de offi. de leg. lib. vi. quamuis glo. & quidam doc. forte non satis practici, aut parum aduertentes ad stylum Cancellariæ modernum, & illius temporis exemplificent mandata de prouidendo dici gratias fiendas, & non factas. Cum fiendæ sint vbi jus non est quæsitum alicui modis prædictis, sed est concessa facultas, sed potestas ad contẽplationem, seu fauorem tertii esse voluntarium ministrum, siue mandatarium gratiæ fiendæ illi tertio, vt puta si papa intelligens aliquem scolarem studuisse in aliquo studio longo tempore & esse sufficientem ad gradum doctoratus contemplatione, seu fauore illius scolaris det alicui personæ facultatem, siue potestatem doctorandi illum, non tamen mandet, vt requisitus id faciat, seu facere

teneantur, nam in tali vel simili casu expiraret gratia per obitum concedentis re integra cum non sit proprie mandatum, nec aliquod ius quesitum illi doctorando, nec etiam ipsi commissario, cuius contemplatione, seu fauore non fuit data ei a Papa prædicta facultas, seu potestas doctorandi illum. Et verbum mandatum ibi in . §. secus capitur pro committitur, seu facultas datur, vt declaratur in principio . d . §. & etiam verbum seu fauorem, declarat non esse proprie factam gratiam illi doctorando. Et ita esset in similibus casibus si hodie papa illo modo antiquo scriberet, & ita resoluo me in hac male exemplificata, & ideo intricata materia dictorum capitulorum visis omnibus scribentibus super eis. & Oldr. in consi. & decis. Rot. in nouis, quæ videtur facere differentiam inter mandatum de prouidendo de beneficio vacante, aut vacaturo, non quoad durationem gratiæ, sed quo ad durationem potestatis executoris, vt in vacaturo non duret, nec quando committitur causæ cognitio vna cum gratia. Et bene valeat præstantia vestra. Et vide Bellameram in quoddam consi. qui videtur dicere consona prædictis.

¶ Concurrentibus duobus magistris in theologia cæteris paribus in quoddam beneficio, quorum magistrorum vnus erat prædicator & valde eruditus in doctrina theologiæ concernente partes iustitiæ & curæ animarum, & confessionum, ac sacramentalium, & aliis materiis mixtis cum iure Canonico, & concernentibus vitam actiuam. Alter vero de Trinitate, & de natura Angelorum, & methaphisicalibus, & aliis subtilitatibus, vidi concludi esse præferendum primum, per no. in .c. nisi cum pridem. & in . c. cum sit ars artium. facit iudicio meo. c. quia nonnullis. §. sanc. ibi præsertim & . c. super specula, ibi ad iustitiam, de mag. & . c. cum ex iniuncto, de hæret. & inuenies multa iura in decretis ad hoc, & faciunt no. in .c. inter cætera. de offi. ordi.

¶ Quod exigentes talias, gabellas, & vectigalia, quæ sunt præcise pedagia, & guidagia, non sint ipso iure excommunicati. vidi concludi inter doctos viros cum . c. quis. & cle. præsenti, extendi non debeant, sed in aliis exactionibus remaneat dispositio. c. non minus & . c. aduersus, & aliorum iurium decretalium, & . C. quis Pe. de auc. & quidam alii videantur aliud sentire exponedo pedagiũ pro omni vectigali, seu portio, cum tñ glo. sentiant pedagia & guidagia, & salinaria esse species vectigaliũ, non auté esse idem, & ideo dispositũ in vna specie nõ extendi ad aliã, & multo minus ad genus, facit optime forma Cãcel. i ti. de pedagiis for. i. gnter. de iust. ad . i. opinioñẽ, & ita obseruam'. & vide Bal. i tu. de reb. credi.

¶ Q d' papa nõ possit lrĩmare filiũ regis nõ recognoscẽtis supiorẽ tenet Imo. in . c. grãdi. de sup. neg. prael. in pìudiciũ alicuius de sanguine regio, ad quẽ ptineat de cõsuetudine successio in regno. Nec obst. no. p Bar. & alios in . l. gall. §. & q d si tm̃. de li. & post. qa hñt locũ in aliis psonis qb' licet de pri mo. suo libere dispõere, & nõ in rege, qa nõ põt absq; causa auferre succe. illis de sanguine suo, facit apte cõtra hoc dictũ tex. in . c. per vẽsl. vbi papa legitimauit filium

Regis Franciæ, quod non potuerat esse absq; præiudicio illorum de sanguine regio, sed vide Iacobum Ciionem Episcopum Ilerdeñ. doctorem Cathalanum in.d.c. super verbo gratiam, qui dicit, ꝙ Rex Franciæ habebat filium ex priori coniuge, vt ait apparere ex antiqua decretali.

¶ Prædictus Episcopus Ilerdensis in.c. fraternitatis, de frigi. narrat, ꝙ tempore suo fuit quidam homo in Cathalonia tantum potens in re venerea, ꝙ qualibet die cognoscebat exacte vxorem suam triginta vicibus, quæ vxor secrete recurrit ad Regem Aragonum, qui vocato viro confessus est ita rem se habere, vnde mandauit ei sub pœna capitis ne amplius, q̃ sexies in die vxorem suam cognosceret, ne, vt ait, mortis periculum mulier incurret, sed de potẽtia viri non tantum mirari oportet, quantum de querela vxoris. Vnde illud, Et lassata viris nondum satiata recessit. Et Prouer.xxx.c. Tria sunt insaturabilia, & quartũ quod nunq̃ dicit sufficit. Infernus, & os vuluæ, & terra q̃ non satiat aqua, ignis vero nũq̃ dicit, sufficit.

¶ An si legatum pro pia causa efficiatur caducum, vel quasi remaneat penes hæredem simpliciter, vel debeat conuerti in aliã piam causam. vide Guasquinum doct. Cathalanum.q.xxxii.in quæstionibus suis, & concludit ꝙ non, sicut in alio legato caduco, adde ad no. per Bar. in.l. pater.§. tusculanus, de leg.iii.

¶ Appellatione paramentorum intelligitur suppellectilis, Guasquinus.q.iiii. tenet ꝙ sic, videtur mihi indigesta decisio, & remittenda ad theoricam.l. quod labeo, de sup. leg. &.l. vniuersorum, & l. si seruos, de pig. cum simi.

¶ Fran. de maronis in.iii.lib. sententiarum super August. de ciuitate dei ait, ꝙ in tota sacra scriptura non reperitur, ꝙ fœmina nunq̃ successerit in regno, in aliis autem hæreditatibus sic, vt patet Numeri.xxiii.&.xxvii.c. Ego in Iosepho legi Alexandriam clarissimam Reginam regnasse in Iudæa etiam viuentibus filiis, sed ibi videtur fuisse ex voluntate testatoris, & consensu filiorum non vi successionis debitæ, lege Iosephũ lib.xiii. antiqui. iudaicæ. Immo videtur cum maiore filio conregnasse, vt videre licet in eodem authore lib.i. de bello iudaico, vide Bal. in.l. in multis, de sta.ho.

¶ Licet tutela impuberis finiatur captiuitate, vt insti. quib. mod. tut. fini.§. item si in seruitute, secus tamen in cura adolescentis, ita tenet Guaschi. Cathalanus in quæstionibus suis.q.clxxxiii. fundat se, quia ille principaliter datur personæ, iste vero bonis, facit pro dic. curatore. P. captiui in Tunitio, & gestis per eum.

¶ Io. de Seysello doct. Gal. in apost. egregii patritii Petri Iaco. de Mõtepesulano super ti. de statu Cu. Ro. dãnans hanc vastitatem, & intricationem opi. quæ multiplicatæ sunt in iure nostro dicit per necessariũ fore, vt fieret noua reformatio, tã in iure ciuili, q̃ Cano. & resecatis arg. disputationũ, & subtilitatibus, & varietate opi. fierent nouæ decis. per electionẽ alicuius ex illis opi. Et ꝙ fieret noua æditio iuriũ magis cõuenientes isti seculo, qui fluxit post illa antiqua iura, maxime circa substõnes, transmissiones, suitiones, præteritiones, in qbus iura Romana magis considerasse vident acumina, &

tilitatem, q̃ præsumptam mentem defuncti. Item circa interdicti, & actionum varietates, & testamentorum diuersitates, captiosas, & inutiles. Item circa seruos, & officia iam oblita in tribus libris .C. Item circa seruitutes in quibus est mera subtilitas potius, q̃ æquitas, aut ratio vrgens. Item circa publice honestatis iustitiã, & redditionem, & non exactionem debiti coniugalis, & circa matrimonia viderentur immutanda multa, & ꝙ quis posset esse hæres ad tempus & decedere intestatus pro parte, & ꝙ intricatio bo. pos. cõtra tab. & sec. tab. tanq̃ pœnæ puerilis, tolleretur, & ꝙ ieiunia non obligarent sub pœna mortalis, sed darentur indulgentiæ ieiunantibus. Item ꝙ summus pontificatus non esset perpetuus. Et super ingressus religionis ꝙ non obligaret vsq; ad .xxi. annũ, nec matrimonii contractio absq; copula. Et circa compaternitatem, & varietatẽ religionum. Et ꝙ Abbatiæ vel huiusmodi non essent dignitates, nec committerentur eis causæ. Et ꝙ omnes legendæ sanctorũ Apochriphæ tollerentur. Et ꝙ ordo Antonistarum extingueretur & applicaretur Militiæ sancti Ioannis Hierosolimitani. Et alia quædam reformarentur, vt ibi per eum, ꝙ paucissimis daretur facultas interpretandi, aut glosandi. Et ꝙ interpretata non redigerentur in scriptis, nisi eorum qui longo tempore praticassent. Alias credit rem venturam in tantam confusionem, ꝙ nihil habebitur liquidũ iudicantibus, vnde vt dicit timens ipse hanc immutationem, & cupiens consulere nomini suo post .xxx. annos exactos in exercitio iuris scripsit librum de natura animalium existimans illud opus fore magis duraturum, q̃ scripta iuris, sed an illud opus durauerit ego ignoro, non inficior tamen, ꝙ scribentes res naturales historiam, & medicinam certiorem perpetuitatem sperare debeant cum huiusmodi scripta cuicunq; nationi, & religioni, ac tempori, vtilia sint, & placeant, præsertim si sale eloquentiæ condiantur, sed quid dixisset prædictus doctor si vidisset tot libros post tempora sua fuisse a centum annis citra in vtroq; iure æditos. & vide Zabar. in. c. nobis, de iurepa. ad hæc. & Iaso. in operibus suis.

¶ Cum in ciuitate Neapolis quidam ex nostris Cathalanis reliquisset in testamento libertatem cuidam seruo suo nigro post quinquẽnium, & fuissem interrogatus an quiquennium inciperet a tempore conditi testamenti, vel mortis testatoris, dixi, ꝙ de hoc erat casus no. in. l. qui duos. §. fin. ff. de manu. test.

¶ Quod filiusfamilias rixosus possit inuitus emancipari a patre, casus est secundũ Ia. de Insula in. l. quidam cum filio. de ver. oblig.

¶ Seruus stipulatus alternatiue illis, aut illis dominis suis nihil agit ratione incertitudinis. casus est no. in. l. cum seruus. §. & si non duo, de stip. ser. allegaui sæpe ad materiam incertitudinis. &. l. duo sunt Titii.

¶ Si seruus stipuletur .x. quando erit sui iuris alienatus fuerit, nihil ominus acquirit domino cuius erat tempore stipulationis factæ in l. fi. de stipul. ser. est tex. no. allegaui contra monachum qui stipulatus fuerat a quodam consanguineo centum libras quando translatus fuisset ad ordinem canonicorum regularium, tamen videtur

nunc mihi exactius cogitandum an deberentur primo vel secundo monasterio, tunc credidi per illum tex. deberi primo.

¶ Ad validitatem statuti dantis licentiam depredandi cum allegaretur Bal. post tex. no. in. c. i. de milit. vasal. qui con. est dixi intelligendū Bal. iuxta terminos illi' tex. videlicet, ex iusta causa pp defectū iustitiæ, vt in repsalils p no. glo. in. l. nullus. C. de iudæis. & eorum quæ not. Abb. in. c. cum non ab homine. de iudi. & in. l. ait prætor. §. si debitorem. de his quæ in frau. cred.

¶ Quantum tempus dicatur vetustum vide glo. quod. xl. anni in l. ius. C. de fun. patri. lib. xi. & in. l. fi. de fun. rei priua. de longeuo vide. c. cum consuetudinis. de consu.

¶ Non dicitur quis morari posse in loco vbi sine pudore, & verecundia morari non potest, neq; ad illum locum posse accedere, qui non potest adire locum absq; verecundia. vide glo. in. c. an ille qui fratrem domini, & vide etiam glo. in. l. fi. §. si fenerator. ꝙ me. cau. iuncto tex. facit materia. l. nepos. de ver. sig. & quæ not. in. c. vt iuxta. de offi. ordina.

¶ Cum esset quæstio inter duos scolares Perusii, an affinitas & incœstus inter affines esset de iure gentium. allegaui ꝙ sic tex. in. l. fi. §. fi. de cōd. sine cau. & l. fi. de rit. nup. ꝙ facit ad multa, & parificatur consanguinitati, vt. l. adoptiuus. §. i. eo. ti. facit pro compositionibus datarii.

¶ Materia de bonis vacañ. non habet locum in rebus habitis p derelicto. l. i. nec in casu auc. omnes peregrini. C. commu. de succes. nec in. l. comicularii. de appar. præfec. pretor. nec in feudalibus vt no. Petrus iacobi doctor gallicus in ti. de conditioñ. ex moribus. vide ad hoc. c. ii. de feudis. nec in rebus inuentis vel thesauro. vide Bertran. de octeo, l. i. de naufrag. & de thesauris ꝙ glo. in rub. de boñ. vacañ.

¶ Quærebatur Romæ an emptor rei hipothecatæ tenetur euincenti per hipothecam de deterioratione rei absq; culpa sua facta. dixi ꝙ non, sicut econtra liberatur præstando primam æstimationem. vide. l. in his. de præd. & omni. re. nauicul. lib. xi. & l. fi. de censi. & cēsito. & facit. l. Paulus. §. domus. de pignor.

¶ An post dicta testificata si testes nisi se nescire, vel non recordari, possunt testes alii produci. Pater meus do. Iacobuspaulus doctor optimi iudicii, & celebris doctrinæ, in prouincia nostra solebat distinguere, aut ille, qui volebat produxit testes illos, & tunc aut ipsemet in eadem instantia, vel causa appellationis, vult alios producere, & non potest propter timorem subornationis, quia videns se non probasse facile subornaret alios ad probandum deducta per se aut est aduersarius, qui velit producere, & videtur ꝙ possit admitti ad producendum, cum nō assit timor subornationis, cum si noluisset alios producere non esset sibi necessarium cum id quod per eius aduersarium producentem probandum erat minime fuisset probatū, & ita intelligebat Bal. in. c. si enim domino. quid sit inuesti. & hæc distinctio dicitur obseruari in multis Curiis.

¶ An lucrum quæsitum per filiumfa. ex peculio castrensi censeatur

castrense vel aduentitium. & ꝙ partim censeatur castrense, & partim aduentitium faciunt no. in simili, videlicet, de lucratis ex peculio profectitio in.l.cum oportet, de bo.liber.per Bar.& Bal.no.in.l.q contra.de iurepa.&.l.quæritur &.l.in seruitute.§.si patroni.ff. de bon.libert. in contrarium vero quod censeatur castrense monent vt gentisfime tex.in.l.pater.§.si seruus &.l.hæreditate.§.i.ff. de castr. pecu.&.l.i.C.de castr.pecu.lib.xii.in quibus ponderatur medium seu instrumentum cum quo res quæritur cogita.

¶ Aduerte ꝙ quis regulariter in contractibus nō habet locum ius quæsitum, tamen videtur vallere vbi aliquid esset concessum duobus quamdiu ipsi vixerint, nam in tali casu etiam post ius quæsitū habet locū ius accrescendi inter eos.vide tex.in.c.vnico. de duob. fun.a capit.inuest.facit ad restringendum materiam.l.si mihi & titio.de ver.obli. & accidit de facto & solebat dictus pater meus ēt allegare illum tex.ad limitationem Bar.in materia.l.hæredes mei §.cum ita.ad trebel.

¶ Cum quæritur in ciuitate Nepesina an si ordinarius qui delegauit causam vni committat illam alii non facta mentione de litispēdentia, vel prima commissione, posset opponi de surreptione. dixi ꝙ Collec.videbatur tenere ꝙ sic.in.c.ex literis.de offi.deleg.& vide no.in cle.ii.de offi. ordi.& per Bella.post alios in.c.cum in multis de rescrip.& decis.cccxii.& no.per Spec.ti.de remiss.

¶ Iudex referens vel secundam iussionem expectans non incidit in pœnam rescripti.vide Collec.in.c.licet.de offi.deleg.

¶ In quodam terra patrimonii cum quidam mandasset cuidam consanguineo suo fieri certa maleficia & damna in armentis & bonis cuiusdam inimici sui, & ille noluisset exequi sed mandasset certis amicis suis, vt illa suo nomine, & mādato facerent, quærebatur an primus mandans teneretur de illo maleficio, & damnis, & cum quidam aduocatus allegasset super hoc multas rationes, dixi videri mihi casum in.l.si ego.ff.ꝙ vi aut clam.

¶ Quidā reus intrusus ecclesiā fuerat absolutus per præuaricationem, & postea mortuus est, quærebatur an posset de crimine cognosci allegabatur inter alia tex.in.l.eius q delatorē.ver.planc.de iur. fisc. vbi videtur tex.ꝙ licet ficta cōfessio resultās ex corruptiōe delati nō noceat hæredi, vt ex hoc cōuinci posset, tñ operatur ꝙ scito de pręuaricatiōe cognosceretur de crimine, de quo p præuaricationē fuerat reus absolutus, sed respōdebatur ꝙ in casu dictæ legis ēt nō stāte confessione potuisset agi cōtra hæredē, quia agebatur de cōfiscatione bonorum ꝓpter crimē aut indignitatē possessoris, quæ ēt ab hæredibus extorquetur.l.lucius.eo.ti.v.detur ergo ꝙ vbi ciuiliter ageretur de crimine ficta cōfessio bene posset operari quātū litis cōtestatio quæ sufficeret.vt.l.ex iudiciorum.§.ii.de accusa. vbi vero criminaliter ageretur videretur dicendū ꝙ non, cum ficta confessio non debeat plus operari, q̄ vera, sed vera nō sufficeret nisi lata sentētia.vide in ti. ne ex delic.defun.Et si replicares immo debet haberi sentētia cōdēnatoria p lata.ex quo malo facto delati lata nō fuit dico non obstare ar.l.i.ff.de requi.reis.quid fuerit postea conclusum ignoro.

¶Pœna stupri in virgine, an habeat locum in prima defloratione tantum. vide no. in. l. stuprum. de rit. nup. & in. c. li. de adult. & xxxvi. q. i. §. stuprum. & optimam glo. in. c. nemo. xxiii. q. iii. In concubina autem alterius non videtur habere locum per not. per Bar. in. l. si vxor. ff. de adul. cum possit haberi res cum ea sicut cum meretrice, vt ibi per eum, & sic est penitus impunibilis cohitus cũ concubina alterius secundum eum. Tamen cogita circa dictũ Bar. & parificationem cum meretrice, per no. in iuribus supra alleg. & no. per dor. in. l. neq; natales. C. de proba. l. data opera. qui accu. nõ pos. nam si concubina alicuius non est meretrix, videtur habens rem cum ea puniendus, vt punietur habens rem cum soluta nõ meretrice, nec obstat. l. si vxor. quia non negatur ibi quin alia pœna, q̃ adulterii veniat coiens puniendus, & vide ibi glo.

¶Referebat do. meus do. Fran. de are. vir acutiss. & variæ lectionis, ꝙ olim apud Romanos eadẽ erat pœna incœstus, & eius qui habebat rem cum Virgine Vestali, id est, Templo Deæ Vestæ, & sacris ignibus dedicata. & alleg. Liuium. Tu vide etiam Suetoniũ ad hoc, & hanc vitam videntur hodie imitari moniales, & qua pœna puniatur hodie habens rem cum eis. vide tex. in auc. quomodo opor. episcopus eligi. §. oportet, &. §. qui vero eas, &. l. si qs non dicam rapere, & glo. in. c. virginibus. xxvii. q. i. &. c. si quis est. cum aliis. & vidi concludi Bononiæ a multis magistris in Theologia, & doctoribus, ꝙ est grauius, & magis peccatum habere rem cum moniali, q̃ cum iudæa, vel saracena, q̃uis popularis opinio sit in contrarium. Allegabatur quia cum moniali cõmittitur stuprũ, & adulterium, item sacrilegium, & incœstus, & violatio clausuræ & persuasio fractionis voti, & corruptio ancillæ Dei, quæ autem esset pœna violantis virginem Vestalem vide in Liuio, & Plutarcho in probleumatibus, de pœna autem habentis rem cum iudæa, aut saracena non memini me legisse aliquid speciale in iure. In patria nostra infidelis habens rem cum christiano punitur ad mortem, & etiam ipsa, sed christianus cum infideli muliere non, cum tamen videretur esse contrarium propter periculum partus, qui ad tẽpus sequitur materiam infidelem, sed lex nostræ patriæ cõsiderauit incontinentiam, & infamiam maiorem in muliere subiiciente se seruo, vel quasi seruo infideli, q̃ econtra, arg. l. vnicæ. de mul. quæ pro ser. se. con. C. &. l. fi. commu. de manu. &. c. & si iudæos. de iudæis. ideo grauius punit mulierem fidelem, & seruum infidelem, q̃ virum. Et vide Oldr. consi. cccxxxiii. & Deuterono. vbi non punitur ad mortem coitus cum aliis, q̃ filiabus Israel. & ad idem Leuit. xi. c. de cocunte cum ancilla gentili.

¶Ad intelligentiam tit. de cap. & postli. reuer. nota, ꝙ postliminium non habet locum in his qui se dedunt hostibus, id est, pactione sibi vitam paciscuntur, & seruire, vel cum hostibus fideliter morari absq; fuga promittunt, vt. l. postliminia carent. ff. de capti. &. l. eos. §. fi. co. ti. sed tantum gaudent postliminio illi qui absq; deditione vi compulsiua ab hostibus capiuntur, quamuis gl. & aliqui doct. non ita intelligant. d. §. i, glo. tamen in. d. l. postliminio, satis

aperit hunc intellectum,& est ratio, quia fides etiam metu, vel vi: causatiua præmissa seruanda est hosti per præsidem,siue ducem de toto statu belli,& per militem de eo quod ipse de se pmittere potest,puta de non fugiendo,vel huiusmodi, vt in.l.v.§.fi.de capti. &.l.i.ff.de lega.&.xxii.q.i.c.noli.& no.in.l.conuentionum.ff.de pact. Si ergo post promissionem factam captiuus fugit,non gaudet postliminio,vt dixi.Nec ob.l.nihil.eo.ti.de cap. ibi, vi vel fallacia.&c.quia non loquitur ille tex.de captiuo dedito, sed de alio captiuo,qui non promittit fidem, vel pretium redemptionis, nec etiam ob.l.i.ff.de dolo.quia non dicitur ibi esse bonum dolum, quando est promissa fides,& facta deditio, quia quod semel placuit,&c.Et placuerũt hæc considerationes do.meo do.Frã.de are. cum essem Senis,faciunt hæc ad quæstionem quæ tãgitur per Bal. post tex.& gl.in.l.nam & seruius.ff.de neg.gest.& in.l.in adoptionem.C.de adop.& vide gl.in.c.ius gentium.i.dist.& Fulg.in.l.ex hoc iure,de iusti.& iure & Saly.in.l.ab hostibus,de cap. & beatũ Tho.&.l.cum tres,de neg.gest.& in cle.pastoralis,per glo.

¶ An Imperator,vel aliquis Rex Christianorum possit inire pacẽ, aut longas inducias cum saracenis, vel Turcis sine voluntate, aut consensu summi Pontificis,& videtur ꝙ non,cum saraceni, & turci sint hostes fidei,& christianorum propter nomen,& religionem Christi,& consequenter vicarii Christi,qui est Papa,qui Papa pręest Imperatori,& cæteris Principibus Christianorum,tum ratione fori pœnitentialis, tum etiam quia in pluribus casibus habet iurisdictionem in laicos etiam principes.c.nouit,de iudi.per venerabilem,qui fil.sint leg.&c.Immo videtur criminosum inire pacem cum hostibus illius cui quis subest,præsertim contra hostes religionis,& fidei,iuxta.l.i.cum seq.ff.ad leg.iul. maiesta. Committunt enim laici crimen læsæ maiestatis contra papam.c.felicis.de pœnis.lib.vi.Tenẽtur etiam principes seculares auxilium præstare ad arcendum hostes ecclesiæ.vt per Io.an.in.c.fi de dila.& glo.xxiii. q.v.administratores,& nulli sunt duriores,q̃ hostes fidei. Si enim principes absq; consensu papæ ineunt pacem,aut fœdera cum Turcis,aut Saracenis facilius alii Christianorũ expugnabuntur ab ipsis infidelibus.Et ꝙ non possit Imperator videtur tex.in cle.vnica,de iureiuran.§.porro.& eadem ratio videtur esse in aliis principibus, quia licet Reges non præstent iuramentum fidelitatis papæ,vt facit Imperator,vt in.d.cle.tamen,vt dictum est,subsunt papæ ratione fori pœnitentialis.Item successerunt Imperatori in eorũ regnis, & sic videntur successisse cum eisdem honoribus cum quibus illæ terræ vbi sunt instituta regna tenebantur ab Imperatore,vnde aliqui doc.Gallicani tenuerũt,ꝙ papa potest cõpellere Reges ad pręstandum ei iurm,vt facit Imperator,per not.in.§.fuerat.instit,de actio.&.l.ili.de adop.C.l.sæpe.§.gaio.de fun.instru.xciii.dist.legimus,cũ si.& faciunt no.per Bal.in.c.i.quę sint rega.in fi.& in.c.i.§.si vasallus.de pace iur.fir.& in multis aliis casibus recognoscũt papam reges,vt per Inn.in.c.cum te.de re iudi.Item hoc saltem videmus,ꝙ Reges Christianorum præstant obedientiam papæ.fad

unt ad hoc no.per Oldra.consi.lxxi.&.ii.&.c.dispar.xxiii.q.viii.
&.c.alius xv.q.vi.cum glo.&.c.iuratos,ea q.& no.per Bal.& ali-
os doc.in.l.conuentionum.ff.de pact.vbi concluditur, ꝙ nisi sit ca
put,& dominus totius belli non possit facere pacem,& nullus Re
gum Christianorum censetur esse caput,vel princeps,aut dominus
belli aduersus hostes fidei per supra alleg.Sed principaliter contin
git papam qui est princeps fidei,& oppugnator inimicorum eius,
& ad eum spectat infidelibus indicere bella,& conficere pacem,vt
legitur de beato Gregorio,qui etiam inuito Imperatore fecit pa-
cem cum Longobardis propter periculum quod videbat immine
re Vrbi,& Italiæ ob malitiam,& segnitiem Imperatoris degentis
Constantinopoli,vide ad hoc.c.si vt morte Longobardorũ.xxiii.
q.viii.& faciunt ad prædicta.xxiii.q.per totum,& pręcipue.c.pro
membris & non inferenda.c.qui potest,vbi bonus tex.ad hanc ma
teriam.c.ostendit.c.si quis a catholica.&.c.quando vult.&.c.sicut.
vbi etiam bonus tex.cum.c.seq.&.c.conueniet, versus si.&.c. infa-
mes.vi.q.i.& no.in.c.consuluit,de appel.el.iii. Et cum fuisset de
facto hoc dubium,& tractaretur pax per Mahometum Hocor Ora
torem Regis Tunizii nomine eiusdem Regis,& clariss.me. Ioan-
nem Regem Aragonum fuimus aliqui doc.consulti a Rege præfa-
to Barchinone,& declinauimus in partem, ꝙ non posset facere pa-
cem inconsulto papa postea occurrerũt mihi duo tex.ad hoc, vide
licet.c.significauit,&.c.quod olim,de iudæ.& no.in extrauagan.
vnam sanctam,& qđ no.Oldr.consi.lxxxvii. vbi ostendit papam
in hmői personis infidelibus,& circa illas esse superiorẽ, & posse
præcipere regibus,& faciunt etiã no.per eum consi.lxx.&.cxxviii.
¶Quod nouus emphiteota non teneatur ad census præteritos,te
net Bertrand.in.l.fi.C.de fide instru.Sed aduerte quia fundamen-
ta eius sunt duo.Primo, ꝙ actio personalis non sequitur fundum,
respondebitur ꝙ etiam competit hipothecaria,vt alleg.tex.Bal.in
auc.si quas.C.de sacro sanc.eccle.& Bar.hoc tenet in.l.i.ff.in quib.
cau.pig.tac.contr.in addi.& alleg.tex.in.l.etiam.C.qui potio.in
pig.Aliud fundamentum est fatendo ꝙ hipotheca competeret, ta
men ex quo dominus directus consensum præstitit alienationi, iu-
xta.l.fin.C.de iure emphi.tacite videtur remittere hipothecam.l.
item liberatur cum aliis.Hæc ille.Sed posses replicare, ꝙ necessa-
rio habebat dominus directus consentire, quia lex stringit eum,
alias eo inuito fieret,& talis consensus necessarius non debet ei prę
iudicare,arg.l.cum quidam,de admi.tut.sed replicaretur, ꝙ non
præcise compelli poterat,& habebat etiam remedium saluandi si
bi ius hipothecæ,iuxta.l.si debitor.§.i.quib.mod. pig. vel hipo.
sol.& sic videtur imputãdum sibi,vnde examinata hoc modo hac
quæstione concluditur Bertran.bene dicere, nisi vbi nouus emphi
teota absq; consensu domini directi obtinuisset possessionem rei
emphiteoticæ cum remaneat hipotheca in re propter censum. Pet.
de Ancha.consi.cccxxix.videtur velle, ꝙ etiam si tempore contra-
ctus considerato, venditio fuerit iusto pretio celebrata, tamen si
postea nihil,aut minus dimidia percipitur de re empta, habeat

ocum remedium.l.ii.C.de rescin.vendi.quod profectò videretur esse falsum per no.Bar.in.l.cotem.de publi.allegantem.l.si voluntate.In fi.C.eo.ti.&.l.iii.§.diui fratris,de iure fisci.& ita dixi pro hospite Anticulano in Campania Hernicorum.
¶Cathalani fecerunt pacem cum Genuensibus,vt commune,& singuli teneantur seruare sub certa poena,vnus priuatus contrauenit, an commune incidat in poenam,vide Rapha.cu.in similibus terminis ꝙ non,sed ipsi priuati tantum incidant in.l.Cæsar,de pub.& vide no.in.c.in nostra,de iniur.nam illa conuentio,seu pax habet vim legis,vt est glo.in.d.l.cæsar,& vide not.per Bar.in.l.iiii.§.actor,de re iudi.
¶Cum quæsitum fuisset a me Romæ,an venditor post venditionem,& ante traditionem posset impignorare rem venditam,& an teneret impignoratio,seu hipotheca,dixi ꝙ sic,& idem in promittente rem ante traditionem,vide.l.ad eum quem.§.lucius.ff.de dona.Immo absq; speciali obligatione huiusmodi res promissæ, vel venditæ veniunt in generali hipotheca, vt.l.i.iuncta glo.C. de iure fisci.
¶Ad declarationem tit.de manumis.vindict.hæc scrutatus sum, quæ maxime placuerunt do.meo do.Bal.nouello fundamentale doctori & solido.Manumissus vindicta dicitur ille qui manumittitur inter viuos,& causa cognita, vt probatur per totum tit.ff.de manumiss.vindic.&.C.eo.præsertim in.l.iuxta causam,&.l.illud ff.&.C.l.i.&.l.ii.C.si aduer.lib.& est gl.insti.de liber.§.multis,super ver.vindicta.Et consequitur seruus taliter manumissus plenam libertatem,& efficitur ciuis Ro.vt instl.de liber.§.liberti.&,C.de manu.vindi.l.nihil,&.C.de lati.liber.tol.§.illo,&.l.ii.C.cõmu.de manu.& hoc voluit gl.sub dubio in.l.qui Romæ.§.flauius,de ver.obli.& habuit ortum hæc liberatio,& manumissio vindicta a Vinditio quodam seruo domus nobilis Romæ Vitellorum, qui primus eo modo,id est,cognita causa manumissus fuit,nam coniurationem quandam Romæ patefecit, vt innuitur in.l.ii.§.& cũ placuisset,& ibi gl.ff.de orig.iur.& declarat hoc Titus Liuius in prima Decade,lib.ii.sic dicens.Prosequendo historiam,& coniurationem præmium indici pecunia ex ærario libertas,& ciuitas data ille primum dicitur vindicta liberatus Vinditio ipsi nomen fuisse post illum seruatum,vt qui ita liberati essent in ciuitatem accepti viderentur.Hæc Liuius. Quidam autem fuerunt Boetium dicere manumissum vindicta dici a virga Prætoris cum qua percutiebatur manumissus,& dicebat ei Prætor tribus vicibus percutiendo aio te liberum,& hoc refert gl.in.d.§.multis.Ad quod facit illud Persii.Vindicta postq̃ meus a Prætore recessi.Et illud Horatii.Postq̃ vindicta ter quaterq; imposita.Imperator aũt absq; causæ cognitione potest plenã libertatem cõferre,vt.l.apud.ff.de manumis.& posset forte dici ꝙ illa virga Prætoris accepit nomen ab illo seruo Vindicio,& virga Centurionis dicebatur Athis,qui autem manumittebantur vindicta non consequebantur plenam libertatem,nisi a principe id fieret,vt dixi,& vide Corne.Tacitum.

¶ Quærebatur in ciuitate nostra, an pater qui exheredauerat filiũ videretur etiam reuocasse donationes, & allegabatur glo. in. l. fin. ff. pro donato. ꝙ sic, sed contra. d. glo. solebat allegare pater meus tex. l. i. de assi. liber. §. assignare. ver. sed si potest assignatio.

¶ Qualiter maritus teneatur de bonis dotalibus ad debita vxoris distingue, aut enim maritus conuenitur ad dotem, vel ad res dotales ex delicto vxoris, aut ex contractu, si ex dilecto, tunc nunq̃ est priuatus dote, nisi in quinq; casibus. l. quinq;. ff. de bon. dam. Si ex contractu, aut mulier contraxit ante matrimonium, & tunc obligauerat res quas postea dedit in dotem, & tali casu capiuntur res dotales, & in eis fit executio, vt. l. meuia. §. i. so. mat. & . l. qui res. in prin. de solu. ff. & idem si conuenitur rei vendicatione, vt. l. i. C. de iure do. cum multis aliis, quia non potuit mulier res alienas dare in dotem, aut mulier contraxerat non obligãdo aliqua de suis bonis, & tunc aut dedit bona in dotem in fraudem creditorum, & distingue, vt in tex. l. fi. §. si quis a socero. ff. de his q̃ in frau. credi. vbi tex. concludit, ꝙ si quis non fuerit participes fraudis non tenetur, nec in talibus rebus est fienda executio, cum vir dicatur habere causam onerosam in dote, aut mulier contraxit post dotem datã, nec tunc multo minus tenetur vir neq; ad bona dotalia potest haberi recursus ne sit in potestate vxoris auferre dotem viro, ar. d §. si a socero. & vide Io. an. in addi. Spec. ti. de sent. execu. §. sequitur videre. ver. quid si filius. & nota hanc materiam ita discussam, & distinctam in pratica.

¶ An cessio bonorum facta cum vno ex creditoribus noceat aliis tex. videtur ꝙ sic in. l. is qui bonis. §. sabinus. de cessi. bo. etiam si alii non fuerint vocati, nec oportet, ꝙ iterum cedat si alii creditores postea egerint, credo tamen ꝙ creditores possent cessionem impugnare, ar. in auc. de hære. & fal. §. pen. & . l. fi. §. licenius. de cessi. bo. faciunt no. per Canon. in. c. fi. de offi. iudi. & ita vidi practicari, nisi omnes fuerint vocati, & si post cessionem contrahat cum aliis illi præferuntur creditoribus ante cessionem in bonis de nouo quæsitis, vt voluit Cy. in. l. iii. C. de bon. auc. iud. possi. per tex. in. l. iii. quod cum eo vide Bella. concl. cxcvii.

¶ Aduerte, ꝙ creditor etiam ex causa lucratiua præfertur legatariis, iuxta. §. & si præfatã. l. fi. de iur. delib. tex. est iuncta glo. ii. in. l. hæreditariarum. ff. de bon. auc. iudi. possi. & . l. i. e. ti. Allegabatur Romæ a quodam aduocato contra hæredem beneficiati, & legatarios qui conueniebantur a donatario cui viuens beneficiatus certa bona ex causa donatiõis hipotecauerat, quæ tñ moriens legauerat.

¶ Concurrebant Romæ creditor qui exposuerat pro funere defuncti & alius qui exposuerat pro alio funere ad quod defunctus tenebatur quæsitum fuit quis esset præferendus. tex. in. l. quæsitum. de priuat. delic. videtur sentire ꝙ pariter concurrant.

dr priui. credi.

¶ Fuerat mihi legata res & Titio coniunctim. & accesserat tanq̃ fideiussor quidam tertius in parte mihi soluẽda Titius. vel repudiauit legatum, vel conditio defecit, & totum legatum debetur mihi iure accrescendi, an etiam possim agere contra fideiussorem pro

toto

toto legato, & obligatio fideiussoria censeatur extensa non tantũ ad accessoria, sed etiam in æque principalibus, cum fuisset de facto Pisis fuit determinatum, ꝙ competeret actio contra fideiussorem pro tota re, per tex. in l. si. quorum lega. & vide text. in l. pe. vt leg. no. ca. & vide glo. in l. stipulatio ista. de no. ope. nun. multis hominibus boni iudicii, sed non iuristis visum est iniquum iudicium, seu iniqua determinatio.

¶ Relictum fuit legatum pro liberatione carceratorum quolibet anno, an possit distribui in impediendo ne inter quis carcerem, videtur ꝙ nõ, quia nõ dicitur liberatus, vt in l. decem. de ver. oblig. & l. i. ver. eum qui. de vi & vi ar. sed contrarium videtur probari in l. pen. de aqua plu. ar. & l. quo minus. de solu. nam paria sunt impedire consequens, vel impedire actum per quem peruenitur ad consequens. faciunt etiam no. veteres. de iti. actuq; priuat. & ad §. cum qui posset responderi, ꝙ de natura illius interdicti est restitutio possessionis quæ præsupponit priuationem, credo hoc tamẽ in dubio preferendos carceratos si qui essent in loco relicti carcerandis.

¶ Quod donatio Constantini etiam de facto non fuerit. lege Lauren. vallam. & papam Pium in dialogo, nec de tali donatione quicquam legi apud probatum historicum præsertim eos qui scripserũt illa ætate, vel illi proxima, nam nec Eusebius qui fuit diligentissimus & narrator rerum xp̄ianorum non meminit, ꝙ tamen nullo modo videbatur obmitendum, nec Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Basilius, Io. Crisostomus, nec Aminianus, nec historia tripartita, nec ipsemet Damasius papa in sua cronica, nec Beda, nec Orosius meminerunt, & constat per plures, q̃. ccc. annos post Cõstantinũ Imperatores tenuisse gubernacula vrbis, & Italiæ per duces, præsides, & exarchos, Vrbis Romañ. vsq; ad tempora Inno. ii. vt patet aperte in crõicis, & historiis. & de Iustiniano patet. l. i. & ii. de offi. præfec. prætor. afri. & in pœmio Instit. & in epistola inter claras ibi nostrum firmat Imperium. & in l. si C. de vet. iur. enucl. & in l. bene a zenone. & in auc. vt etiam Romana ecclesia ibi ad ecclesias nostras, & vsq; ad Oceani recessus. & in auc. vt proprio nomine imperato. Et in vita Phocæ Imperatoris legitur impetrasse Pantheon Bonifacium papam ab eo. vnde ergo habuerit terras ecclesia. vide gesta Caroli Magni, & Pipini, & Pium in dicto dialogo, & collecta nouissime per do. Bartholomæum de Platina bibliothecariũ, qui omnia instrumenta pertinentia ad statum ecclesiæ in temporalibus, præsertim circa aquisitionem terrarum, & aliorum iurium, & censuum collegit in valde magno volumine, ad cuius collectionem etiam operam nostram præbuimus in reuidendo, & de dicta donatione, & curatione lepræ Constantini lege quæ late scribit Renus Episcopus Paduanus in historia sua de vitis pontificum. Et nota, ꝙ translatio Imperii a Romanis in Germanos quæ prius fuerat facta per ecclesiam a Græcis in Romanos seu Gallos tempore Caroli Magni fuit facta Anno dñi. D. cccclxxxiiii. tempore Gregorii. v. q fuit consanguineus Ottonis Imperatoris Germanicæ nationis. res ergo fuit ordinata per Theutonicos, nec mirum, ergo, vt quidam

dicunt, si ordinauerint, quod electio fieret per eos, & fuerint contempti Italici, Galli, & Hispani clarissimæ nationes Christianorũ, qui quidem Hispani, & Galli nunquam consenserunt huic translationi, nec multominus potestati eligendi Theutonicis concessæ per pontificem Theutonici generis, vel secundum alios per Grego. v. licet in prædicta potestate ad colorem dicatur Archiepiscopum Coloniẽ. esse Cancellarium pro Italia, & Treuereñ. pro Gallia, tanquam si Itali, & Galli non habeant prælatos suæ nationis aptissimos ad electionem, & oporteat suppleri per Theutonicos, quos est verisimile non eligere alios, quam suæ nationis, & ideo noluerũt habere Italos, & Gallos, nisi nomine tantum, cum tamen Itali, & Galli, & Hispani sunt antiquiores in fide Christiana, & gentes habiliores ad gubernationem, & mouenda arma per mare, & per terram cõtra hostes fidei, & forte foret longe cõmodius, & vtilius pro Christiano Imperio, & religione, vt ex omnibus Principibus Christianis eligeret vnus ad Imperium aptior, non a Theutonicis tantum, cui alii parerẽt, qui foret adeo potens, vt facile esset ei expugnare barbaras, & infideles gentes, nam postquam christianæ terræ fuerunt diuisæ in plura regna non recognoscentia superiorem inualuerunt infideles contra nos, nam segnius expediũt commissa negotia plures, & quod commune est facile negligitur. l. i. C. quando & a qui. quar. pars. lib. x. & c. ar. c. in apibus. vii. q. i. & eorum quæ disputat Aristo in Politicis. & no. per doc. Cano. & Legistas, ac Theolog. in multis locis.

Sũma bonitas pces authoris audiuit, & ad hoc S. D. N. D. Alexã. sua diuina prouidẽtia papam. vi. simul, & ei' clariss. Cæsarem Borgia de Frãcia Valentiñ. & Vrbini Ducẽ, &c. excelletis. & E. S. R. Primipiliarium specialiter deputauit.

¶ Item expediret hoc maxime clarissimæ Italiæ quæ continue vexatur tyrannis, & factionibus, & cuius incolæ solent optare, & fouere mutationes, & rebelliones in statu, & dominatibus, vnde frequentes cedes, confinationes, proscriptiones, & exilia quotidie vidêmus apud eos propter has mutationes, & diuersas gubernationes, & dominia nullo capiti supposita, vnde quantum sit Italia exposita periculo, & cladi infidelium hostium ex defectu vnius magni principis temporalis cui totam Italiam parere oporteret satis aperte cognoscitur, & vtinam in futurum Deo per clementiã auertente nõ videatur, cũ sit Italia regio, & situ, & vbertate maiori ex parte consumata, felix & Imperii ingeniorum, & moderationis vitæ, ac cultu parens, vt indignissima profecto, vt a barbaris incolat, quos si irruerint, aut mansuefacit, aut non diu patitur. Solẽt vulgares Italici frequenti acclamatione extollere nomen libertatis, cum tamen si recte inspexeris nulla gens Christianorum magis hodie seruiat primoribus communitatum, seu mauis tyrannis sub nomine libertatis, quæ vera est sub principe, & dignior. Vnde Claudia. Fallitur egregio quisquis sub principe credit, Seruitium, nunquam libertas gratior vlla est, quam sub rege pio. vide ad hoc no. per Oldr. cõsi. lxix. & per glo. Cronicæ Damasi in vita Pauli. I.

¶ An officialis creatus a Rege aliquo extra regnum creantis possit exercere ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, videtur quod sic, per no. in. l. i. de offi. procon. sed videtur contra, quia creans non posset, ergo nec creatus, & illa. l. loquitur de tempore, quo omnes officiales erant sub vno principe, ad quod faciunt no. per glo. in rubr.

de stud. liber. vrb. Ro. sed Bar. in. l. i. si vt proponis in repe. C. de dignitatibus videtur sentire, quod possit voluntariam exercere, cum possit milites creare, certum est autem, quod si reges in quorum territoriis exercebatur iurisdictio erunt fœderati exercentis, aut non hostes quod possit exerceri per eos, vel eorum officiales voluntaria iurisdictio, per l. non dubito. de cap. & l. postliminii ius. §. postliminio. eo. tit. & vide ad hoc Bellame. [illegible]

¶ An quando agitur ciuiliter de crimine conuentus, qui non potest cauere admittatur cum cautione iuratoria, videtur quod sic, cum titulus qui satisda. cog. generaliter loquatur de causis ciuilibus, quae causa dicitur ciuilis etiam si ex crimine descendat, vt in. l. defuncto. ff. de pub. iudi. & l. solemus. §. latrunculator. ff. de iudi. In contrarium videtur facere diuersitas rationis, quia in causa ciuili non est mirum si stetur iuratoriae cautioni, quia non potest succedere poena corporis loco solutionis cum cedēdo bonis liberetur reus, iuxta l. i. C. qui bon. ced. pos. quod secus est vbi agitur ciuiliter de crimine, quia tali casu qui non habet in aere &c. nec admittitur cessio bonorum. vt no. doc. in. d. l. i. & in. l. quicunque. de ser. fugi. & ideo talis iuratoria cautio esset elusoria poenae corporalis; vnde videtur eadem ratio quae in criminali, ergo idem ius. faciunt ad hoc not. per Bal. in. l. i. de cust. reo. & hanc partem tenuit Callitius doctor Cathalanus in simili materia de treuga & pa. xvii. dubio. Vnde posset inferri, quod in causa mere ciuili si sit talis in qua non admittatur cessio bonorum, quod in tali casu sit locus iuratoriae cautioni, attento, quod in causa condēnationis veniret detinendus in carceribus, quos non posset euadere cum non valeret cedere bonis.

¶ Vendita fuerat, & tradita res emphiteoticaria cum consensu domini ne caderet in commissum, fuit postea de consensu venditoris, & emptoris resoluta venditio., absque tamen reuenditione fuit quaesitum de facto, an requireretur consensus domini directi in hac resolutione, & consequenter an haberet solui laudimium, quod solet solui in patria nostra tantum pro libra domino directo, & videtur quod non sit necessarius consensus domini, quia hic non est venditio, sed resolutio prioris venditionis, quam non est necesse dissoluere per nouam reuenditionem, vt dicit glo. in. l. prima. quando lice. ab emp. dis. quā sequitur Cyn. Barto. & Angel. omnes. propter quod tenet Barto. in. l. ab emptione. de pactis. quod nec noua gabella solui debet ratione resolutionis talis venditionis, ex quo non causatur contractus reuenditionis, sed in contrarium, quod requiratur domini directi consensus, & sit locus solutioni laudimii, videtur facere, quia licet talis resolutio non sit venditio, tamen sit retraditio, & dominii translatio, & per consequens censetur alienatio, & sic videtur habere locum. l. fina. C. de iure emphiteo. & consequenter laudimii solutio, ad quod facit. l. quicunque. C. de seruis fugitiuis. Nec obstat, quod Barto. dicit de gabella, quia gabella soluebatur ratione contractus, & ideo cum praedicta resolutio non sit proprie contractus, sed potius distractus

non fuit locus gabellæ,sed in casu nostro non soluitur laudimium ratione contractus,sed quia in alium trāsfertur dominium rei em phiteoticariæ,iuxta dispositionem.d.l.fi.quæ de dominii transla tione loquitur.Sed cum per talem resolutionem auferatur dominium per traditionem videtur requiri domini directi consensus, & per consequens debet solui laudimium pro laudatiō.& approbatiō.retraditiō.Sed instabitur hic non est translatio dominii, quia non est reuenditio,nec alius titulus,sed mera resolutio,& nuda,ex qua non transfertur dominium,cum non assit titulus, vt.l. nunq̄.ff.de acqui.re.do.& no.in.l.traditionibus.Respondere poteris,ꝙ hic non est nuda traditio,cum habeat causam,videlicet,resolutionem,& distractionem ex consensu quæ sufficit.vt.d.l.nūq̄.

¶ Telius de Galletia origine natus,& educatus a teneris annis in Græcia,& habens ibi domicilium,& vxorem virginem græcā volebat promoueri ad sacros ordines,& opponebatur ei ꝙ non possit cum esset natione Latinus,quia ex patre Latino, & occidentalis,allegabatur ad hoc no.per Bar.in.l.1.§.remouet.ff.de postu.& l.prouinciales,&.l.is qui natus,de verb.signi.&.l.vrbana,eo.ti.& no.in.c.nicena,&.c.aliter.xxx.dist.& per doc.in.c.olim,de cleri. coniug.fbi pater eius &c.Ex quibus videtur colligi ꝙ nō poterat, & intellexi emanasse quandam declarationem Eugenii.iiii. super huiusmodi dubiis,videlicet,etiam super illo quādo pater est Græcus,& mater Latina,& econtra,quam nōdum vidi,& vide ad materiam.c.illa.xii.dist & Archi.xxxii.dist.quoniam,& not.per Inno.de tempo.ordi.cum seruus.

¶ Procurator cum cautione de rato potest solam directam actionem iudicati intentare.l.non solum.§.interdum.de procu.ff.& sic illa directa habet effectum mandati debiti alias nisi caueat de rato non potest agere iudicati.

¶ An absens causa mercaturæ dicatur absens ex causa probabili. vide no.in.l.inter minores,per Bar.de resti.in integ. & Pe.Ia.qui tenet ꝙ non in tit.de resti.in integ.secus in absente causa peregrinationis ex voto tamen,& non alias,& vide Rofred.in libellis, & glo.in.l.ii.§.legatis,in ver.venerat.ff.de iudi. quæ videtur tenere absentiam causa religionis esse probabilem,non distinguendo de voto ad aliam simplicem deuotionem.

¶ Quidam vendiderat vsumfructum certorum castrorum in territorio Montispesulani Titio ad certum tempus, decessit Titius ante tempus,an finietur vsusfructus per mortem Titii ante tēpus. Ista quæstio mouetur in lib.apocripho qui appellatur additionis Bar.in.l.necessario.§.fi.de peri.& commo.rei vendi.vbi allegatur Iac.bu.tenere ꝙ non, nisi elapso tempore etiam si vsufructuarius decesserit medio tempore.In contrarium vero videtur tex.in.l.ambiguitatem.C.de vsufruc.& ibi vide an Bal.hoc notet, & cogita, quia valde fuit agitata hæc quæstio me tunc adolescentulo,& existente causa studii in Montepesulano, & vide no.ff.de noua.l.fit vsusfructus.

¶ Quidam mercator noster nauigans in Siciliam deposuerat quendam

quendam seruum Barchinone apud quempiam affinem suum cui ille seruus surripuit notabilem quantitatem pecuniarum cum prima facie diceretur dominum serui non teneri, nisi ad dandum seruum pro noxa, postea fuit declaratum dominum prædictum teneri insolidum per.l.si seruus communis.§.quod vero.ff.de fur.& visum est omnibus esse casum notabilem.

¶ Duo contraxerunt societatem omnium bonorum. An tempore diuisionis quilibet eorum percipiet dimidium bonorum omniũ, an vero fiet diuisio, ꝙ quisq; capiat partem bonorum quam habebat tempore contractæ societatis, videlicet, si vnus habebat tunc mille in bonis, & alius centum tempore diuisionis detrahat prius vnusquisq; eorum capitale ꝙ posuit, glo.& doc. incidenter in.l.i. C. pro socio. dicunt, ꝙ in diuisione societatis capitale vnius socio rum non remaneret ei saluum,immo cõmuniter diuiditur, & mouetur per tex.l.i.§.si.ff.pro socio & sic glo. aperte sentit,ꝙ illa cõlatio quę fit in societate omnium bonorum intelligitur taliter fieri, ꝙ etiam tempore diuisionis quilibet habeat dimidiam. doc. aũt ibi omnes, videlicet, Cy.Bal.Salice. tenent contra glo. in casu ipsius glo. sentiunt tamen in societate omnium bonorum idem ꝙ glo. quia respondentes ad .l.i.ff.pro socio. dicunt illum tex.loqui in societate omnium bonum . Quare satis aperte ostendunt doc. ꝙ dissoluta societate omnium bonorum quilibet capit dimidiam partem non habito respectu ad quotam tempore contractę societatis, vnde ex his aperitur optima via ad ea quæ dicentur, & fuerũt practicata. Liquidam est de iure, ꝙ societas omnium bonorum potest contrahi inter virum & vxorem, iuxta.l.alimenta.§.si.ff. de ali. leg. ergo quilibet eorum tempore diuisionis habebit dimidium bonorum,licet non æqualiter habuerint tempore contractæ societatis, tamen contra hoc videtur facere tex. in.l. cum hic status. §. si inter. de dona. inter vir.& vxo.vbi tex. dicit, ꝙ causa donationis non potest inter eos societas contrahi, sed tñ hoc casu causatur tacita donatio inter eos. Potes dicere, ꝙ tex. loquitur quando volebat alter donare,sed in fraudem dicebatur societas. In casu autem nostro fiebat vera & aperta societas, & licet in consequentiam insit tacita donatio lex non improbat propterea mutua donatio non reprobatur a iure inter vir. & vx. vt dicunt doc. in.l.si pater. C. de inoffi. testa. vnde videtur hic mutua, cogita quia esset magna cautela ad donationes inter virum & vxorem, & fuit praticata de facto Romæ, vt dixi.

¶ Quod per sententiam relegationis non efficiatur quis inhabilis ad beneficia, faciunt no. per glo.in.§.relegati.insti.qui.mo.ius patri.po.sol.& ꝙ no.per Petr.de Ancha.in cle.si Romanus. de præb. & no.in.c.cum non ab homine.& in.c.at si clerici.de iudi. sed cogita de infamia in dignitatibus. & vide no.in decis. Rot. ti. de re iudi.iii.vol.antiq.

¶ Quod habilitatus ad alia quęcunq;, & qualiacunq; beneficia expressis quibusdam secularibus non censeatur habilitatus ad regularia,faciunt not,de dictione,alia per Oldr.consil.cxc.Domi.in.c.

cum in illis. de præben. cum relatiuum similitudini,non dissimilitudinis.l.fi.§.cui dulcia. de vino tri. & ol.leg. ad hoc.l. non solum.§. quæritur. de procu. & .c. fides. de rescrip. nam relatiuum alius refert similitudinem cum expressis,vt in cle.l. de rescrip. quæ non est, quia sunt dissimilia in perpetuitate & aliis,& quia habilitatio est stricte interpretanda &c.

¶ Quod regulæ etiam reuocatoriæ expectatiuarum absq; tamē decreto irritante non ligent manus executorum expectatiuarum, videtur probari in.c.fi.in prin. de concess.præb. lib. vi.ibi nullius fore decernimus firmatis,iuncto fi.& in.c.quodam.eo.tit.tñ cogita.

¶ Quid si presbyter clericus simplex,vel cum vnica,& virgine coniugatus delinquat tali crimine, ꝙ bona eorum patrimonialia debent confiscari, cui applicabuntur,an fisco ecclesiæ,vel potestatis tēporalis. Bal.aliquid tangit in.l.si quis presbyter.C. de epi. & cleri. Guil.de cu. in.l.i.C.de hæred.decur. & ibi distinguit inter immobilia vt illa applicentur domino temporali, & mobilia fisco ecclesiæ.Oldr.consi.siu quæst.xvii.vel xviii.videtur etiam aperte sentire, ꝙ applicentur domino temporali, tamen in prosecutione videtur innuere idem si non essent bona, quæ pro tali domino non tenerentur,dūmodo in eius territorio sita essent. Et ꝑ hoc videtur facere c.cum secundum de hæret.li.vi. vbi bona cōdemnati de hęresi sita in territorio dominorum temporalium eis applicantur,nec distinguūtur an dānati de hæresi essent laici vel clerici.videtur tñ ꝙ Io. an.in cle.nolentes.de hæret.sentiat ꝙ .c. cum secundū intelligatur in laicis de hęresi dānatis, non autem in clericis sentiens ibi super ver.ecclesiaꝝ,ꝙ bona clericorū propria fisco ecclesię applicarentur, nec distinguit mobilia ab immobilibus. Idē tenet glo. quę habet ꝑ singulari in.c.quia diuersitatē.de concess.pręb.& ꝑ hoc facit tex. in.c.excōmunicamus.§.i.de hæret.licet Io.an.in.d.cle.nolentes.in ver.applicare,velit ꝙ.d.c.excōmunicamus.§.i. loquatur de bonis ecclesię sicut cle.nolentes ꝙ profecto est violare tex.qui expresse dicit clericoꝝ bona.Præterea doc.in.d.cle.scribentes dicunt simpliciter clericorū ꝓpria fisco ecclesiæ applicari,non distinguentes mobilia ab immobilibus.ad hæc videmus,ꝙ ecclesia succedit clerico decedenti ab intestato deficiente parētela in omnibus bonis patrimonialibus,siue mobilibus,siue immobilibus, nā nulla differentia fit in hoc,vt in.c.ii.de succes.ab intest.&.l.si quis presbyter.C. de epi. & cler.excluso fisco.Idē ergo videtur posse dici dānato clerico, vt ecclesia omnia capiat, & ꝙ.d.c.cum sm , debeat intelligi in laicis de hęresi dānatis, & non in clericis videtur ꝓbari in auc. vt eū de ap.cog.§.generalē.ver. si vero.coll.viii.quæ est breuiata in auctē. idē de nestorianis.C de hæret.vbi tex.vult, ꝙ bona clerici hęretici qui coniunctos orthodoxos non habet, ecclesiæ debeant applicari, nec fit ibi differentia,an sint bona mobilia,vel immobilia. Et quādo teneantur ꝑ laico ꝙ ei applicentur, satis innuit Inn.in.c.verum. de for.comp. & ꝑ prędictis ēt faciunt not.per eundē Inn.in.c.postulasti.de for.comp.Et ex dictis ibi per Inn.& in.d.c.verum videtur. ostendi, ꝙ dicta applicatio per secularē fiscum fieri nequeat,donec

talis clericus sit condẽnatus per ecclesiasticũ iudicem ad quẽ spectat cognitio criminis,cũ iudex secularis,neq; criminaliter,neq; ciuiliter de crimine cognoscere valeat,iuxta.c.i.de cler.cõiug.li.vi.etiã quo ad effectum priuandi talem a feudo, vel emphiteosi, vt dicit Inn.in.d.c.verum.Ergo multo minus poterit sibi dñs temporalis alodialia clerici applicare, nisi praecedente cõdemnatione iudicis ecclesiastici.pro quo optime,d.c.cum sm.§.fi.vbi in casu quo iudicium spectat ad ecclesiasticum,et si domino temporali bona veniant applicanda,tñ non potest dominus temporalis occupare donec per ecclesiasticũ sit iudicatum. Et si iudex ecclesiasticus nollet iustitiã facere,tunc videtur sentire Inn.in.d.c.postulasti.prout Hosti.voluit eum loqui in ecclesiastico, ꝙ posset dominus secularis represaliare,hoc est bona sita in suo territorio occupare,iuxta.c.dominus noster.xxiii.q.ii.Et ideo posset cõsuli, ꝙ si aliquis ex talibus clericis praecipue simplicibus vel coniugatis aliquod graue crimen cõmitteret,ꝙ forte si laicus foret,bona perderet. ꝙ tali casu fiscus principis secularis instaret literatorie requirendo,aut alias cõdemnationem corã iudice ecclesiastico,&si denegaretur,aut retardaretur,tũc videretur excusatus dominus tẽporalis si bona patrimonialia talis clerici occuparet propter offensam in sua republica, & violatũ eius territorium,de qua iustitia consequi non valuit coram iudice ecclesiastico per supra no.Inno.in.d.c.postulasti.licet Ant.de bu.in.d.c.postulasti.dicat Inn.non loqui in clericis,sed dicta per eum habere locum in laico delinquente & habente bona in loco iniuriato extra territorium tamen delinquente,sed velle cõsulere dominis tẽporalibus, vt multi doc.in partibus nostris hispaniae consuluerũt, ꝙ ante iudicium factum per iudicem ecclesiasticum,aut denegatũ, vel retardatum per eum domini temporales apprehendere valeant bona clericorum delinquentium, etiam immobilia, & etiam si ꝗ eis tenentur in feudum, vel emphiteosim,non videtur per supradicta posse defendi,licet glo.in.l.ad dictos. de epi.audi.videatur innuere, ꝙ possint, sed potest intelligi post condemnationem per proprium iudicem ecclesiasticum factum, & Old. cum intelligit super dicto modo, cum in quaestione sua presupponat clericum per episcopum condemnatum. & vide eum consi. lxxxiii. licet sit verum ꝙ praedictus Oldr. in. d. q. vi. & propter hoc sentiat, ꝙ dominus temporalis posset clericum ad rerum amissionem sui territorii condemnare, de quo est vehementissime mirandum. Et ad leges per eum ibi allegatas videtur perquam facilis responsio, quia tempore earum ita erat de facto etiam in omnibus cum non haberetur respectus clericorum, immõ nec Christianorum ante tempora Constantini, vt in. l. habeat. C. de sacro sanc. eccle. sed postea secus, vt in auc. statuimus. Item contra ius Canonicum & forte Oldr. tenebat opinionem Gallicanam, ꝙ in actionem in rem clericus poterat conueniri coram laico, quam refert Petrus Iacobi in ti. de duello. & videtur sequi Hosti.in summa,quę tñ opinio nõ tenetur per Canonistas cõmuniter nec per Bertrã.de octo in.l.ii.C.de imp.lucr.descript.vide ad hoc.

Guliel. de valle sicca doc. Catalanum in .xxi. cart. not. & ad totam materiam non omittas dicta Inn. in .c. non minus, de immuni. eccle. vbi dicit, ꝙ licet personae clericorum sint de foro ecclesiae, res tamen eorum sunt de foro laici. & vide Pet. Iacobi in illa magna additione quae incipit illi Philippo, vbi illud dictum declarat. Lege praeterea eundem Inn. in .c. nouerint. de sent. excom. & vide no. per Io. an. c. ex parte. de cler. coniu. & Inno. in .c. significasti. de offi. deleg.

¶ Cum petiissent quidam amici Romae an filia haberet regressum contra patrem euicta dote ei p patrem data, dixi ꝙ sic, vsq; ad concurrentem quantitatem legitime cum dos ipsa computetur in legitimam .l. quoniam. de inoffi. test. & si datum pro legitima euincitur datur regressus contra patrem vel eius haeredem, vt .l. scimus, in prin. de inoffi. test. ergo consequenter in dote, & sic videtur limitandus .§. si fundus .l. meuia .ff. so. mat. & idē videt dicendū in donatione ꝓpter nuptias facta filio eadē ratiōe.

¶ Quod possit constitui procurator ad praesentandum aliquem ad certum beneficium vacaturum per resignationem, facit .c. fi. in ratione sui de concess. praeb. & glo. c. accedens. eo. ti. & alias fuit ita determinatum in Rota. Et ꝙ possit concedi ius praesentandi ad beneficium vacaturum pro vna vice, vide doct. post tex. in .c. ex insinuatione. de surepat. quod nota.

¶ An pater qui habet vsumfructum bonorum aduentitiorum possit dimittere illum pro alimentis praestandis filios, & alias, an teneatur praestare filio alimenta de aliis bonis ipsius patris, an vero possit deducere vt fructibus aduentitiorum, cum esset de facto visum est esse text. ꝙ teneatur praestare alimenta de bonis suis in .l. fi. §. ipsum autem .C. de bon. q̄ liberis. secus si pater non haberet vsumfructum ex illis bonis, vel essent castrensia, vel quasi per .l. si quis a liberis. §. sed si filius .ff. de liber. agno.

¶ Contingit sępe in ciuitate nostra, ꝙ post factum testamentum p testatorem, & receptum per notarium, ipsi testatores superuiuentes aut alias sani solent repetere scripturam aliam testamenti a notario & praedicti testatores recuperata dicta scriptura testamenti nihil in ea cassant adiiciunt vel mutant, deinde moriuntur, quaesitum fuit an tale testamentum censeatur reuocatum eo ipso, ꝙ fuit repetitū ab ipso testatore, maior pars notarioꝝ ciuitas nostrae interrogati de hoc a iurisperitis, vt intellexi a patre meo, tenebant ꝙ tale testamentū esset reuocatū, dicentes, ꝙ tali animo censentur testatores illud repetere, tum quia nondū erat publicatū nec redactū in formā publicam, nec positū signū eoꝝ, tum quia potuit ipse testator, vel alius hoc medio tēpore aliqd addidisse vel immutasse maxime si manu Testatoris erat scriptū praesertim in dicta ciuitate vbi frequētissime Tabelliones nihil sciunt de scriptis in testamēto, quomodo ergo salua conscientia poterint post mortem testatoris illud publicare, & pro certo testamento in publicā formā redigere, & tale esse affirmare, ꝙ ipsi olim habuerat, videretur ergo ꝙ potius notarii deberent abstinere a tali assertione quādo medio tempore fuit apud

testatorem cum debeant habere veram scientiam de his quæ asse-runt, vt in auc. de tabe. per totum. In contrarium potest argumentari, quia ad hoc ꝙ testamentum censeatur reuocatum, aut habet contingere verbo aut facto verbo fit per aliud testamentum. insti. qui. mo. test. infir. §. ex eo. & per Bar. in. l. si iure. de leg. iii. facto vero fit per intercisionem, cancellationem, indictionem, deletionem, lineationem, & huiusmodi, vt in toto ti. de his quæ in test. dele. & . l. nostram. C. de testa. Cum ergo in casu prædicto nec verbo nec facto cognoscatur aliquid immutatum videtur constare suis iuribus, & ꝑ hoc videtur facere, quia olim satis aperitur ex multis iuribus, ꝙ testamentum apud testatorem stabat & id quod faciebat in testamento in scriptis, videlicet, subscriptiones, & sigilla facit nunc notarius & quod apud testatorem staret, maxime probatur in. l. ii. C. quē admo. testa. aper. illa ergo eadem contraria quæ diximus poterant contingere olim in testamento inscriptis cum etiam testes, qui se subscribebant, ignorabant contenta in testamento, vt patet insti. de pupil. Item ad hoc adduci potest. l. fi. de his quæ in test. delen. ꝙ testator tabulas in publicum depositas abstulit atq; deleuit &c. ergo non simpliciter sufficiebat abstulisse, nisi & deleuisset, nec obstat ratio quomodo Notarius publicabit cū aliquid potuerit addi &c. quia idem timor, & eadem ratio esset in testibus subscriptis in testamento inscriptis facto, tū nihilominus iura pmittere videt̄ tale testamentū posse stare apud testatorē, vt postea testatore mortuo recognitis subscriptionibus, & sigillis in publicā formā redigat̄. Idē ergo facit notarius cū nihil cognoscat immutatū ēt si suspitio posset esse de contrario sicut in testamento inscriptis more antiquo maxime, quia hic tractatur de interesse illius qui actus faciebat. & est verisimile, ꝙ ipse in re sua fuit diligens custos. Item ꝙ aliquid ipse non addiderit cum non ignoraret id fieri non potuisse absq; periculo euersionis totius testamēti, cum ergo facile esset sibi addere vel immutare accersito Notario non videtur se exposuisse illi periculo, facit. l. iii. de testi. mili. nec de opinione Tabellionum est curandum, cum non adducant aliquid iuris, & in hoc potius est inspicienda mens testantis repetentis testamentum, q̄ mens Tabellionū tradentium, [illegible]

¶ Ad declarationē. l. illa institutio. & . l. captatorias. de hære. instit. ff. quia vidi accedere de facto, aduerte, ꝙ materia. d. l. videtur optime declarari ex. l. si ita scripsero. de condi. & demonst. & . l. theopompus. & ibi no. ff. de dote præleg. hoc modo, nam interdum cō mittitur dispositio in alienam voluntatem, in casu proculdubio est voluntas captatoria, & non valet, nisi ad pias cās, iuxta latissime dicta per Bar. in. l. l. de sacro san. eccle. interdum vero non cōmittitur dispositio in alienam voluntatem, sed reuelatur, seu aperitur tertio per testatorem eius mens, siue voluntas, quia testator dicit talē scire eius voluntatem & mentem, & consequenter mandat stari dicto suo an hoc casu reputetur talis dispositio captatoria, & nihil valeat, videt̄ Bar. sentire ꝙ sit captatoria, non tamen totaliter. nam si ex aliquibus coniecturis potest apparere, ꝙ illud quod tertius ille

dicet fuisse mente defuncti, sic de mente defuncti debet stari dicto illius tertiis, & ita secundum Bar debet intelligi.d.l.theopompus &.l.quæ hæredi.de reb.dub. Et sic tali casu non est simpliciter voluntas captatoria: & ita videtur intelligenda & limitanda.d.l.captatorias, ibi dum dicit in secretum alienæ voluntatis, quod intelligatur non de secreta voluntate per tertium declarãda,& a testatore iam ei manifestata, seu commissa, sed de voluntate dicti tertii de nouo, & ex se formãda,& aperiẽda dũmodo assint conicecturæ vt supra dictum est. Interdum vero non committitur dispositio voluntatis alteri, nec etiam manifestatur, vel reuelatur ei dispositio defuncti verbo, sed est tradita in scriptis manu defuncti,& tali casu nullo modo est captatoria. Immo simpliciter valet, & est ratio, quia nihil in effectu commissum est tali, nisi depositum scripture manu propria defuncti scriptæ, quæ etiã potuisset in aliqua archa deponi,& nulla fraus etiam cõmitti, quo casu per comparationẽ literæ de manu defuncti appareret, & ita loquitur Bar.in.l.si ita scri. p sero. de condi.& demon. Si autem scriptura esset de manu guardiani prout ibi loquitur Bar. vel alterius ad cuius manum testator se retulisset, sentit Bar. ibi talem volũtatem simpliciter non valere cum posset talis scribere quod liberet, videtur tamen illud limitandum, prout dicitur per ipsum Bar. in.d.l. theopompus.videlicet, ꝙ tali scripturæ stetur casus quo habet suffragia verisimillum coniecturarum quemadmodum si dicto eius tanꝗ scientis voluntatem defuncti testator stari voluisset. Cum eadem sit ratio, quod nota, quia vidi aliquos se pro doctis gerentes cum accidisset in facto nõ ita exacte intellexisse. & vide Pau. de castro & Alex.in.l.stipulationum.§.illud.de ver.obl.& Io.de Imo.in.l.illa institutio.de hære. insti.&.c.cum tibi.de testa.ad materiam.

¶ Institutus fuerat quidam in testamento deinde in eodem exhæredatus,an valuerit exheredatio. Aduerte ad hanc materiam,quia secundum literam negatiuam est tex.ꝙ non in.l.si certarum.§.si eodem.ff.de test.mill.& hoc videtur Bar. sentire & sequi in.l.pater. ff.de hære.insti.videtur contradicere, verum est tamen ꝙ dicta gl. loquitur quando erant duo instituti,& vnus in eodem testamento exhæredatus,& est aperta ratio, quia tunc testamentum remaneat validum,cum sit ibi alius hæres,secus autem quãdo solus esset quis institutus, & in eodem testamento exhæredatus, nam tunc videtur non posse stare exhæredationem, cum tali casu remaneret testamentum absq; heredis institutione qđ fieri non põt.inst.de fidei. hæredi.§.in primis & .l. proxime de his quæ in testa.del.ff.& ita videtur limitari.§.si eodem per.d. glo.pro qua glo. videtur esse text.secundum lecturam Ganfredi de Sillaniaco doct.gallicanũ in l.l.ver.& si hereditatis.ff.de his que in test.del.vbi secundum eum est casus ꝙ ademptio hæreditatis facta eodem testamento valet, si ille a quo adimitur habeat coheredem aut substitutum,quia videtur non data per rationem tex.ibi secus si solus esset institutus. & Raph.videtur hoc tetigisse ibi tamen in.l.pater sequens Angel.videtur tenere, ꝙ etiam si solus sit institutus teneat exhæredatio &

allegata .§.I.d. l. proxime qui tex. in veritate loquitur quando habet substitutum. & hoc sentit Imo. ꝙ exhæredatio valeat in .l. si ita. §. 1. de liber. & post. & Nicolaus de Matar in illa notabi li distinc. relata per Sal. in .l. hæreditas de his qui. vt indig. simpliciter allega. d. §. i. l. 1. ꝙ ademptio valeat in eodem testamento, quia videtur non data, & hæc omnia procedunt quando in eodem testamento, & consistet differentia inter dictos doc. in hoc quia secundum illos qui tenent ꝙ etiam ademptio, seu exhæreditatio potest fieri in eodem testamento solo hærede instituto cui non est datus substitutus, quia videtur non institutus, tale testamentum remanebit nullum, ac si nemo esset in eo institutus. Secundum vero alios qui tenent ꝙ ademptio non valeat remanebit institutus hæres ex ipso testamento, vbi autem in alia voluntate quam testamento fit ademptio vel exhæredatio, tunc distingue iuxta distinc. Nicol. de matar in. d. l. hæreditas. recensita per Bal. vnum tamen non omittas in hac materia, videlicet, falsum esse quod dicit Barto. in. d .l. pater. de hære. insti. ꝙ exheredatio facta coram septem testibus de hærede instituto in alio testamento si habeat cohæredem valeat, quia nullo modo valet cum liquidissimum sit exheredationem non fieri, nisi in testamento. d. l. hæreditas. nec potest dici testamentum absq; hæredis institutione. d. §. in primis. Ex his fuit responsum ad dubium testamenti hospitis nostri Viterbiensis.

❡ Differentia quo ad restitutionem fructuum inter illum qui venit vim directe substitutionis, & illum qui venit iure fideicom missi consistit in hoc, quia si fructus sunt percepti medio tempore, hoc est antequam sit locus fidecommisso vel substitutioni directe, si tales fructus sint iam consumpti tali casu sicut non veniunt in fideicommissaria, iuxta .l. in fideicommissaria. ita nec indirecta in .l. centurio. in fi. de vulg. & pup. ibi, inuentis in hæreditate, Si autem sint percepti, sed non consumpti, & tunc etiam non veniunt in fideicommissaria, sed indirecta sic, vt in .d.l. centurio. Si vero essent fructus pendentes nondum collecti tempore quo locus est fideicommisso etiam tales venirent in restitutione fideicommissi, vt voluit gl. in. l. in fideicommissi. de vsur. & hæc nota sic declarata pro causa Dyonisii, & Iacobi fratrum tuorum, & Brigidæ sororis.

❡ Quærit. P. V. R. quid sentiam de verbo quilibet, super quo fuit facta tanta vis hodie in congregatione. Certum mihi videtur, ꝙ proprie & latine loquendo, prout loquebantur iurisconsulti, qui enumerantur in libris digestorum quilibet capitur pro aliquis ex pluribus, vt probatur passim apud Ciceronem & alios probatos auctores & in.l.possideri.§.i.ff. de acqui.pos.&.l. si pater.§.qui duos.de adop.xvii.dis.multis &.xli.deliciis&.l.si ser. uus.§.i.de leg.i.&.l.i.si pluribus.de leg.ii.&.l.si hæredi.de cond. insti.&.l. institor. de insti. & .l. peculium. de peculio & in mille aliis legibus, & decretis antiquis, & facit cōpositio, quia cōponitur de quis & libet, nec ob.l.non distinguemus alleg. per Bar. in.§. cū

¶ Quærebatur in ciuitate nostra, an pater qui exheredauerat filiū videretur etiam reuocasse donationes, & allegabatur glo. in. l. fin. ff. pro donato. ꝙ sic, sed contra. d. glo. solebat allegare pater meus tex. l. i. de assi. liber. §. assignare. ver. sed si potest assignatio.

¶ Qualiter maritus teneatur de bonis dotalibus ad debita vxoris distingue, aut enim maritus conuenitur ad dotem, vel ad res dotales ex delicto vxoris, aut ex contractu, si ex delicto, tunc nunꝗ est priuatus dote, nisi in quinq; casibus. l. quinq;. ff. de bon. dam. Si ex contractu, aut mulier contraxit ante matrimonium, & tunc obligauerat res quas postea dedit in dotem, & tali casu capiuntur res dotales, & in eis fit executio, vt. l. meuia. §. i. so. mat. & . l. qui res. in prin. de solu. ff. & idem si conuenitur rei vendicatione, vt. l. i. C. de iure do. cum multis aliis, quia non potuit mulier res alienas dare in dotem, aut mulier contraxerat non obligādo aliqua de suis bonis, & tunc aut dedit bona in dotem in fraudem creditorum, & distingue, vt in tex. l. fi. §. si quis a socero. ff. de his q in frau. credi. vbi tex. concludit, ꝙ si quis non fuerit particeps fraudis non tenetur, nec in talibus rebus est fienda executio, cum vir dicatur habere causam onerosam in dote, aut mulier contraxit post dotem datā, nec tunc multo minus tenetur vir neq; ad bona dotalia potest haberi recursus ne sit in potestate vxoris auferre dotem viro, ar. d §. si a socero. & vide Io. an. in addi. Spec. ti. de sent. execu. §. sequitur videre. ver. quid si filius. & nota hanc materiam ita discussam, & distinctam in pratica.

¶ An cessio bonorum facta cum vno ex creditoribus noceat aliis tex. videtur ꝙ sic in l. is qui bonis. §. sabinus. de cessi. bo. etiam si alii non fuerint vocati, nec oportet, ꝙ iterum cedat si alii creditores postea egerint, credo tamen ꝙ creditores possent cessionem impugnare, ar. in auc. de hære. & fal. §. pen. & . l. fi. §. licentius. de cessi. bo. faciunt no. per Canon. in. c. fi. de offi. iudi. & ita vidi practicari, nisi omnes fuerint vocati, & si post cessionem contrahat cum aliis illi præferuntur creditoribus ante cessionem in bonis de nouo quæsitis, vt voluit Cy. in. l. iii. C. de bon. auc. iud. possi. per tex. in. l. iii. quod cum eo vide Bella. concl. cxcvii.

¶ Aduerte, ꝙ creditor etiam ex causa lucratiua præfertur legatariis, iuxta. §. & si præfatā. l. fi. de iur. delib. tex. est iuncta glo. ii. in. l. hæreditariarum. ff. de bon. auc. iudi. possi. & . l. i. e. ti. Allegabatur Romæ a quodam aduocato contra hæredem beneficiati, & legatarios qui conueniebantur a donatario cui viuens beneficiatus certa bona ex causa donatiōis hipotecauerat, quæ tñ moriens legauerat.

¶ Concurrebant Romæ creditor qui exposuerat pro funere defuncti & alius qui exposuerat pro alio funere ad quod defunctus tenebatur quæsitum fuit quis esset præferendus. tex. in. l. quæsitum. de priuat. delic. videtur sentire ꝙ pariter concurrant.

de priui. credi

¶ Fuerat mihi legata res & Titio coniunctim, & accesserat tanꝗ fideiussor quidam tertius in parte mihi soluēda Titius, vel repudiauit legatum, vel conditio defecit, & totum legatum debetur mihi iure accrescendi, an etiam possim agere contra fideiussorem pro

toto legato, & obligatio fideiussoria censeatur extensa non tantū ad accessoria, sed etiam in æque principalibus, cum fuisset de facto Pisis fuit determinatum, ꝙ competeret actio contra fideiussorem pro tota re, per tex. in. l. fi. quorum lega. & vide text. in. l. pe. vt leg. no. ca. & vide glo. in. l. stipulatio ista. de no. ope. nun. multis hominibus boni iudicii, sed non iuristis visum est iniquum iudicium, seu iniqua determinatio.

¶ Relictum fuit legatum pro liberatione carceratorum quolibet anno, an possit distribui in impediendo ne inter quis carcerem, videtur ꝙ nō, quia nō dicitur liberatus, vt in. l. decem. de ver. oblig. & . l. i. ver. eum qui. de vi & vi ar. sed contrarium videtur probari in l. pen. de aqua plu. ar. & . l. quo minus. de solu. nam paria sunt impedire consequens, vel impedire actum per quem peruenitur ad consequens. faciunt etiam no. veteres. de iti. actuq; priuat. & . ad. §. cum qui posset responderi, ꝙ de natura illius interdicti est restitutio possessionis quæ præsupponit priuationem, credo hoc tamē in dubio preferendos carceratos si qui essent in loco relicti carcerandis.

¶ Quod donatio Constantini etiam de facto non fuerit. lege Lauren. vallam. & papam Pium in dialogo, nec de tali donatione quicquam legi apud probatum historicum præsertim eos qui scripserūt illa ætate, vel illi proxima, nam nec Eusebius qui fuit diligentissimus & narrator rerum xp̄ianorum non meminit, ꝙ tamen nullo modo videbatur obmittendum, nec Hieronymus, Augustinus, Ambrosius, Basilius, Io. Crisostomus, nec Aminianus, nec historia tripartita, nec ipsemet Damasius papa in sua cronica, nec Beda, nec Orosius meminerunt, & constat per plures, q̄. ccc. annos post Cōstantinū Imperatores tenuisse gubernacula vrbis, & Italiæ per duces, præsides, & exarchos, Vrbis Romañ. vsq; ad tempora Inno. ii. vt patet aperte in crōicis, & historiis. & de Iustiniano patet. l. i. & . ii. de offi. præfec. prætor. afri. & in pœmio Instit. & in epistola inter claras ibi nostrum firmat Imperium. & in. l. fi C. de vet. iur. enucl. & in. l. bene a zenone. & in auc. vt etiam Romana ecclesia ibi ad ecclesias nostras, & vsq; ad Oceani recessus. & in auc. vt proprio nomine Imperato. Et in vita Phocæ Imperatoris legitur impetrasse Pantheon Bonifacium papam ab eo. vnde ergo habuerit terras ecclesia. vide gesta Caroli Magni, & Pipini, & Pium in dicto dialogo, & collecta nouissime per do. Bartholomæum de Platina bibliothecariū, qui omnia instrumenta pertinentia ad statum ecclesiæ in temporalibus, præsertim circa aquifitionem terrarum, & aliorum iurium, & censuum collegit in valde magno volumine, ad cuius collectionem etiam operam nostram præbuimus in recidendo, & de dicta donatione, & curatione lepræ Constantini lege quæ late scribit Remus Episcopus Paduanus in historia sua de vitiis pontificum. Et nota, ꝙ translatio Imperii a Romanis in Germanos quæ prius fuerat facta per ecclesiam a Grecis in Romanos seu Gallos tempore Caroli Magni fuit facta Anno dñi. D. ccccl xxxiiii. tempore Gregorii. v. q fuit consanguineus Ottonis Imperatoris Germanicæ nationis. res ergo fuit ordinata per Theutonicos, nec mirum, ergo, vt quidam

dicunt, si ordinauerint, quod electio fieret per eos, & fuerint contempti Italici, Galli, & Hispani clarissimæ nationes Christianorũ, qui quidem Hispani, & Galli nunquam consenserunt huic translationi, nec multominus potestati eligendi Theutonicis concessæ per pontificem Theutonici generis, vel secundum alios per Grego. v. licet in prædicta potestate ad colorem dicatur Archiepiscopum Colonien. esse Cancellarium pro Italia, & Treueren. pro Gallia, tanquam si Itali, & Galli non habeant prælatos suæ nationis aptissimos ad electionem, & oporteat suppleri per Theutonicos, quos est verisimile non eligere alios, quam suæ nationis, & ideo noluerũt habere Italos, & Gallos, nisi nomine tantum, cum tamen Itali, & Galli, & Hispani sunt antiquiores in fide Christiana, & gentes habiliores ad gubernationem, & mouenda arma per mare, & per terram cõtra hostes fidei, & forte foret longe cõmodius, & vtilius pro Christiano Imperio, & religione, vt ex omnibus Principibus Christianis eligeret vnus ad Imperium aptior, non a Theutonicis tantum, cui alii parerẽt, qui foret adeo potens, vt facile esset ei expugnare barbaras, & infideles gentes, nam postquam christianæ terræ fuerunt diuisæ in plura regna non recognoscentia superiorem inualuerunt infideles contra nos, nam segnius expediũt commissa negotia plures, & quod commune est facile negligitur. l. i. C. quando & a qui. quar. pars. lib. x. & c. ar. c. in apibus. vii. q. i. & eorum quæ disputat Aristo in Politicis. & no. per doc. Cano. & Legistas, ac Theolog. in multis locis.

Sũma bonitas pces authoris audiuit, & ad hoc S. D. N. D. Alexã. sua diuina puidẽtia papam. vi. simul, & ei' clariss. Cæsarem Borgia de Frãcia Valentiñ. & Vrbini Ducẽ, &c. excellẽtis. & E. S. R. Primipiliarium specialiter dputauit.

¶ Item expediret hoc maxime clarissimæ Italiæ quæ continue vexatur tyrannis, & factionibus, & cuius incolæ solent optare, & fouere mutationes, & rebelliones in statu, & dominatibus, vnde frequentes cedes, confinationes, proscriptiones, & exilia quotidie videmus apud eos propter has mutationes, & diuersas gubernationes, & dominia nullo capiti supposita, vnde quantum sit Italia exposita periculo, & cladi infidelium hostium ex defectu vnius magni principis temporalis cui totam Italiam parere oporteret satis aperte cognoscitur, & vtinam in futurum Deo per clementiã auertente nõ videatur, cũ sit Italia regio, & situ, & vbertate maiori ex parte consumate, felix & Imperii ingeniorum, & moderationis vitæ, ac cultu parens, vt indignissima profecto, vt a barbaris incolaf, quos si irruerint, aut mansuefacit, aut non diu patitur. Solẽt vulgares Italici frequenti acclamatione extollere nomen libertatis, cum tamen si recte inspexeris nulla gens Christianorum magis hodie seruiat primoribus communitatum, seu mauis tyrannis sub nomine libertatis, quæ vera est sub principe, & dignior. Vnde Claudia. Fallitur egregio quisquis sub principe credit, Seruitium, nunquam libertas gratior vlla est, quam sub rege pio. vide ad hoc no. per Oldr. cõsi. lxix. & per glo. Cronicæ Damasi in vita Pauli. I.

¶ An officialis creatus a Rege aliquo extra regnum creantis possit exercere ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, videtur quod sic, per no. in. l. i. de offi. procon. sed videtur contra, quia creans non posset, ergo nec creatus, & illa. l. loquitur de tempore, quo omnes officiales erant sub vno principe, ad quod faciunt no. pe. glo. in rubr.

de stud. liber. vrb. Ro. sed Bar. in. l. i. si vt proponis in repe. C. de dignit. videtur sentire, ꝙ possit voluntariam exercere, cum possit milites creare, certum est autem, ꝙ si reges in quorum territoriis exercebatur iurisdictio erunt fœderati exercentis, aut non hostes ꝙ possit exerceri per eos, vel eorum officiales voluntaria iurisdictio, per l. non dubito. de cap. & l. postliminii ius. §. postliminio. eo. tit. & vide ad hoc Bellame.

¶ An quando agitur ciuiliter de crimine conuentus, qui non potest cauere admittatur cum cautione iuratoria, videtur ꝙ sic, cum titulus qui satisda. cog. generaliter loquatur de causis ciuilibus, quæ causa dicitur ciuilis etiam si ex crimine descendat, vt in. l. defuncto. ff. de pub. iudi. & l. solemus. §. latrunculator. ff. de iudi. In contrarium videtur facere diuersitas rationis, quia in causa ciuili non est mirum si stetur iuratoriæ cautioni, quia non potest succedere pœna corporis loco solutionis cum cedēdo bonis liberetur reus, iuxta l. i. C. qui bon. ced. pos. quod secus est vbi agitur ciuiliter de crimine, quia tali casu qui non habet in ære &c. nec admittitur cessio bonorum. vt no. doc. in. d. l. i. & in. l. quicunque. de ser. fugi. & ideo talis iuratoria cautio esset elusoria pœnæ corporalis, vnde videtur eadem ratio quæ in criminali, ergo idem ius. faciunt ad hoc not. per Bal. in. l. i. de cust. reo. & hanc partem tenuit Callitius doctor Cathalanus in simili materia de treuga & pa. xvii. dubio. Vnde posset inferri, ꝙ in causa mere ciuili si sit talis in qua non admittatur cessio bonorum, ꝙ in tali casu sit locus iuratoriæ cautioni, attento, ꝙ in causa condēnationis veniret detinendus in carceribus, quos non posset euadere cum non valeret cedere bonis.

¶ Vendita fuerat, & tradita res emphiteoticaria cum consensu domini ne caderet in commissum, fuit postea de consensu venditoris, & emptoris resoluta venditio, absque tamen reuenditione fuit quæsitum de facto, an requireretur consensus domini directi in hac resolutione, & consequenter an haberet solui laudimium, quod solet solui in patria nostra tantum pro libra domino directo, & videtur ꝙ non sit necessarius consensus domini, quia hic non est venditio, sed resolutio prioris venditionis, quam non est necesse dissoluere per nouam reuenditionem, vt dicit glo. in. l. prima. quando lice. ab emp. dis. quā sequitur Cyn. Barto. & Angel. omnes. propter quod tenet Barto. in. l. ab emptione. de pactis. ꝙ nec noua gabella solui debet ratione resolutionis talis venditionis, ex quo non causatur contractus reuenditionis, sed in contrarium, ꝙ requiratur domini directi consensus, & sit locus solutioni laudimii, videtur facere, quia licet talis resolutio non sit venditio, tamen sit retraditio, & dominii translatio, & per consequens censetur alienatio, & sic videtur habere locum. l. fina. C. de iure emphiteo. & consequenter laudimii solutio, ad quod facit. l. quicunque. C. de seruis fugitiuis. Nec obstat, quod Barto. dicit de gabella, quia gabella soluebatur ratione contractus, & ideo cum prædicta resolutio non sit proprie contractus, sed potius distractus

non fuit locus gabellæ, sed in casu nostro non soluitur laudimium ratione contractus, sed quia in alium trāsfertur dominium rei emphiteoticariæ, iuxta dispositionem d.l.fi. quæ de dominii translatione loquitur. Sed cum per talem resolutionem auferatur dominium per traditionem videtur requiri domini directi consensus, & per consequens debet solui laudimium pro laudation. & approbation. retradition. Sed instabitur hic non est translatio dominii, quia non est reuenditio, nec alius titulus, sed mera resolutio, & nuda, ex qua non transfertur dominium, cum non assit titulus, vt.l. nunq̃.ff.de acqui.re.do.& no.in.l.traditionibus. Respondere poteris, ꝙ hic non est nuda traditio, cum habeat causam, videlicet, resolutionem, & distractionem ex consensu quæ sufficit. vt.d.l.nūq̃.

¶ Telius de Galletia origine natus, & educatus a teneris annis in Græcia, & habens ibi domicilium, & vxorem virginem græcā volebat promoueri ad sacros ordines, & opponebatur ei ꝙ non possit cum esset natione Latinus, quia ex patre Latino, & occidentalis, allegabatur ad hoc no. per Bar.in.l.1.§.remouet.ff.de postu.& l.prouinciales, & l.is qui natus, de verb.signi.& l.vrbana, eo.ti.& no.in.c.nicena, & c.aliter.xxx.dist.& per doc.in.c.olim, de cleri. coniug.ibi pater eius &c. Ex quibus videtur colligi ꝙ nō poterat, & intellexi emanasse quandam declarationem Eugenii.iiii. super huiusmodi dubiis, videlicet, etiam super illo quādo pater est Græcus, & mater Latina, & econtra, quam nōdum vidi, & vide ad materiam.c.illa.xii.dist & Archi.xxxii.dist.quoniam, & not.per Inno.de tempo.ordi.cum seruus.

¶ Procurator cum cautione de rato potest solam directam actionem iudicati intentare.l.non solum.§.interdum.de procu.ff.& sic illa directa habet effectum mandati debiti alias nisi caueat de rato non potest agere iudicati.

¶ An absens causa mercaturæ dicatur absens ex causa probabili. vide no.in.l.inter minores, per Bar.de resti.in integ. & Pe.Ia.qui tenet ꝙ non in tit.de resti.in integ. secus in absente causa peregrinationis ex voto tamen, & non alias, & vide Rofred.in libellis, & glo.in.l.ii.§.legatis, in ver.venerat.ff.de ludi. quæ videtur tenere absentiam causa religionis esse probabilem, non distinguendo de voto ad aliam simplicem deuotionem.

¶ Quidam vendiderat vsumfructum certorum castrorum in territorio Montispesulani Titio ad certum tempus, decessit Titius ante tempus, an finietur vsusfructus per mortem Titii ante tēpus. Ista quæstio mouetur in lib. apocripho qui appellatur additionis Bar.in.l.necessario.§.fi.de peri.& commo.rei vendi. vbi allegatur Iac.bu.tenere ꝙ non, nisi elapso tempore etiam si vsufructuarius decesserit medio tempore. In contrarium vero videtur tex.in.l.ambiguitatem.C.de vsufruc.& ibi vide an Bal.hoc notet, & cogita, quia valde fuit agitata hæc quæstio me tunc adolescentulo, & existente causa studii in Montepesulano, & vide no.ff.de noua.l.sic vsusfructus.

¶ Quidam mercator noster nauigans in Siciliam deposuerat quendam

quendam seruum Barchinone apud quempiam affinem suum cui ille seruus surripuit notabilem quantitatem pecuniarum cum prima facie diceretur dominum serui non teneri, nisi ad dandum seruum pro noxa, postea fuit declaratum dominum prædictum teneri insolidum per.l.si seruus communis.§.quod vero.ff.de fur.& visum est omnibus esse casum notabilem.

¶ Duo contraxerunt societatem omnium bonorum. An tempore diuisionis quilibet eorum percipiet dimidium bonorum omniũ, an vero fiet diuisio, ꝙ quisqȝ capiat partem bonorum quam habebat tempore contractæ societatis, videlicet, si vnus habebat tunc mille in bonis, & alius centum tempore diuisionis detrahat prius vnusquisqȝ eorum capitale ꝙ posuit, glo.& doc. incidenter in.l.i. C. pro socio. dicunt, ꝙ in diuisione societatis capitale vnius sociorum non remaneret ei saluum, immo cõmuniter diuiditur, & mouetur per tex.l.i.§.fi.ff.pro socio & sic glo. aperte sentit, ꝙ illa cõlcatio quę fit in societate omnium bonorum intelligitur taliter fieri, ꝙ etiam tempore diuisionis quilibet habeat dimidiam. doc. aũt ibi omnes, videlicet, Cy.Bal.Salice. tenent contra glo. in casu ipsius glo. sentiunt tamen in societate omnium bonorum idem ꝙ glo. quia respondentes ad .l.i.ff.pro socio. dicunt illum tex.loqui in societate omnium bonum . Quare satis aperte ostendunt doc. ꝙ dissoluta societate omnium bonorum quilibet capit dimidiam partem non habito respectu ad quotam tempore contractę societatis, vnde ex his aperitur optima via ad ea quæ dicentur, & fuerũt practicata. Liquidam est de iure, ꝙ societas omnium bonorum potest contrahi inter virum & vxorem, iuxta.l.alimenta.§.fi.ff. de ali. leg. ergo quilibet eorum tempore diuisionis habebit dimidium bonorum, licet non æqualiter habuerint tempore contractæ societatis, tamen contra hoc videtur facere tex. in.l. cum hic status. §. si inter. de dona. inter vir.& vxo. vbi tex. dicit, ꝙ causa donationis non potest inter eos societas contrahi, sed tñ hoc casu causatur tacita donatio inter eos. Potes dicere, ꝙ tex. loquitur quando volebat alter donare, sed in fraudem dicebatur societas. In casu autem nostro fiebat vera & aperta societas, & licet in consequentiam insit tacita donatio lex non improbat propterea mutua donatio non reprobatur a iure inter vir. & vx. vt dicunt doc. in.l.si pater. C. de inoffi. testa. vnde videtur hic mutua, cogita quia esset magna cautela ad donationes inter virum & vxorem, & fuit praticata de facto Romæ, vt dixi.

¶ Quod per sententiam relegationis non efficiatur quis inhabilis ad beneficia, faciunt no. per glo.in.§.relegati.insti.qui.mo.ius patri.po.sol.& ꝙ no.per Petr.de Ancha.in cle.si Romanus. de præb. & no.in.c.cum non ab homine.& in.c.at si clerici.de iudi. sed cogita de infamia in dignitatibus. & vide no.in decis. Rot. ti. de re iudi.iii.vol.antiq.

¶ Quod habilitatus ad alia quęcunqȝ, & qualiacunqȝ beneficia expressis quibusdam secularibus non censeatur habilitatus ad regularia, faciunt not, de dictione, alia per Oldr.consil.cxc.Domi.in.c.

cum in illis. de præben. cum relatiuum similitudini, non dissimilitudinis.l.fi.§.cui dulcia. de vino tri. & ol.leg. ad hoc.l. non solum.§. quæritur. de procu. & .c. fides. de rescrip. nam relatiuum alius refert similitudinem cum expresfis, vt in cle.i. de rescrip. quæ non est, quia sunt dissimilia in perpetuitate & aliis, & quia habilitatio est stricte interpretanda &c.

¶ Quod regulæ etiam reuocatoriæ expectatiuarum absq; tamē decreto irritante non ligent manus executorum expectatiuarum, videtur probari in.c.fi.in prin. de concef.præb. lib. vi.ibi nullius fore decernimus firmatis, iuncto fi.& in.c.quodam.eo.tit.tū cogita.

¶ Quid si presbyter clericus simplex, vel cum vnica, & virgine coniugatus delinquat tali crimine, φ bona eorum patrimonialia debent confiscari, cui applicabuntur, an fisco ecclesiæ, vel potestatis temporalis. Bal.aliquid tangit in.l.si quis presbyter.C. de epi. & cler. Guli.de cu. in.l.i.C.de hæred.decur. & ibi distinguit inter immobilia vt illa applicentur domino temporali, & mobilia fisco ecclesiæ. Oldr.consi.siu quæst.xvii.vel xviii. videtur etiam aperte sentire, φ applicentur domino temporali, tamen in prosecutione videtur innuere idem si non essent bona, quæ pro tali domino non tenerentur, dūmodo in eius territorio sita essent. Et ꝑ hoc videtur facere c.cum secundum de hæret.li.vi. vbi bona cōdemnati de hęresi sita in territorio dominorum temporalium eis applicantur, nec distinguitur an dānati de hæresi essent laici vel clerici. videtur tñ φ Io. an.in cle.nolentes.de hæret. sentiat φ .c. cum secundū intelligatur in laicis de hęresi dānatis, non autem in clericis sentiens ibi super ver.ecclesiaꝝ, φ bona clericorū propria fisco ecclesię applicarentur, nec distinguit mobilia ab immobilibus. Idē tenet glo. quę habet ꝑ singulari in.c.quia diuersitatē.de concef.pręb.& ꝑ hoc facit tex. in.c.excōmunicamus.§.i.de hæret.licet Io.an.in.d.cle.nolentes.in ver.applicare, velit φ.d.c.excōmunicamus.§.i. loquatur de bonis ecclesię sicut cle.nolentes φ profecto est violare tex.qui expresse dicit clericoꝝ bona. Præterea doc.in.d.cle.scribentes dicunt simpliciter clericorū ꝓpria fisco ecclesiæ applicari, non distinguentes mobilia ab immobilibus.ad hæc videmus, φ ecclesia succedit clerico decedenti ab intestato deficiente parētela in omnibus bonis patrimonialibus, siue mobilibus, siue immobilibus, nā nulla differentia fit in hoc, vt in.c.ii.de succes.ab intest.&.l.si quis presbyter.C.de epi.& cler.excluso fisco, Idē ergo videtur posse dici dānato clerico, vt ecclesia omnia capiat, & φ.d.c.cum sm, debeat intelligi in laicis de hęresi dānatis, & non in clericis videtur ꝓbari in auc. vt eū de ap.cog.§ generalē.ver si vero.coll.viii.quæ est breuiata in auctēn. Idē de nestorianis.C de hæret.vbi tex.vult, φ bona clerici hęretici qui coniunctos orthodoxos non habet, ecclesiæ debeant applicari, nec fit ibi differentia, an sint bona mobilia, vel immobilia. Et quādo tenentur ꝓ laico φ ei applicentur, satis innuit Inn.in.c.verum.de for.comp.& ꝑ prędictis ēt faciunt not.per eundē Inn.in.c.postulasti.de for.comp.Et ex dictis ibi per Inn.& in.d.c.verum videtur. ostendi, φ dicta applicatio per secularē fiscum fieri nequeat, donec

talis clericus sit condemnatus per ecclesiasticū iudicem ad quē spectat cognitio criminis, cū iudex secularis, neq; criminaliter, neq; ciuiliter de crimine cognoscere valeat, iuxta. c. i. de cler. cōiug. li. vi. etiā quo ad effectum priuandi talem a feudo, vel emphiteosi, vt dicit Inn. in. d. c. verum. Ergo multo minus poterit sibi dñs temporalis alodialia clerici applicare, nisi præcedente cōdemnatione iudicis ecclesiastici. pro quo optime, d. c. cum sm. §. fi. vbi in casu quo iudicium spectat ad ecclesiasticum, et si domino temporali bona veniant applicanda, tñ non potest dominus temporalis occupare donec per ecclesiasticū sit iudicatum. Et si iudex ecclesiasticus nollet iustitiā facere, tunc videtur sentire Inn. in. d. c. postulasti. prout Hosti. voluit eum loqui in ecclesiastico, ꝙ posset dominus secularis represaliare, hoc est bona sita in suo territorio occupare, iuxta. c. dominus noster. xxiii. q. ii. Et ideo posset cōsuli, ꝙ si aliquis ex talibus clericis præcipue simplicibus vel coniugatis aliquod graue crimen cōmitteret, ꝙ forte si laicus foret, bona perderet. ꝙ tali casu fiscus principis secularis instaret literatorie requirendo, aut alias cōdemnationem corā iudice ecclesiastico, & si denegaretur, aut retardaretur, tūc videretur excusatus dominus tēporalis si bona patrimonialia talis clerici occuparet propter offensam in sua republica, & violatū eius territorium, de qua iustitia consequi non valuit coram iudice ecclesiastico per supra no. Inno. in. d. c. postulasti: licet Ant. de bu. in. d. c. postulasti. dicat Inn. non loqui in clericis, sed dicta per eum habere locum in laico delinquente & habente bona in loco iniuriato extra territorium tamen delinquente, sed velle cōsulere dominis tēporalibus, vt multi doc. in partibus nostris hispaniæ consuluerūt, ꝙ ante iudicium factum per iudicem ecclesiasticum, aut denegatū, vel retardatum per eum domini temporales apprehendere valeant bona clericorum delinquentium, etiam immobilia, & etiam si ꝓ eis tenentur in feudum, vel emphiteosim, non videtur per supradicta posse defendi, licet glo. in. l. ad dictos. de epi. audi. videatur innuere, ꝙ possint, sed potest intelligi post condemnationem per proprium iudicem ecclesiasticum factum, & Old. cum intelligit super dicto modo, cum in quæstione sua presupponat clericum per episcopum condemnatum. & vide eum consi. lxxxiii. licet sit verum ꝙ prædictus Oldr. in. d. q. vi. & propter hoc sentiat, ꝙ dominus temporalis posset clericum ad rerum ammisionem sui territorii condemnare, de quo est vehementissime mirandum. Et ad leges per eum ibi allegatas videtur perquam facilis responsio, quia tempore earum ita erat de facto etiam in omnibus cum non haberetur respectus clericorum, immō nec Christianorum ante tempora Constantini, vt in. l. habeat. C. de sacro sanc. eccle. sed postea secus, vt in auc. statuimus. Item contra ius Canonicum & forte Oldr. tenebat opinionem Callicanam, ꝙ in actionem in rem clericus poterat conuenīri coram laico, quam refert Petrus Iacobi in ti. de duello. & videtur sequi Hosti. in summa, quę tñ opinio nō tenetur per Canonistas cōmuniter nec per Bertrā. de octo in. l. ii. C. de imp. lucr. descript. vide ad hoc

Guliel. de valle sicca doc. Catalanum in .xxi. cart. not. & ad totam materiam non omittas dicta Inn. in .c. non minus. de immuni. eccle. vbi dicit, ꝙ licet personæ clericorum sint de foro ecclesiæ, res tamen eorum sunt de foro laici. & vide Pet. Iacobi in illa magna additione quæ incipit illi Philippo, vbi illud dictum declarat. Lege præterea eundem Inn. in .c. nouerint. de sent. excom. & vide no. per Io. an. c. ex parte. de cler. coniu. & Inno. in .c. significasti. de offi. deleg.

¶ Cum petiissent quidam amici Romæ an filia haberet regressum contra patrem euicta dote ei ꝑ patrem data, dixi ꝙ sic, vsq; ad concurrentem quantitatem legitime cum dos ipsa computetur in legitimam .l. quoniam. de inoffi. test. & si datum pro legitima euincitur datur regressus contra patrem vel eius hæredem, vt .l. scimus, in prin. de inoffi. test. ergo consequenter in dote. & sic videtur limitandus .§. si fundus .l. meuia .ff. so. mat. & idē videt̄ dicendū in donatione ꝓpter nuptias facta filio eadē ratiōe.

¶ Quod possit constitui procurator ad præsentandum aliquem ad certum beneficium vacaturum per resignationem, facit .c. fi. in ratione sui de conces. præb. & glo. c. accedens. eo. ti. & alias fuit ita determinatum in Rota. Et ꝙ possit concedi ius præsentandi ad beneficium vacaturum pro vna vice, vide doct. post tex. in .c. ex insinuatione. de surepat. quod nota.

¶ An pater qui habet vsumfructum bonorum aduentitiorum possit dimittere illum pro alimentis præstandis filios, & alias, an teneatur præstare filio alimenta de aliis bonis ipsius patris, an vero possit deducere vt fructibus aduentitiorum, cum esset de facto visum est esse text. ꝙ teneatur præstare alimenta de bonis suis in .l. fi. §. ipsum autem .C. de bon. q̄ liberis. secus si pater non haberet vsumfructum ex illis bonis, vel essent castrensia, vel quasi per .l. si quis a liberis .§. sed si filius .ff. de liber. agno.

¶ Contingit sæpe in ciuitate nostra, ꝙ post factum testamentum ꝑ testatorem, & receptum per notarium, ipsi testatores superuiuentes aut alias sani solent repetere scripturam aliam testamenti a notario & prædicti testatores recuperata dicta scriptura testamenti nihil in ea cassant adiiciunt vel mutant, deinde moriuntur, quæsitum fuit an tale testamentum censeatur reuocatum eo ipso, ꝙ fuit repetitū ab ipso testatore, maior pars notarioꝝ ciuitas nostræ interrogati de hoc a iurisperitis, vt intellexi a patre meo, tenebant ꝙ tale testamentū esset reuocatū, dicentes, ꝙ tali animo censentur testatores illud repetere, tum quia nondū erat publicatū nec redactū in formā publicam, nec positū signū eoꝝ, tum quia potuit ipse testator, vel alius hoc medio tēpore aliq̄d addidisse vel immutasse, maxime si manu Testatoris erat scriptū præsertim in dicta ciuitate vbi frequētissime Tabelliones nihil sciunt de scriptis in testamēto, quomodo ergo salua conscientia poterint post mortem testatoris illud publicare, & pro certo testamento in publicā formā redigere, & tale esse affirmare, ꝙ ipsi olim habuerat, videretur ergo ꝙ potius notarii deberent abstinere a tali assertione quādo medio tempore fuit apud

testatorem cum debeant habere veram scientiam de his quæ asse-
runt, vt in auc. de tabe. per totum. in contrarium potest argumenta
ri, quia ad hoc ꝙ testamentum censeatur reuocatum, aut habet con
tingere verbo aut facto verbo fit per alliud testamentum. insti. qui.
mo. test. infir. §. ex eo. & per Bar. in. l. si iure. de leg. iii. facto vero fit
per intercisionem, cancellationem, indictionem, deletionem, linea-
tionem, & huiusmodi, vt in toto ti. de his quæ in test. dele. & l. no
stram. C. de testa. Cum ergo in casu prædicto nec verbo nec facto co
gnoscatur aliquid immutatum videtur constare suis iuribus, & ꝓ
hoc videtur facere, quia olim satis aperitur ex multis iuribus, ꝙ te-
stamentum apud testatorem stabat & id quod faciebat in testamen
to in scriptis, videlicet, subscriptiones, & sigilla facit nunc notari-
us & quod apud testatorem staret, maxime probatur in. l. ii. C. quē
admo. testa. aper. illa ergo eadem contraria quæ diximus poterant
contingere olim in testamento inscriptis cum etiam testes, qui se
subscribebant, ignorabant contenta in testamento, vt patet insti. de
pupil. Item ad hoc adduci potest. l. fi. de his quæ in test. delen. ꝙ te
stator tabulas in publicum depositas abstulit atq; deleuit &c. ergo
non simpliciter sufficiebat abstulisse, nisi & deleuisset, nec obstat ra
tio quomodo Notarius publicabit cũ aliquid potuerit addi &c.
quia idem timor, & eadem ratio esset in testibus subscriptis in te-
stamento inscriptis facto, tũ nihilominus iura pmittere videt̄ tale
testamentũ posse stare apud testatorē, vt postea testatore mortuo re
cognitis subscriptionibus, & sigillis in publicā formā redigat̄. Idē
ergo facit notarius cũ nihil cognoscat immutatũ ē͂t si suspitio pos
set esse de contrario sicut in testamento inscriptis more antiquo
maxime, quia hic tractatur de interesse illius qui actus faciebat. &
est verisimile, ꝙ ipse in re sua fuit diligens custos. Item ꝙ aliquid
ipse non addiderit cum non ignoraret id fieri non potuisse absq;
periculo euersionis totius testamēti, cum ergo facile esset sibi adde-
re vel immutare accersito Notario non videtur se exposuisse illi pe
riculo, facit. l. iii. de testi. mili. nec de opinione Tabellionum est cu
randum, cum non adducant aliquid iuris, & in hoc potius est inspi
cienda mens testantis repetentis testamentum, q̃ mens Tabellionũ
tradentium.

¶ Ad declarationē. l. illa institutio. & l. captatorias. de hære. in-
stit. ff. quia vidi accedere de facto, aduerte. ꝙ materia. d. l. videtur
optime declarari ex. l. si ita scripsero. de condi. & demons. & l. theo
pompus. & ibi no. ff. de dote præleg. hoc modo, nam interdum cō
mittitur dispositio in alienam voluntatem, in casu proculdubio
est voluntas captatoria, & non valet, nisi ad pias cās, iuxta latissime
dicta per Bar. in. l. l. de sacro san. eccle. interdum vero non cōmitti
tur dispositio in alienam voluntatem, sed reuelatur, seu aperitur ter
tio per testatorem eius mens, siue voluntas, qui a testator dicit talē
scire eius voluntatem & mentem, & consequenter mandat stari di
cto suo an hoc casu reputetur talis dispositio captatoria, & nihil va
leat, videt̄ Bar. sentire ꝙ sit captatoria, non tamen totaliter. nam si
ex aliquibus coniecturis potest apparere, ꝙ illud quod tertius ille

allegata .§.l.d. l. proxime qui tex. in veritate loquitur quando habet substitutum, & hoc sentit Imo. ꝙ exhæredatio valeat in .l. si ita. §. l. de liber. & post. & Nicolaus de Matar in illa notabili distinc. relata per Sal. in .l. hæreditas de his qui. vt indig. simpliciter allega. d. §. i. l. l. ꝙ ademptio valeat in eodem testamento, quia videtur non data, & hæc omnia procedunt quando in eodem testamento, & consistet differentia inter dictos doc. in hoc quia secundum illos qui tenent ꝙ etiam ademptio, seu exhæreditatio potest fieri in eodem testamento solo hærede instituto cui non est datus substitutus, quia videtur non institutus, tale testamentum remanebit nullum, ac si nemo esset in eo institutus. Secundum vero alios qui tenent ꝙ ademptio non valeat remanebit institutus hæres ex ipso testamento, vbi autem in alia voluntate quam testamento fit ademptio vel exhæredatio, tunc distingue iuxta distinc. Nicol. de matar in. d. l. hæreditas. recensita per Bal. vnum tamen non omittas in hac materia, videlicet, falsum esse quod dicit Barto. in. d .l. pater. de hære. insti. ꝙ exheredatio facta coram septem testibus de hærede instituto in alio testamento si habeat cohæredem valeat, quia nullo modo valet cum liquidissimum sit exheredationem non fieri, nisi in testamento. d. l. hæreditas. nec potest dici testamentum absq; hæredis institutione. d. §. in primis. Ex his fuit responsum ad dubium testamenti hospitis nostri Viterbiensis.

¶ Differentia quo ad restitutionem fructuum inter illum qui venit vim directe substitutionis, & illum qui venit iure fideicommissi consistit in hoc, quia si fructus sunt percepti medio tempore, hoc est antequam sit locus fidecommisso vel substitutioni directe, si tales fructus sint iam consumpti tali casu sicut non veniunt in fideicommissaria, iuxta .l. in fideicommissaria. ita nec indirecta in .l. centurio. in fi. de vulg. & pup. ibi, inuentis in hæreditate. Si autem sunt percepti, sed non consumpti, & tunc etiam non veniunt in fideicommissaria, sed indirecta sic, vt in .d.l. centurio. Si vero essent fructus pendentes nondum collecti tempore quo locus est fideicommisso etiam tales venirent in restitutione fideicommissi, vt voluit gl. in. l. in fideicommissi. de vsur. & hæc nota sic declarata pro causa Dyonisii, & Iacobi fratrum tuorum, & Brigidæ sororis.

¶ Quærit. P. V. R. quid sentiam de verbo quilibet, super quo fuit facta tanta vis hodie in congregatione. Certum mihi videtur, ꝙ proprie & latine loquendo, prout loquebantur iurisconsulti, qui enumerantur in libris digestorum quilibet capitur pro aliquis ex pluribus, vt probatur passim apud Ciceronem & alios probatos auctores & in.l.possideri.§.i.ff. de acqui.pos. & .l. si pater.§.qui duos. de adop.xvii.dis.multis &.xli.delitiis&.l.si ser. uus.§.i.de leg.i.&.l.i.si pluribus.de leg.ii.&.l.si hæredi.de cond. Insti. &.l. institor. de insti. & .l. peculium. de peculio & in mille aliis legibus, & decretis antiquis, & facit cōpositio, quia cōponit de quis & libet, nec ob.l.non distinguemus alleg.per Bar. in.§. cū

plures.quia illam exponebat Fran.de Are. quilibet, id est, aliquis non determinato certo, vel vnus, id est, certus, aut potest dici ꝙ ponatur vel pro, id est, postea vero deficiente illa puritate linguæ latinæ præsertim per tempora decretalium Sexti, ac clementinarum cepit dictio quilibet capi pro quisq;. Et ita legitur in.c.fi. de his quæ fi.a ma.par.cap. Vnde nostra ætate dictio quilibet, videtur capi ꝙ quisq;, licet, vt dixi, non ex vera, & antiqua latinitate, vt siquis in testamentis, vel contractibus, aut alias vellet exponere pro aliquis faceret directe contra voluntatem testatoris, vel contrahentium, nam si diceretur lego cuilibet ex seruitoribus meis decem, certum est hodie, ꝙ debet exponi illud cuilibet pro cui ex eis voluerit, vel libuerit, vt exponebatur olim per no.in.l.ꝙ labeo de suppel. leg. cum attendenda sit potius consuetudo loquendi, in hoc, q̃ barbara, seu minus latina, q̃ vera, antiqua significatio.per no.in.d.l.ꝙ labeo, & l.non aliter, cum sua materia de legi.&.l.cum delanionis.§. afinã. &.c.præterea.de ver.signi.&.c.intelligentia.c.ti.&.c.ex literis. de sponsa. Et miror aliquando de nostris doctoribus qui non distinguentes tempora cum discutiunt proprietatem alicuius vocabuli allegant pariter iura.ff.& iura Decretaliũ & Sexti ac Clem.cũ aliter locuti fuerint, illi antiqui & aliter posteriores & locutiones notariorum hodie maiori ex parte sunt impropriae, & semibarbare si respiclas ad illam tersam latinitatem antiquam vidi etiam allegari tex.feudorum ad significationem veram alicuius vocabuli, quibus textibus nihil est fedius, aut magis barbarum, tam in sensu, q̃ etiã in contextura & verbis. In casu ergo congregationis, videlicet, in verbo quilibet posito in statuto, ego non dubito quin debeat capi pro quisq; per ea quæ supra dixi, & feliciter valeat. P.V.R. sed priusq; clauderem epistolam occurrit mihi tex. Suetonii in vita Octauii, vbi inquit. Solebat etiam citra spectaculorum dies, si quando quid inusitatum dignumq; cognitu aduectum esset, id extra ordinem quolibet loco publicare, vt Rinocerótem apud septa Tygrim in scæua augueni quinquaginta cubitorũ pro comitio. In hoc tex. aperte videtur significatio huius verbi. Et iterum optime vale pater amplissime.

¶ Legatus fuerat aquæductus ex certa palude pluribus dominis diuersorum prædiorum, non tamẽ communium, quærebatur an esset locus inter eos iuri accrescendi, allegabam gl.in.l.aquam.ff. quem. ser.amit.quod sic, & si prædia essent communia pro indiuiso tunc haberet locum ius non decrescendi, per no.in.l.re coniuncti. de leg. iii.

¶ Relicta fuerat quædam domus Romæ a quodam Curiali certis fratribus cum his verbis, relinquo domum meam in qua habito preciose sicuti est Monasterio &c. Fuit factum dubium an intelligeretur de domo instructa, vt erat, vel nuda tantum, & ꝙ paramenta, & suppellex, ac vtensilia, & alia spectarent ad heredem, dixi videri mihi casum, ꝙ spectarent ad monasterium.in.l.prædia.§. pe.ff. de fun.instruc. Adducebatur contra, ꝙ videretur intellexisse testator de trabibus, & aliis cementis, & lapidibus paratis ad absoluen-

dum dictam domum quæ nondum erat in totum perfecta non de alia instructione, videtur amplius cogitãdum, tamen magis moue or in primam partem. per. d. tex. & verbum præcise per quod osten ditur maior voluntas & exactior defuncti. facit. c. ii. de rescrip. & c. pe. de arbi. & ibi no. & per alios in. l. cunctos populos. & dominũ meum Alex. in quoddam consi. & Ange. in alio, & quia fuit lega tum pio loco. quod autem parata & destinata domus perficiendæ etiam debeantur. faciunt no. in. l. cætera. §. fi. de legi. i.

℄ Testator fecerat quædam legata Romæ certis personis, quæ per sonæ postea exercuerunt graues inimicitias cum testatore, propter quandam suspitionem falsi testimonii in eum, & postmodum lap sis duobus annis a tempore ortæ inimicitiæ mortuus fuit testator, dicebatur legata tacite fuisse adempta. per. §. non solum. l. si quis. de adi. leg. Replicabatur de glo. not. in. l. atlethe. §. dat remissionẽ. de excus. tut. in ver. priusq;, videlicet, ꝙ tantum temporis effluxerat infra quod testator prædicta legata potuisset expresse reuocare, vel adimere, quod tamen non fecerat, ergo videbatur non obstañ. ini micitiis velle persistere in relicto facto maxime, quia erant consan guinei, & nemo præsumitur sanguinem suum odio habere saltẽ in fine obitus. Contra prædictam glo. allegaui tex. in. l. pe. quem in simili casu allegabat pater meus de adimen. leg. vbi post ortas ini micitias testatrix habuit tantum temporis, ꝙ fecit codicillos in qui bus nil ademit, & tamen remanet prima tacita ademptio, & vide tur iste tex. fortiter vrgere contra prædictam glo. Sed posset forte re sponderi, ꝙ in casu d. §. pe. non negatur peti legatum a calumnia trice ratione tacite ademptionis, sed ratione delicti in quo tamen est cogitandum, & vide ad hoc no. in. l. cum tabulis. §. quoniam. de his qui. vt indig. per Bar. & . l. si inimicitiæ eo. ti. sed vbi essent consanguinei, vt in casu nostro bene sequeretur glo. quia intentio te statoris fortasse fuit non adimere legatum consanguineo, q̃uis ini mico sperans per mortem legatarii extingui inimicitiam, & bona legata permanere apud filios, vel consanguineos illius sui consan guinei, & sic apud personas de sanguine suo, & ita odium tantum restringebatur ad hanc mediam personam non ad alios ad quos postea volebat, vt bona legata deuenirent. Cum videatur respexisse totam consanguinitatem. ar. l. i. & . ii. ff. de liber. cau. & . l. raptores. de epi. & cler. maxime cum votum successionis in bonis consangui neorum sit de iure naturali. l. fi. C. quorum bono. & . c. sciant cun cti. de elec. lib. vi. & cle. vnica. de homi. l. cum acutissimi. de condi. & demon. cum annus. ff. & de pact. l. tale pactum. §. fi.

℄ Aduerte, ꝙ aut legatur, vel fideicommittitur a primo hærede instituto eadem res vel quantitas diuersis & sub variis, seu diuersis conditionibus, & tali casu quilibet potest petere sibi caueri ab ipso hærede, vt. l. iii. vt leg. nomin. & . l. etiam. §. i. vt in pos. leg. & hoc in euentum suæ conditionis. Aut legatur vel fideicommittitur ab hæ rede alicui puta Gaio pure vel sub conditione, & ab ipso Gaio Me uio sub conditione tali casu habet locum dispositio. §. si vero. l. is cui. vt in posses. leg. videlicet, ꝙ possit petere Meuius satisdari sibi

a Gaio etiam pendente conditione ipsius Gaii. Et si non caueat Meuio Gaius, tenebitur sibi cauere hæres primo loco institutus si prius non cauerat Gaio. Si autem cauerat Gaio talis cautio ex iuris dispositione Gaio non cauente ipsi Meulo transfertur ad Meulum, ita ꝙ Meuius in vim cautionis præstitæ Gaio per hæredem poterit aduenlente conditione agere contra hæredem, vt in d. l. is cui. §. fina. vt lega. nomi. ca. & hæc nota bene extricata cum accedissent de facto.

℄ An possint codicilli euerti per querelam tanꝗ officiosi cum accidisset de facto, quidam allegabant ꝙ sic, ex no. per Bald. in l. parentibus, de inoffi. test. C. vbi dicit esse locum inofficiosæ diuisioni, sed intelligo de inofficiosa diuisione facta in testamento quo rescinditur per querelam, secus si fuerit facta in codicillis, & ratio, quia tali casu filius iam est hæres ab intestato vna cum aliis. Reor tamen ꝙ si quartam non habet potest illam petere cohæredibus ab intestato vel legatariis. l. quotiens. & l. si cagitatione. fa. her. C. hæredes enim etiam ab intestato habent ius defalcandi, vt innuit. d. l. si cogitatio. & ibi no. per glo. quæ falcidia computatur in quartã. l. papinianus. §. quarta. ff. de inof. test. Et ideo non immerito nõ reperies aliꝗ legem ni fallor, quæ loquatur de codicillis inofficiosis, ꝙ per querelam inofficiosi possint euerti; & est ratio in promptu, quia filius, & hęres potest defalcare ab intestato si legata excesserint dodrantem, secus autem est conditio testamento, quia tũc filii omni remedio sunt destituti, nisi querelam intentent. Et satis videtur hoc innuere Azo in summa huiusmodi de inoffi. test. & Ganfre. de Salaniaco doctor Gallicanus in l. non est nouũ. de bon. pos. contra tab. in. viii. carta apertius hæc dicit. Et etiam tangit quid sit hodie aucta legitima, quia triens de iure auten. cum teneatur quarta falcidiæ trebellanicæ si filii ab intestato grauati essent legatis vel fideicommissio non sufficeret ad legitimam, immo deficeret vnã vntia, quod remedium esset pro illa vntia, vide ibi per eum. Quid autem aduersum inofficiosam donatiõem causa mortis. Idem videtur quod in codicillis eadem ratione quod etiam tenet idem Ganfre. in l. si filius emancipatus. ff. de leg. præst. & idẽ in cæteris donationibus quæ morte confirmantur, puta inter patrem & filium, vt probat tex. in l. ii. de inoffi. don.

℄ Quod pater teneatur dotare filiam diuitem de proprio allegabatur. l. si pater. de dot. promis. Cum ibi not. dicebam non videri mihi, ꝙ probaretur, neq; ibi, neq; alibi, immo in d. l. si pater, innuitur, ꝙ si pater non simpliciter, sed expresse dotaret filiam suã de bonis ipsius filiæ, ꝙ non tenetur dotare de suis ibi in ver. vtraq; igitur, & ibi, paternæ liberalitati, & ibi, liberalitas, itaq; quia in necessitatibus nemo liberalis &c. & est ratio euidens cum pater nõ teneatur alimentare filiam diuitem. ff. de liber. agno. l. siquis a liberis. §. sed si filius. ad quæ alimenta fortiori vinculo obligatur, quia de iure naturæ. i. dis. Ius autem naturale post datam autem dotem, & ius filiæ in ipsa dote quæsitum. si filiæ superuenirent alia lucra, aut relatioñ. dotis, aut alias, non credo, ꝙ pater pos

set reuocare, quod filiæ semel in dotem constituisset, cum semper attendatur tempus quo filia incipit dotari. in auc. de equal. dot. §. quia vero iam legem. & vide do. meum do. Barba. virum celebratissime & foecundissime memoriæ: aliquid tangētem in quodam consilio. Esset tamen difficile in pratica contra communem opinionem in re quæ tam sepissime occurrit obtinere.

¶ Collato beneficio mihi absenti per ordinarium si papa conferat illud alteri non facta mentione de collatione ordinarii ante ratihabitionem non valet collatio ipsa tanq̄ surreptitia. vide ad hoc Collec. in. c. ecclesia. de sortile.

¶ Solebat frequenter dicere dominus meus dominus Franciscus de Aretio ꝙ doctores nostri superioris ætatis multum large, & plusquam veritas esset, extenderant, seu interpretati fuerant. l. i. C. de sacro sanc. ecclesiis, dicens se non credere, quod mens Constantini Imperatoris conditoris illius. l. voluerit aliud disponere, q̄ facere deinceps capaces ecclesias, & collegia Christianorum ad suscipienda legata, & concedere liberam facultatem cuilibet relinquendi eis, cum antea non liceret, nam prędicta legata velut facta collegio reprobato per impetratores paganos applicabantur fisco, nam xp̄iani non poterant habere collegia, nisi clam, vt probatur apud historicos, & in. l. diui. denatur. liber. C. & .xii. q. i. c. futuram. & .xv. dis. canones. Et sepius arguebat prædictos doc. ꝙ fuerint parum curiosi historiarum, & temporū præter Spec. Io. an. & Old. Tu vide ad hoc de hac licentiosa extensione, seu interpretatione. d. l. Abbat. in. c. relatum. de testa.

¶ In quadam terra Italiæ est statutum super crimine peruersæ veneris, ꝙ rei illius criminis condemnetur poena pecuniaria, & confinationis extra terras ecclesiæ pro qualitate personarum, & excessus arbitrio potestatis moderanda. In eadem terra fuerunt nonnulli rei inuenti de dicto crimine per varia interualla temporis in quorum punitione circa maioritatem poenæ pecuniariæ, & diuturnitatem confinium, Potestas, qui tunc erat, seruauit hunc modum, nam adolescentulos minori poena condemnauit, quam senes, & non coniugatos, vel incarceratos etiam minori multo quam coniugatos, vel non incarceratos, quosdam autem qui cum propriis vxoribus illud scelus commiserant minori poena condemnauit, quam eos qui cum maribus visum fuit, quibusdam probis iurisperitis fuisse rectum iudicium per no. in ti. de delic. puer. & . l. auxilium. §. in delictis. ff. de minor. & per no. in. c. vt clericorum. §. si. de vi. & honest. cler. cum aliis iuribus, quod & mihi idem visum est, præterquam in vltimo delicto in quo certe videtur acrius cæteris puniendus, cum tale crimen longe detestabilius, & grauius fit si cum coniuge perpetretur, vt in. c. adulterii. xxxii. q. vii. & est ratio, quia prerer paritatem sceleris cum aliis, & maioritatem, quia in vxore habet promptum vas debitū viri quetens insana diuerticula in vxore est quidā ēt abusus quodammodo carnis pprie, cum reputentur vna caro. c. i. de coniug. lepros. & de conuers. coniug. ad apostolicā.

Item est violatio fidei tacite promissæ de coniunctione carnali inter eos fienda propter bonum prolis, quæ etiam in promissio in benedictione nuptiali confirmatur quod bonum per hunc nephandum coitum apertissime tollitur. Præterea est maior, & specialior contẽptus Dei, qui instituit matrimonium illum effectum multiplicandum prolem, est etiam contemptus reipublicæ quæ maxime fauet matrimoniis ad effectum extendendi rempublicam per sobolem. Item est ibi ludibrium & prophanatio fœderis matrimonii & irritatio vxoris ad quærenda adulteria, & omne nefas patrandum. Et ad consonantiam dicti iudicii potestatis adduxi tex. cuiusdam canonis in consilio Anticyenensi, qui loquitur sub his verbis sub rub. de his, qui cum masculis polluuntur, hi qui irrationabiliter in his versati sunt, ante vicesimum annum tale crimẽ commiserint quindecim annis exactis communionem mereantur & infra. Qui autem exacta.xx. annorum ætate, vel vxorem haben̄. hoc peccato prolapsi sunt .xxv. annis pœnitudinem gerentes in communionem suscipiantur infra. Quod si qui & vxorem habentes & trascendentes quinquagesimum annum ita deliquerint in exitu vitæ dumtaxat communionis gratiam consequantur. Et in similem sententiã est alius canon super Incœstuosis, quem refert Martinus archiepiscopus Bracaren̄. in collectaneis Conciliorum antiquorum, & subsequitur ibi alius canon qui appellat huiusmodi vitium morbum lepræ, & præcipue vt penitentes de hoc vitio non possint orare, nisi in angulis ecclesiarum, vt demoniaci, & vide ibi glo. ordinariã quare dicatur morbus lepræ, forte propter contagionem, & difficultatem curationis. Postea legi Martinum magistri theologum Parisien̄. qui videtur tenere, ꝙ grauius peccatum sit coire contra naturam cum masculo, q̃ fœmina, tum ibi sit abusus personæ & vasis, hic autem vasis tantum. Tenet euidenter etiam idem doctor ꝙ malus peccatum sit seipsum polluere, q̃ cũ masculo coire, cum in primo sit abusus personæ suæ, & modi, & vasis, de quo dubito, nec iura videntur aperte imponere pœnas, ita in hac pollutione, sicut in alio peruerso coitu, nec tantum læditur res publica: & ibi abusio personæ suæ, & alterius, hic suę tantum, ad quod facit quod no. glo. in. c. omnes. xxxii. q. vii. & in eo saltem qui se polluendo cogitat de vase muliebri omnino credo esse minus peccatum, cum tantum peccet in omittendo vas re non mente. Et auc. vt non luxu. contra natu. loquitur in coitu extra naturali vere sodomitico. Nec obstat ꝙ ibi dicitur semetipsos &c. nam glo. ibi intelligit de sodomitico vero, vt declaratur infra in tex. & glo. ibi, & ciuitates cum eorum habitatoribus pereant &c. Præterea ibi alleg. l. cum vir C. de adulter. quæ expresse loquitur in vere sodomitico quamuis non defuerunt qui dicerent. d. l. loqui in viris, qui de facto nubũt aliis viris, quod execrabile fœdus olim factum fuisse legitur apud historicos & poetas Iosephum contra Apinionem, Suetonium, Martialem, Iuuenalem, & alios. Et ꝙ ait Paulus neq; molles, neq; masculorum concubitores &c. apud idoneos & antiquos auctores exponunt̃ molles, id est, patici, cathamiti, & cinicdi, non autem se polluentes.

se polluentes. ad quod facit quæ not. Augusti. in lib. de ciuitate dei loquens de sacerdotibus Cybelis. Hæc respondi cuidam docto viro qui nitebatur velle tueri opi. dicti magistri Parien. aut saltē pari ficare etiam quo ad pœnam ista duo crimina, & allegabat.d. auc. & dictum Pauli. Et contra eum est aperte.§. item lex Iulia de adulteriis. insti. de publi. iudi. qui declarat tex. illius auc.quam uis etiam non defuerint qui velint illum tex. habere locum infre quentisſime delinquente propter verbum exercere. Ad quod.c. cle rici. de exces. præl. Et qualiter debeant cohiberi pueri ab his flagi tiosis libidinibus lege sapientisſimum doc. Iaso.

¶ Quod crimina posſint deferri papæ absq; denunciatioñ. vel ac cusatioñ. & etiam non præcedente monitioñ. & per solam viam querelæ. Et ꝙ in delictis vndecunq; pateant, non teneatur papa obseruare formam iuris, sed posſit ponere pœnam condignam. Al legantur no. per Host. & in.c. tam literis. de testi. & per Abbatē in.c. cum super. de confes. & Imo. & alios in.c. cum olim. de re. permu. quod no. Hosti. in.c. in nostra. de sepul. & Bal. in.l. principes. de leg. & not. in.c. sicut. de iureiur. & in.c. nouit. de iudi. Adducta fuerunt hæc in causa procesſus extraiudicialis super prætensa dilapidatione, & aliis criminibus Episcopi Leodieñ. co ram Reuerendisſ. domino meo Vicecancellario, & aliis tribus Car dinalibus Commisſariis domini nostri papæ in dicta causa, quod an indistincte in alio crimine, q̃ delapidationis sit verū. vide quæ posui infra in alio memoriali & in apostillis ad allegationes cele bris aduocati & optimi viri domini Baptistę de sancto Seuerino.

¶ Super beneficio potest transigi auctoritate delegati dummodo habens ius in eo non renunciet, alias non posſet, nisi auctoritate ordinarii fieret transactio in non reseruatis vel coram eo, vel alio in habente facultatem resignandi. Et posſet imponi aliqua pensio interdicti legati, vel census, etiam absq; consensu ordinarii, Com positio autem gratuita potest fieri absq; voluntate alicuius supe rioris delegati, vel ordinarii. nisi interueniat renunciatio iuris alte rius posſidentis beneficium, quia tunc requiritur consensus ordi narii modo quo supra hæc colliguntur ex not. per Abb. post alios in.c. statuimus.c. de cætero.c. super eo. de transac. & in.c. nisi essent. de præb. & vide Collec. in.c. forus. de ver. sig. ad prædicta q innuit, ꝙ dare aliqd pro expeñ. causa concordię non sit simonia cum, & quod pensio imposita ex prædicta causa transeat ad succes sores si fuerit facta auctoritate ordinarii concordia. & vide Hosti. in.d.c. nisi. Et dicitur gratuita compositio quando partes promit tunt acquiescere dicto peritorum super lite vel discedere simpli citer a lite tanquam ius non habentes. Et hæc nota ita declaratā quæ pasſim de facto accidunt. Et ꝙ super spolio beneficii posſit trā sigi. vide Abb. in.c.ii. de arbit.

¶ In causa mea Maioriceñ. An iuspatronatus alicuius beneficii a laico rite fundati, & competens præfectis fabricę laicis dicatur lai cale, vel ecclesiasticum, seu clericale, & capio pro fundamento, ꝙ iuspatronatus non ideo dicitur laicale, quia quasi posſideatur a lai

tis,nam a clerico possessum dicitur iuspatronatus laicorum,dum modo ex prima fundatione,seu successione patrimoniali, siue lai- cali venerit ad clericum.Et sic non videntur curare iura ad distin- guendum iuspatronatus clericorum a iurepatronatus laicorum, de persona quę illud possidet,sed de prima radice,& fundatione, videlicet,an fuerit fundatum in persona laicali vt laica,& ab eo,& successoribus in patrimoniali laicali tenendum,& tunc dicatur es- se de iurepatrona.laicorum,vt probatur per omnia iura loquen- tia de iurepatro.laicorum,& præsertim in.c.filiis,&.c.quicunq;. c.si plures.&.c.considerandum.xvi.q.vii.vbi fit mentio de hęredi bus,& successoribus in iurepatro.ratione patrimonii,& idem pro batur in.c.i.&.c.cum secundum,&.c.cum dilectus,de iurepatro. & in.d.c.cum dilectus,glo. in duobus locis hoc sentit exponendo quid sit præsentare tanq̃ laicum,& idem no.in.c.cum nos,de offi. ordi.per Abb.& per glo.fi.in cle.plures.de iurepatro. & per doc. in.c.vnico.de iurepa.lib.vi.& in.c.ii.de præbē.& in aliis iuribus, adeo ꝙ siquis laicus,vel clericus de bonis patrimonialibus in fun dationе alicuius beneficii rite de authoritate episcopi fundati ex- presse vellet Episcopum,aut Abbatem, aut aliquam personam ec- clesiasticam esse patronum,& successores in dicta ecclesia nemo du bitat quin talis patronus censeatur ecclesiasticus,seu secularis, cum hic nulla sit successio patrimonialis,seu laicalis de succedendo,er- go ad casum nostrum cum voluntas fundatoris huius beneficii fue rit facere magistros fabricæ ecclesiæ, seu operarios patronos illos, qui tūc erant,& pro tempore forent,appa et manifeste eum nō ha- buisse voluntatem fundādi iuspatronatus prædictum,vt patrimo niale,seu laicale,sed potius voluisse fundare in personis illorum,& successoribus eorum ratione officii pii,quod gerebant,& admini- strationis bonorum ecclesiæ non curando alias de qualitate perso narum,an essent consanguinei sui,vel descendentes clerici,an laici, sed curauit administrationem,& pietatem exercitii,quod est ma- xime pium,& necessarium ecclesiæ,vt dicit tex.in.c.fi. de his quæ fi.a ma.par.capi.Cum ergo hic non fuerit aliqua consideratio pa trimonialis,seu laicalis successioni non dicetur iuspatr. laicale per supra alleg.erit ergo iuspatro.ecclesiasticum,siue clericale,cum hu- iusmodi magistri fabricæ q̃uis forte laici quo ad hanc administra tionem,& curam habeantur pro personis ecclesiasticis cum possint & trahi,& trahere super dictis bonis,& eorum administratione co ram iudice ecclesiastico tanq̃ personæ ecclesiasticæ,vt no.doc.in.c. nullus.de foro compe.& Cācellaria quotidie dat literas magistris fabricæ,& contra eos q̃uis laicos,dummodo agant.vel conueniã tur ratione officii prædicti,nec immerito,quia in illa cura,& ad- ministratione repræsentant personas eorum,qui de iure habent cu- ram fabricæ,vel bonorum illi destinatorū,vt no.in.c.decernimus. de iudi.& ibi Abb.Cura autē,& administratio prædicta pertinet ad Episcopum,Capitulum,& Rectorem ecclesiæ,prout late no.per doc.in.c.i.&.c.de his.de eccle.ædi.& in.d.c.fi.de his quę fi.a ma. par.cap.& in.c.si ꝓpter.de rescrip.& in.c.fi.de testa.& in extraua.

suscepti. & facit optime. c. si monachus. xvi. q. I. vbi cura fabricæ vocatur opus ecclesiasticum, & sic iuspa. fundatum super personis tenentibus illam curam ecclesiasticam debet appellari ecclesiasticū. facit. c. vnio. x. q. iii. & ea. cau. q. I. & multa alia iura. Concluditur ergo dictum iuspatronatus esse ecclesiasticum ratione finis, cum persona fundans illud in prædictis ministris qui sunt media videtur, vt dixi, habuisse respectum fundamentale ad illas personas cuius illi vices gerunt, qui finis debet potius, q̃ medium, seu qualitas laicalis medii attendi. c. ad nostram. de appella. l. quicquid. §. i. de acqui. re. do. ff. cum aliis iuribus scholasticis notissimis faciat illud ꝙ isti operarii sunt subrogati, & quasi procuratores personarum ecclesiasticarum, & subiecti eis, vt dictum est, quo ad hanc administrationem rei ecclesiasticæ, ergo est iuspatr. clericorum ratione huius subiectionis, per no. in. d. c. cum dilectus. nam nomine ecclesiæ censentur hoc facere. Et facit ad hanc opi. quam proculdubio puto verissimam decis. Ro. in antiquis ti. de iurepa. quæ loquens de beguinis inter alias rationes dicti iuspa. earum esse ecclesiasticum cū possit conueniri coram iudice ecclesiastico, prout diximus conueniri operarios ratione huius officii ad quod direxit fundamentum, & finem testator, seu fundator beneficii.

¶ Cum verteretur in dubium, an in Ciuitate Romana duraret vniuersitas, siue studium generale, put olim. de quo in ti. de stud. lib. vrb. Ro. & proœ. ff. §. discipuli. Euge. iiii. concessit Ciuitati Ro. nouum priuilegium studii generalis, quod vidi. Curiæ autem Romæ iam olim Bonifa. viii. priuilegium cōcesserat in corpore postea iuris clausum per consti. c. cum de diuersis. de priui. lib. vi. Cum quidam a dño nostro periisset voce secum dispensari in diuersis votis & aliis concernentibus tm̃ conscientiam, & Papa vicæ vocis oraculo respōdisset, placet nobis. dixit sufficienter secū fuisse dispensatū etiā quoad omnia capita, & inter cętera allegabā quæ pn̄t notari, & no. in. c. ofius. de postu. præl. & c. inter dilectos. de fide instru.

¶ Quantum ad id quod. R. V. expostulat, an sciens aliquem commisisse furtum, vel habere rem furto sublatam incidat indistincte in excommunicationem contra scientes, & non reuelantes promulgatam si non reuelet, vel manifestet, breuiter credo, ꝙ in casu vestro, tum quia, vt dicitis, esset periculum, & scandalum reuelanti, tum etiam quod non potest probare, si opus esset, cum iste vester solus viderit illum furantem, & ille intellexerit se visum ab eo, & si furtum etiam secrete detegeretur, & fieret etiam ipsi furi per superiorem monitio secreta de restituēdo semper orietur suspitio contra hūc reuelantem de reuelatione, & negāte fure, & insurgēte contra reuelantē sẽper infamia sibi incussa forte oporteret reuelātem publice referre crimen quod non posset probare, nam vt colligo ex doct. in variis locis, videlicet, in. c. siquis cum fure. de fur. & in. l. ciuile ff. eo. ti. & de simo. c. nemo. & c. ii. de offi. ordi. & ex aliis locis. & Scoto in quarto non tenetur quis reuelare etiam secrete vbi timet scandalum, aut periculum sibi, vel ꝫm aliquos etiam aliis, vel vbi non posset probare, & reuelatio esset fiēda publice, vt in. c.

placuit. vi.q.ii.& .c.si peccauerit.ii.q.i.& in de.de hæret. Et secũdum aliquos etiam si secrete & priuate, quamuis alias sciret, cum tali casu periculi, vel scandali, vel quia non posset probare immineret sibi periculum corporis proprii, aut bonorum suorum, quæ videntur præferenda periculo, vel damno bonorum alterius, cum sit maius periculum corporis, q̃ bonorum, & in pari dispendio bonorum caritas incipiat a seipso, vt potius cõseruem mea, quam aliena maxime ex quo reuelatio criminis non est de veritate vitæ præsertim in hoc casu furti. iuxta no. in .c. sane de tempo. ordi. per doc. iuncta glo. in.l.iiii,§. si tibi.ff.de condi. ob. tur. cau.cũ l.i. in fi. & .l.ii. eo. ti. arg.l. in seruorum.ff.de pœnis & in auc. de manda. princip.§. oportet. & .ii. q. vii. plerunq; & .xiii. dis. nerui & .l. si præses.C. de ser. & aqua. & ar. no. in .c.ii. de no.op. nunci. & .c. qui scandalizauit. de reg. iur. cum tota materia de scandalo. & faciunt optime ad hoc no. per Abb. Sicu. in .c. officii. de pœnit. & remis. Et videmus ꝙ Cancellaria in excommunicationibus generalibus in forma significauit, pro furtis, vel occulte detentis, caute ponit iniquitatis filios detentores, & temere, ac malitiose occultantes, vel nequiter detinentes, non ergo intendit ligare eos qui non inique, vel temere non reuelant, sed ex iustis causis puta superius expressis abstinent a reuelando, maxime cum excõmunicatio non extendatur in personas vltra tacitam vel præsumptam voluntatem excommunicatoris, vt no. doc. in .c. ex parte. el.i. de offi. deleg. & faciunt no. in .c.p. & .g. de offi. deleg. & .c. i. de iudi. & .l. si cui. de seruit. sed excommunicator hic censetur huiusmodi personas tacite eximere, & si non faceret sententia esset iniqua, quæ in foro conscientiæ non esset timenda .ii.q.iii.§. ex his. & idem crederem vbi ex alia iusta causa in ratione naturali fundata non tenetur reuelare, vtpote filius patrem furem vel econtra. Et forte idem posset dici in omni casu vbi quis non posset cogi ad testificandum expresse, quia multominus ad iudicandum vel reuelandum, & satisfaceretur ad hoc not. per Archi .xxii.q.ii.§. item. & no. per doc. in .c.i. de testi. cog. & per Abba. sicu. in .c. cum super. de confess. & alios in .c.ii. de maio. & obe. & in .c. quisquis. ii.q.iii. & .c. qui resistit. & faciunt not. in .c.qualiter & quando in vtroq;. de accusa. & peroptime tex. vi.q.i. si omnia. & c. oues. & .c. cum ex merito. & no. per Inn. c.i. de scrut. in ord. faci. non tamen propterea negarem quin posset habere locum materia denunciationis euangelicæ fiendæ per hunc scientem illum furem seruatis loco & tempore & debita forma, ad hoc.d.c. plerũq;. & .xxiiii.q.ii. tam sacerdos.

¶ Notabilia de expectatiuis, & aliis literas gratiæ concernentibus excerpta ex notulis Antonii de Corthesiis, & aliorum Abbreuiatorum.

¶ Principium gratiarum expectatiuarum est scire, an partes impetrañ. sint præsentes in Curia, an non. Et si sunt præsentes debent examinari, nisi forte graduati, vel officiales papæ fuerint, vel gratia fiat motu proprio, vel pro commenda, vel pensione, & pro præ

sentibus

sentibus examinatis graduatis officialibus, & habentibus motu ꝓprio, datur duæ literę, vna gratiosa & alia executoria. Absentibus vero datur vna litera in forma dignum.

¶ Item præsentes in Curia impetran. habent in literis apostolicis vitæ, ac morum honestas &c. vel literarum scientia, aut nobilitas generis, seu religionis zelus &c. secundum qualitatem eorum. Absentibus vero datur indifferenter in forma dignum &c. Nisi esset doctor, vel officialis, aut motu proprio, quia licet sint absentes dãtur duæ literæ tanq̃ præsentibus, quia non examinantur. Et similiter non examinatur quando beneficia non dantur in titulum, vt in cõmendis & pensionibus.

¶ Nota, ꝙ licet quis tempore datæ non fuerit præsens, si tamen est præsens tempore expeditionis, debet dari litera tanq̃ pro præsente. Item si tempore datæ, vel expeditionis fuerit absens dũmodo aliquo tempore fuerit præsens, & examinatus datur tanq̃ pro præsente.

¶ Item nota ꝙ in expectatiuis in clausula, aut si hodie pro alio vel aliis &c. debet exprimi collatio eius ad quam datur beneficium, n. si haberetur in genere ad cuiuscunq; collationem, quia tunc diceretur in fine illius clausulæ de similibus beneficiis predictæ dioc. tacito de collatione. vt lib. B. fo. xxii.

¶ Item nota, ꝙ quãdo dicitur ratione dignitatum, personatuũ, administrationum, vel officiorum debet sequi, quos, quas, seu quę in illis obtinent, secus si dicitur administrationem, & officiorum, quia tunc sufficit dicere quæ in illis obtinet.

¶ Item nota non debet dici electionem, nisi quando ponitur etiã si eo assueuerit quis per electionem assumi. Electionẽ.

¶ Item ꝙ quando creatur canonicus in ecclesiis collegiatis inhiberi debet Episcopo, & aliarũ ecclesiarũ capitulis. Secus si non creatur canonicus in dictis collegiatis, quia tunc solũ inhibetur Capitulis. Inhibitio.

¶ Item nota, ꝙ quando in gratia expectatiua non datur aliquod beneficium in cathedrali, vel collegiata, tunc in non obstantiis non fit mentio de statutis. Statutis.

¶ Item nota, ꝙ quando creatur canonicus, & reseruatur dignitas, personatus, administratio, vel officium curatum, & datur aliud curatum, in fine ponitur clausula restrictiua, volumus autem, ꝙ q̃ primum vigore præsentium dignitatem &c. Aliter non, vel nisi dispensetur ad compatib.lia. Clausula volumus aũt &c. vide fo. ii. g. ii. b. & fo. c xxiii. co. & fo. x. h.

¶ Item nota, ꝙ si secularis petit ad collationem Episcopi, & capituli alicuius ord.nis dicitur sic beneficium ecclesiasticum clericis secularibus assignari solitum, & non ponitur clausula dummodo canonicatus, & præbenda ecclesię cathedralis existat. Secularis ad regularẽ

¶ Item nota, ꝙ in executoriis expectatiuarum corrector Anselmus cassauit consuetum clericis secularibus assignari etiam si canonicatus &c. in collegiata. vel eisdem cura immineat animarum, tamẽ hodie est ad placitum. In executoria.

¶ Item cassauit per se, vel procuratorem suum ad id legitime constitutum infra vnius mensis spatiũ postq̃ sibi &c. vsq; ad cõferenda. fo. xcvi. ii. b.

Clericus. ¶ Itẽ nota, ꝙ si in supplicatione grẽ expectatiuę dicat supplicat Io. anto. Perusinus & nõ dicitur clericus ꝙ in minuta potest addi clericus, quia papa intendit ꝓuidere clericis secus si esset secularis.

li.tur.par. ¶ Item si clericus francigena impetrat gratiam expectatiuã ad duas collationes quarum vna fit in Francia, & alia in Alemania in valore debet dici librarum Turo. parnorum quę est moneta Francię, & non marcarum quę est moneta Alemaniæ.

¶ Item si in gratia expectatiua datur ad minorem valorem, q̃ dicat regula literæ non sunt scribendæ si pars contentatur de minori valore, & hoc intellige vsq; ad tertiam partem valoris expressi, iuxta regulam Cancellariæ apostolicæ.

¶ Item nota ꝙ in minuta semper potest addi, & gratia aggrauari, non autem impinguari vltra tenorem supplicationis. facit tex. in.l. veteribus.ff. de pac.

¶ Item quando datur gratia expectatiua pro graduato ad vnum beneficium, datur ad vnum cuiuscunq; taxæ. Sed si gratia expectatiua datur ad duo ponitur taxa secundum regulas limitatas.

Perpetua administratio. ¶ Item nota, ꝙ nunq̃ datur perpetua administratio, nisi qñ est petitum in supplicatione, & quando petitur datur indifferenter, siue creetur canonicus, siue non, consuetudo tamen est ponere quando creatur canonicus alias non.

¶ Itẽ nota, ꝙ quãdo datur grã expectatiua ad vnũ, vel duo tũc ponitur collatio retro, videlicet, ad venerabilis fratris nostri Epi, & dilectoꝝ filioꝝ capituli Amaẽ, & abbatis, ac cõuẽtus mõasterii &c. Sed qñ creatur canonicus dat ad illud beneficiũ tunc primo dicitur ad collationem &c. venerabilis fratis nostri &c.

¶ Item nota, ꝙ qñ est in forma vnum vel duo ponitur nõ obstañ. constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, quia expectatiua non debet dari nisi ad vnum beneficium.

nõ obstañ. &c. ¶ Item nota, ꝙ quando quis creatur canonicus, vel habet ad vnũ, vel duo tunc dicitur non obstañ. constitutionibus, & ordinationibus apostolicis. Secus si datur ad vnum beneficium dũtaxat, quia tunc dicitur nõ obstañ. quibuscũq; statutis, & cõsuetudinibus &c. cum consuetudines, constitutiones, & ordinationes, apostolicæ tunc non obstant, nisi habeat alia beneficia.

Portiones. ¶ Item nota, ꝙ ad portiones datur gratia quando in supplicatione petitum fuit.

patrimonialia. ¶ Item nota, ꝙ nunq̃ datur ad præstimonia patrimonialia quia sunt de iurepatronatus laicorum.

Inhibitio. ¶ Itẽ nota, ꝙ qñ creatur canõicus, & reseruatur ꝓbeñ. tũc inhibetur solũ Epõ, & Capitulo, & nõ dicitur Decano, capitulo, canonicis, & personis, quia solũ ad Epm, & capitulũ pertinet collatio præbeñ.

Inducẽs &c. ¶ Itẽ nota, ꝙ qñ quis creatur canonicus cũ reseruatione prębendę, ac dignitatis &c. tunc ibi inducens dicitur corporalem possesšionẽ prebeñ. ac dignitatis &c. & non additur canonicatus, & dicitur inducens &c. corporalem possessionem canonicatus, & prębende &c.

Literæ speciales generales &c. ¶ Item nota, ꝙ quando prouidetur de canonicatu, & creatur canonicus cum reseruatione prębendę, & dignitatis, & datur gratia ad

aliud beneficium, tunc dicitur. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de canonicatibus. & prebẽ. ipsius ecclesiæ, ac hmôi speciales, vel aliis bñficiis ecclesiasticis in illis partibus generales. In forma vero vnum, vel duo dicitur speciales, vel generales, qñ vero creatur canonicus in via, vel pluribus ecclesiis, tunc dicitur de canonicatibus & præbendis, ac dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis earundem ecclesiarum, vel ipsius ecclesiæ speciales, vel aliis beneficiis &c. generales, Ratio est, quia ponitur in fauorem impetrañ. quia illa clausula. Et huiusmodi speciales, refertur, & ponitur respectu illorum habentium similem gratiam, quando ponitur speciales, vel generales ponitur respectu aliorum habentia in forma vnum vel duo.

¶ Item nota, ꝙ quando datur ad collationem duarum collegiatarum in forma vnum vel duo ibi districtius inhibeñ. non dicitur venerabili fratri nostro, quia datur tertia collatio, & hoc quando dicitur vnum vel duo, secus si creatur canonicus ad alteram. Inhibitio.

¶ Item ꝙ clausula per priorem soliti gubernari nõ debet poni qñ dicitur ad collationẽ dilectoꝝ filioꝝ prioris, & conuentus monasterii &c. qa fortassis vltra priorẽ est Abbas. Sed bene ponitur in iudicibus, quia est necesse ꝙ prior sit monasterii in dignitate cõstitutus p priorem soliti gubernari.

¶ Nota ꝙ nunq̃ debet derogari statutis de optando in gratiis expectatiuis etiam si habet signaturam in supplicatione, sed debet dici non obstantibus statutis, & consuetudinibus in quibus derogatur dictis statutis vel datur indultum. Derogatio statutoꝝ d optando

¶ Qñ datur gratia expectatiua ad collationẽ certã, vt Abbatis, & couentus clausula ibi, aut si hodie pro alio &c. debet repeti dicta collatio ad collationẽ &c. Abbatũ, & conuentũ prædictoꝝ, secus si non habet gratiã ad certã collationẽ, sed in genere ad collationem totius diocœsis, quia tũc diceretur de similibus bñficiis prędictæ diocœsis non exprimendo in specie ad collationẽ alicuius. Et si exprimatur debet dici collationẽ ordinarioꝝ. Sed si regularis petit gratiã expectatiuã ad collationẽ Abbatis alterius mõasterii vbi nõ est professus tantum debet dici clausula, vt ad illud monasterium ad cuius collationem beneficium assequetur transferatur. translatio.

¶ Quando conceditur gratia expectatiua alicui regulari cum quo fuisset dispensatum, vt vnum beneficium obtinere posset, tunc effectus dictæ dispensationis debet poni in principio literæ ibi existi, cui nos dudum, vt quodcunq; &c. dispens. in regulari

¶ Aliqñ gratia expectatiua conceditur prælato ad beneficia sibi cõmendata, & tunc debet poni clausula & per te vna cum ecclesia magna cui præsse dignosceris. expectatiua in prælato.

¶ Si vero datur dicta beneficia eidem Prælato in titulum tunc in fine literæ debet põni dispensatiò, vt illa beneficia possit tenere vna cum episcopatu suo &c.

¶ Sed si in primo casu Eps non habet possessionem Episcopatus Maguntiñ. tunc quia debet dici, vt possit tenere illa beneficia vsquequo assequatur possessionem Episcopatus, vel aliter secundum formam supplicationis.

¶ Aduerte qñ datur gratia expectatiua ad beneficia tantum debet dici, vt in formis. Si vero datur ad Hospitalia vel portiones tunc debet pmitti in principio literę. Cū itaq;, sicut accepimus, in ciuitate & dioc. M. sint nōnulla hospitalia, seu nōnullę ppetuę portiōes. *hospitalia* *Perpetuæ portiones.*

¶ Q. si datur gratia expectatiua ad collationem Epi & illi inhibe-tur, pōt poni executor vicarius, vel officialis suus vt fo. ll. *Executor.*

¶ De ætate, puta ꝙ in. xx. anno si fiat mentio in gratia expectatiua ꝙ datur ad curatum tunc in fine literæ apostolicæ debet poni clausula, Ante quod de defectu ætatis pateris antedictum, & postea debet sequi quod sit in dicta ętate constitutus, & si ponitur non debet dari gratia ad curatum beneficium, ex quo apparet, ꝙ potest illud habere iure, vel habet dispensationem, vel si daretur, tunc deberet dici in illa clausula, aut si hodie ꝑ alio duxerimus cōferēdū, nos enim tā illas, ą̄ pñtes casu quo ad hoc ꝙ postą̄ legitime fuetis ætatis ipsaꝶ pñtiū vigore literaꝶ tibi de dignitate, psonatu &c. *Sup ętate.*

¶ Nota ꝙ si sit statutum, vel consuetudo, ꝙ dignitas non possit teneri, nisi per canonicum actu præbendatum, vel alia similia tunc aut debet creari canonicus cum resignatiōn, præbeñ. & ꝓuideri de dignitate, aut debet derogari dictis statutis ibi non obstantibus &c. statutis consuetudinibus in illis præsertim quibus caueri dicitur &c. cęterisq; contrariis, & in fine debet poni indultum ante decretum, videlicet. Et insuper eidem. N. vt in ecclesiis prædictis dignitatem huiusmodi si sibi vigore præsentium conferatur recipere &c. valeat ꝙ canonicus actu pręebendatus in illis non existat. vt præfertur supradictis quoq; statutis, & cōsuetudinibus, cæteisq; contrariis nequaą̄ obstantibus &c. indulgemus. *Dignitas non obtinēda, nisi per prębēdatum.*

¶ Clausula ꝙ ą̄primum ponitur eo quando in duabus collationibus datur dignitas, personatus, administratio, vel officium curatum & creatur canonicus aliter non. *Volumus autem &c.*

¶ Clausula ꝙ ą̄primum ponitur eo quando in duabus collationibus datur dignitas, personatus, administratio, vel officium curatum & creatur canonicus aliter non.

¶ Si habens grām in forma paupeꝶ impetret grām in spāli debet extunc cassari prima litera in forma pauperū. Si vero impetraret beneficium vacans tunc literæ prædicte debent dici ꝙ sunt cassæ postą̄ possessionem beneficii fuerit assecutus.

¶ Inhibentes pro præsente, inhibendo pro absente.

¶ Prima vice dū cōiter vel diuisim in collationibus postea in clausulis generalibus coniunctim vel diuisim separatim spectantibus.

¶ Quando quis creatur canonicus cum reseruatione præbendæ dignitatis, psonatus, administrationis, vel officii, tūc si quæ, vel si qua. Si vero creatur canonicus in vna ecclesia, dicitur ad aliud beneficium tunc ponitur in neutro genere, & dicitur: si qua vacant ad presens. Et similiter in aliis vbi debet repeti & quas, quos, seu quæ, tantum acceptandas, acceptandos, vel acceptanda, vel tantum acceptanda, & similiter in aliis conferendis.

¶ Aduerte ꝙ quando reseruatur dignitas &c. debet dici sic ad dignitates, personatus, administratiōes, vel officia, ita ꝙ ponatur vel

officium, quia non debet stare & officium, sed postea ibi etiam ratione dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, potest dici, & officiorum, & debet sequi tunc quæ in illis obtinent in literis gratiosis incipitur, si non obstañ. & postea dicitur seu, sed in executoriis incipitur per seu. Aut, seu

¶ Quando creatur canonicus in duabus, vel in vna sola ecclesiis, & ad aliud beneficium, tunc non dicitur specialem gratiam facientes, sed in forma vnum, vel duo, dicitur semper specialem gratiam facientes. & vide in car. se. verbo. Specialem grã facieñ. facere volẽtes

¶ Aduerte ꝙ quando fit expectatiua in forma vnum vel duo &c. & dicitur etiam si quodlibet eorum canonicatus &c. administratio, vel officium fuerit. Et ad dignitatem, administrationem, vel officium huiusmodi consueuerit quis per electionem assumi, debet dici eorumq; alteri cura imminet animarum, & non eiq; cura immineat animarum, quia refertur ad illud quodlibet.

¶ Item quando expectatiua dispensatur ad incompatibilia, & parochiales debet narrari regula dispensationis, videlicet, quod per quãcunq; signaturam. Dispen. ad in. i expect.

¶ Nota ꝙ quando quis non creatur canonicus non potest in literis derogari statutis de non recipiendo, nisi nobiles, vel aliis statutis similibus, quia derogatio est specialis, gratia vero generalis, sed debet dari indultum per literam ad partem. derogatio statu. de nõ recipiẽdo, ignobiles.

¶ Notabilia super vacañ. non reseruatis.

¶ Gratiam beneficii impetrans non tenetur facere mentionem de qualitate ordinis annexorum in beneficio impetrato secundũ Ant. vt not. Cal. de rescrip. in nostra ver. tertio quæro, nec etiam facere mentionem de titulo beneficii patrimonialis. vt ibi no. Innoc. ver. seq. De primo dicto est tex. in .c. ei cui. de præb. in vi. & ibi hoc not. Io. an. super verbo quod possit. in nouella.

¶ Gratiam beneficii collegiati vel conuentualis impetrans si hoc exprimit, ꝙ sit collegiatum, vel conuentuale non tenetur aliter facere mentionem de cura, etiam si habet curam parochialem extra collegium, vel conuentum, nisi essent duæ ecclesię separatæ, scilicet, collegiata, vel parochialis simul iunctæ & vnitę, ita ꝙ vna nõ sit alteri annexa. nec ei subsit, no. Lap. in .c. cum in illis. de præb. in. vi.

¶ Gratia non est surreptitia, licet impetrans tacuerit modum vacationñ. beneficii, sufficit enim ꝙ vacationem expressit & dicetur simpliciter vacet, intelligitur ꝙ vacat vacatione iur. & facti not. Lap. alle. lxxxix. coll. vii.

¶ Curata ecclesia proprie dicitur quæ habet curam actu, illa autẽ quæ habet curam habitu dumtaxat habetur pro non curata saltem quoad vitandam pœnam constitutioñ. de curata loquentis no Io. an. de elect. licet canon. in. vi. in glo. ordi. &c.

¶ In beneficiis habitu curatis non ponitur constitutio execrabilis, nec in beneficio cui cura per vicarium perpetuum exercetur, & tũc non ponitur .c. de multa. sed ponitur per assecutionem &c.

¶ Nota ꝙ clausula consideratio nis talis &c. ponitur quando sup-

plicat Cardinalis, vel Imperator, aut Rex, seu Regina.

¶ Clausula vero pro quo talis supplicat ponitur quando supplicat Episcopus, vel dux, aut alia persona.

¶ Item nota ꝙ cum dicitur Cum itaq; &c. ecclesiam sanctæ Mariæ loci de Canispenestreñ. dioc. debet postea dici, voleñ. dilectum filium. M. dilecti loci, & non dicere decanis, & dictæ dioc.

¶ Si vacant canonicatus & præbeñ. aut dignitas cuiusdam ecclesiæ, & conferantur, vel mandentur conferri alicui non est de stylo, & in minuta ponit. ꝙ ille simul obtinere possit. c. i. de cõsue. li. vi.

¶ Item si beneficium vacans est dependens a monasterio, vel alio loco regulari, vel dicatur in supplicatione, ꝙ illud beneficium dependat, vel pertineat ad collationem regularium, semper debet dici per clericos seculares regi consuetum quando cõfertur seculari.

¶ Item si beneficiũ dependens ab aliquo monasterio consueuerit regi per seculares, & conferatur religioso, debet dari regulariter in cõmendam alias titulum cum dispensatione. Si vero consueuerit regi per Monachos monasterii debet dari fratri mendicanti in cõmendam. Ratio enim diuersitatis est, ꝙ si daretur beneficium ꝙ consueuerit regi per monachos in titulum tunc est necessaria translatio.

¶ Nota ꝙ impetrans parochialem ecclesiam solitam regi per canonicos regulares debet dici talis monasterii, & inhibetur Abbati, & Conuentui, & derogatur statutis, & ponitur clausula admitti &c.

¶ Si prouidetur mendicantibus de parochiali ecclesia dicitur Dilecto filio. N. ordinis fratrum minorum professori, & non dicitur Rectori. in non obstañ. dicitur, ac dicti ordinis statutis ꝙq; ordinem prædictum expresse professus existis, dicitur quãdo in domo ordinem prædictum expresse professus fuisti.

¶ Si Cardinali prouidetur de beneficio regulari tunc debet dari in commendam tenendum vna cum aliis suis beneficiis quæ obtinet. Et sic rationabiliter fieri. Si vero velles dare in titulũ tunc deberes ponere in fine dispensationem, vt illud posset obtinere.

¶ Aduerte ꝙ in executoriis de beneficiis vacañ. non ponitur specialem gratiam, sed simpliciter dicitur hodie dilecto filio. M. &c. & idem in expectatiuis, nisi quando datur in forma vnum, vel duo vel vnum tantum, quia tunc in executoriis dicitur hodie dilecto filio Ioanni &c. specialem gratiam. Et ita obseruat stylus. Sed si poneretur specialem gratiam in vacañ. propter hoc literæ nõ essent rescribendæ nec subreptitiæ.

¶ Si quis petat sibi de pluribus beneficiis prouideri in vna supplicatione per fiat vt petitur, intelligitur esse prouisum de omnibus, dumtamen valeant vltra centum florenos, & ita obseruat Cancellaria, & hoc quando vacant per vnum modum vt per mortem vnius. Si vero vacarent ex diuersis capitibus tunc non venit, nisi primus modus vacationis, nisi signatura diceret fiat vt petitur de oĩbus.

¶ Quando prouidetur de præstimoniis ponitur clausula admitti quoniam ad canonicos pertinere consueuerit admittere tales. Et nota, ꝙ generaliter vbicunq; præsit superior de iure vel de facto

debet poni clausula admitti. & quando requiritur alicuius vel aliquorum consensus.

¶ Nota ꝙ in regularibus Cathedralibus seu Collegiatis ecclesiis ac monasteriis nunꝙ ponitur clausula Aut si presens non fueris quia beneficiati in illis semper debent esse presentes & residere in eisdem & quia dum emittunt professionem tunc prestant iuramenta. Et si alicui conferatur beneficium in ipsis ecclesiis seu monasteriis, quod consueuisset regi per seculares clericos etiam dicta clausula poni nō debet quia statuta & consuetudines dumtaxat extenduntur ad regulares earundem ecclesiarum & monasteriorum.

¶ Quando aliquis est officialis in Curia tunc debet affirmatiue poni. vt tibi qui Secretarius noster existis. Si vero est officialis extra Curiam tunc assertiue vt tibi qui vt asseris dilecti filii nobilis viri .F. ducis Mediolani Secretarius existis.

¶ Clausula alias ius quesitum ponitur quando vacatio beneficii est in suspensu qa adhuc non vacat sed debet vacare vt est in beneficio quando quis vult resignare in partibus quando committitur ꝙ recipiat resignationem beneficii & illud alteri conferat. Et ista clausula dummodo tempore date presentium non fuerit alicui specialiter ius quesitum. ponitur in omnibus beneficiis non reseruatis. ponitur etiam in beneficiis reseruatis quando exprimis detentorem: alias in bñficio reseruato ponit̄ clausula dūmodo eius dispositio.

¶ Item nota ꝙ illud quod ponitur in preiudicium supplicantis non reperitur.

¶ Gratiam beneficii imperrans licet de beneficio quod detinet teneatur facere mentionem siue de iure siue de facto teneat, si tamē dicit se id canonice tenere quod de facto obtinebat non propterea gratia vitiatur, quia quod iuste vel iniuste teneat est quid extrinsecum a gratia nisi iniusta detentio redderet eum inhabilē ad beneficia not. Fran. in Cle. si Romanus in fin. de preben. & vide infra car. prima in verbo gratia beneficii. & in alia car. se. verbo gratiā beneficii & car. se. verbo gratiam beneficii & se.

¶ Super eo quoq; dicitur quando pertinet ad collationem alias dicitur & super eo lis &c.

¶ Per diligentem examinationem dicitur in curatis. & aliis dicitur si post diligentem examinationem.

¶ Clausula alias de vitę ac morum &c. illud alias ponitur qñ impetrans est inhabilis vel minor annis. & ponitur ibi merito ad hoc aliis idoneum. licet in supplicatione dicatur nullū beneficiū obtinens. in litera apostolica illud nō debet dici, quia ex quo in ipsa litera nō dicitur ꝙ habeat alia beneficia apparet ꝙ nullū habet ideo superflue diceretur nullum beneficium ecclesiasticum obtinens.

¶ Clausula ceterisq; contrariis quibuscunq; nunꝙ debet poni quādo debet subnecti aliud contrariū. Et ideo debet tunc poni statutis & consuetudinibus contrariis quibuscūq;. Et nō debet dici ceteris: Et postea debet subnecti aut si aliqui vel aliter secundū materiam.

¶ Siquis petit ꝓuideri de bñficio & nō dicit illud esse cū cura vel sine cura tunc in minuta ipotest addi ꝙ sine cura sit & posset addi

quod esset curatum, nisi diceretur quod sine cura est. Et postea in clausulis generalibus esset d.ctum in supplicatione etiam, si ei cura immineat animarum in dignitatibus, secus in aliis, vt nota.ii. infra verbo in vacante.

¶ Clausula aut ex alterius cuiuscunq; persona quæ consueuit poni in vacañ. ideo ponitur, quia alias si beneficium vacaret per obitum alterius personæ narratæ, vel alias quomodocunq; non veniret beneficium, etiam si esset apposita clausula, vel alias quouis modo. Cuius vigore licet veniat alius modus, non tamen venit, nisi ex persona illius de quo est facta narratio, siue mentio in literis, quia verbum alius est relatiuum similitudinis, vt in.c. sedes. de rescrip. vt per glo. in.c. damnamus. in ver. alius. de sum. tri. & habetur in. l. si fugitiuus. C. de ser. fug. & quid si exprimit modus vacationis per consti. execrabilis, cum clausula vel alias quouis modo, & vacet per non promotionem, vel ingressum religionis. vide Rot. de rescrip. In nouis prima in ordine, & in nũ. xxvii.

Alias quouis modo.

¶ In vacante debet dici affirmatiue quod sit curatum, vel sine cura, & non potest tolerari, quia diceretur etiam si ei cura immineat animarum, nisi in dignitatibus in quibus posset dici. vide supra in secunda notula.

¶ Item nota, ꝙ si Capella est corpus de per se non venit clausula admissionis, sed quo ad Altaria, & vicarias, quę sunt in ecclesiis venit clausula admissionis, etiam quo ad altaria quæ sunt in ecclesiis parochialibus.

¶ Item si altaria sint in ecclesia parochiali non oportet facere mentionem de statutis, & iuro, & tunc debet inhiberi Capitulo, Seu si venerabili fratri nr̃o. &c. Capitulo ecclesiæ p̃dictæ, & idẽ si dependerent a monasteriis, vel aliis regularibus locis quæ hẽrent statuta.

¶ Item nota, ꝙ quando non datur reseruatio de principali dignitate, puta quia committitur resignatio ad partes nunq̃ debet doceri de principalitate, ratio est, quia non datur reseruatio. Item tunc non debet dici dummodo eius dispositio, sed dummodo in ea nõ sit alicui specialiter ius quæsitum.

¶ Item non debet poni decretum de reseruato.

¶ Item nota, ꝙ quando beneficiũ, vel prioratus dependet ab alio semper debet poni clausula facieñ. dictum Ioannem &c. ad beneficium, vel procuratorem huiusmodi, vt est moris, admitti.

¶ Item omnis prioratus, qui non est cõuentualis depẽdet ab alio, & ideo debet poni clausula admitti, & etiam in cõuentuali si dependeat, & non obst. monasterii a quo dependet.

¶ Item si in supplicationẽ dicatur, Lis in Romana Curia, vel extra eam pendeat indecisa, tunc simpliciter dicetur in minuta, alias dicetur sic, & super eo. Inter aliquos lis cuius statum præsentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, & non intitulat quis de beneficio litigioso etiam si illud possideat.

¶ Gratia beneficii impetrans tenetur facere mentionem de alio beneficio quod obtinet, licet de facto, & non de iure, sed occupatũ teneat. c. cum teneamur. de præb. & facit. c. in nostra. de rescrip. & ibi

vide plenissime & copiose per R.P.D.Fely.no.de præb. eum cui. lib. vi. in gl. eadem ratione. Item tenetur facere mentionem de beneficio in quo ius habet, licet possessionem nõ habeat, dummodo sciat sibi collatum esse, secus si ignoret de rescrip. c. gratia. lib. vi. nã etsi spoliatus est beneficio tenetur de illo facere mentionem. no. Io. an. de rescrip. in nostra. ver. nemo ad quæstiones. In impetrationibus literarum ad beneficia debet fieri mentio de beneficiis super quibus essent signatæ supplicationes, licet super illis literæ apostolicæ confectæ non fuissent. Et etiam de gratia expectatiua cuius habet supplicationem signatam si intendit illam expedire.

¶ Item quando in narratiua dicitur parochialis ecclesia postea in processu literæ non debet dici de dicta ecclesia cui cura imminet animarum, quia ex quo dictum est, ꝙ est parochialis superfluo dicitur ꝙ cura illi immineat animarum.

¶ Item nota, ꝙ prioratus, siue administratio monachalis cõmitti alicui, vel conferri non potest, nisi expresse professus fuit ordinem monachalem, vt in cle. ne in agro. §. sane. & hoc verum, nisi diceret in commendam, quia tunc non requiritur ꝙ sit professus.

¶ Item nota, ꝙ clausula quæ ponitur in beneficiis deuolutis, videlicet, dummodo deuoluta sint, vt præfertur, non debet poni, nisi quando beneficium est de iurepa. laicorum, quia Papa non intendit aliquo modo prouidere, secus in aliis beneficiis.

¶ Item nota, ꝙ quando vni est prouisum de beneficio, & postea per assecutionem vacat non est necesse ꝙ exprimatur quomodo tũc vacauit, sed sufficit dicere tunc certo modo vacañ. prouisum fuit, si non fuisset prouisum, puta ꝙ literæ non fuerant executæ, aut nõ fuerant expeditæ, tunc debet incipi, & narrari primus modus vacationis. Ratio diuersitatis est, qa in primo casu vacat per assecutionem fiendã ex quo ꝓuisum fuit. In secundo casu vacat adhuc per primũ modũ vacatiõis, & ideo ille modus vacatiõis debet narrari.

¶ Item nota, ꝙ in secularibus, & regularibus, cathedralibus ecclesiis, ac monasteriis canonicorum regularium dicitur Capitulum, in aliis regularibus dicitur Conuentus.

¶ Item nota, ꝙ quando dicitur beneficium simplex nunq̃ debet dici, ꝙ sine cura est.

¶ Item nota, ꝙ in supplicatioñ. non est necesse exprimere valorem beneficii quod per assecutionem alterius dimitti debet.

¶ Item nota, ꝙ qñ vnus intitulat̃ de beneficio dũmodo non dicat̃ parochialis. & c. semp debet dici clerico, vel p̃sbytero ppetuo beneficiato. Sed si dicat̃ rectori parochialis ecclesiæ nõ debet addi presbytero, vel clerico, qa de necessitate nullus põt esse rector parochialis, nisi p̃sbyter, vel clericus, qui infra annum promoueatur.

¶ Item nota, ꝙ ordinario semper inhibetur, licet ad eius collationem non pertineat beneficium, & ita inhibetur ordinario, & Abbati, vel illi ad quem pertinebit collatio.

¶ Item nota, ꝙ si ecclesia cathedralis vacat, vel sit commendata, debet dici ibi inhibentes, seu ipsi Episcopo pro tempore existenti. Si tamen est dubium de vacatione, vel commenda potest dici, Seu si

venerabili fratri nostro Epo Magaloñ.&c.si certum est de vacatione,vel cómenda si diceretur,Seu si venerabili fratri nostro Epo Magaloneñ.credo ꝙ litera transiret,& non esset rescribenda.

¶Item nota,ꝙ pro tempore existenti etiam ponitur quando ordinarius se iniecisset prouisioni.&c.

¶Item nota,ꝙ dictio vel apud nos debite &c. commendatū tunc ponitur quando narratur aliquod factum prius,vt defectus natalium,vel inhabilitatio,& similia.

Assequitur de iure apprehendit de facto.

¶Item nota,ꝙ tunc ponitur verbum assecutus qñ de iure fit assecutio,si aūt de facto tunc dicitur,& ponitur verbum apprehendit.

¶Item nota,ꝙ in beneficiis vacātibus ponimus extense, videlicet, Præposituraṁ quam.q.F.ipsius ecclesiæ Præpositus dum viueret obtinebat per ipsius.F.obitum,qui extra Rom.Cu.&c.In nouis vero ꝓuisionibus,& aliis narratiuis debemus dicere breuiter,videlicet, Præposituram per obitum.F.extra Ro.Cu.defuncti vacañ.

¶Gratiam beneficii impetrans licet de beneficio,adde,ꝙ non solum de iniusta detentione,sed etiam de fructibus perceptis tenetur facere mentionem,nisi ipsos in vtilitatē ecclesiæ conuertisset,vt no. Io.an.in addi. Spec.in ti.de dispensa.§.videndum.circa si.ver.sed sponte aliquis fuit factus inhabilis ex perceptione fructuum ad beneficia,ꝭm Hosti. vt no. Spec.ibidem.& idem no.Io.an.ꝭm Hosti. c.dudum.ii.de elec.super verbo canonice.

Conscientiam oneramus.

¶Item ꝙ semper debet onerari conscientia, nisi quando ponitur vocatis vocandis,& tunc consueuit dari vnus iudex tantum.

¶Item nota,ꝙ quando fit mentio de cathedrali dicitur, Ecclesiæ Bononieñ Si autem nominetur in eadem litera alia ecclesia Bononieñ.dicitur maioris Bononieñ.

¶Item nota,ꝙ pro absente datur vnus iudex, quia oneratur eius cōscientia propter examen, sed qñ non debet examinari possent dari tres iudices,vt in graduatis,& aliis q̄bus dat̄ gratia motu ꝓprio

Vt asserit. Vt asserit̄. Vt accepimus.

¶Item nota,ꝙ,vt asserit, dicitur, qñ impetrans est supplicans, vt asseritur,quando duo supplicant,vt in permutantibus, qñ alius ꝓ eo supplicat,vt accepimus,quando motu proprio papa facit.

¶Item nota,ꝙ aduerbium semper debet iungi verbo,vt canonice prouisum.&c.

¶Item nota,ꝙ & nihilominus est cōtinuatiuum ad superiora vnde qñ diuersificat factū debet dici,Et insuper eidem Macario.&c.

¶Item nota,ꝙ forma dignum &c.non datur,nisi quando beneficium mandatur dari in titulum,& non quando mandatur commendari,vel pensio reseruari in quibus non examinantur.

Fauore ꝓsequi gratioso. Effectus earum.

¶Item nota,ꝙ in forma dignū dicitur fauore ꝓsequi gratioso & non spālem gratiā facere.Item dicit̄ effectus earū & hm̄oi gratiæ.

¶Item nota,ꝙ ecclesia debet poni post Romanam, vt Romanæ ecclesiæ nomine &c.

Qñ supplet̄ur cognomen.

¶Clericus impetrans beneficium non habet necesse exprimere locum originis,sed sufficit dicere.L.vel.N.diocœsis.

¶Nota,ꝙ si ille per cuius obitum vacat beneficium non habet cognomen,tunc dicitur vltimus rector,vt dicēdo præpositura. &c.N.

dioecesis,quam.q.F.ipsius ecclesiæ vltimus præpositus.

¶Per fiat vt petitur,venit vnum forte,& aliud debite quãdo plu ra petuntur.

¶Item nota,ꝙ ciuitas dicitur communitas terræ,vel loci, & loco rum,& castrorum vniuersitas,vnde dilectis filiis communitati ciuitatis,& vniuersitati terrarum,castrorum,& locorum.

¶Gratiam beneficii impetrans licet teneatur facere mentionẽ de aliis beneficiis,& præstimoniis quæ obtinet,tamen non de hospi tali,quia non in titulum, sed in administrationem conceditur, & similiter nec de pensione,quia non habet in titulum,sed in stipen dium,no.An.in cle.si.de offi.ordi.& no. Ro.q.cxxxiii. in antiq. Et similiter non tenetur facere mentionem de titulo sui patrimonii ad quem fuit ordinatus.no.Io.an.de rescrip.postulasti. nec de victualibus clerico pro victu suo assignatis, super quibus Eps eum ordinauit,no.Pau.in cle.il.de vita & hone.cle.vt no.iii.q.ii. cleri cos.Similiter non tenetur facere mentionem de beneficio sibi ad tps,& non in perpetuum collato,vt no.An.in.d.c.postulasti.

¶In literis apostolicis sufficit apponere nomen,& cognomen,maxime qñ vnum ex eis esset nomen singulare,& recognitibile.Si vero essent nomina multum cõia,tunc esset bonum addere agnomẽ, vt per Io.an.in.d.c.postulasti.&.l.iii.ff.de libe,& posthu.

¶Quando non præponitur reseruatio nunꝗ in literis ad beneficia debet in clausulis generalibus dari aliqua clausula generalem reseruationem importans.Sed si ego possideo beneficium ex collatio ne ordinarii,vel ex alio capite,& non sum pacificus, & litigans cedit,& impetro de nouo,tunc potest dari clausula etiam si per cessionem huiusmodi generaliter reseruata existat.

¶Quando litera expeditur super beneficio quod de sui natura ta le est,ꝙ veniat appellatione beneficii,vt parochialis ecclesia, vel ca pellania,tunc in clausula seu si super prouisionibus sibi faciendis debet dici de huiusmodi, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales,vel generales. Si vero beneficium quod confertur non comprehenderetur appellatione beneficii, nisi exprimeretur,vt in canonicatu,& præbenda cathedralis ecclesiæ, vel dignitate in.c.super eo.de præb.in.vi.tunc in dicta clausula debet sic di ci, aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de canonicatibus, & præbendis, ac dignitatibus, personatibus, administra tionibus, vel officiis Lodoneñ. ecclesiæ, ac huiusmodi speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales, & hoc habet locum tam in expectatiuis, ꝗ vacañ. Sed in expectatiuis ponitur ad huiusmodi, vt supra in vacañ. vero non ponitur.

¶Aduerte,ꝙ quando in beneficialibus est derogandum alicui re gulæ,semper illa regula debet narrari in pricipio literæ,videlicet, post exordium,ibi,hinc est,ꝙ nos,qui dudũ inter alia voluimus, & postea in non obstan.debet poni non obstan.voluntate priori,& ordina.præmissis,ac constitution.&c.

¶ Ad gratiam liberales dicitur in beneficialibus, specialibus

fauoribus dicitur in dispensationibus, in aliis specialibus fauoribus & gratiis, vel aliter pro libito voluntatis possumus dicere sanctae Mariae, vel beatae Mariae vt placeat.

¶ Quando quis dimittere debet beneficium non est necessarium vt ponatur in non obstan. beneficialibus, sed sufficit, quod ponatur clausulam volumus autem.

¶ Literae apostolicae quis debeant narrari dispositiue, tamen literae gratiae expectatiuae possunt narrare dispositiue, vel assertiue, vt dicendo nos qui dudum tibi, vt asseris. de vno &c. & in vacantibus reseruatis papa loquitur dispositiue, vt cum itaque parochialis ecclesia &c. in non reseruatis loquitur sicut accepimus. Literarum vigore quando habet titulum praetextu vel obtentu quando propter illius literas illud facere non poterat.

¶ Siquis supplicauit sibi prouideri de duobus beneficiis vacan. quorum fructus &c.xxx. flor. au. de camera, & simul expressit valorem dictorum beneficiorum, vt dicendo quorum fructus &c. vt supra & postea velit expedire literas super vno beneficio tunc in valore ipsius praesentis beneficii debet sic dici videlicet, cuius cum tali ecclesia &c. de qua hodie tibi concessimus prouideri fructus &c. xxx. flo. vt in forma, alias si non vellet propter Cameram, quod fieret expressio de valore illius alterius beneficii super quo literae apostolicae non conficerentur, tunc est necesse quod habeat reformationem, & exprimat valorem beneficii cuiuslibet de per se &c.

¶ Gratia motu proprio facta de beneficio curato, vel in principali ecclesia dicitur surreptitia, nisi in ea fiat mentio de cura & principalitate beneficii, no. Ro. §. cxxviii. hoc limita. nisi in dicta gratia sit postea generalis clausula non obstan. &c. quae clausula hodie ponitur in supplicationibus super beneficiis. & no. Lap. in .c. si eo tempore. & .c. quamuis. & .c. si propter. de rescrip. lib. vi. sed Lap. de Castillione tenet quod dicta clausula generalis nil operatur quo ad premissa not. infra .§. proximo.

¶ Quando est examinatus quis ad beneficium ponitur mandamus quatenus per vos, vel alium, seu alios, si vero non est examinatus, & sua natura indiget examinatione, & quod debeat aliquis vocari tunc ponitur inducens per te, vel alium, seu alios, quia ad examinationem, vel ad habendam informationem videtur electa industria iudicis. Ideo non potest alteri committere, vt dicitur mandamus quatenus si per diligentem examinationem, & tunc postea in clausula inductionis in possessionem ponitur. Inducens per te, vel alium, seu alios &c.

¶ An Episcopus qui est in curia possit conferre beneficium vacans in partibus. Alleg. no. per Io. an. in Nouella in .c. si apostolica. de praeb. quod lic. & alleg. Io. monachi ita tenentem. Tamen communiter Episcopi vadunt extra Vrbem ad conferendum ad hoc, vt dicatur esse in aliena dioecesi, vt praticatur. vide in .c. volentes. de offi. leg. & in .l. fi. de offi. procon. & leg. & ibi Bar.

Praestimonia. ¶ Beneficii appellatione continentur praestimonia quando clericis solita sunt concedi in perpetuum beneficium. no. Fede. in tractatu

permu.

permu.q.ix.& Compost.de elect.statuimus.& per Io.de rescrip.po stulasti.& ibi per Ant.& eo.ti.in nostra.ver.veniamus ad quęstiones.Sed licet præstimonia appellentur beneficia,non tamen intitulantur,nec in titulum,siue pro titulo beneficii assignantur,vt not. doct.de cle.non resi.c.fi.& de præb.de multa,in.i.dist. & Guil.in cle.gratiæ.de rescrip.quem ibi sequitur do.An.in.vi.coll.Sed idē d.Ant.in cle.fi.de offi.ordi.tenet,ꝙ præstimonia dentur in titulum.pro hoc videtur tex.in.c.fi.in fi.de conces.præb.lib.vi. & vide Fede.in tract.permu.q.ix.alleg.xiiii.

¶Beneficia non possunt vacare in ecclesia in qua non est certus numerus canonicorum,nec distinctio præben.not.Lap.super tractatu per Fede.q.xxxiii.in addi.ibi posita,& tunc non fit deuolutio ad superiorem ex negligentia semestris,iuxta statuta Lateranen. Concilii,& est casus notabilis in.c.ex parte.de conces.præb. Idem si est certus numerus.Sed statutum,& ordinatum est,ꝙ ad minorem numerum reducatur.Ita ꝙ aliquo ex eis cedente vel decedente nullus eius loco substituatur donec sit euentum ad numerum rescriptū,vt no.Fed.in trac.pdicto.q.xxxiii.&.xxxv.seu.xliii. &.xliiii.

¶Beneficium potest conferri subalternato modo vacandi veluti si vacat tali modo,vel tali,vel quocunq; modo alio.

¶Item potest conferri etiam non expresso aliquo modo vacandi, sed sufficit dicere conferendo tale beneficiū vacans.no.Lap.alle.vi.

¶Concessimus prouideri dicitur quando est signata supplicatio, & literæ non sunt expeditæ. Mandamus prouideri dicitur literis expeditis per quas mandatur prouideri. Cōcessim'. Mādamus prouideri.

¶Prouidimus dicitur quando prouidit. Prouisum fuit quando authoritate papæ,vel alterius fuit facta prouisio literis expeditis, & executis,siue præmisso,siue alio quouis modo dicitur in reseruatis,& in his in quibus affirmatur modus vacationis,siue,vt præmittitur,siue alias quouis modo dicitur quando modus vacationis non affirmatur. Prouidim'. Prouisum fuit. Siue præmisso. Siue,vt pręmittitur.

¶Gratiam beneficii impetrans,licet de omnibus beneficiis quæ obtinet,teneatur facere mentionem,tamen nō de qualitatibus ipsorum beneficiorum.no.glo.in cle.i.de præb.& no.Ro.consi.lix.licet ergo qualitatem ex superabundanti exprimat,puta si dixit illa beneficia fuisse per eum creata,& dotata probare non tenetur, no. Ro.consi.lxxxi.Sed si valorem ipsorum beneficiorum expresit illum probare tenetur. Si negatur alias non,no.Ro.consi.xxviii. licet autem regulariter non teneatur impetrans dictas qualitates exprimere,fallit in tribus casibus.In qualitate dignitatis,in qualitate continuæ residentiæ,& in qualitate curæ, secundum Calde. vt no. An.de rescrip.in nostra.in ver. tertio quæro. tamen dicit glo. contrarium in.d.cle.i.de qualitate curæ.

¶Gratia beneficialis censetur subreptitia si impetrans habens canonicatum,& præbendam,& expresit canonicatum,& tacuit de prębenda,quod est verum quando præbendæ sunt distinctæ in ecclesia,alias secus,no.Ro.consi.xliii.Si autem solum canonicatum habet,& illum tacet,an gratia sit subreptitia.glo. in.c.nostra, de re-

script. dicit ꝙ sic. Idem dicit Archid. de præb. si motu proprio. In verbo beneficii. lib. vi. vide Ro. con. cccc. xxvi. & idem dicit Lap. in Canonicatu super numerario in. d. c. si motu proprio.

¶ Notabilia super vacañ. reseruatis.

¶ Nota ꝙ præsens in Curia, & qui non examinatur, semper intitulatur de beneficio reseruato. quod sibi confertur etiam si esset portio in ecclesia reseruata, fallit in portione præstimoniali, quia potest teneri per laicum, sed absenti mandatur conferri beneficium reseruatum.

Clausula dūmodo.

¶ Nota ꝙ in omnibus reseruatis, nisi in dignitatibus maioribus post pótificales, vel principales in collegiatis ecclesiis ponitur clausula dūmodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, in bñficiis vero non reseruatis semper ponitur clausula dummodo tempore datæ præsentium non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum.

Qñ ꝑ obitú familiaris Cardinalis.

¶ Item quando confertur beneficium vacans per mortem familiaris Cardinalis, licet in hoc debeat accedere voluntas ipsius Cardinalis, secundum regulam Nico. v. tamen de dicta voluntate non debet fieri mentio in literis apostolicis, sed de dicta volūtate per scripturam Cardinalis debet fieri fides in Cancellaria.

Dicitur siue ꝓm sso siue alio siue vt ꝓmittitur &c.

¶ In reseruatis vacantibus dicitur siue præmisso, siue alio quouismodo. In non reseruatis dicitur siue, vt præmittitur, siue alio quouismodo &c. & ita de stylo.

Clausula dūmodo.

¶ Nota ꝙ in maioribus post pontificales, & principalibus in collegiatis ecclesiis, ac conuentualibus dignitatibus si vacent extra Curiā non ponitur clausula earum dispositio, vel dummodo tempore datæ &c. quia sunt reseruata ratione beneficiorum, sed si vacant apud sedem tunc ponitur clausula dūmodo eorum dispositio, quia tunc sunt reseruata ratione personæ morientis apud dictam sedem.

¶ Quando habenti dignitatem prouidetur de beneficio quantūcunque modico reseruato si litera est gratiosa semper debet intitulari de illo reseruato quod confertur licet habeat aliud beneficium magis dignum.

Qñ cui ꝓuidetur non est clericus

¶ Nota ꝙ vacante beneficio reseruato si scolaris præsens in Curia non Clericus illud impetrat litera non potest esse gratiosa ex quo ille debet insigniri clericali charactere antequam sibi beneficium cōferatur. Sed debent sibi dari tres iudices, vt in gratiis expectatiuis quando vult creari Canonicus.

¶ Quando prouidetur de principali dignitate in Collegiata, & Canonicatu & præbenda reseruatis debet dici dummodo eorū Canonicatus & præbendæ dispositio &c. nulla debet fieri mentio de dignitate principali si vacat extra Curiam. Si vero vacat apud sedē debet poni clausula dummodo vt supra in aliis.

de patrōatu laicoꝝ.

¶ De beneficio iurispatronatus laicorum quandocunque vacet in Curia vel extra eam, etiam si derogetur iurispatronatus non datur reseruatio. Idem de hospitalibus quæ committuntur, iuxta formam Clementis æditam in concilio Vienñ. Secus si hospitale daretur in titulum beneficii, quia tunc daretur reseruatio.

¶ Vacañ. canonicatu & præbeñ. ac dignitate tunc in reseruatione. debemus dicere dudum siquidem omnes Canonicatus & præbeñ-

ac dignitates ceteraq; beneficia &c.

¶Beneficia vacantia per assecutionem alterius beneficii ab expectā te sunt papæ reseruata, nec de illis valet renunciatio facta in manibus ordinarii, vt iuxta extrauagañ. Cum super Io.xxii. posita in titulo de censibus hodie ista extrauagans reseruatur, quia Cancellaria dat literas de reseruatis secundum constitutionem ad regimen. Vacañ. per assecutiōē.

¶Item omnia beneficia reseruata sunt ex tribus Capitibus, aut ratione loci. vt de vacañ. apud sedem, aut ratione personæ vt officialium sedis apostolicæ, aut ratione beneficiorum, vt in dignitatibus maioribus post Pontificales, & in principalibus Collegiatis ecclesiis, ac dignitatibus Conuentualibus.

¶Affectū dicitur bñficiū ratione litis, ratione cōmendæ, & ratiōe expectātis, q acceptauit, & nō fecit sibi ꝓuideri, & vbicunq; Papa apposuit manū ēt si moriatur. vide not. in. c. tibi q de rescrip. li. vi.

¶In parochiali ecclesia reseruata hodie debemus dicere, dudum siquidem omnia beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura. Et nō dicimus dudum siquidem omnes parochiales ecclesias, prout dicebatur antiquitus.

¶Quando beneficium est curatum dicimus, dudū siquidem omnia beneficia ecclesiastica cum cura & sine cura. Si uero est sine cura omittamus dicere cum cura & sine cura. Et dicimus dudum siquidem omnia beneficia ecclesiastica apud sedem apostolicā vacantia.

¶Quando dignitas maior post pontificalem in cathedralibus vel principal s in collegiatis ecclesiis vacant tunc in reseruatione nō fit mentio de vtroq;, sed solum de vacañ. videlicet. dudum siquidem omnes dignitates in collegiatis ecclesiis principales tunc vacañ.

¶Clausula dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat nō ponitur ratione reseruationis expresse in litera, quia ex quo reseruatio probatur certum est ꝙ illius beneficii dispositio ad papā pertinet, sed ponitur ratione clausulæ generalis, siue pręmisso, siue alio quouis modo &c. vnde quādo non poneretur alius modus vacationis, q̄ expressus in reseruatione tunc omittitur clausula siue pręmisso & illa omissa non ponitur clausula dummodo eius dispositio. Clausula dūmodo eius dispositio.

¶In clausulis generalibus non debet poni aliqua clausula conditionalis de ipso impetrante, noua prouisione de reseruato non debet dici etiam si per reseruationem ipsius impetrans, quia de factis suis supplicans non debet dubitare, sed de illis certus pure, & simpliciter, & non dubitatiue, & non conditionaliter exprimere.

¶In beneficio reseruato quod tenetur per alium occupatum ponitur clausula dummodo tempore datæ præsentium, & non dūmodo eorum dispositio, & clausula siue vt præmittitur, siue alio quouis modo vacare repereris, & non dicitur siue ꝓmisso, siue alio &c. vacet &c. vt de reseruatis dici consueuit.

¶In bñficio occupato per aliū si non est reseruatū dicitur vacauerit, & vacet, ad presens, licet dilectus filius. L, illud obtineat indebite occupatū, vel in absente, nos volentes dilectum filium. N. asserentem, ꝙ dilectus filius. P. &c. detinet indebite occupatum. Ratio est, quia in non reseruatis incipit, Cum itaq; sicut accepimus. In beneficiis non reseruatis, & occupatis per alios.

vnde bene sonat, licet dilectus filius. Sed in reseruatis loquitur papa assertiue, vt cum itaq; parochialis &c. vacet, vnde si sequatur, licet dilectus filius. P. illam detineat indebite occupatam, videt Papa asserere illi occupanti ius non competere. Et ideo quia ibi non cadit bene postea sequi debet ꝙ pars asserit illum occupare.

Cómissio. ¶ In beneficio occupato per. A. semper debet iudici committi, ꝙ vocato dicto. A. & aliis qui fuerint euocandi ecclesiam prędictam cuius fructus &c. siue, vt praemittitur, vel alias quouis modo &c. repererit beneficium vacare amoto exinde dicto. A. & quolibet alio illicito detentore, & est hoc verum in non reseruatis. Sed in reseruatis non dicitur, sed solum ponitur vocato dicto. A. & aliis qui fuerint euocandi ecclesiam praedictam. &c.

Dudum siquidem. ¶ Nota quando vacat dignitas principalis, vel maior post pontificalem apud sedem tunc datur reseruatio sicut de vacantibus apud sedem, & non de vacantibus ratione principalitatis, seu beneficii, dicendo sic, dudum siquidem omnes dignitates, cęteraq; beneficia ecclesiastica apud sedem &c. Et tunc ponitur clausula dummodo eius dispositio, propter alios modos vacationis, videlicet, quia nō datur reseruatio tanq̃ de reseruatis ratione principalitatis, vel maioritatis, & tunc quando tūc est dignitas principalis, vel maior debet dici ibi, dum dicit decanatum praedictum qui dignitas. &c.

Dudum siquidem. ¶ Quando vero vacaret extra Curiam tunc datur reseruatio tanq̃ de reseruatis ratione principalitatis, vel maioritatis, dicendo, dudum siquidem omnes dignitates in collegiatis ecclesiis principales, & tunc non ponitur clausula dummodo eius dispositio &c. qa docetur in Cancellaria de principalitate, vel maioritate, & tūc debet dici in principio, ꝙ est dignitas, videlicet, ibi, cum itaq; postmodum decanatus ecclesiae &c. qui inibi dignitas. &c. Si vero detinetur per alium occupata tunc ponitur clausula dummodo tempore datae praesentium. &c. Et idem dicendum est in dignitatibus conuentualibus, & praeceptoriis generalibus quorumcunq; ordinum, non tamen militiarum reseruatis per regulas Nicolai. v.

¶ Item nota, ꝙ si conferantur canonicatus, & praeben. ac dignitates ecclesiae reseruatae, tunc debet intitulari de vtroq;, vt dilecto filio Petro Canonico, & Decano Mediolanē.

De iuro. ¶ Et aduerte, ꝙ in dignitatibus maioribus post Pontificales, aut principalibus in collegiatis ecclesiis requiritur iuramentum, vnde si impetrans est praesens iurat in Curia. Et tunc si litera est in forma dignum debet poni inducens per te, vel alium eundem. A. recepto prius ab eo. &c. Iuxta formam quam sub Bulla nostra mittimus introclusam solito iuramento. Si vero pro absente est in forma gratiosa, vt vitae. &c. puta, quia non debet examinari, quia doctor, vel motu proprio, & tunc de iuramento pręstādo non debet fieri mentio, sed litera gratiosa, sed in executoria ibi inducens te. &c.

De iuro. ¶ Praeterea quando vacat sola dignitas in ecclesia cathedrali, vel collegiata, & non est maior post potificalem, nec principalis in collegiata, & alias est reseruata tunc litera apostolica debet in omnibus, & per omnia expediri, ac si esset dignitas maior, vel principalis,

palis, excepto ꝙ de iuramento nulla fiet mentio, quia non iuratur nisi ratione dignitatis maioris, vel p̄incipalis.

¶ Item nota, ꝙ in vacañ. dicitur apud sedem apostolicam diem clausit extremum, apud sedem ipsam vacauerit, & vacet ad præsens, & apud sedem bis repetit, quia primo ponitur narratiue, secundo affirmatiue.

¶ Nota ꝙ quando beneficium vacat per constitutionem execrabilis, & non fit mentio quanto tempore detinerat semper simpliciter dicitur ꝙ beneficium tale vacat ex eo, quia talis talem parochialē ecclesiam obtinēs aliam parochialem ecclesiam talem extitit assecutus tunc ponitur mandamus quatenus si est ita &c. Si vero dicatur ꝙ detinuerit per annum vel tot menses tunc dicitur vocatis dicto tali & aliis &c. & si vt præmittitur vacare reperens &c. Cōstitutio execrabilis

¶ Nota ꝙ in literis apostolicis semper gratiosa debet esse de per se & executoria in alia litera, & hoc per Cancellariam, quia per Cameram possunt poni gratiosa & executoria in vna litera.

¶ Aduerte ꝙ quando beneficium reseruatum de quo prouidet successor vacauit tempore obitus prædecessoris in principio non debet narrari reseruatio. sed dicitur hoc modo. Dilecto filio &c. Cum itaq; tale beneficium vacauerit, & vacet ad pñs, nullusq; de illo præter nos hac vice pro eo ꝙ nos dudū &c. & narrat reseruatio hic.

¶ Item ꝙ quando beneficium est de iure reseruatum sicut qñ vacat apud sedem tunc debet narrari in principio iuris, videlicet, papæ, Et nunq̄ fit mētio de declaratione ꝙ remanserint affecta, quia remittitur iuri, sed fit simpliciter, scilicet, nullusq; de illo pter Ro. pontificem hac vice &c. reseruatione & decreto obsistētibus supradictis &c.

¶ Item non obstañ. quando narratur, & postea sequitur aliud dicitur obtinere, si vero non sequitur aliud dicit̄ noscitur obtinere.

¶ In vicaria perpetua parochialis ecclesię quando de illa prouidetur debet poni clausula admitti &c.

¶ Nota ꝙ monasteria monialium de stylo Cācellariæ nunq̄ sunt reseruata etiam si vacarent per liberā resignationē in Curia in manibus papę. & ita. d. A. d. Cor. de cōsilio pręsidentiū in parco. & d. Spoletaneñ. expediuit quoddā monasteriū monialiū Mediolaneñ. vacañ. per liberā cessionē in manibus papę, quia nō erat reseruatū, & posuit in litera de simili cōsensu, ꝙ alia ꝓ qua fuerat supplicatū pręferatur in Abbatissam si ad hoc Conuentus dicti Monasterii accederet assensus. Nota ꝙ hodie datur reseruatio de monasterio monialiū per obitum, vel resignationem vacañ. in Curia.

¶ Sequuntur beneficia reseruata generaliter.

¶ Omnes dignitates etiam patriarchales, & beneficia vacañ. apud sedem apostolicam.

¶ Item beneficia per dispositionem, priuationem translationem, auctoritate apostolica factas, & fiendas.

¶ Item bñficia sup quibus electio, vel postulatio facta auctoritate apostolica est cassata, vel repulsa, vel renunciatione admissa.

¶ Item beneficia Cardinaliū, & legatorum, & quorūcunq; officia

lium Romanæ ecclesiæ & sedi apostolicæ venientium ad Curiam Ro. vel recedentium ab eadem si prope curiam infra duas dietas obierint dummodo inibi non habeant proprium domicilium.

¶ Item beneficia vacañ. per promotionem ad Episcopalem dignitatem, & superiores vel ad regimina monasteriorum.

¶ Item vacañ. per assecutionem alterius beneficii auctoritate apostolica collati &c.

¶ Item vacañ. per consti. Io. papæ. xxii. quæ incipit Execrabilis sunt etiam generaliter reseruata.

¶ Item dignitates maiores post pontificales in cathedralibus & metropolitanis, & principales in collegiatis ecclesiis, necnon prioratus, præposituræ & præpositatus, ac aliæ dignitates, conuentuales, Præceptoriæ generales quorumcunq;, sed non militiarum.

¶ Item beneficia familiarium Papæ & Cardinalium de beneficiis quæ obtinent & in posterum familiaritate huiusmodi durañ. obtinebunt, et si ab illa per obitum Cardinalium, vel alias recesserint,

¶ Item beneficia collectorum, & in singulis diocœsibus subcollectorum sicut in dictis regulis &c.

¶ Item quorumcunq; curialium quos dum Ro. cu. de loco ad locum transfertur eam sequendo decedere contigerit quouis loco et a dicta curia remoto.

¶ Item quorumcunq; Cubiculariorum & Cursorum suorum.

¶ Item beneficia ad collationem Cardinalium a Ro. cu. absentiũ ratione quorum & eorum cardinalatus ecclesiarum, & titulorum pertineñ. q̃diu absentia huiusmodi durauerit sunt sedi apostolicæ generaliter reseruata, vt in literis Nicolai. v.

¶ Alia beneficia reseruata.

¶ Item beneficia reseruata per predecessorem & tempore obitus ipsius vacañ. remanent affecta.

¶ Item erunt reseruata generaliter omnia beneficia quæ per pontificem ex causa generaliter reseruabuntur. Et quia generalis reseruatio quæ in iure scripto deciditur, vt in vacañ. apud sedem apostolicam, vt in. c. ii. de præb. in vi. dignior, & efficacior est cæteris aliis reseruationibus, Idcirco vbi illa reseruatio dari potest, illa dari debet, & non alia ex prędictis modis generaliter reseruatis, vel ex aliis modis specialiter reseruatis, vt in Ecclesiis cathedralibus, & metropolitanis vacañ. qui si vacant extra curiam sunt specialiter reseruata secundum regulas. Si vero in Curia sunt generaliter reseruata vt vacañ. apud sedẽ apostolicã ecclesia cathedrali tunc dicimus &c.

reseruatio ecclesiar ũ. ¶ Dudum siquidem prouisionem ecclesiarum omnium apud sedẽ apostolicam tunc vacan. & in antea tunc vacatura collatioñ. & dispositioni nostræ reseruamus decerneñ. &c.

reseruatio mõasterio rum. ¶ Si vero vacat monasterium apud sedem tunc dicimus sic. Dudũ siquidem prouisiones ecclesiarum, & monasterioꝝ quorũlibet apud sedẽ apostolicã tunc vacañ. & inantea vacaturoꝝ collationi &c.

¶ Si vero dignitas post pontificalẽ maior vacat apud sedem apost. per mortẽ officialis tunc nõ debet dari reseruatio tanq̃ de dignita

te maiori, vel tanq̃ de reseruatis post mortē officialis ꝑpter constitu tionem ad regimen. Sed tanq̃ de reseruato apud sedē vacañ. & dici mus sic Dudũ siquidem omnes dignitates, cæteraq; beneficia eccle siastica cum cura & sine cura tunc apud sedem apostolicã vacañ. Si vero dicta dignitas vacat extra Curiã tunc addetur ꝙ sit dignitas maior & dicitur sic. Dudum siquidem omnes dignitates maiores in cathedralibus post pontificales tunc vacañ. &c.

¶ Si vero non fuerit dignitas maior post pontificalem in cathedra li vel principali in collegiata ecclesia, sed alia dignitas fuerit, dice tur sic. dudum siquidem omnes dignitates, canonicatus, & præ beñ. ac dignitates, cæteraq; beneficia ecclesiastica, prout in antiquis formis obseruabatur.

¶ Et aduerte ꝙ in beneficiis curatis, vel aliis in quibus cura solet imminere, vt in dignitatibus semper debet addi cum cura vel sine cura, in non curatis vero dicimus. Dudum siquidem omnia bene ficia ecclesiastica apud sedem &c.

¶ Qñ dignitas maior post pontificalē in cathedralibus vel princi palis in collegiatis vacat tūc in reseruatione nō fit mētio de vtroq;, sed solũ de vacañ. v3. dudũ siquidē omnes dignitates in cathedrali bus ecclesiis post pōtificalem maiores vacañ. &c. vel sic omnes di gnitates principales in collegiatis ecclesiis principales &c.

¶ Nota de beneficiis officialium, ꝙ a patriarchali vsq; ad infimum beneficii descendendo cadens alias in reseruatione ex constitutiōe ad regimen quæ habetur in quinterno Cancellariæ est reseruatum & debemus scire si in Curia, siue extra eam vacent &c.

¶ Per obitum extra Curiam, dudũ siquidem omnes Canonicatus, & præbeñ. ceteraq; bñficia ecclesiastica quorumcumq; Capellanoꝝ sedis apostolicæ vbicumq; decedentiũ tunc vacañ. & inantea vacatu ra &c. Cum itaq; postmodum Canonicatus, & præbeñ. ecclesiæ. N. quos quondā. N. ipsius ecclesię Canonicus dum viueret obtinebat per obitũ eiusdē. N. qui Capellanus præfatæ sedis, & Palatii aposto lici causarum Auditor existens extra Romañ. Curiam diem clausit extremũ. vacauerit &c. Nos volẽ. &c. Vel sic per obitũ N. qui fami liaris noster, ac Scriptor, etiam Abbreuiator, necnon Corrector li terarum apostolicarum existens apud sedem prædictam &c. diem clausit extremum.

¶ Per obitum Cardinalis in curia, dudum siquidem omnia bene ficia ecclesiastica tunc apud sedem apostolicam vacañ. & inantea va catura &c. per obitum ipsius Cardinalis extra Curiam &c. Dudũ siquidem omnia beneficia ecclesiastica quorumcunq; sanctæ Ro mañ. ecclesiæ Cardinalium tunc vacañ. & inantea vacatura. Idem est iudicium de Cardinalibus & omnibus officialibus infrascr. p̃tis videlicet.

Vicecancellarii.
Camerarii.
Septem notariorum.
Auditorum Rotæ.
Auditoris literarum contradictarum,

¶ Correctorum, & Scriptorum apostolicorum, tam Cācellariȩ, q̄ Poenitentiariæ, qui Cancellariæ centum vnus. & Poenitentiariæ viginti quatuor existunt.
Abbreuiatorum literarum apostolicarum,
Secretariorum, & Sollicitatorum.
Familiarium commensalium.
Cappellanorum sedis apostolicæ in epitaphio descriptorum.
Legatorum, seu Collectorum sedis apostolicȩ.
Rectorum & Thesaurariorum in terris ecclesiæ.
¶ Et sicut prius dictum est de beneficiis officialium similiter de beneficiis familiarium Papæ, & Cardinalium Collectorum in singulis dioc. vdicorū, Subcollectorū, ac curialiū, etiā in quouis loco dū Curia transfertur de loco ad locum decedentium, necnon Cubiculariorum, & Cursorum vt supra per regulas.

¶ Notabilia de vacañ. speciali reseruatione.

¶ Nota q̄ beneficia specialiter reseruata dicuntur quatuor modis. Primo per matrimonium contrahendum, per ingressum religionis, & professionem faciendam, & per assecutionem auctoritate ordinaria faciendam, per munus consecrationis impendendum.
¶ Item si reseruetur beneficium per contractum matrimonii non dentur alii modi vacation. de futuro, nec conferatur beneficium reseruatum specialiter vel affectum, nisi sequatur matrimonium.
¶ In beneficiis per promotionem, vel assecutionem vacaturis ponatur clausula cum beneficia huiusmodi prȩmisso vel alio quouismodo &c. prȩterq̄ per obitū obtinētis vacare contigerit. & si vacet &c. vt habetur in regula Nicolai. v.
¶ Impetrans beneficium & narrans illud vacare per consecrationē vel assecutionem alterius beneficii si re vera non vacat, sed speratur vacare præmisso modo ante confectionem literarum poterunt confici literæ tanq̄ de vacaturo. Idem seruatur in econuerso, videlicet, si narrat vacatuȩ & re vera vacat, quia anteq̄ literæ cōficiant poterit habere tanq̄ de vacañ. Io. xxii. in reg. ii. & Nico. v. & .xxxviii.

Impetrans p mun' cō secrationis vel assecutionē alterius,

¶ Beneficia promoti ad ecclesiā cathedralē nō possunt conferri p papam vt vacañ. anteq̄ promotus possessionem ecclesiȩ pacifice adipiscatur. no. glo. in cle i. vt lit. pend. quod intelligitur de potestate ordinaria. Sed de absoluta potest cum in beneficialibus liberam habeat potestatem, vt patet in tex. d. cle. in fi.
¶ Beneficia non vacant per sponsalia, sed per matrimonium per verba de presenti contractum, licet non consumatum quāquam de hoc secundo fuerit dubium not. Ro. xc. xxvii. alias. xiii.

¶ Nota plura notabilia tam circa beneficia reseruata, q̄ non reseruata.

¶ Quando examen non committitur in prouisionibus beneficiorum dicitur effectus huiusmodi gratiæ. Similiter dicitur in omnibus gratiis quando dicitur in principio gratiam facere specialē, tunc dicitur effectus huiusmodi gratiæ. Secus fit in permutationibus vbi tantum dicitur effectus earum &c. quoniam nulla videtur fieri differentia vbi vnum pro reliquo datur.

¶ Quando prouidetur præsenti tam de beneficio reseruato, q̃ non reseruato semper post verba vos, vel duo. &c. ponitur immediate post vos, vel alium, seu alios. &c. vt reperitur in minutis antiquis, quando vero absenti mandatur prouideri ponitur, Inducens per te vel alium, seu alios.

¶ Quando in literis apponitur clausula vocatis &c. nõ possunt dari iudices extra ciuitatem, vel diocœsim absq; derogatione consti. Bonifacii, nisi in casibus in eadem constitutione expressis.

¶ In mandato de prouidendo habenti in forma dignum &c. si beneficium non sit reseruatum ponitur in fine clausula decreti. Si dictus. N. repertus fuerit idoneus, &c. vel ignoranter contigerit attentari, ac si de data præsentium &c. In reseruatis vero non ponitur si dictus &c. sed datur magnum decretum. Clausula decreti.

¶ Item quãdo beneficium vacat per cessum, vel decessum, aut alias possessione non habita, debet exprimi modus vacationis per quem sic cedens, vel decedens obtinuit. Intellige quãdo est dumtaxat con cessum, vel mandatum prouideri.

¶ Commissio hospitalis, dispensationes matrimoniales, & super defectu nataliũ pro scholare in forma ex pte &c. debẽt fieri ordinario.

¶ Quando fit vnio de parochiali ecclesia alicui monasterio, vel alteri regulari loco debet poni clausula reseruata, congrua portione pro vicario &c. vbi melius poterit aptari. Vnio.

¶ In literis facultatum non ponitur clausula, Nulli ergo. &c.

¶ Quando scribitur alicui iudici, nisi sit in dignitate, vel personatu constitutus, dicitur sic, discretioni tuæ, licet forsan tu fili prior non sis in dignitate prędit⁹, aut personatum obtineas, ac ciuitatis, vel dioc. aliquis prælatus S. R. E. fidelis non reperiatur ad præsens per apostolica scripta mandamus. &c. Quando scribit̃ non habenti dignitatem.

¶ In nouis prouisionibus beneficiorum vigore gratiarum expectatiuarum prædecessoris acceptatorum bonum est dicere hoc modo, videlicet, vigore gratiæ expectatiuæ sibi per fe. re. N. prædecessorem nostrum concessæ, prout &c. acceptauit, & de illo eodem prædecessore adhuc in humanis agente prouideri obtinuit. Cum autẽ eadem petitio subiungebat.

¶ Et si detur noua prouisio super beneficio acceptato vigore gratiæ papæ tunc viuentis, aduerte in fine literarum cassare. &c. videlicet, quando ad beneficium super quo datur noua prouisio.

¶ In noua prouisione de beneficio collato per legatum se. vacañ. Venerabilis frater noster. N. Episcopus Ostieñ. tũc in illis partibus apostolicæ sedis Legatus habens ad hoc, vt dicebat, specialem ab eadem sede per ipsius literas facultatem illius vigore beneficium prædictũ, vt præmittitur, vacans eidem. N. contulit. &c.

¶ In duobus casibus tanq̃ iuri cõtrariis, etiã si signatura sit pinguis non debes extendere vltra, q̃ in corpore supplicationis contineatur, videlicet, in dispensationibus, & expectatiuis in quibus non datur clausula ad curatis, & electis, nisi in supplicatione contineantur. Dispeñ. & expec. actri cti iuris.

¶ In narrationibus semper debes sequi ordinem rerum, ita vt prius referas quæ prius acta fuerunt.

¶ Quando intitulas aliquē beneficiatum praeponas clerico, vel beneficiato, & deinde immediate perpetuo bñficiato in ecclesia &c.

perinde valere. ¶ Item super prouisionibus factis per papā, vel vigore literaꝝ eiusdem de certo bñficio nunq̄ datur noua prouisio, sed pinde valere.

Presētatio facta papae a patronis in partib'. ¶ In beneficiis de iurepatronatus laicorum si patronis praesentant aliquem papae debes dicere, nobis infra tempus legitimum praesentarunt, prout in quoddam publico instrumento, siue literis authēticis &c. plenius continetur. Non aūt quando datur noua prouisio per papam de beneficio ad quod quis praesentatus fuit ordinario.

¶ Item in literis prouisionum ecclesiarum cathedralium, & monasteriorum quando promotus est constitutus in minoribus, & absq̧ aliqua dignitate tunc debet exprimi eius cognomen, verbi gratia. Dilecto filio Ioanni dominici electo &c.

¶ Item comites, & principes non ponuntur alicuius dioc. In literis gratiosis.

Abolitio. ¶ Si quis tenet beneficium sine titulo, & percipit fructus si petat de eo prouisionem a papa debet ponere clausulā abolitionis etiā si non petatur. In supplicatione ex qua si constiterit illum non percepisse fructus tunc non indiget. Et similiter qn̄ defectum natalium tacuisset in impetratione beneficii.

¶ Nota ꝙ in ecclesia cathedrali nullus potest esse canonicus, nisi perficerit .xiiii. annum, & ita tenet Abb. in. c. super inordinata. de praeb. licet glo. in. c. ex eo. de elec. lib. vi. teneat contra. Et postq̄ peruenerit ad .xiiii. annum si non fecerit se promoueri ad sacros ordines infra semestre est priuatus omni iure canonicatus & praeb. in extrauagā. Nico. v. quia Romaā.

Dispēsatio Indultum. ¶ In his quae sunt contra dispositionem iuris communis datur dispensatio, in aliis vero non, talibus vt puta contra statuta fundatioñ. vel regulas datur indultum &c.

¶ Nota ꝙ si mandatur inhiberi Episcopo dicitur auctoritate nostra. Si inferioribus, per censuram ecclesiasticam &c.

¶ Quando ex narratiua constat beneficium detineri & vacare si sit reseruatum dicitur cum autem secundum praemissa praedictum adhuc, vt praefertur, vacare noscatur. Si vero non sit reseruatum dicitur. Cum autem secundum praemissa collatio, & prouisio praedictae viribus non subsistant, & sicut accepimus beneficium adhuc, vt praemittitur, vacare noscatur.

¶ Non derogatur constitutioni Bonifacianae in literis gratiae, nisi hoc in supplicatione petat, vel nisi Papa in signatura det iudicem in literis iustitię sic.

Surrogatio si neutri. Noua prouisio. ¶ In subrogationibus si neutri, & nouis prouisionibus non oportet narrare in supplicatione modum vacationis, sed potest in minuta supplicari, nisi beneficium esset reseruatum, tunc enim non venit reseruatio, nisi in supplicatione exprimatur.

¶ Quando Papa mandat prouideri de beneficio reuocabili ad nutum ordinarii collatoris, quia deuolutum, non desinit propterea quin ille cui confertur possit ad nutum ipsius collatoris amoueri. vt in extrauag. Nico. v. cum de beneficio. & no. Io. an. in. c. dile-

cto.de præb.& in.c.præsenti.de offi.ordi.lib.vi.in nouella.

¶ Si obtinens beneficiū de iurepatronatus laicorum illud resignat in manibus patronorum,& ipsi resignationem admittant admissio est de facto, & quicquid inde sequitur impetrando quis super hoc nouam prouisionem debet omnia annullare, & datur sibi prouisio cum huiusmodi annullatione,nec tenet resignatio.vt in .c. ꝙ in dubiis. de renunc. dicit tamen glo. eo.c.ꝙ tenet quo ad resignātem, ita ꝙ non potest repetere ecclesiam, sed non quo ad ecclesiam vel superiorem qui in possint repetere sic resignātem. resignatio in manib' patronorū

¶ Obtinemus beneficium aliquod cui ad eius vitam dumtaxat, vel q̄diu obtinuerit, est aliud beneficium vnitum, est verus titularis vtriusq; constāte vnione sunt vnum corpus, & ideo per eius obitum dissoluta vnione vacat. Sed in vnito dices ꝙ per.N.obitū dissoluta vnione vacat &c.Et si obtinens resignet beneficiū cui est vnitū vacat per dissolutionē vnionis factā per eādem resignationē &c. Nota vnio ad tempus.

¶ Impetrando dispensationem quamcunq; si obtines aliquod beneficium maxime si ei cura immineat animarum teneris exprimere qualitates eius, videlicet, si Curatum & electum, vt in.c. cum illis. de præb. lib.vi.& cle.i.eo.ti.nisi si narraueris priorem dispensationem, & in illa fuerint expresse qualitates &c.

¶ In noua prouisione beneficii collati per electum non confirmatum inficies collationem,quia de facto facta, vt.c.nostri. de elec.

¶ Si vero sit confirmatus, dabis.Cum autem dubitet &c. Ex quo potuit conferre, vt in.c.transmissa.eo.ti.

¶ Si super quouis beneficio litigioso sententia contra vnum ex collitigātibus feratur,& ab illa appellet,& causa appellationis non cōmissa cedere velit,cedat iuri & liti,quia causæ non potest renunciare, cum non sit aliqua causa commissa. Nota renūcians iuri, & liti non causæ.

¶ Nota ꝙ per quamcunq; litis pendentiam in Ro. cu.in qua non fuit dictum de iure actoris post annum non censetur beneficium iure effectum quin per eius collatorem libere de illo prouideri possit. vide in extrauag. Martini .v. statuimus. caue quia istud est contra ius cōmune.c.i.&.ii.vt lit.pen. lib. vi. & cle.i.§. si vero. eo. ti. & contrarium obseruatur in practica . vide deci. Rotæ in ti. vt lite pen. in antiquis. quæ est.iiii.in ordine & nu.ccccxxiii.quæ incipit nunq̄ reo.posset tñ habere locū in casu regulæ de annali possessore.

¶ Item quando mandatur prouideri absenti de beneficio curato reseruato non ponitur in fine literæ.Et insuper si dictus Ioannes ad hoc &c. sed solum,Et in super ex nunc prout est &c.

¶ Nota ꝙ in beneficiis cum cura semper ponitur vel per constitutionem execrabilis.

¶ Canonicatus non dicitur esse sine præbenda, quia alias esset nomen inane contra.c. relatum, &.c. dilectus,cl.i. de præbeū.

¶ Nota ꝙ in spiritualibus queritur dominiū sine traditiōe.Imo. in.c.inter cętera.de præb.& habetur in .c si postq̄.de præb.l.b. vi.

¶ Nota ꝙ beneficia secularia curata vnita regularibus debeat regi per seculares instituendo per ordinarium sicut prius consueuerūt. in extrauag. cum nonnullis Bonifacii.viii.

¶Canonicatus,& præbendæ,ac dignitates semper dicuntur ecclesiæ,nisi dignitas sit cognominata, & tunc dicitur in ecclesia, verbi gratia Archidiaconis de certo in ecclesia Rodoneñ.&c.

Clausula mādati super informatiōibus

¶Clausula fraternitati tuæ de qua in his, & aliis specialem fiduciā obtinemus ponitur quando mandat recipi informationem de his quæ committuntur,& in casibus sequentibus,

¶In dispensationibus matrimonialibus.

¶In tabellionatus officio.

¶In commutatione voti.

¶In absolutionibus incendiariorum.

¶In alienationibus votorum ecclesiasticorumq; locorum.

¶In concessionibus reseruationum , & conditionum monasteriorum,& aliorum ecclesiasticorum locorum.

¶Quando committitur ꝙ dentur alimenta patrono ecclesiæ redacto ad paupertatem.

¶Quando mandatur de incertis male ablatis assignari vsq; ad certam summam.

¶Quando mandatur recipi informatio de aliqua re ardua , & postea referri.

¶Quando committitur erectio parochialis ecclesiæ in collegiatā, & statutorum per patronum laicum in eadem æditorum.

¶Quando mandatur absolui ministrum inutilem a regimine,& administratione,quam habet.Sed aduerte,ꝙ moderni Abbreuiatores præmissa clausula non vtuntur,nisi in dispensationibus matrimonialibus,& interdum quando iudex datur in signatura.

¶In licentia pro ecclesia ad recuperādum rem alterius ecclesiæ male a laico detentam appone hanc clausulam priori ecclesiæ.N.præstita cautione,vt si ad pinguiorem fortunam deuenerit rem ei restituat prius sibi de pretio satisfacto.

Prouiso,ꝙ ad prophanos vsus & cætera.

¶In translatione monasteriorum,& ecclesiarum de loco ad locum ne primum monasterium destruatur , pone clausulam , Prouiso ꝙ ad prophanos vsus non redigatur.

¶Auditores Rotæ,Clerici Cameræ.& Accoliti,papæ sunt capellani.

Illegitimus religiosus.

¶Nullus illegitimus intitulatur nobilis,nec dicitur pro eo nobilitas generis,nec qui,vt asseris,de nobili genere procreatus existis,sed bene dicitur,qui,vt asseris,defectum nataliū pateris ex nobili coniugato,& moniali &c.genitus,nec etiam aliquis religiosus dicitur nobilis,nec pro eo nobilitas generis, sed in prosecutione bene dicitur,qui,vt asseris,de nobili genere &c.procreatus existis.

Nota cōstitutio decretata.

¶Nota,ꝙ quando aliqua constitutio continet decretum indiget derogatione,& ad hoc,vt ei derogetur est opus signatura speciali. Si vero non contineat decretum tunc sufficit dicere simpliciter nō obstan.tali constitutione qua cauetur.&c.

¶In beneficiis de iurepatronatus laicorum,quorum collatio est deuoluta ad sedem Apostolicam ponitur clausula , Dummodo eius collatio deuoluta sit.&c.Et tempore datæ præsentium &c. In aliis vero deuolutis non ponitur clausula dummodo eius collatio, sed dumtaxat dummodo tempore datæ præsentium.

¶ Si in prouisione alicuius beneficii ille cui de illo prouidetur aliud obtineat, quod dimissurus sit semper debet intitulari de beneficio dimittendo, nisi de illo sibi gratiose prouideretur, & tunc de illo intitulandus est.

¶ Quando impetrans possedit, & percepit fructus de facto indiget habilitatione si illud de facto est contra ius scriptum alias non, vt puta contra regulas Cancellariæ, vel contra aliquam reseruationem non clausam in corpore iuris, & similia quæ iuste potuit impetrans ignorare. nota super habilitatione.

¶ Quædam sunt qualitates quæ quamuis in supplicatione non ponantur, possunt tamen in minuta suppleri, vt si quis sit doctor, licentiatus, familiaris alicuius prælati, vel principis, & similia, quæ potius mouerent papam ad concedendum gratiam. &c. quam suppletionem intellige veram quando principalis est præsens, quia alias cum difficultate suppleretur propter malitiam sollicitatorũ. &c. Immo debet attendi ad sollicitatores. Suppletio qualitatũ.

¶ Conseruatoriæ debent committi Episcopis, vel superioribus prælatis, aut Abbatibus, vel personis in dignitatibus constitutis, non autem Canonicis, vt in. c. fi. de offi. deleg. lib. vi.

¶ Nota ꝙ quando aliquid cõmittitur de iure non datur exordium in literis, nisi daretur humilibus &c. vel honestis supplicũ votis &c. Sed in concernẽtibus gratiam semper ponitur exordium, nisi in matrimonialibus in quibus nullum ponitur. Exordiũ.

¶ In beneficio dicitur intrusus, qui illud tenet sine auctoritate illius ad quem de iure spectat collatio. vt in. c. iii. de conces. præb. & in c. ex frequentibus. de institu. Intrusus.

¶ Quando quis tenetur dimittere beneficium nõ est necesse vt ponatur in nõ obst. sed sufficit ꝙ ponatur clausula volumus autẽ &c. Volumus autem.

¶ Clausula contradictores ponitur in omnibus literis ante nõ obst. exceptis execut. literarum gratiosarum, quia in illis ponitur in fine videlicet, ante dat. Contradictores.

¶ Nota ꝙ quando conceditur aliquid alicui prælato sicut abbati & successoribus suis, vel pro tempore existenti, semper debet fieri mandatum, sed quando conceditur moderno abbati tantũ tunc debet fieri facultas, vt quando conceditur ꝙ dispenset cum monachis in .xxii. annis &c. sed quando ista concessio concerneret futura sit indultum. Indultum Facultas.

¶ Nota ꝙ si obtinens beneficiũ curatum quod requirit residentiam recepit secundum beneficium non curatum quod similiter requirit residẽtiam, quod nõ vacat primum.

¶ Beneficium curatum non vacat, licet quis in eadem ecclesia assequatur parochialem ecclesiam annexam ꝑbẽñ. quia ꝑbẽñ. est beneficium, quod non est curatũ, & parochialis ecclesia est illi accessoriũ cui deseruitur per vicariũ vt. c. super. de preb. li. vi. & in extrava. execrabilis. in fin.

¶ Beneficia que sunt de mensa Episcopatus, vel monasterii nõ dicũtur vacare per obitum rectoris. vide Feder. in tractatu permutat. & domini de Rota concl.

¶ Habens beneficium curatum si aliud simile assequatur, nisi primum infra mensem dimittat in manibus ordinarii, efficitur inhabilis secundũ Io.an.in cle.si plures de preb. Et idem dicit in dignitatibus,& ita intelligitur extrauagans execrabilis.

¶ Nota ꝙ baptismus & crisma non faciunt beneficium no. Hosti. in.c.quia nonnulli.de cler.non resi.

¶ Habẽs canonicum titulũ ẽt si violenter capiat possessionem non dicit intrusus secũdũ Do.de sancto Gemi.in.c.cũ q. de preb.li.vi.

¶ Abbas non potest conferre monachis beneficium ad tempus, vel perpetuo, quod erat cõsuetum, gubernari per clericos seculares, neq; impetrans illud tenetur facere mentionem de tali possessione, neq; est contra Archidiaconum in Cle.vni.de sup.neg.præla.

¶ Abbas nõ potest conferre prioratum vacañ.monacho alterius monasterii.c.cum singula.de præb.li.vi.

¶ Abbas si est negligens infra tempus semestre non deuoluitur potestas ad conuentum, sed ad Episcopum.not.in Cle.i.de sup.neg.pla.

¶ Collatio facta per Papam ex causa resignationis, vel permutationis de beneficio alias reseruato, vel noua prouisio, seu confirmatio collationis ordinarii cũ clausula nõ obstañ.reseruat.&c.non tollit precedẽtem reseruationem. Ita ꝙ cedeñ.vel decedeñ.illis qui ex eisdem prouidentur,& illa fuerint assecuti nullus præterq̃ papa de illis disponere poterit, vt in extrauagañ.Cle.vi.quæ incipit Sed.& in extrauag.nonnulli.Benedicti.xxii.

¶ Item de beneficiis per assecutionem aliorum vacañ.de quibus fuit auctoritate ordinaria prouisum,& deinde habita confirmatione, siue perinde valere, a papa illis cedeñ.vel decedeñ.non potest de illis prouideri per alium, q̃ per Ro.Pont.vt in dictis supra nominatis extrauag.videlicet, Sed,& nonnulli.

¶ Reseruato beneficio regulari intelligitur reseruatio loci, qui deberetur in ecclesiis illud obtineñ.vt in extrauag. si quando Cle.vi. & in decis.Rot.

¶ Si de beneficio reseruato mandat prouideri, seu prouiso cõfirmari,& anteq̃ fuerit assecutus decesserit beneficiũ sub reseruatione permanet sicut prius, vt in extrauag.execrabilis.vide in decis.Rot.

¶ Cõsuetudo optãdi nõ cadit in bñficiis reseruatis, vt in deci.Rot, ti.de cõsue.in nouis nu.ccxcvi.eo.ti.in antiquis nu.ccxix.

¶ Si dispensetur cum monacho, ꝙ possit obtinere vnum beneficiũ etiam curatum non ponitur prouiso tamen.

¶ Quando scribitur monacho ponitur cognomen. Sed non Abbati, vel Priori.

¶ Nota ꝙ beneficium curatum non potest conferri existenti in sacris si est ante tempus promotus,& ex hoc multo fortius vitiatur impetratio beneficii.not.in.c.pro illorum,de præb. per Abbatem. Quando defectus ordinum impedit impetrationem. vide Doc. in c.si clericis.de præbe.in vi.

¶ Nota ꝙ si executor literarum apostolicarum occulte excõmunicatur mihi scienti excõmunicatum ipsum conferat aliquod beneficium collatio non tenet, vel est retractãda secus si ignorabam, quia tunc

tunc tenet collatio. Ita dicit Abb. in c. de dilecto. de præb. & est limitatio ad. l. barbarius. de offi. præto.

¶ Collatio beneficii potest fieri absenti. l. labeo, de pac. c. sit ibi absenti. de præb. li. vi. Et si tale beneficium vacabit in Curia, & reseruatum collationi Papæ moritur anteq̃ acceptet, vel post acceptationẽ, ante assecutionem autem desinat esse sub collatione papæ, & ordinarius possit illud conferre. vide in c. iii. de præb. li. vi. & per Io. an. in addi. Spec. ti. de act. & peti. §. i.

¶ Quando resignatio fit per procuratorem dicitur per dilectũ filium. N. procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum. Quando est substitutus procurator sic dicitur, per dilectum filium N. procuratorem substitutum a dilecto filio procuratore dicti. N. ad hoc ab eo specialiter substituto.

¶ Quando est beneficium reseruatum nõ dicitur illicito detentore sed detentore tantum.

¶ Quando quis est dispensatus per legatum dicimus. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua petitio continebat, ꝙ venerabilis frater noster. T. &c. tunc in illis partibus apostolicæ sedis legatus, tecumq; vt vna cum parochiali ecclesia &c.

¶ In Sardinia omnes præbendæ & canonicatus sunt annexæ.

¶ Quando in manibus Papæ fit aliquis actus, vtputa cessio commendæ nunq̃ dicitur. Cum itaq; sicut accepimus: sed cum ita q; dilectus filius &c.

¶ Si habet beneficium ponitur sic, qui, vt asserit, parochialem ecclesiam cuius fructus &c. Et semper ponatur valor etiam si in supplicatione non ponatur.

¶ Quando imperrans petit extra suam diocœsim tũc scribitur ordinario loci in quo impetratur, sed si petat ad collationem ordinarii per se tunc scribiẽ tribus iudicibus in sua diocœsi.

¶ Quando aliquis impetrat extra suam dicocœsim tunc dicitur vbi dictus. T. suam propriam mãsionem se asserit elegisse. Volumus autem ꝙ si tu præsentes literas non potueris, seu volueris exequi dilecti filii præpositus, & decanus ecclesiarum literas ipsas, ac omnia, & singula in eis contenta secundum ipsarum literarum tenorem exequi possint, & debeant, super quo eis tenore præsentium mandamus, & etiam potestatem.

¶ Et insup præfato &c. Ista clausula poniẽ dũtaxat quando scribiẽ ordinario. Sed quando scribiẽ aliis tũc poniẽ vt in textu infra vbi est totus tenor gratiæ expectatiuę, & tũc subiungiẽ ꝙ si nõ oẽs &c.

¶ Attento clausula, ponitur quando resignatio, vel cessio fit in manibus Papæ.

¶ Quando in clausula permutandi dispensatur, ꝙ aliud dissimile recipere possit &c. ponitur etiam ista clausula, ꝙ conuentuale, vel claustrale, vt præfertur, non sit, vt in tex.

¶ Non obstañ. Bonifa. ponitur propter translationem alias non, quod nota.

¶ Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis non ponitur quando est expectatiua ad vnũ beneficium, nisi ille

cui conceditur intituletur de alio beneficio

¶ Nō obstañ statutis dictæ ecclesiæ ponitur quando est in cathedrali vel collegiata & nō ponitur fe. re. Boni. & c. et aliis apostolicis cōstitutionibus quod ponitur in execrabili. Si vero non est in cathedrali, aut collegiata, & habet obstañ. aut absolutionem ponit. Nō obstātibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, & aliis cōtrariis quibuscunq;. Si vero non habet obstañ. aut absolutionē ponitur nō obstāte. si aliqui super prouisionibus sibi faciendis &c.

¶ Volumus autem, ꝙ idem presbyter q̄primum vigore præsentiū aliquod beneficiū fuerit pacifice assecutus dictam ecclesiam, quam, vt præfertur, obtinet, & quā ex nunc vacare decernimus omnino dimittere teneatur, quodq; si tu præsentes literas &c. quando autem litigat, vt in aliis de gratia consueuit poni.

¶ Sepultura ne dum est de iure canonico, sed diuino &c. facit c. l. de sepul. & vide. xiii. q. ii. per totum. Et nota ꝙ Adam fuit sepultus in ciuitate Abraæ. ca. cau. &. q. c. vnaqueq;.

¶ Obligatio contra ius non valet. c. ii. de pac. c. placet de simo. l. si nō sortem, ff. de condi. indebi.

¶ Merita semper præcedunt defectus.

¶ Quādo est ætatis. xiiii. annorum, vel circa non dicitur. Et insuper tecum, sed ponitur duxerimus concedendas. Nos enim tam illas, q̄ præsentes, & quo ad bñficium cū cura hmōi q̄primum ad illud obtinēdum legitimæ fueris ætatis, effectum sortiri volumus quacunq; cōstitutione apostolica contraria nō obstante. nec ponitur prouiso.

¶ Notabilia super pensionibus.

¶ Nota ꝙ in pensionibus, & cōmendis quis nō examinat, nec datur forma dignum, quia examen, & forma dignum &c. habent locum quando beneficium confertur in titulum.

¶ Literæ reseruationis, vel assignationis, & motu proprio cuiusuis pensionis annuæ super alicuius beneficii fructibus expediri nō possunt, nisi de cōsensu illius, qui dictam pensionē soluere habebit. Nicolaus. v. secunda. xxxviii.

¶ Illis qui ratione senii, vel impotentia corporali assignatur pensio super beneficiis curatis, seu dignitatibus sunt inhabiles ad similia beneficia, nisi tempore assignationis huiusmodi ius habuerint in illis, & si receperint, & p mēsem alia beneficia obtinuerint cessat pēsio, vt habetur in extrauag. Nico. v. quæ incipit Ad futuram rei memoriam &c. Detestabiles.

¶ Non valet pactum, vel cōuentio inter Abbates & institutos priores ante vel post institutionem de pensioñ, vel alio onere temporali, vel perpetuo prioratui imposito, vel imponendo, vt in extrauag. intelligitur Alex. iiii.

¶ Pensio immoderata respectu aliorū reddituum ecclesiæ, vel quæ ex post facto inceperit multum grauare potest reduci ad debitam moderationem, vt per not. in. c. præterea. de iure patro. faciūt not. in. c. i. de consue.

¶ Episcopus cum consensu capituli sui potest imponere pensionem ecclesiæ abundañ. soluendam ad sustentationem virorum religiosorum

rum, vt in.c.Pastoralis.de his quæ fi.a prœla. Et sic habes casum, ꝙ non solum papa, sed etiam Episcopus potest imponere pensionem ecclesiæ. Et intelligitur quando detracta pensione potest rector ecclesiæ congrue viuere, alias autem non debet cooperiri vnum altare vt discooperiatur aliud, vt in.c.cum iam dudum.de præb. & vide Nico.in.d.c.Pastoralis, & in.c.extirpandæ.in fi.de præb. vbi bonus tex.

¶ Religioso licite constituitur aliqua pensio, seu prouisio non vt eã habeat vt proprium, & sic potest eam dare, vel in testamento relinquere, sed habebit, vt dispensator, vel in administrationem, & poterit illam Abbas ad libitum auferre, nisi haberet ex confirmatione Papæ, quia tunc per Abbatem nõ posset illa priuari. Ista dicit Nic. per illum tex.in.c.nisi essent.de præb.

¶ No.glo.& doct.in.c.exposuisti de præb. ꝙ si portio vel pẽsio dũtaxat statuitur Canonico ex redditibus capellæ tunc presbyter instituendus in capella est prælatus capellæ, & habet curam animarum. Sed si capella annectitur præbendę, tunc presbyter illi constituẽdus habetur loco prælati domini vide.d.Landul.in Cle.i.de offi.vica. & Io.de lignano post eum concludit, ꝙ si certa portio datur canonico tunc vendicatio rerum, & iurium capellæ, & cura pertinet ad presbyterum. Si vero certa portio pertinet presbytero tunc vẽdicatio rerũ & iurium capellæ pertinet ad Canonicũ & cura habitu, sed actu pertinet ad presbyterum. Et loquit̃ quando ecclesia est annexa præbeñ. nam vbi non est annexio, sed solum statuit̃ pensio tũc nihil habet agere Canonicus in capella. Ita dicit Nicol.di.c.exposuisti. Et circa materiam pẽsionũ vide quæ habent̃ supra car.lii.& liii.

¶ Notabilia super perinde valere.

¶ Nota ꝙ literæ super gratia perinde valere semper debent esse gratiosę & dirigi petenti.

¶ Item nota ꝙ perinde valere non datur super gratia facta per alium, q̃ per papam.

¶ Item nota ꝙ in dicta gratia ponuntur non obstañ. bñficiales.

¶ Item nota, ꝙ si datur perinde valere pro gratia expectatiua dicimus ab earũ data. Si autem in aliis dicimus a data præsentium.

¶ Item in gratia perinde valere super gratia expectatiua dicimus in beneficiis si quod vacat ad præsens, aut cum vacauerit, & non in beneficiis quæ vacauerint ante datum perinde valere in quibus alius posset esse ius quæsitum.

¶ Item nota ꝙ debemus dicere perinde valere super gratia expectatiua, ꝙ literæ prædictæ, & processus habiti per easdẽ ab eorum data, & quæcunq; inde secuta, ita ꝙ data non possit referri ad quęcũq; inde secuta.

¶ Item nota, ꝙ supradicto perinde valere super gratia expectatiua debemus dicere non obstañ. præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnõ omnibus illis quæ in d ctis literis nõ obstare volumus. Et ponitur constitutionibus apostolicis, quia obstant constitutiones apostolicæ, ex quo fit præiudicium tertio, quia valid ant ab eorũ dat̃, & in perinde valere super vacañ. non ponit̃,

non obstātibus cōstitutionibus apostolicis, qa literę reualidant a data psentium,& non data litterarum primæ impetrationis.
¶ Item in prædicto perinde valere in narratione gratię expectatiuę si papa prouiderit debet dici gratiose prouidimus.
¶ Si vero mandauit prouideri debet dici gratiose mandamus prouideri,& debet addi certis executoribus desuper deputatis. Si in fine literæ dicitur, ꝙ executores possunt procedere, vel detur eis alia potestas, alias nō debet dici certis executoribus desuper &c.
¶ Item nota, ꝙ in gratia perinde valere nō debet suppleri vltra illud quod est in supplicatione ꝑpter iudicia q̄ sup illis solēt exoriri
¶ Item nota ꝙ si quis creetur Canonicus in gratia expectatiua, & postea impetratur perinde valere potest intitulari de canonicatu ex quo literæ,& processus reualidantur ab eorum data.
¶ Si in euidentem notabilia.
¶ Nota ꝙ quando cōmittuntur diuersa, nisi in euidentem, videlicet, si vocatis &c. Ita esse necnon venditionem Prædictam in euidentem dictæ ecclesiæ cessisse repereris nō debet dici post repereris super quo t am conscientiam oneramus. Sed bene debet dici post, necnon hoc modo, necnon super quo tuam cōscientiam oneramus venditionem &c. ratio est, quia si poneretur in fine intellige. eẽ de vtroq;,& nunq̄ dicitur super quo &c. quando dicit̃ si vocatis &c. non repereris.
¶ Si petunt̃ suppleri defectus in contractu facto super locatione rei ecclesiasticæ, vel alia materia nullatenus lite a desuper concedat̃, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimatur vel per fiat vt petitur supplicatio signata fuerit Nicol.v.ii.xxxvi.
¶ Fuit petita confirmatio obligationis si in euidentem cum insertione instrumenti papa signauit Fiat vt petitur,& exhibeat̃,& clausulam cum insertione instrumenti cassauit, fuit determinatum ꝙ litera daretur grossa, non tamen cum insertione, sed diceretur, ꝙ prout in euidentem vtilitatem facta fuit confirmamus.
¶ Nota ꝙ quando dicitur in litera apostolica, prout in instrumento publico desuper confecto plenius dicitur contineri, nō potest postea dici nos instrumenti prædicti tenorē præsentibus pro expressis habentes, quia esset contrarietas.
¶ Item quando petitur confirmari concessio facta de re ecclesiastica si in euidentem non potest dici concessionem prædictā, ac omnia & singula in prædicto instrumento contenta auctoritate prædicta approbes, sed debet dici sic confessionem prædictam, & prout illam concernunt omnia & singula.
¶ Quando narratur aliquid fiendum tūc debet poni mandamus quatenus de præmissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis vniuersis te diligenter informes.
¶ Sed quando narratur factum tunc debet poni mandamus quatenus postq̄ tibi de præmissis legitime constiterit.
Cōscientiā oneramus. ¶ Quando narratur causa tunc oneratur conscientia.
¶ Quando nulla causa narratur tunc conscientia nō oneratur.
¶ Quando aliquis Rex, vel Prælatus supplicat pro alio in litera

quæ datur in forma exhibita tunc de Rege vel Prælato non debet fieri mentio in principio, videlicet. Exhibita ꝓ parte Regis, vel Episcopi &c. Sed tantum de Rege vel Prælato prædicto debet fieri mẽtio ibi, quare pro parte Regis &c.

¶ Notabilia super dispensationibus matrimonialibus.

¶ Filius ex secundo matrimonio natus censetur legitimus, licet pater cum alia contraxisset primo. Si secundum matrimonium fuit contractum, & secunda vxor ignorauit primum matrimoniũ eius, secus si sciuit, vel scire debebat, vt quia primum esset publice contractum. Sed quia secundum matrimonium fuit clandestinum, tũc ex illo natus est illegitimus, licet mater primũ matrimoniũ ignorasset. Si tamen super primo esset lata sententia diuortii a qua non esset appellatum, tunc natus in secũdo esset legitimus, licet sententia diuortii postea retractetur. no. Inn. & Io. an. in. c. cum inhibitio. de clande. despon.

¶ Filius natus ex muliere cum qua nõ potuit contrahi obstañ. impedimento consanguinitatis, aut affinitatis, aut publicæ honestatis habeť ꝓ legitimo si de facto fuit matrimoniũ publice contractum, cũ verisimiliter, vel alter ipsorũ ignorat impedimentũ, ꝙ pręsumiť si publice cõtraxerunt, & succedit patri, vt in extrauag. Alex. cũ quidam, de sponsa. secus si clandestine, quia tunc non habetur pro legitima &c. vt no. Io. an. & Inn. de clandest. despon. c. habito.

¶ Dispensationes matrimoniales semp cõmitti debent ordinario.

¶ Nota ꝙ clausula de qua in his plenam in domino fiduciam obtineñ, proprie debet poni in dispẽsationibus matrimonialibus vbi agitur magis de conscientia, ꝗ in aliis.

¶ In dispensationibus matrimonialibus debet proprie dici cõmitimus, & mandamus, licet matrimoniũ sit contractum p verba de pñti, si nondũ est consumatũ p carnalẽ copulã potest Papa dispensare, vt ego possim assumere aliam vxorẽ relicta prima secus si post carnalem secundum quod not. Archi. xxvii. q. ii. c. quia.

¶ In literis dispensationum super aliquo gradu prohibito ponať clausulam, & mulier rapta non fuerit. Nicolaus. v.

¶ Nota ꝙ nati ex cõcubina retenta p clericum in minoribus cõstitutum nõ legitimanť p subsequens matrimonium si ille clericus erat beneficiatus, alias sic, secundũ Bar. in. l. iiii. ff. de concubi.

¶ Affinitas etiam contrahitur per fornicarium coitum, vnde nati ex fornicatione nõ poterunt contrahere matrimonium cum his cũ quibus non possunt cõtrahere legitimi Bal. in. l. cum acutissimi. C. de fideicõ. & no. xxxii. q. iiii. c. obiiciuntur, & de eo qui cogno. consang. c. discretionem, & eo. ti. c. penul. Et an p talem coitum oriatur impedimentum ad contrahendum matrimonium not. xxxv. q. iii. c. extra ordinaria.

¶ Affinitas nunꝗ induciť sine coitu. Archi. de sponſ. c. i. li. vi.

¶ Affinitas nõ contrahiť inter consanguineos mulieris, & consanguineos viri, sed tantũ inter consanguineos ipsius viri & ipsam mulierem, vt est tex. in. c. quod super, de consangui. & affinita.

¶ Dispensare potest papa matrimonium contrahi in secundo cõsanguinitatis gradu in linea equali, in linea inequali non. Io. an. in ... literas, de rest. spol. & de diuor. gaudemus. sed ex causa potest etiã in linea inequali, vt in quolibet gradu lege diuina prohibito dispẽsare. no Io. an. qui filii sint legi. c. per venerabilem, in gl. in fi. debet tamen esse magna causa secundum Inno. Hosti. & Io. an. Archi. vbi omnino vide.

¶ Item potest dispẽsare etiam in primo gradu affinitatis tex. est in c. n. de diuor. nec obstat ꝙ sit prohibitum lege diuina, quæ non potest per humanam tolli, quia non totaliter ex causa enim distinguitur, & hoc fieri potest, vt no. Inno. de constit. quæ in ecclesiarum, ad quod optime facit quod not. Io. an. in regula facti legitime de reg. iur. li. vi. in mercurialibus.

¶ Dispensare potest papa ꝙ matrimonium consumatum dissoluat si nõ intersit copula, no. glo. de conuers. coniug. c. ex publico, quod vltimum procedit ex absoluta potestate, sed ordinata non potest, nisi subsit causa secundum Io. an. & Hosti. ibidem maior est potestas papæ in dispensando in matrimonio contrahendo, q̃ dissoluendo contractum quare libere dispensat, ꝙ contrahatur contra legem Canonicam, etiam sine causa contra legem diuinam cum causa vt sup. proxime dictum est. In contracto aut dissoluendo si est simpliciter ratum, & .l. canonica validum dispensat libere sine causa de potestate absoluta: sed si est consumatum tunc quia per ipsum reputatᷓ conformitas carnis inter Christum & Ecclesiam nulla ex causa rumpit, & qui aliter sensit hæreticus est. no. Io. an. in. d. c. ex publico in fi. vide glo. in. c. fi. de transacti.

¶ Dispensatio facta super impedimento affinitatis valet, & in vim eius põtest dispensatus matrimonium contrahere, licet in dispensatione nulla fiat mentio de impedimẽto publicę honestatis iustitię.

¶ Nota pro subscriptionibus literarum.
Et primo de ordinibus inusitatis.

¶ Priori & fratribus domus de lenis ordinis Valliscolarum. N. diocœsis, & sunt ibi canonici. Prior & fratres domus ordinum humiliatorũ de. N. diocœsis. Magister generalis ordinis de Sẽpl gan. & habentur sorores & monasteria eiusdem ordinis. Abbati & conuentui monasterii sancti Archangeli in insula Robolan. N. diocœsis, quem ordinem fecit Ioachim, & caput est in Calabria.

¶ Priori monasterii sancti. N. de. A. militiæ sanctæ Mariæ gloriosę dioc. Archimodritę monasterii. N. ordinis sancti Blasii. N. dioc.

¶ Præpositus generalis monasteriorum Alemaniæ & Bohemię sub beatæ Mariæ magdalenæ nominibus fundatorum Romanæ ecclesię immediate subiectorum ordinis sancti Augustini. N. diocœsis.

¶ Ministro & fratribus domus sanctæ Trinitatis Ortesii ordinis eiusdẽ sanctæ Trinitatis, & redemptionis captiuorũ Aquẽ. dioc.

¶ Raymundo de Francholanchiis fratri domus de Ortesio ordinis sanctæ Trinitatis de. N. diocœsis. N.

¶ Magistro & fratribus hospitalis sancti Io. de. N. Romanæ ecclesiæ subiectis ordinis sancti Augustini. N. diocœsis.

¶Ordo sancti Victoris non est approbatus ordo.
¶Dilectis filiis fratri Io. de Cesc. ac vniuersis Eremitis de societate quondã fratris Petri de ipsis pñtibus & futuris Salutem &c.
¶Maiori ministro & vniuersis ministris & fratrib' ordinis sanctæ Trinitatis & redẽptionis captiuo℞ tã p̃sentibus, q̃ futuris pfessis, necnõ fratribus, sororibus, & donatis eiusdem ordinis Salutẽ &c.
¶Ordo fratrum secundũ instituta beati Petri cõfessoris viuentiũ.
¶Abbati & conuentui monasterii sanctæ Iustinæ Paduan. aggregationis monachorum vnitat. alias de obseruantia sanctæ Iustinæ nuncupat. ordinis sancti Benedicti.
¶Dilectis filiis Gubernatori, & pauperibus societatis Iesuatorum nuncupatorum. Salutem. vel sic. Dilectis filiis rectori gubernatori nuncupato & fratribus congregationis pauperum Iesuatorum nũcupatorum Salutem.

¶De Monialibus.

¶Dilectæ in Christo filiæ Ioannæ natæ dilecti filii nobilis viri Io annis ex Comitibus de Sabmona moniali monasterii de oriẽte ordinis, N. diocœsis.
¶Sorores pœnitentium beatæ Mariæ magdalenæ ordinis sancti Augustini. N. diocœsis.
¶Et mulieri Senen. sub habitu beati Dñici domino famulanti.
¶Priorissis & conuentibus sororum inclusarum monasterii. N. diocœsis sancti Augustini sub cura, & secundum statuta fratrum ordinis prædicatorum viuentium.
¶Mariæ de. N. mulieri Ianuen. tertii ordinis sancti Frãcisci de pœnitentia nuncupati.
¶Abbatissæ, & cõuẽtui monasterii. N. dioc. ordinis. S. Claræ &c.
¶Magdalenæ de Perusio tertii ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati generali ministræ.
¶Dilectis in xp̃o filiabus Io. & Be. de. N. sororibus tertii ordinis sancti Dñici de pœnitẽtia nuncupati in vrbe cõmorantibus.
¶Priorissæ & cõuentui monasterii. N. dioc. p priorissam soliti gubernari ordinis. s. Augustini. sub regulari inibi obseruãtia degẽtiũ
¶Abbatissis, & conuentibus vniuersorum monasteriorum sancti Iermani, & minorissarum, & sanctæ Claræ ordinis eiusdem sanctæ sub generalis ministri, aliorumq; officialium fratrum minorũ cura vbilibet constitut.
¶Sororibus tertii ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati de. N. diocœsi de pe. locus. N. diocœsis degẽtibus Salutem in domino &c.

¶De Mulieribus.

¶Dilectæ in xp̃o filiæ nobili mulieri. N. relictæ quondam, B. de cellario domicelli viduæ Soran. diocœsis. Salutem &c.
¶Dilectæ in xp̃o filiæ nobili mulieri Isabellæ relictæ quondã Cõradi militis viduæ Traiecten. diocœsis. Salutem &c.
¶Dilectis in xp̃o filiabus virginibus, & viduis in domo dicta sororum Oiten. oppidi Buscoducis Leodien. diocœsis in communi viuentibus Salutem &c.

¶ Ioannę de.n. mulieri in Ciuitate.N. sub habitu sororũ pœnitentium Reginarum nuncupatarum degenti.

¶ De viris.

¶ Dilecto filio nobili viro Ioanni Charissimi in christo filii nostri Regis Portugaliæ illustris nato Comiti Carceleñ. Salutem &c.
¶ Dilecto filio nobili viro Ioãni domicello, necnõ Castellano officialibus cõmuniũ, & hominibus ciuitatis nostrę Nepesiñ. tam clericis, q̃ laicis Salutem &c.
¶ Dilecto filio nobili viro Ioãni. N. domicello Xãchoñ. Salu. &c.
¶ Carissimo in Xp̃o filio. P. regi castellæ & legionis illustri &c.
¶ Carissimo in Xp̃o filio Remulo regi Roman. illustri &c.
¶ Carissimo in Xp̃o filio Maximiliano Roman. imperatori semper Augusto, ac Bohemiæ regi illustri &c.
¶ Cariss. in Xp̃o filio Io. electo regi Portugalliæ illustri &c.
¶ Excellentibus principibus. L. regi, & Ioannæ reginæ Siciliæ illustribus, quia munus in præsenti quo &c.
¶ Dilecto filio nobili viro Comiti Melfiteñ. magno Regi Siciliæ Marescalco.
¶ Dilect. fil. nobili. C. de vice mouuetibus comiti virtutum in ciuitate Mediolaneñ. imperiali vicario Salutem &c.
¶ Dilecto filio nobili Io. de Cæsarinis domicello Romano in ciuitate nostra Narmaneñ. pro nobis, & ecclesia Romañ. in temporalibus vicario &c.
¶ Dilecto filio nobili viro Carol. duci, & dilectæ filiæ nobili mulieri Ioannæ ducissæ Britaniæ, Salutem &c.
¶ Dil. fil. Io. de bonis ciui Mediolaneñ. ac dilectæ in Xp̃o filię Petronellæ eius vxori, & ipsorum liberis Salutem &c.
¶ Duci, & consilio, ac cõi Iauueñ. vel secundum antiquos Genueñ.
¶ Nobili viro. A de. N. in arce nostra crescentii alias Castro sancti Angeli de Vrbe Castellano nostro Salutem &c.
¶ Nobili viro Io. duci Colũbriæ. Carissimi in Xp̃o filii nostri Ioannis regis Portugalliæ illustris secundogenito.
¶ Dilectis filiis parlamentum regiũ Carissimi in Xp̃o filii nostri Caroli regis Francoꝝ illustris tenentibus Salutem &c.
¶ Dilectis filiis Ancianis, Concillis, ac vexillifero iustitiæ ciuitatis nostræ Bononieñ. Salutem &c.

¶ De exordiis in beneficialibus.

¶ Grata tuæ familiaritatis, & deuotionis obsequia, quæ nobis, & apostolicæ sedi hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, necnõ vitæ, ac morum honestas, aliaq; laudabilia ꝓbitatis, & virtutũ merita, quibus personam tuam familiari experientia, q̃ fidedignoꝝ testimoniis iuuari pcepimus nos inducunt, vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum itaq; &c.
¶ Nota omnibus graduatis, etiam magistro in artibus, & baccalario in decretis dat̃ literarum scientia, ac morũ honestas &c. Baccalariis vero in artibus non, quia non reputat̃ gradus, neq; intitulatur baccalarius in artibus, sed dicit̃ voleñ. Itaq; tibi qui, vt asseris, Parisius in artibus baccalariatum suscepisti.

¶ In prouisionibus ecclesiarum cathedralium dicit literarum scientia, in electi commendatione, licet electus non sit graduatus &c.

¶ Nobilitas generis literarum scientia, vitæ, ac morum honestas, aliaq; laudabilia, probitatis, & virtutũ merita super quibus apud nos fidedigno commendaris testimonio nos inducunt, vt tibi reddamur ad gratiam liberales volentes &c.

¶ Religionis zelus literarũ scientia, vitæ, ac morũ honestas, aliaq; laudabilia probitatis, & virtutum merita &c. dicitur quando est clericus minor. xiiii. annis, vitæ, ac morum dicitur quando est clericus, vel scolaris maior. xiiii. annis.

¶ Gratia deuotionis, quando sunt clerici, & officiales perpetui pro clerico minore. xiiii. annis pro quo nunq̃ debet dari litera gratiosa, sed cõmittitur vni soli propter examen &c.

¶ Laudabilia dilecti filii Io. clerici Venetiarum indolis, & iuuentutis iudicia sup quibus apud nos ꝙ in virum se debeat ꝓducere virtuosum fide digna testimonia perhibent merito nos inducunt, vt ipsum apostolici fauoris suffragio prosequeñ. sibi reddamur ad gratiã liberales &c. voleñ. dictũ Io. qui, vt accepimus, in. xiiii. vel xv. suæ ætatis anno constitutus existit &c. Mandamus quatenus si post diligentem super præmissis indiciis per te habendam indaginem præfatum Io. huiusmodi circumspecta ætate alias ad hoc idoneo oppositione personarũ super quæ tuam conscientiam &c.

¶ Laudabilia infantilitatis iudicia, prout fidedignorum testimoniis accepimus, verisimiliter præsumitur, ꝙ te in virum producere debeas virtuosum nos inducũt, vt tibi reddamur ad gratiam liberales, voleñ. itaq; tibi, qui, vt asseritur, in quarto tuæ ætatis anno constitutus existis &c.

¶ Laudabilia infantilitatis iudicia &c. vt supra.

¶ Dignum arbitramur, & congruum, vt illis se reddat sedes apostolica gratiosam quibus ad id propria virtutum merita laudabiliter suffragantur. voleñ. itaq; dilectũ filiũ Io. N. diocœsis. N. apud nos de religionis zelo, de nobilitate gñis, de literarũ scientia, de vitæ, ac morum honestate, vt supra, secundum eius qualitates.

¶ De exordiis in reseruationibus, & resignationibus simpliciter, vel ex causa permutationis, vel reseruata pensione, ac in pẽsionibus simplicibus, commẽdis, habilitationibus, vnionibus, erectionibus, & monasteriis, videbis infra in rubricis congruentibus.

¶ Nos voleñ. tibi, qui, vt asseris.

¶ Volentes itaq; tibi, qui presbyter, & magister in artibus existis, vt asseris, ac in iure Canonico studes, præmissorum meritorum tuorum intuitu, necnon consideratione dilecti fratris nostri. A. tt. sancti Laurentii in Damaso presbyteri Cardinalis pro te dilecto familiari suo continuo commensali nobis super hoc humiliter supplicantis gratiam facere specialem &c.

¶ Volentes itaq; dilectum filium &c. cõmendatum horum intuitu, necnõ consideratione carissimi in Xpo filii nostri Ludouici Regis pro ipso a dilecto suo Capellano, ac dilectæ in Christo filiæ nostræ Elisabeth Reginæ Hungariæ illustriũ nobis sup hoc humiliter

supplicantium fauore ꝓsequi gratioso &c.Mãdamus &c.vel sic.Carissimi in xp̃o filii nostri Io.Allanis Regis illustris.

¶ Volentes itaq; tibi pro quo etiam venerabilis noster Ep̃us Allerien.asserens te dilectum familiarem suum commensalem fore nobis super hoc humiliter supplicauit præmissorum meritorum intuitu gratiam facere specialem &c.

¶ Nota ꝙ non dicit p̃missorum meritorũ tuorũ intuitu,aut ꝙ.vt asserit,parochialem ecclesiam.N.N.diocœsis nũc obtinere &c.Nota ꝙ nõ dicit asseris ꝓpter terminum supplicantium.

¶ Ad collationem &c.Episcopi Amelien.ꝓ tempore existentis,ac dilectorum filiorum &c.Et postea quando repetitur non dicit,nisi eidem Ep̃o,& non additur pro tempore existenti.

¶ Volen.itaq; dilectum filium &c. multipliciter commendatum pro quo etiam venerabilis frater noster Io.Episcopus Beratomen. asserens eum dilectum familiarem suum continuum cõmensalem fore nobis super hoc humiliter supplicauit,horũ intuitu fauore prosequi gratioso . Ipsumq; in eadem ecclesia amplius honorare &c. & tunc dicitur in nõ obstañ.aut si præsens non fuerit ad præstandum de obseruandis statutis,& consuetudinibus ipsius ecclesiæ ratione dignitatis,personatus,seu officii huiusmodi solitum iuramẽtum dummodo &c.

¶ Necnon consideratione dilecti filii nostri Francisci.tt. quatuor Coronatorum p̃sbyteri Cardinalis in spiritualibus & tẽporalibus ecclesiæ Burdegalen.generalis administratoris p sedem apostolicã deputati pro ipso.vel pro se &c.

¶ Hinc est ꝙ nos dilecti filii Io.Cardinalis Mediolanen.pro te dilecto filio &c.supplicantis,ac tuis in hac parte supplicationibus inclinati &c.

¶ In literis gratiosis non debet fieri mentio de instantia supplicantis de Cardinalibus,Regibus,& Reginis Io.xxii.

¶ Item de diocœsanis,& Capitulo ecclesiæ in qua beneficium existit,etiam si beneficiũ ad eoꝝ collationem nõ ptinet Io.xxii.&c.

¶ Itẽ de abbate & cõuentu si bñficiũ fuerit in monasterio Io.xxii.

¶ Item de quocunq; alio collatore,vel patrono Io.xxii.

¶ Officiales Curiæ.

¶ Volentes itaq; tibi qui de nobili genere procreatus,ac Accolitus vel Subdiaconus, aut Cubicularius,siue Notarius,seu Referendarius noster existis præmissorum obsequiorum,& meritorum tuorũ intuitu &c.

¶ Vel sic,tibi,qui etiam causarum palatii apostolici Auditor existis,Vel sic,tibi qui etiã Clericus cameræ apostolicæ existis.

¶ Vel sic,tibi,qui etiam Cubicularius noster,apostolicarũ literarũ Abbreuiator,& in illarũ expeditione Io.tt.sanctæ Ro. ecclesiæ Vicecancellario assistis,aut Pœnitentiariæ nostræ scriptor literarum, & apostolicæ cameræ Clericus existis.

¶ Vel sic,tibi,qui etiam apostolicarum literarũ Abbreuiator existis,& illarũ expeditione &c.venerabili fratri nostro Ep̃o Portuen. sanctæ Romanæ ecclesiæ Vicecancellario assistis.

¶ Qui litterarum apostolicarum registrator existis.

¶ Vel sic, tibi qui literas nostras de mandato nostro scribis.

¶ Vel sic, tibi qui cantor, & capellanus in capella nostra existis præmissorum meritorum &c.

¶ Vel sic, tibi qui Cubicularius noster, ac supplicationum per nos, seu de mandato nostro signatarum Registrator existis.

¶ Vel sic, tibi qui in palatio apostolico Seruitor existis.

¶ Vel sic, tibi qui, vt asseris, in thesauraria nostra aliquandiu seruiuisti, vt præsentialiter in registro supplicationum p nos, seu de mandato nostro signatarū scribendo labores præmissorū intuitu &c.

¶ Vel sic qui cursor noster existis.

¶ Vel sic, qui, vt asseris, in conclaui in quo nuper ad summi apostolatus apicem assumpti sumus tempore assumptionis huiusmodi venerabili fratri nostro. P. Epō Tusculan. seruiuisti pmissorum &c.

¶ Vel sic, qui asserit pro vnione nuper Pisis in vniuersali ecclesia celebrata scribendo fideliter laborauit, horum intuitu &c.

¶ Volentes itaq; eundem. E. qui, vt asserit, in. xxii. vel circa suæ etatis anno, vel circiter constitutus existit, apud nos de vitæ ac morum honestate &c.

¶ Sincere &c. supplicationibus inclinati, vel liceat tibi qui etiā V. I. D. & sacri palatii apostolici causarū Auditor existis habere altare portatile &c.

¶ Volentes itaq; tibi, qui, vt asseris, pro parte dilecti filii Alberti electi Ratisponeñ. nuncius ad generale conciliū Pisis nouissime celebratum destinatus fuisti pmissorum &c.

¶ Vel, sic qui, vt asseris, nuper causa veniendi ad curiā in quadam naui carissimi in xp̄o filii nostri Ludouici regis Hierusalem, & Siciliæ illustris in mari per quosdam hostes ipsius regis captus, & bonis tuis apud te repertis spoliatus fuisti premissorum &c.

¶ Vel sic, te qui, vt asseris, de nobili comitum genere procreatus existis præmissorum &c.

¶ Vel sic, volentes &c. qui, vt asseritur, ex vtroq; Parente de nobili Baronum genere pcreatus existit &c.

¶ Volentes itaq;, qui, vt, asserit, nullū beneficiū ecclesiasticū obtinet & in vniuersitate studii pacifice existit, & per trienniū. N. & vltra in sacra theologia studuit apud nos &c.

¶ Vel sic, qui, vt asserit, cum rigore examinis licentiatus in decretis existit præmissorum &c.

¶ Vel sic, qui, vt asserit, in artibus & medicina magister existit.

¶ Vel sic qui vt asserit baccalarius in artibus existit, & similis nō intitulatur baccalarius in artibus, quia nō est gradus.

¶ Vel sic, qui, vt asseritur, Subdiaconus & Coloniæ studet.

¶ Vel sic, qui, vt asseritur, Bononiæ in iure canonico studet.

¶ Nos igitur volentes te, qui, vt asseris, ex vtroq; parente de militari genere procreatus, & in artibus baccalarius existis, ac in registro supplicationum aliq̄diu scribendo fideliter laborasti.

¶ Nos igitur &c. pcreatus existit, & in iure canonico p plures annos studuit, necnon prouisione nuper Pisis in vniuersali ecclesia ce-

lebrata scribendo fideliter laborauit horum intuitu &c.

¶ Volentes itaq; tibi, qui, vt asseris, de iudaica cecitate cooperante domino ad catholicam fidem conuersus existis in sacra theologia studere proponis præmissorum &c.

¶ Volentes itaq; tibi, qui presbyter es, & cum quo dudum, vt duo beneficia ecclesiastica curata, seu alias incompatibilia, etiam si parochiales ecclesiæ, aut dignitates, personatus, administrationes, vel officia in metropolitanis, & cathedralibus maiores post pontificales forent, & ad eos consueuissent, qui per electionem assumi, eisq; cura &c. si tibi alias canonice cõferrentur, vel assumeris ad illa recipere, & quoad viueres insimul retinere libere & licite valeres apostolica fuit auctoritate dispensatum præmissorum &c.

¶ Vel recipere, & vsq; ad quinquẽnium insimul retinere, illaq;, seu eorum alterum iterum totiens quotiens tibi placuerit ex causa permutationis, vel alias dimittere, & loco dimissi. vel dimissorũ aliud, vel alia simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficiũ, seu beneficia ecclesiasticum, vel ecclesiastica duo tantum incompatibilia recipere, & etiam vsq; ad quinquennium huiusmodi retinere libere & licite valeres apostolica fuit auctoritate dispensatum præmissorum meritorum &c.

¶ Nota q̃ si quis dispensatus ad incompatibilia huiusmodi obtineat gratiam ad curata tunc fiat mentio in loco vt proxime supra, si autem ad non curata tunc narret in fine litera in non obstañ.

¶ Vitæ &c. volentes itaq; tibi cũ quo dudum, vt asserit, vt nõ obstañ. defectu natalium quem pateris de presbytero genitus, & soluta ad minores ordines promoueri, & vnum sine cura trium ordinaria primo, & deinde, vt ad minores etiam sacros ordines promoueri, & vnum cũ cura, & aliud sine cura beneficia ecclesiastica obtinere posses apostolica fuit auctoritate successiue dispensatum. Et pro quo venerabilis frater noster &c. supplicauit præmissorum intuitu gratiam facere specialem &c.

¶ Dignum &c. volentes itaq; N. diocœsis cũ quo dudũ, vt asserit, sup defectu nataliũ, quẽ patit de psbytero genitus & soluta, vt eo nõ obstañ. ad minores ordines promoueri, & vnũ sine cura ordinatio primo, Et deinde vt ad oẽs etiam sacros ordines promoueri. vt tria alia beneficia inuicem cõpatientia, etiam si vnum &c.

¶ Illorum dignitas, personatus, vel officium in metropolitana vel cathedrali ecclesia foret si tibi alias canonice conferret recipere & retinere valeres apostolica fuit auctoritate dispensatum apud nos de literarum scientia &c.

¶ Vel sic, volentes itaq; tibi cum quo dudum, vt asseris, super defectu natalium quem pateris de soluto genitus, & soluta, vt eo nõ obstañ. ad oẽs etiam sacros ordines promoueri, & beneficiũ ecclesiasticum, etiam si curam haberet animarum obtinere posses apostolica fuit auctoritate dispensatum, postquam quidem dispensationem clericali caractere fuisti insignitus præmissorum &c.

¶ Vel sic, volentes itaq; tibi cum quo dudum, vt asseris, super defectu natalium, quem pateris de presbytero genitus, & soluta, vt

eo non obstañ. ad omnes ordines promoueri, & beneficium ecclesiasticum sine cura recipere, & retinere libere, & licite valeres ordinaria fuit auctoritate dispensatum, postquam quidem dispensationē clericali caractere fuisti insignitus præmissorum &c.

¶ Vel sic, volētes &c. M. magistrum in artibus qui, vt asserit, olim in diocœsi Leodieñ. morā trahens ab Epō Leodieñ. qui tūc erat ordinarii sui super hoc licentia nō obtenta, se alias tamen vt erat rite clericali fecit caractere insigniri, quam quidem insignitionem ratam habens & gratam apud nos de literarum scientia &c.

¶ Nos volentes te præmissorum meritorum tuorum fauoribus ꝓsequi gratiosis tuis in hac parte supplicationib' inclinati, volumus, & tibi, vt asseris, altare sanctorum Symonis & Iudæ in ecclesia sancti. N. in. N. dioc. cuius fructus &c. non excedunt obtinenti, & cui nuper de beneficio ecclesiastico cum cura, & sine cura ad collationem &c. communiter vel diuisim spectañ. vacañ. vel vacaturo per alias nostras literas gratiose mandauimus ꝓuideri auctoritate apostolica concedimus, ꝙ prædictæ &c.

¶ Volentes itaq; qui in Diaconatus ordine constitutus existis præmissorum &c.

¶ Quando creat Canonicus in pluribꝰ ecclesiis.

¶ Vnum in. B. & alium in. C. ecclesiis Canonicatus cum plenitudine iuris Canonici apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illis etiam prouidemus, ac vnam in. B. & aliam præbendas in. C. ecclesiis prædictis, necnō dignitatem, ꝑsonatum, administrationem, vel officium alterius earundem ecclesiarum, & si ad illam, illum, vel illud consueuerit quis ꝑ electionem assumi &c.

¶ Vnū Morurianeñ. & aliū. D. ecclesiaꝝ Canonicatus &c ꝓuidemus, vnā vero. M. & aliā. D. ꝑdictaꝝ præbeñ. necnō dignitatem, ꝑsonatum, administrationē, vel officium earundē ecclesiarum, etiam si ad illam, illum, vel illud consueuerit &c. assumi.

¶ Vnum Paduañ. & aliū Veroñ. ecclesiaꝝ Canonicatus &c. ꝓuidemus, vnā vero Paduañ. & aliam Veroñ. prædictis prebeñ. ac dignitatem, vel officium alterius earundem ecclesiarum &c.

¶ Vnum beatæ Mariæ ad gradus Maguntiñ. & alium sancti Petri Versidieñ. N. diocœsis in qua maiores & minores præbeñ. fore noscuntur ecclesiarum Canonicatus &c. ꝓuidemus, ac omnem in beatæ Mariæ, & aliā ex huiusmodi maioribus præben. in sancti. P. ecclesiis ꝑdictis præben. necnō dignitatem, personatum, vel officium alterius earundem ecclesiarum &c.

¶ Vnū Ispalen. & aliū Salamañ. Canonicatus &c. prouidemus, ac vnā in Ispalen. & aliam Salaman. præben. prædictis, necnon dignitates, ꝑsonatus, administrationes, vel officia alterius earundem ecclesiarum, etiam si ad illas, vel illa &c. animarum dūmodo aliqua dignitatum huiusmodi maior post pontificalem non existat &c. plurium ceden. vel deceden. seu illam quomodolibet dimitten. vel dimittentiū cuiuslibet ipsarum ecclesiarum Canonici, aut Canonicorum in eisdem ecclesiis, ac specialem quorum quidem ꝑtimonio cum, & ꝑtimonialium portionum & beneficiorum &c.

¶ Vnum in Lubicen. & alium in.B. in quibusquidem, videlicet, Lubicen. maiores, mediæ, minores, distinctæ, Chorales, Psalmales, Capitulares, non Capitulares, incorporatæ, & Christianæ in.B. ecclesiis etiam maiores distinctæ, & minores præben. fore noscuntur Canonicatus &c. prouidemus, ac vnā Lubicen. & aliam.B. ecclesiarū earundem etiam ex huiusmodi maioribus preben, & si que vacent ad præsens &c.

¶ Vnum in Pisan. & vnum in Florentin. ac vnum in Pistoren. & vnum in Lucan. necnō vnū in Vulteran. maiorib' ecclesiis Canonicatus &c. prouidemus. necnon vnam in Pisan. & aliam in Florentin. & nam in Pistoren. & aliam in Lucan. necnon aliam in *Vulteran.* ecclesiis predictis præben. necnon dignitatem, vel personatum, aut officium in vna ipsarum.

¶ Quando mandatur creari Canonicus in pluribus ecclesiis.

¶ De vno.B. & alio.D. ecclesiarum Canonicatibus cum plenitudine iuris Canonici auctoritate nostra prouideas faciens ipsum, vel procuratorem suum eius nomine, in eisdem ecclesiis eadem auctoritate &c. assignatis, vnam vero.B. & aliam.A. prædictarum prebeu. necnon dignitatem, personatum, & administrationem perpetuam, vel officium alterius earundem ecclesiarum, etiam si ad dignitatem, personatum, & administrationem, vel officium consueuerit quis per electionem assumi, eiq; cura immineat personarum, dummodo dignitas ipsa altera prædictarum ecclesiarū maior post pontificalem nō existat, si quæ, si qui, vel si qua, vacaut ad pręsens &c.

¶ De vno maior.s, & alio sancti.I. maioris Pictanen. Romanæ ecclesiæ immediate subiectæ ecclesiarum &c. assignatis, vnam vero maioris, & aliam sancti.I. maioris ecclesiarum prædictarum præben. necnon dignitatem, personatum, perpetuam administrationem, vel officium alterius earundem ecclesiarum, etiam si ad illā, illum, vel illud consueuerit quis per electionem assumi &c.

¶ Oneramus &c. eiq; postq̄ ipse clericali charactere fuerit insignitus de vno in.L. & alio Canonicatibus in.B. ecclesiis cum plenitudine &c. assignatis, ac vnam in.L. & aliam in.B. ecclesiis prædictis præben. si quæ vacent ad præsens.

¶ De vno Abulen. & alio Sapren. ecclesiarum Canonicatibus &c. assignatis vnam vero Abulen. & aliam Segobien. earundem ecclesiarum præben. non prestimoniales portiones & simplicia in ecclesiis prædictis, aliarumq; Ciuitat. & dioc. vnius, duorum, aut plurium cedeū. aut decedentis, seu cedentium, vel decedentium, aut illa alias quomodolibet dimittentis, vel dimittentium ipsarum ecclesiarum, vel alterius earum Canonici, vel Canonicorum, quorū quidem præstimoniorum portionum, & beneficiorū fructus &c.

¶ Quando creatur Canonicus in vna ecclesia.

¶ Canonicatum ecclesiæ Lubicen. In qua maiores, mediæ distinctæ, minores, nonnullæ aliæ præben. fore noscuntur cum plenitudine iuris Canonici apostolica tibi auctoritate conferimus, & de illo etiā prouidemus, ac vnam etiam in huiusmodi maioribus prębendis,

necnon dignitatem, personatum vel officium ipsius ecclesiæ &c.
¶ Canonicatum ecclesiæ Cabilon. in qua licet sit certus canonicorum numerus præbendarum, tamen distinctio non habetur &c. prouidemus, præbendam vero, ac perpetuā administrationem, vel officium ipsius ecclesiæ &c.
¶ Canonicatum &c. prouidemus, præbendam vero, necnon obsequia vnius cedeñ. vel decederis vel illa alias quomodolibet dimittentis ipsius ecclesiæ canonicæ, quorum quidē obligiorum fructus &c.
¶ Qñ mandatur creari canonicus in vna ecclesia.
¶ De Canonicatu &c. assignatis præbendam vero eiusdem ecclesiæ si qua vacet &c.
¶ Quando creatur Canonicus in vna ecclesia & datur ad illud beneficium.
¶ Canonicatum ecclesiæ Claromonteñ. &c. prouidemus, præbeñ. vero ac dignitatem, personatum, administrationem, vel officium eiusdem ecclesiæ, necnon beneficium ecclesiasticum &c. etiam si canonicatus, præbeñ. dignitas, personatus, administratio, vel officium in cathedrali vel collegiata ecclesia existat.
¶ Canonicatum ecclesiæ sanctæ .N. dioc. N. prouidemus, præbeñ. vero eiusdem ecclesiæ, necnon beneficium ecclesiasticum cum cura, & sine cura, etiam si administratio, vel officium in cathedrali, seu canonicatus, & præbenda in collegiata ecclesia existat.
¶ Canonicatum secularis ecclesiæ sanctorum Cosme & Damiani. Assudeñ. Colonieñ. dioc. in qua præter dilectas in Christo filias Abbatissas, & canonissas, nonnulli Canonici canonicatus, & præbeñ. obtineñ. & capitulum facieñ. fore noscuntur cum plenitudine iuris Canonici &c. prouidemus, præbendam vero eiusdem ecclesiæ, necnon beneficium &c.
¶ Quando mandatur creari Canonicus in vna ecclesia, & datur ad aliud beneficium.
¶ Mandamus quatenus si per diligentem examinationem eundem N. ad hoc idoneum esse repereris super quo tuam conscientiā onerramus decanatum ecclesiæ Remeñ. cum plenitudine iuris Canonici auctoritate nostra prouideas faciens ipsum. N. vel procuratorem suum eius nomine in dicta ecclesia .N. in Canonicum recipi, & in fratrem stallo sibi in choro, & loco in capitulo eiusdem ecclesiæ cū dicti iuris plenitudine assignari. præbendam vero, & perpetuam administrationem, vel officium ipsius ecclesiæ, necnon beneficium ecclesiasticum sine cura, etiam si Canonicatus & præbeñ. administratio vel officium in collegiata ecclesia existat cuiusquidem beneficii &c.
¶ De canonicatu &c. assignatis præbendam vero, & officium ipsius ecclesiæ, necnon beneficium ecclesiasticum cum cura vel sine cura. etiam si Canonicatus, & præbenda, vel officium in collegiata ecclesia existat, & ad officia huiusmodi consueuerint, qui per electionem assumi, eorumq; alteri cura immineat animarum cuiusquidem beneficii fructus &c.
¶ De canonicatu &c. assignatis præbendam vero, & dignitatem,

personatum, perpetuam administrationem, vel officium eiusdem ecclesiæ, necnon beneficium &c. etiam si Canonicatus, & præben. aut dignitas, personatus, administratio, vel officium, aut integra, vel dimidia, seu commensalis portio in cathedrali, vel collegiata ecclesia, aut decanatus, vel archipresbyteratus ruralis, qui dignitas, extra tamen Cathedralem ecclesiam reputetur, existat, & ad dignitat. &c. assumi eisq; cura immineat animarum, dummodo aliqua dignitatum huiusmodi in Handreñ. & alia in. N. cathedrali maior post pontificalem, seu Collegiata ecclesia huiusmodi principalis non fuerit. cuiusquidem beneficiis fructus &c.

¶ De canonicatu &c. assignatis præbendam vero, ac dignitatem, personatum, perpetuam administrationem, vel officium dictæ ecclesiæ, necnon beneficium &c. etiam si Canonicatus, & præbenda, personatus, administratio, vel officium Metropolitanæ, vel Collegiatæ ecclesiæ fuerit &c.

¶ Et nota, q prouinciæ in quibus decimam reducta est sunt sex, & vnus Episcopatus.

¶ Archiepiscopatus Lugdunensis.

¶ Rothomagensis.

¶ Remensis.

¶ Turonensis.

¶ Senonensis.

¶ Bituricensis.

¶ Episcopatus Claromōtensis.

¶ Nota circa Collationes.

¶ Ad collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem. Venerabilis Fratris nostri Episcopi Eboraceñ. ratione perpetuæ Capellaniæ, quam in ecclesia sancti N. dictæ suę mensę Episcopali canonice vnire pertineñ. &c.

¶ Ad Venerabilis fratris nostri Episcopi Careñ. & dilecti filii Abbatis monasterii sancti Andreæ iuxta Lugdunum ordinis sancti Benedicti vicissim pertineñ. collationem. &c.

¶ Ad collationem &c. venerabilis fratris nostri Episcopi, & dilectorum filiorum capituli Firmañ. &c.

¶ Ad collationem &c. Venerabilis fratris nostri Episcopi Amelen. & dilectorum filiorum Priorum, & capituli, singularumq; personarum ecclesiæ Amelen. ordinis sancti B. communiter vel diuisim pertinen. &c.

¶ Ad collationē &c. dilectorꝝ filiorꝝ Prioris, & portionariorꝝ secularis ecclesię sanctę Marię magdalenę Vlixbonen. cōiter pertinen.

¶ Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Præpositi, & capituli sanctorum Cosmæ, & Damiani ecclesiarum de. N. inuicem canonice vnit. N. diocesis communiter, vel diuisim pertinen.

¶ Ad collationem &c. Dilectorum filiorum Sacristæ, & Capituli secularis ecclesiæ sancti Vincentii. N. diocesis cōiter pertineñ.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum Sacristæ, Decani, & senio: um de Capitulo ecclesię. N. communiter, vel diuisim pertineñ. & tunc dicitur ibi seu si eidem Decano, & seniori de capitulo &c.

¶ Ad collationem &c. pertineñ. dilectorum filiorum clericorum perpetuorum beneficiatorum, ebdomadariorum nuncupatorum ecclesiæ.N.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum capituli sancti.N.Episcopalis ecclesiæ dictæ tuæ diocœsis communiter pertineñ.

¶ Ad collationem &c.dilectorum filiorum quinque presbyterorum perpetuorum beneficiatorum maioris altaris ecclesiæ.N. communiter pertineñ. & successorum, & eisdem beneficiis dicti altaris,& tunc in duabus partibus circa finem ponuntur hec verba, Et successoribus, videlicet, in vobis Et si eisdem quinque presbyteris, & successoribus suis &c.

¶ Vel sic, venerabilis fratris nostri Episcopi .N.& dilectorũ filiorum Decani, & capituli, singulorumque canonicorum, & personarũ.N. necnon hospitalarii, seu præbendarii quinque vicariorum, & sacerdotum maioris altaris .N. communiter, vel diuisim pertineñ.

¶ Ad collationem &c. dilecti filii Ioannis Sacristæ ecclesiæ .N.ratione sacristæ, & quorundam perpetuorum beneficiorum quartorum vulgariter nuncupatorum quæ in dioc.N. obtinet, & successorum eius in eisdem sacrista, & beneficiis pertineñ.

¶ Ad collationem &c.dilecti filii.N.de.N.Canonici.N.ratione capellaniarum, quas idem.N.in ciuitate.N. obtinet, & successorum suorum Canonicorum dictæ ecclesię capellanis pro tẽpore obtineñ.ptineñ.&c.

¶ Ad collationem &c. dilecti filii præpositi secularis ecclesiæ beatæ Mariæ de .N. pertineñ.

¶ Vel sic, Rectoris plebani nuncupati parochialis ecclesiæ .N.diocœsis pertineñ.

¶ Ad collationem &c. dilecti filii rectoris ecclesiarum de.N.&.A. adinuicem canonice vnitam pertineñ.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum duorum rectorum parochialis ecclesię.N. per duos solite gubernari rectores, quorum vnus,duas, & quilibet eorum quartã ipsius ecclesiæ partes obtinent.

¶ Ad collationem &c.dilecti filii rectoris quarte partis ecclesię.N. per tres solite gubernari rectores quorum vnus &c.

¶ Ad collationem &c, dilectorum filiorũ perpetui vicarii, & portionariorum parochialis ecclesiæ sancti.N. diocœsis dictæ tuæ diocœsis communiter vel diuisim pertineñ.

¶ Ad venerabilis fratris nostri Episcopi .D. & dilecti filii Abbatis monasterii sancti.N.ordinis.N.vicissim pertineñ. collationem &c.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum capituli ecclesiæ. N. ordinis .N. communiter, vel diuisim pertineñ.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum Abbatis, & cõuentus monasterii sancti .N. diocœsis Romanæ ecclesiæ immediate subiecti ordinis sancti Benedicti &c.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum Abbatis,& conuentus monasterii .N.

¶ Ad venerabilis fratris nostri Episcopi.N.& dilectorum filiorum sancti .N. necnon dicte dioc. monasteriorum Abbatum, & conuẽtuum collationem &c.

¶ Ad dilectorum filiorum Abbatis de .N. & dilectorum in Xp̃o

filiarum priorissæ, & conuentus de .N. per Abbatem de .N. qui est pro tempore, & priorissam soliti gubernari monasteriorum or diuis sancti .N. di cœsis collationem &c.

Ad collationem &c, Abbatis, & conuentus monasterii sancti .N. ordinis sancti .B. &c.

Ad collationem &c. dilecti filii præpositi, & dilectarum in Xpo filiarum Abbatissæ, & conuentus monasterii de .N. per præpositũ & Abbatissam soliti gubernari Cistertieñ. ordinis .N. dioc. communiter vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. dilecti filii maioris prioris ecclesiæ .N. vel monasterii de .N. ordinis & dioc. predicti in qua, vel in quo duo priores, quorum vnus maior, alter vero minor prior ipsius ecclesię vel monasterii nuncupati existunt pertineñ.

Ad collationem, vel presentationem dilecti filii Magistri domus militiæ de .N. Cistertieñ ordinis .N. diocesis.

Ad commendationem dilectorum filiorum commendatorum, & fratrum domus hospitalis sancti Io. Ierosolimitañ. in sua diocœsi communiter vel diuisim pertineñ.

Ad collationem dilectorum filiorum magistri, & fratrum domus hospitalis sancti .N. Crucifixorum ordinis sancti Augustini communiter, vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. dilectorum filiorum sacristæ secundi, & portionariorum ecclesiæ .N. ordinis .N. communiter vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. dilectorum filiorum prioris, & fratrũ domus sancti Sepulchri dominici Hierosolimitani ordinis sancti Augustini communiter, vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. dilectarum in Xpo filiarũ abbatisse secularis ecclesiæ sancti .N.N. dioc. communiter, vel diuisim pertineñ.

Ad collationem dilectorum filiorum Magistri, & fratrum domus hospitalis beatæ Mariæ theutonicorum Hierosolimitañ. N. diocœsis communiter vel diuisim pertineñ.

Ad collationem dilectarum in Xpo filiarum Priorisse, & conuẽtus Monasterii sanctæ Mariæ . N . per Priorissam soliti gubernari ordinis .N. sub cura, & secundum instituta ordinis fratrum prædicatorum viuentium communiter, vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. Abbatissæ & conuentus monasterii sanctæ. N. diocœsis eiusdem sanctæ cõiter vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. dilecti filii præpositi, & dilectarum in Xpo filiarum Abbatissæ & conuentus monasterii .N. Cistertieñ. ordinis .N. diocesis per præpositum, & abbatissam soliti gubernari cõmuniter vel diuisim pertineñ.

Ad collationem &c. dilectarum in Xpo filiarum magistræ, & sororum, ac dilectorum filiorũ magistri domus leprosarie .N. dioc.

Ad dilectorum filiorum Præpositorum, Decanorum, Cantorũ, Custodum, Capitulorum, singulorumq; canonicorum, & personarum sanctorum .N. & felicis .N. diocœsis collationẽ ecclesiarũ &c.

Ad dilectorum filiorum vniuersorũ presbyterorum, clericorum, & laicorum

& laicorum fratrum maiorum Calendarum nuncupatorum certis anni temporibus in parochiali ecclesia beatæ .N. maioris oppidi. N. diocœsis commorantium, & ecclesiastica beneficia insimul con ferentur collationem &c.

¶ Ad venerabilis fratris nostri Episcopi Elnen. etiam ratione maioris capellaniæ ecclesiæ .N. mensæ Episcopali Elencn. & dilectorum filiorum Albien. capitulorũ necnon Archidi. Sacristæ, & præceptorum Albien. Ebdomadariorum sancti .N, singulorumq; Canonicorum, & personarum earundem ecclesiarũ collationem &c.

¶ Ad collationem &c. dilectorum filiorum Decani, & vniuersorum presbyterorum clericorum, & personarum Calendarum nuncupat. in parochiali ecclesia .N. diocœsis certis anni temporibus viuentium communiter, vel diuisim pertinen.

¶ Ad venerabilis fratris nostri Episcopi Gebeñ. ac dilectorum filiorum Capituli Gebeñ. sancti Iacobi prioratus nuncupati .N. dioc. ecclesiarum, necnon Rectorum, priorum, nuncupat. & portionariorum ecclesiæ parochialis .N. in qua quidem parochiali ecclesia nonnulli clerici nonnulli perpetui beneficiati portionarii nuncupati fore noscuntur collationem &c.

¶ De expectatiuis pro regularibus.

¶ Volentes in artibus &c. præmissorum meritorum tuorũ intuitu gratiam facere specialẽ beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per monachos monasterii .N. ordinis .N. diocœsis cuius monachus, vt asseris ordinem ipsum expresse professus existis guber nari consuetum. Cuius fructus &c.

¶ Volentes itaq; tibi præmissorum meritorum tuorum intuitu gratiam facere specialem beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura per monachos monasterii .N. ordinis .N. dioc. gubernari consuetum, cuius fructus &c. & in medio literæ videlicet, post Districtius inhiben. & ante, non obstan. dicet sic. Decernen. te q̃primum vigore præsentium huiusmodi beneficium fueris pacifice assecutus dũ monasterio in hospitali dicti ordinis. N. dioc. cuius monachus, & vt asseris ordinem ipsum expresse professus existis ad dictum monasterium .N. transferendi &c. Trãslatio

¶ Cum fructus, redditus, & prouen. si beneficium ipsum in partibus quibus antiqua taxatio decimæ ad medietatem eiusdem taxationis est reducta & cum cura .lx. & sine cura .xxx. Si vero in aliis partibus & cũ cura .lx. & sine cura fuerit .xl. lib. turon. ſm taxationem huiusmodi decimæ va. an. non exceden.

¶ Vel sic, ad duo beneficia cuius, seu quorum fructus, redditus, & prouen. si illud, vel illa in partibus in quibus antiqua taxatio decimæ ad meditetatẽ eiusdem taxationis est reducta, & ipsum vnũ, vel ipsorum duorum alterum cum cura .lx. & sine cura .xl. lib. turo. par, secundum taxationem huiusmodi decimæ valorẽ &c.

¶ De non obstan. generalibus.

¶ Non obstan. quibuscunq; statutis, & consuetudinibus ecclesię in qua huiusmodi beneficium forsan fuerit illis præsertim quibus caueri dicitur, q̃ nullus in dicta Ecclesia .N. præbendã assequi valear,

nisi de minori præbenda ad maiorem gradatim, & per optionem ascendat contrariis iuramento confirmatione apostolica &c. cum clausula etiam si Canonicatus & præbenda.

¶ Vel sic, ꝙ antiquiores canonici gradatim meliores si voluerint possint cũ vacant per se vel per alios optare præbendas. &c.

¶ Vel sic, nisi de minori ad mediam, & de media præben. ad maiorem gradatim, & per optionem ascendant contrariis &c.

¶ Vel sic, non obstañ. quibuscunq; statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesiæ illis quibus caueri dicitur, ꝙ nullus præfatam præbendam assequi valeat, nisi de inferiori præbenda ad prædictam præbendam gradatim, & per optionem ascendat contrariis &c.

¶ Non obstañ. quibuscunq; statutis, & cõsuetudinibus ipsius ecclesię, seu ecclesiaꝝ in qua, seu qbus beneficiũ, seu bñficia hmõi forsan fuerint illis pręsertim in quibus forsan in aliqua hmõi cauetur, ꝙ nullus inibi dignitatẽ, vel personatũ, seu beneficiũ obtinere valeat, nisi canonicus actu præbendatus, & capitularis, ac emãcipatus eiusdem, seu maioris herbipolẽ. ecclesiaꝝ existat contrariis &c.

¶ Non obstañ. quibuscunq; statutis, & consuetudinibus dictæ ecclesiæ illis præsertim quibus caueri dicitur, ꝙ ipsam præbendam pro tempore obtinens infra annum a tempore assecutionis eiusdẽ cõputandum ad presbyteratus ordinem se promoueri facere teneatur. Alioquin ipsis canonicatu, & præbẽda eoipso priuatus existat, ꝙq; nulli fructus redditus, & prouentus ministrari debeant nisi in sacerdotio hmõi fuerit constitutus.

¶ Vel sic illis præsertim quibus caueri dicitur, ꝙ nullus Canonicatum, & præbendam ecclesiæ sancti Germani prædictæ obtinens illas, nisi de licentia decani pro tempore existentis, & dilectorum filiorum capituli eiusdem ecclesiæ permutare valeat contrariis &c.

¶ Non obstañ. tam fe. re. Boni. papæ. viii. & bo. me. N. prædecessoris nostri, q̃ aliis quibuscunq; Constitutionibus apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus ipsius ecclesiæ sancti. G. iuramento &c.

¶ Vel sic, quũ tolluntur regulæ Cancellariæ, videlicet, constitutionibus, & ordinatiõibus apostolicis, atq; nostris, necnõ statutis &c.

¶ Non obstañ. statuto vrbani ex quo cauetur ne quis duos canonicatus & præbeñ. simul infra muros. N. obtinere valeat.

¶ Non obstañ. fe. re. Bo. papæ. viii. predecessoris nri, & aliis apostolicis cõstitutionibus, & quibuscunq; aliis, præsertim quibus dudũ, volumus, ꝙ in quibuscũq; beneficialibus impetratioñ. a nobis existat inantea obtinendum, non obstañ. beneficiali impetratioñ, &c. exprimentur, & quemcunq; super hmõi impetrãd. sine expressioñ. dictaꝝ non obstañ. præ. exru impetrando cõcessionem, ꝙ non obstañ. huiusmodi expresse haberentur expediendæ literæ nullius forent roboris, vel momenti cum illa alias in suo robore permansura hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus &c.

¶ Non obstañ. ꝙ ipsa præpositura sancti. P. per fe. re. C. papam. xi. prædecessorem nostrum ea de causa, vt dicitur, suppressa fuerit, vt de fructibus, redditibus, & prouẽ. ipsius præposituræ tres canonicatus, & præbeñ. ac vicarias in dicta ecclesia sancti. N. denuo

crearentur quæquidem suppressio nondum sortita effectum immo de ipsa præpositura pluribus, & specialiter dicto clerico per fe. re. C. papam .vi. prædecessorem nostrum post dictam suppressionem dum vacauerit ipsa suppressione nō obstañ. fuerit compromissum, necnon quibuscunq; statutis, & consuetudinibus ipsius ecclesiæ sancti .N. contrariis &c.

¶ Non obstañ. ꝙ idem .G. vt asserit, causam quam super dicta præpositura contra quedam aduersarium suum mouere intendebat coram clerico auditoris causarum dicti palatii per nos committi obtinuit. Cuius statutum etiam habere volumus pro expresso & per me. Bo. papam .viii. prædecessorem nostrum, ꝙ aliis quibuscunq; constitutionibus apostolicis, necnon statutis dictæ ecclesiæ, contrariis, iuramento &c. aut si aliqui &c.

¶ Non obstañ. ꝙ prædictæ, vel alicuius regularis ordinis professor nō existit, & quibuscunq; cōstitutionibus apostolicis, ac statutis, & cōsuetudinibus, monasterii & ordinis prædictoꝝ, iuramento &c. contrariis &c.

¶ Nō obstañ. si dictus .G. eidē hospitali tanto tēpore non seruierit quāto ante adeptionē bñficii ſm stabilimenta, seu statuta, & cōsuetudines dicti hospitalis seruire forsan teneretur, vel fuisset assecutus, ēt si nō sit in ætate legitima, seu requisita, Cōstitutionibus, & ordinationibus apostolicis prædictis, stabilimentis, seu statutis, & cōsuetudinibus contrariis, ēt iuramento &c. Seu si magistro pro tempore existenti, & dilectis filiis fratribus dicti hospitalis, quod ad præsens magistro caret, vel quibusuis aliis.

¶ Et nota, ꝙ qñ mandatur prouideri de præceptoria alicuius domus in nō obstañ. generalibus, videlicet, non obstañ. fe. re. Bo. &c. apostolicis additur necnon domus, & ordinis prædictorum etiam iuramento &c. quibuscunq;, aut si pro aliis in dicto hospitali apostolica forsan sint scripta directa, seu si aliqui &c.

¶ Non obstañ. ꝙ dictus Lucas tibias, & pedes tortos habet, ita ꝙ vtriusque pedum extorturam sibiinuicem correspondeant, & quibuscūq; caueri dicitur, ꝙ nullus non liber membrorum in eiusdem monasterii monachum recipi possit, contrariis, iuramento &c.

¶ Seu si venerabili fratri nostro Episcopo .N. dilectis filiis Abbati monasterii eiusdem, ac prioratus ipse conuentualis existat conuentibus, vel quibusuis aliis &c.

¶ Legato, & conditione hmōi, & aliis constitutionibus, & legibus imperialibus, & consuetudinibus nō obstañ. quibuscunq; dat. &c.

¶ Quodq; præfatus .P. literarum prædictarum vigore nonnulla beneficia ecclesiastica tunc certis modis vacatura cum protestationibus in talibus fieri solitis infra tempus legitimum acceptauit, sibiq; de eisdem prouideri obtinuit.

¶ Aut, ꝙ, asseris, idioma, ꝙ gens illaꝝ partiū cōiter loqtur nō bene intelligis, nec scis intelligibiliter loq. Nos enim tecū, vt ecclesiā prędictā &c dispēsamus, p̄missis, ac cōstitu tiōibus, & ordinatiōib' apost. necnō p̄dictis statutis, & cōsuetudinibus, & aliis cōtrariis nequaq̄ obstañ. auctoritate apost. concedimus p p̄sentes, puiso &c.

¶ Aut si præsens non fueris ad præstandum de obseruandis statutis, & consuetudinibus eiusdem Ecclesiæ ratione dignitatis, personatus, vel officii huiusmodi solitum iuramentum dummodo &c.
¶ Seu si hodie p alio, vel aliis super æquali, vel æqualibus, gratia, seu gratiis in dicta ecclesia sancti Io. literas duxerimus conceden. Nos enim tam illas, q̄ præsentes effectū sortiri volumus quacunq; constitutione apostolica cōtraria non obstañ. Nulli ergo &c.
¶ Seu si hodie p alio, vel aliis sup æquali, vel æqualib', gr̄a, seu gratiis in dicta ecclesia sancti Io. necnon de simili beneficio ad Collationem pro præsen. seu quamuis aliam dispositionem Episcopi, præpositi, decani, capituli, Canonicorum, & personarum prædictarum, communiter, vel diuisim pertineñ. literas nostras &c.
¶ Seu si hodie pro alio, vel aliis, super æquale, vel æqualibus, gratia, seu gratiis in dict. Aquilegieñ. & beatæ Mariæ ecclesiis, necnon prioratibus, seu plebaulis huiusmodi literas duxerimus concedendas &c.
¶ Constitutionibus apostolicis, necnon indultis, prouisionibus, & literis derogatoriis, Nicolao, & Bertoldo præfatis super dictis Canonicatu, & præbeñ. ac specifica, seu quauis forma, vel expressiōe verborum concessis, & aliis contrariis non obstañ quibuscunq;.

¶ De non obstañ. beneficialibus

¶ Seu q bñficium ecclesiast. cū cura, vel sine cura ad collationem, vel præsentationem dilectorum filiorum Præpositi, Decani, & capituli ecclesiæ sancti Petri Maguntiñ. communiter pertinens auctoritate literarum nostrarum in ea forma secundum quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus te asseris expectare, quasquidem literas, & processus habitos per easdem, & quæcunq; inde secuta exnunc cassamus, & irritamus nulliusq; esse volumus roboris, vel momenti. Nulli ergo &c.
¶ Et pdicto modo dicitur quando impetrat aliam gratiam expectatiuam. Si vero impetraret beneficium vacans tunc ponitur clausula, q literæ sint cassæ, postq̄ fuerit assecutus beneficiū &c.
¶ Vel sic, aut q idem .N. beneficium ecclesiasticum cum cura, vel sine cura ad collationem, vel præsentationem dilectorum filiorum Abbatis, & conuentus monasterii sancti .N. diocœsis ordinis sancti Benedicti.
¶ Et nota, q licet impetrans non fecerit mentionem de beneficio quod sibi ignoranti per ordinarium collatum erat propterea impetratio non est subreptitia, vt in .c. gratia. de rescript. in. vi.
¶ Seu q nos dudum tibi de vno, vel duobus, aut tribus beneficio, seu beneficiis, ecclesiastico, seu ecclesiasticis, etiam si ipsum vnum, vel ipsorum duorum, seu trium aliquod curatum, aut dignitas, vel personatus, seu officium cum cura, vel sine cura in Cathedrali, vel Collegiata, & dignitas ipsa in Collegiata ecclesia huiusmodi principalis foret, & ad eandē quis p electionem assumeretur. Ad venerabilium fratrum nostrorum &c. Collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem communiter, vel diuisim spectañ. seu spectañ. vacañ. vel vacaturum per alias nostras

ſtras literas gratioſe mandauimus prouideri. volumus autem, ꝙ ꝗ primum vigore præſentium dictam eccleſiam ſis pacifice aſſecutus prædictæ literæ, quas tibi de huiuſmodi beneficio, ſeu beneficiis prouideri mandamus, vt præfertur, & proceſſus habiti per eaſdem, & quæcunq; inde ſecuta quo ad dignitatem, vel perſonatum, ſeu curatum beneficium, aut officiũ dũtaxat ſint caſſa, & irrita, nulliuſq; roboris, vel momenti.

¶ Seu ꝙ nos nuper tibi per alias literas de canonicatu ſub expectatione præbẽdæ eccleſiæ Patauieñ. prouidimus, & de beneficio &c. gratioſe mandamus prouideri, & tecum, vt huiuſmodi beneficiũ cum cura, vel ſine cura ſi earundem literarum vigore conferretur recipere, & vna cum dicta parochiali eccleſia quoad viueres retinere valeres duximus diſpenſandum. Nos enim tecum &c. vt habetur infra in diſpenſatione ad incompatibilia.

¶ Vel ſic, aut ꝙ nos eidem Io. vt aſſerit, de Canonicatu ſub expectatione præbendæ Eccleſiæ ſancti Io. in Haug. extra muros Herbipoleñ. gratioſe conceſſimus prouideri &c.

¶ Vel ſic, de Canonicatu ſub expectatione præbendæ & ſupplemẽti eccleſiæ ſancti Io. in haug. extra muros Herbipoleñ. ac beneficio eccleſiaſtico cum cura, vel ſine cura ad collationem, prouiſionem, præſentationem, ſeu quãuis aliam diſpoſitionem venerabilis fratris noſtri Epiſcopi. P.

¶ Ad idem etiam ſi dignitas, perſonatus, vel officium pertineñ. vacañ. vel vacaturo gratioſe conceſſimus prouideri.

¶ Ad idem etiam ſi dignitas, perſonatus, vel officium, etiam electi fuerit &c.

¶ Aut, ꝙ nos dudum ſibi de expectatione maioris præbendæ eccleſiæ ſancti Ioannis in qua maiores, & minores præbendæ exiſtũt per alias noſtras literas gratioſe mandauimus prouideri &c.

¶ Seu, ꝙ nos dudũ eidẽ. P. de vno in. N. & alio in. N. eccle. canonicatibus ſub expectatione præbendarũ, ac beneficio eccleſiaſtico &c.

¶ Seu, ꝙ, vt aſſeris, dudum de Canonicatu ſub expectatione præbeñ. ac oblegiorum eccleſiæ maiorum Bambergeñ. quorumquidẽ oblegiorum fructus, redditus, & prouentus quinquaginta marchas arg. ſe. co. ẽſt. va. an. non exce. ac dignitatis, Perſonatus, vel officii in eadem Maiori, vel ſancti Stephani Bambergeñ. aut ſancti Iacobi extra Muros Bambergenſis. Eccleſiis gratioſe. conceſſimus prouideri, cum Clauſula Impartita volumus propter litem quam habet &c.

¶ Vel ſic, aut ꝙ idem . N. beneficium eccleſiaſticum cum cura, vel ſine cura, ad Collationem, vel prouiſionem dilectorum filiorum Abbatis, & conuentus monaſterii ſancti vincentii ordinis ſancti Benedicti Simeñ. dioc. communiter, vel diuiſim auctoritate, & literarum noſtrarum in ea forma ẽm quam pro pauperibus clericis beneficiandis dudum ſcripſimus ibi conceſſarum ſe aſſerit expectare quaſquidem literas, & proceſſus habitos per eaſdem, & quęcũq; inde ſecuta. exnunc caſſamus, & irritamus, ac nullius eſſe roboris, vel momenti &c. Nos inſuper &c.

¶ Seu, quod dudum, vt asserit, de beneficio cum cura, vel sine cura, Ad collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Maguntin. ac dilectorum fil. pposit, decani, & capituli, singulorumque Canonicorum, & personarum ecclesiæ Maguntin. cōmuniter, vel diuisim pertinen. vacañ. vel vacaturum gratiose concessimus prouideri, vel per alias nostras gratiose mandamus prouideri.

¶ Quodque dudum eidem. M. aut aliud beneficium ecclesiasticum curatum, aut alias cum dicta ecclesia in. N. incompatibilia etiam si dignitas. vel personatus, seu officium cum cura, vel sine cura in Cathedrali, vel collegiata ecclesia, ac dignitas ipsa in cathedrali maior post pontificalem, aut in collegiata huiusmodi principalis foret ad dignitatem huiusmodi, quis per electionem assumeretur recipere, & vna cum dicta ecclesia in. N. dioc. quo adueniret retinere libere, & licite valeret fuit auctoritate prædicta dispensatū. Nos enim &c.

¶ Vel sic, obtinere, & nos dudum sibi de beneficio ecclesiastico &c. vacañ. vel vacaturo etiam si canonicatus, & præbeñ. eiusdem ecclesiæ foret per alias nostras literas gratiose mādamus prouideri.

¶ Vel sic, aut quod nos dudum tibi, vt asseris, de vno ex prioratibus, seu plebanatibus secularium, & collegiatarum ecclesiarum ciuitatis, vel dioc. Floreñ. vacañ. vel vacaturum p alias nostras literas gratiose mandauimus prouideri.

¶ Seu quod nos nuper eidem Io. vt asserit, de vna in sancti Andreæ, & de alia in sancti Iuliani Vlixbon. ecclesiis perpetuis portionib' &c. vacañ. vel vacatur gratiose concessimus prouideri.

¶ Et nos hodie tibi Canonicatum sub expectatione præbendæ, ac officii ecclesiæ beatæ Mariæ Traiecteñ. per alias nostras literas gratiose duximus prouidendum, quas quidem literas, & processus habitos per easdem, & quæcunque inde secuta in sua volumus robore permanere quacunque constitutione, seu ordinatione apostolica contraria non obstan.

¶ Aut, quod dictus Nicolaus, vt asseritur, parochialem ecclesiam de N. diocœsis, cuius fructus, redditus, & prouentus illam pro tempore obtinenti, & in ea non residenti vltra. xl. lib. turo. similium non valere annuatim noscitur obtinere volumus &c.

¶ Aut quod, vt asseris, dudum in Canonicum Asten. ecclesiæ auctoritate ordinaria fuisti receptus. Aut quod idem Nicolaus, vt asseritur, parochialem ecclesiam prædictam, & perpetuam Vicariam sine cura ad sanctæ Luciæ in dicta ecclesia, ac perpetuum beneficium sine cura primissaria nuncupatum ad beatæ Mariæ virginis in parochiali de. N. dictæ diocœsis ecclesiis altaria sita, & quorum omnium fructus &c. sex mar. ar. se. cō. ꝯst. va. an. non exced. noscitur obtinere volumus &c.

¶ Et dudum canonicatum, & præben. ecclesiæ sancti Bartholomei Andegauen. vigore quarundam literarum apostolicarum, prout ex ipsarum forma poteris infra tempus debitum acceptasti, & tibi de eisdem obtinuisti prouideri cum clausula volumus &c.

¶ Et tibi de Thesauraria ecclesiæ sancti. N. Maguntin. quę simplex officium existit certo modo vacan. apostolica fuit auctoritate prouisum &c.

¶ Vel sic, aut ꝙ dudum eidem Alphonso, vt asserit, de parochiali ecclesia sanctæ Eulaliæ de. N. prædictæ diocœsis, cuius fructus &c. non exced. tunc certo modo vacan. & cuius possessionem nondum habet apostolica fuit auctoritate prouisum, cum clausula volumus &c. Ad idem concessimus prouideri.

¶ Aut ꝙ nos dudum eidem Alphonso, vt asserit, de Archidiaconatu plebis sancti Blasii. N. diocœsis, cuius. ccc. ac de parochiali ecclesia sancti. N. diocœsis, quæ tunc certo modo vacaie sperabantur, quorum omnium fructus &c. non exced. gratiose concessimus prouideri cum clausula volumus &c.

¶ Seu ꝙ nos dudum eidem Io. vt asseritur, de præpositura ecclesiæ Melden. quæ dignitas curata, & principalis in eadē ecclesia existit, & ad quam quis consueuit per electionem assumi, cuiusq; fructus &c. non exced. tunc certo modo vacan. cuius possessionem nō habet per literas nostras gratiose mandauimus prouideri &c.

¶ Aut ꝙ, vt etiam asseris, in singulis beatæ Mariæ de. N. & in sancti. N. N diocœsis, & in sanctæ. N. & in sancti. P. necnon in sanctæ A. de. N. parochialibus ecclesiis. N. diocœsis singula perpetua beneficia, quorum oium fructus &c. obtinere, nosq; dudū tibi d. vno. &c

¶ Contradictores &c. non obstan. ꝙ idem. C. vt asserit, causam supradictam super prædicta præpositura contra quendam suum aduersarium mouere intendebat coram certo auditore causarum dicti palatii per nos committi, cuius statum etiam habere volumus pro expresso etiam ple me. &c.

¶ Vel sic, aut ꝙ sup altari sine cura sancti Gulielmi virginis sito in ecclesia sanctorum. P. & M. Argentin. contra quēdam suum aduersarium causam mouere intēdis, & in palatio apostolico committi, citationem ad partes decerni obtinuisti, ac dudum &c.

¶ Aut idem. M. vt asserit, super parochiali ecclesia sancti. N. dictæ diocœsis, cuius fructus &c. In palatio apostolico noscitur litigare cum clausula volumus &c.

¶ Vel sic, super parochiali ecclesia de Malamotte dictæ diocœsis in Ro. cu. nosceris litigare, aut si hodie pro alio &c.

¶ Aut ꝙ, vt asseris, canonicatū, & præben. ac thesaurariam ecclesiæ sancti Godegrādi. N. diocœsis, de qbus tūc certo modo vacan. prouideri mandan. & p quorū canonicat. & præben. & thesaurarię quę simplex officiū est assecutionē dictos canonicatū, & præbeū. s. N. dimittere tenearis, si illos interim nō dimiseris in palatio apostolico, vt asseris, litigare. Volumus aūt ꝙ ꝗprimum Canonicatum, & præbendā sancti. N. ecclesiarum, cū vero dignitates, personatus, vel curati officii huiusmodi possessionem vigore præsentium fueris pacifice assecutus, Parochialem ecclesiam prædictam quos, vt præfertur, obtines, & quos ex tunc vacare decernimus omnino, prout ad dimittendum dictos canonicatum, & præbendam sancti. M. te spōte obtulisti dimittere tenearis &c.

Aut ꝙ idem.M. vt asserit super parochiali ecclesia in .M. dictæ diocœsis in palatio apostolico litigando pro se,& contra quendam aduersarium diffinitiuam sententiam reportauit , & super reportat &c. & litigat. Seu ꝙ idem Io. asserit canonicatum , & præbendam floren . & sanctæ Mariæ Argen . necnon sanctæ Mariæ de partura.N.diocœsis ecclesiarum plebanatus , qui curat. & dignitates principales in eisdem ecclesiis existūt, & ad quos consueuerunt, qui per electionem assumi,& quorum omnium fructus &c. non excedunt in simul ex dispensatione per fe.re.Boni.papã. viii. prædecessorem nostrum sibi concessa noscitur obtinere quod ipse &c.

¶ Vel sic, seu ꝙ, vt asseritur, Canonicatum & præben.ac scolastriã in.R. quæ dignitas est ad quandam perpetuam vicariam sine cura in Dolen. ecclesiis quorum fructus &c.

¶ Seu ꝙ idem.B.vt asseritur,quoddã.s.Gandichon nuncupatum consuetum clericis secularibus in perpetuum beneficiū ecclesiasticū assignari Redoñ. diocœsis cuius fructus &c.noscitur obtinere &c.

¶ Seu ꝙ idem.M.quosdam ꝑpetuos redditus,& consuetos,in titulum beneficii, ecclesiastici assignari, quorum fructus &c. non excedunt noscitur obtinere &c.

¶ Seu ꝙ idem.M.quasdam perpetuas decimas in parochia de.N. dictæ dioc.in perpetuum beneficium ecclesiasticū clericis secularib' assignari solitas,quæ illas obtinenti,&in eadē parochia nō residēti vltra quinq; libras similes turo. nō valēt annuatim noscit obtinere.

¶ Nota ꝙ talis non intitulatur de hmōi redditibus,siue decimis, sed tantūmodo dicitur clericus.A.diocœsis, aut ꝙ idem.N.vt asserit,alteram portionem Parochialis ecclesiæ per duos solite gubernari rectores,N.dioc.noscitur obtinere &c.

¶ Seu ꝙ,vt asseritur,dudum in rectorem hospitalis pauperum domus dei nuncupatæ de.N,dioc.tunc certo modo vacañ.per fratres dicti hospitalis electus extitit,ac canonicatū & præben.ecclesiæ Finist.quos tunc obtinebas,& quorū fructus &c.non excedunt de facto expoliatus existis &c. & super prioratu sancti .P.de.R. ordinis sancti Augustini dictæ dioc. auctoritate apostolica tibi commendato quem possides nosceris litigare.

¶ Seu, ꝙ asseris Canonicatū,& maiorē,præben.ecclesiæ.N.in qua maiores,& menores præben.fore noscuntur, ac parochialem ecclesiam in.G. necnon quoddam perpetuū beneficium in nono choro in Hagnenon obtines,& super quadã perpetua vicaria in Sting.in palatio apostolico litigas,& dudū tibi de Canonicatu,& præbēda in Burgis dictę dioc.& quadã alia perpetua vicaria in.M. ecclesiis, quæquidem beneficium,& vicariæ sine cura sunt, tunc certo modo vacañ.apostolica extitit auctoritate prouisum. Aut si hodie &c.

¶ De clausula volumus.

¶ Volumus autem , ꝙ q̄primum vigore præsentium Canonicatū & præben . ac beneficium huiusmodi fueris pacifice assecutus huiusmodi præsentes literæ & hmōi processus habiti per easdem , & quæcunq; inde secuta quo ad reliquum assequendi sint cassa,& irrita, nulliusq; roboris,vel momenti &c.

¶ Volumus autem, quod quam primum vigore præsentium dignitatem, personatum, aut officium curatum fueris pacifice assecutus, eandem parochialem ecclesiam quam, vt præfertur, obtines, quam ex nunc vacare decernimus omnino dimittere tenearis, quodque post triennium a data præsentium computan. præbendam, vel aliquam dignitatem, personatum, seu officium, aut beneficium, aliquam, seu aliquod vigore earundem non acceptes, & de illa, vel de illo facias tibi prouideri ad. Canonicus eiusdem ecclesiæ sancti Stephani si interim tibi de aliqua præbenda inibi non prouideatur esse desistas &c. decernentes irritum, & inane si secus actum fuerit in præmissis. Nulli ergo &c.

¶ Volumus autem quod idem. A. quam primum vigore præsentium beneficium curatum huiusmodi fuerit pacifice assecutus dictam parochialem ecclesiam, quam ex nunc vacare decernimus &c. omnino prout ad id te sponte obtulisti dimittere tenearis. Nulli ergo &c.

¶ De Iudicibus, & eorum ordine.

¶ In ordinatione iudicum, præpositus, vel decanus alicuius ecclesiæ, tanquam maiores priori, præposito, vel decano alicuius monasterii tanquam minoribus postponuntur.

¶ Priori prædicatorum, & Guardianus minorum possunt esse vna cum aliis iudicibus, sed soli non, & debet semper poni post alios iudices &c. canonicos, & tunc datur clausula, non obstan. indulgentiis.

¶ Nota quod ordo præponitur diocœsi, & ordo sancti Benedicti Hanueten. diocœsis, sed præponitur ciuitatis & monasterii sancti Dominici Naunen. ordinis sancti Benedicti.

¶ Item titulus Premonstraten. præcedit ordinem sis Premonstraten. ordinis, & similiter beatæ Mariæ de Pitiers ordinis sancti Benedicti.

¶ Item dicitur Prioratus sancti Petri de montefelico Camalduleñ. diocœsis ordinis Panorum. diocœsis, & non dicitur Prioratus monasterii sancti. N. quia non vocatur monasterium, sed prioratus.

¶ Item nota quod iudices qui ponuntur in literis apostolicis debent poni, & ordinari secundum maioritatem in quibus existunt prælationum dignitatum, & officiorum in quibus existunt. prout persequitur.

¶ Electo enim non scribitur Episcopo, nisi fuerit consecratus, & Episcopus consecratus est præponendus in literis apostolicis Electo.

¶ Item Præpositus postponitur Decano, & Decanus Archidiacono, & Archipresbytero, Prior Plebano, Archidiaconus Archipresbytero.

¶ Item locus semper debet iungi cum diocœsi, nisi sit aliquid impediens.

¶ Item in domibus, vel locis Hospitalium vel militiarum semper cognomen huius loci, seu domus particularis postponi debet generali titulo, seu cognomini huiusmodi hospitalis, seu militiæ: vnde malediceretur Alliui vel militiæ &c. sed potius dici debet domus hospitalis sancti Io. Hierosolimitan. in Alsua, vel domus militiæ de Calleria deuatello, vel in Olserdi. Itaque locus, vel Olsua, vel macello, & similia postponuntur, vt supra.

¶ Item quando scribitur Sacristæ semper ponitur secularis ecclesiæ. Si vero fuerit Sacrista maioris ecclesiæ dicetur ecclesiæ tantum.

¶ Item Sacristæ, Custodi, & Camerario monasterii scribi non potest, vt not. glo. in cle. etsi principalis, de rescrip. quia habet officia, & nō dignitates. vt dicit Spec. in tit. de iudi. dele. §. fin.

¶ Item Decano rurali scribi non potest, vt dicit glo. in d. cle. & si principalis.

¶ Item quando scribitur Plebano pro iudice, tunc non dicitur ecclesiæ, sed solum plebis, vt est ille qui tenet sub se canonicos, vel alios subplebanos, sed plebanus parochialis ecclesiæ simpliciter nō est ille, & hic non poterit esse iudex.

¶ Item ꝙ non vni, vel duobus, aut tribus Iudicibus scribi consueuit.

¶ Item si scribatur pluribus Canonicis, tunc dicitur canonicis ecclesiæ Forentiñ.

¶ Item quando scribitur Officiali non dicitur ecclesiæ, & nō scribitur nisi officiali maiorum prælatorum.

¶ Item quando scribitur Abbati si sit monasterium scribitur Abbati monasterii. Si vero scribitur Abbati secularis ecclesię scribitur Dilecto filio Abbati secularis, & collegiatæ ecclesiæ. Nota idem fit si Sacristæ quando ponitur secularis ecclesiæ. nisi in Ecclesia cathedrali, quia tunc non dicitur secularis, sed solum Sacristæ ecclesiæ Meldeñ, Et quando scribitur duobus Sacristis, sed Cathedralis, & Collegiatæ ecclesiæ dicitur sic, Dilectis filiis maioris, & secularis sancti Stephani Meteñ ecclesiarum Sacristis Salutem &c.

¶ Item quando scribitur Priori non debet dici ecclesia, nisi fuerit Prior ecclesiæ cathedralis. Sed quando scribitur Priori monasterii, vel Præposito monasterii, vel Decano semper debet dici per Priorem, vel Decanum, aut Præpositum soliti gubernari.

¶ Item non ponitur ordo in salutatione.

¶ Item nota, ꝙ in partibus vltramontanis committitur officiali, in Italia vicario.

¶ Item quando scribitur Præposito, Decano, Cantori &c. semper debet dici ecclesiæ, sed quando scribitur Archidiacono, vel Canonico maioris ecclesiæ non est necesse, ꝙ ponatur ecclesiæ.

¶ Item Capellano, vel Rectori alicuius ecclesiæ non scribitur vt iudici.

¶ Item nota ꝙ quando scribitur vni Canonico cathedralis, & Decano, vel alii prælato Collegiatæ ecclesiarum, tunc Canonicus est postponendus. Si vero scribetur duobus Canonicis cathedralis, & vni prælato Collegiatæ ecclesiarum, tunc Canonici sunt præferendi, non seruatur hodie, quia prælatus præponitur, & sæpius duo officiales, & vicarii dantur.

¶ Item nota ꝙ in iudicibus nunq̄ dantur duo iudices, hodie istud non seruatur.

¶ Item nota ꝙ non datur pro iudice perpetuus Commendatarius sub nomine commendæ, etiam si peteret in supplicatione, sed posset dari sub alio titulo, & sub nomine clericali, & si committeretur sub noīe clericali attende derogationē. c. statutū, de rescrip. in. vi. videlicet, ꝙ non sis de personis quibus causa committitur.

¶ Item nota secundum ordinationem Bonifacii papæ viii. causæ audiendæ auctoritate literarum sedis apostolicæ non committuntur, nisi personis dignitate præfulgentibus vel personatum habentibus, siue ecclesiarum cathedralium Canonicis, qui si fuerint regulares debet fieri mentio de ipsorum ordine, vel officiis principalibus superiorum prælatorum, id est, ipsorum, aut præteritorum prædictorum, ac Guardiano minorum cum clausula non obstantibus indulgentiis, quia si Guardiani, vel filii Prior ordini tuo a sede apostolica, dicitur esse concessum, quod ipsius ordinis fratres nõ teneantur se intromittere de quibuscunque negotiis, quæ ipsis per eiusdem sedis literas committuntur, & poni debet hæc clausula immediate post testes. Et si esset litera quare testes, immediate poni debet post conclusionem clausulæ non obstantibus indulgentiis &c. & si nõ omnes &c. Dat. &c.

¶ Si ille cui scribitur non est Prior, vel Guardianus, sed forte Inquisitor hæreticæ prauitatis, tunc dicitur hoc modo nõ obstan. indulgẽtia, quod ordini fratrũ prædicatorũ, siue minorũ, cuius tu filius inquisitor prauitatis existis a sede apostolica &c. & debẽt poni dicti guardianus & prior vltimo post alios iudices & canonicos. Et nota quod post clausulã nõ obstan. indul. sequitur clausula, Et si nõ oẽs &c.

¶ Itẽ nota quod principalis officialis Epi, & Prior conuentualis licet obedientiarius dari possunt iudices, officialis vero forensis & prior claustralis nõ, vt in cle. Eo si principalis, de rescrip. Et similiter potest dari iudex officialis datus per capitulũ se. va. vt dicit glo. in dic. cle.

¶ Item an conseruator possit dari iudex dubium est, & eget declaratione, vt dicit glo. ibi.

¶ Item nota quod omnis prioratus est dignitas si est conuentualis, & aliter nõ, vt dicit glo. in dic. cle. & si principalis. Et ista est ratio quod prior conuentualis potest dari iudex, quia est in dignitate.

¶ Itẽ nota quod quñ literæ impetrant ad tres iudices debet poni post clausulam testes clausula illa Et si nõ oẽs his exequẽdis potueritis interesse duo vestrũ ea nihilominus exequant. Sed si sunt duo Episcopi, & vnus Abbas, vel Decanus, vel persona alia, non mutatur regula illa, sed ponitur per ordinem vt supra, videlicet Duo vestrum &c.

¶ Item quando iudices dantur ex vtriusque partis consensu, vel voluntate partis, tunc debet dici Apostolica scripta mandamus &c. quando vero etiam ponitur locus, tunc dicitur sic, mãdamus quatenus apud locum de. N. vtriusque &c.

¶ Itẽ nota quod in matrimonialibus scribit semper Epo, qui si fuerit suspectus scribitur alteri Epo, & dicitur sic, Ideoque F. T. cum dicta E. venerabilem fratrem. N. Archiepiscopum. N. cui esset in hac parte scribendum habeat ea ratione suspectum, quod dictus Io. an. suus familiaris existit, per apostolica scripta mandamus quatenus &c.

¶ Itẽ nota quod in caussis quæ debẽt cõmitti Epo sicut in matrimonialibus &c. quãdo episcopatus esset alicui cõmendatus, & esset commendatarius in episcopatu, vel ciuitate sua, tunc dicitur in commissione, ac si esset Epo videlicet, Venerabili fratri nostro episcopo Sagien. &c. quando vero esset absens ab episcopatu, tunc committitur

pximiori episcopo sic dicēdo, cū dilectus filius noster Ludouicus ad sanctū Lau.in damaso presbiter cardinalis qui tunc ecclesię apostolicę pręesse dinoscitur. Et cui tanq̄ episcopo Caneñ. esset scribendum in hoc casu ad pręsens in Ro. Cu. residet.

¶ Venerabili Patriarche Constantinopolitañ. similiter Archiepiscopo Beneueñ. similiter episcopo Deranteñ.

¶ Dilecto filio Ioanni electo Veracteñ.

¶ Similiter magistro Ioanni de Colacello notario nostro.

¶ Similiter magistro Ioanni. N. Capellano nostro & causarū palatii apostolici auditori Salutem &c.

¶ Similiter abbati monasterii Casineñ.

¶ Similiter abbati monasterii de sancto Vito Veracteñ. diocoesis.

¶ Similiter priori monasterii sancti Petri. N. diocoesis sic dicitur qa prioratus nuncupatur.

¶ Similiter priori monasterii sancti. N. dioc. N. per priorē soliti gubernari, sic dicit̃ qa monasterio nō est alius maioris dignitatis.

¶ Similiter priori mōasterii. s. N. p priorē soliti gubernari. N. dio.

¶ Similiter priori monasterii sanctorum quadraginta martyrū extra muros. N. per priorem soliti gubernari &c.

¶ Similiter præposito & decano monasterii videlicet præposito monasterii sancti. N. per priorē &c. Decano monasterii. s. N. Floreñ. per Decanum solit. gubernari &c.

¶ Guardiano domus fratrum ordinis Hierosolimitani sancti Augustini. N. diocoesis

¶ Abbati secularis & collegiatæ ecclesiæ sancti. P. Albeñ. dioc.

¶ Priori domus fratrum prædicatorum ordinis prædicatorū. N. dioc. Abbati ecclesiæ Tholosañ.

¶ Priori ecclesiæ sancti Andreę in Scotia.

¶ Priori secularis & collegiatæ ecclesiæ sancti. P. Floreñ. Præposito ecclesiæ sancti. N. N. diocoesis.

¶ Similiter decano archidiacono cācellario thesaurario cātori &c. in dignitate constitut.

¶ Archidiacono ecclesiæ Herbipoleñ. & hoc intellige de maiori archidiacono.

¶ Archidiacono de marsallo in ecclesia Meteñ.

¶ Plebano plebis sancti. N. Venetiarum ad palatium, similiter canonico in communi possunt dicere Et est melius archidiacono vel canonico Herbipoleñ.

¶ Frācisco Masses canonico Basilicę principis apostolorum de Vrbe.

¶ Ioanni petri canonico Venetorum.

¶ Vicario Veroneñ.

¶ Priori ecclesiæ non dicitur nisi sit cathedralis.

¶ Officiali Veroneñ.

¶ Vicario venerabilis fratris nostri episcopi Apolitañ. generali.

¶ Sacriste ecclesiæ Musteñ.

¶ Sacriste secularis ecclesiæ Fir. N. dioc.

¶ Dilectis filiis sancti Liberti de. N. & sancti Antonii. N. diocoesis monasteriorum Coloniēñ. & Herbipoleñ. plebanis &c.

¶ Dilectis filiis, priori de præstolio & beatæ Mariæ de.N.ac sancti Io.de.N.plebum &c.
¶ Dilectis filiis sancti Petri & sancti Agricoli Abinionen.Decanis & Sacriste eiusdem sancti Agricole ecclesiarum Salutem.
¶ Di.fi.priori secularis & collegiate sancti Thome & Ludouico in maioris ac Viterbien.Leodien & Bononien.ecclesiaæ canōicis &c.
¶ Dilectis filiis sacriste & preceptori ac.F.N.cano. Barchinonen. Salutem &c.
¶ Di. fi.vt supra duobus abbatibus & decano ecclesiæ ciuitaten.
¶ Di. fi.abbati de.N.& præposito Bononien.per præpositum soliti gubernari mōasterii.N.dioc.& priori maioris ecclesiæ vlten. In qua maiores & minores priores fore noscuntur Salutem &c.
¶ Dilectis fi.Zamen.& examen.colonien.diocœ. decanis ac archidiacono in serta Hildesemen.diocœsis ecclesiarum.Salutem &c.
¶ Di.fi.decano.s.Petri ac cantori maioꝝ ecclesiaꝝ Leodien.
¶ Dilecto filio Ioanni . N.canonico ecclesiæ.N.ac officiali.M.
¶ Dilectis filiis decano.N.ac de.N.& de osua in eadē ecclesia &c.
¶ Dilectis filiis montis sctē Mariæ & sanctorū Mariæ & Georgii franckforden.maguntinen.dioc.Decanis & cantori eiusdem mōtis san cte Mariæ ecclesiarum Salutem &c.
¶ Di. fi.montis sancti Iacobi ac secularis & collegiate sancti Alfon si viden.abbatibus ac precentori viden.ecclesiaꝝ Salutem &c.
¶ Dilectis filiis abbati sancti Petri de.N.& sancti.N.ac sancti.P.de N.per Præpositum soliti gubernari.N.diocœsis monasteriorū præpositis Salutem &c.
¶ Dilectis filiis sancti Sepulchri.N.& sancti.P. de .D. præpositis ac scolastico Serlen.leodien.maguntin.& colocen.dioc.ecclesiarum.
¶ Dilectis filiis Io.& Petro de.N.canonicis ac decano sancti Mauritii maguntin. ecclesiarum.
¶ Dilectis fi.sancti.P.& sancti Io.herbipolen.monasteriorū abbatibus ac decano ecclesiæ sancti Io. In ham.extra muros cameracen.
¶ Dilectis filiis decano maioris ac eiusdem & sancti.P.cayn. ecclesiarum thesaurariis.
¶ Dilectis filiis monasterii in ham p.Præpositum soliti gubernari. Verdensis diocœ. & Brexinen. Præpositis, ac Decano sancti Sebastiani ecclesiarum.
¶ Dilectis filiis priori beate Mariæ de.N, & præposito maioris ecclesiarum ac officiali.N.Salutem &c.
¶ Dilectis filiis decano sancti.P.& Io.N. canōicis maioris Viden. ecclesiarum.
¶ Dilectis filiis Io.&.P.ac Ia.canonicis ecclesiarum.
¶ Dilectis filiis præposito sancti.N.maguntin.& eiusdem ac sancti A.ammonen.ecclesiarum decanis &c.
¶ Dilectis filiis Thesaurario sancti Io.de.N.&.C.ac.B.maioris treueren.ecclesiarum canonicis Salutem &c.
¶ Dilectis filiis sancti Io.columbien. & sancti Agricoli ammen. ac sancti Iacobi viterbien.ecclesiarum decanis.
¶ Dilectis filiis decano sancti Agricoli & præposito sancti Agathi

alieni. ac sacristæ maioris ammonien. ecclesiarum Salutem.

¶ Di. filiis beate Mariæ montis sancti Angeli colonien. & .s. Victoris decanis ac Ludouico. N. canonico colonien. ecclesiarum.

¶ Di. fi. de casa dei & de floriaco ac auxitan. monasteriorum abbat.

¶ Di. filiis abbati monasterii. N. & meten. ac sancti. P. ammonien. ecclesiarum decanis.

¶ Di. filiis abbati monasterii sancti. N. colonien. & gustan. ac bellicen. ecclesiarum præpositis.

¶ Dilectis filiis sancti Agricoli ammonen. & beate Mariæ. N. decano ac scolastico eiusdem .s. Mariæ camerien. ecclesiarum.

¶ Di. fr. archidiacono tusan. & . B. ac Io. canonicis buten. ecclesiarum.

¶ Di. filiis abbati sancti Benedicti de bario & præposito de gallo monasteriorum vticen. ac officiali vticen. S. &c.

¶ Di. fi. sancti Io. ppe nouū & .s. Saluatoris honenen. Norman. diocœsis monasteriorum abbatibus ac officiali nor.

¶ Vener. fri epo culmen. & di. fi. ppósito eccle. culmen. ac offi. N.

¶ Di. fi. præposito .s. Anneti & decano beate Mariæ ad gradus ac Io. N canonico maioris camnen. ec. S. &c.

¶ Dil. fi. monasteriis in finibus terre Leonen. ac purin. ecclesiarum abbatibus.

¶ Dil. filiis decano sancti. N. Auinionen. & præposito vicen. & sacriste eiusdem sancti. N. ecclesiarum.

¶ Dil. filiis abbati monasterii sancti Iusti & .s. Saluatoris ac .s. Io. N. ecclesiarum decanis.

¶ Dil. filiis abbati monasterii .s. Nicolai de .n. & priori secularis & collegiate sancti Nicolai ac præposito acten. ecclesiarum.

¶ Vñrabili fratri epo Eboracen. & dilectis filiis salamatin. & ambulen. ecclesiarum decanis.

¶ Dilectis filiis præposito sancti Thome argen. & decano sancti Angeli Auinion. ac cantori eiusdem sancti Thome .n. ecclesiarum.

¶ Dil. filiis decano sancti Agricoli sulmonen. & præposito sancti Clementis de castello, ac archipresbytero sancti Martini de .n. Frisingen. ecclesiarum.

¶ Dilectis filiis præposito patauien. & eiusdem ac sancti Agricoli auinionen. ecclesiarum decanis.

¶ Dilectis filiis sancti Petri argen. Lugdunen. & sancti. A. dioc. monasteriorum abbatibus ac officiali Lugdunen. &c.

¶ Venerabilibus fratribus meten. & virdunen. episcopis ac dil. fil. archipresbytero collegiate beate Mariæ .n. dioc.

¶ Dilectis fil. maioris & secularis ac collegiate sancti Stephani castellan. ecclesiarum ac sacriste.

¶ Vene. fratri Io. epo caurien. nostro in vrbe spualibus vicario.

¶ Vene. fratri Iacobo olim archiepiscopo ydioten. in patriarchā constantinopolitan. Electo administratori in spiritualibus & temporalibus ecclesiæ ydioten. Salutem &c.

¶ Vene. fratri. E. epo olim Theoten. in archiepiscopū regin. electo.

¶ Vene. fratri. P. epo Sabin. administratori in spiritualibus & temporalibus ecclesiæ aquilan. per sedē apost. deputato Salutem.

¶ Dil. fil. Io.n.curie causarum camere apostolice auditori &c.
¶ Dil. filio Vicegerenti auditoris generalis causarum curie camere apostolice in ciuitate.n. Salutem.

¶ De intitulatione.

¶ Nota q omnes presbyteri cardinales intitulantur hoc modo.
¶ Dilecto filio.F.tt. sancti Laurentii in Lucina presbytero cardinali. excepto vno videlicet.xii.apostolorũ qui intitulatur hoc modo.n. Basilice duodecim apostolorum presbytero car. vt in.c.cũ olim, de priuilegiis ac in.c.ad apostolicã sedẽ.de sent.& re.iudi.lib.vi.
¶ Episcopi autẽ cardinales intitulãtur hoc modo.F.episcopo Portuen.:& non fit mentio de titulis.
¶ Diaconi Car.similiter sine titulis nominantur hoc modo.n. sancti Georgii ad velum aureum diacono car.
¶ Nota q nullus debet intitulari de duobus titulis personalib' vel bñficialibus, vnde incõgrue diceretur. dilecto filio.M.de magmtiis de pelicanis canonico aquilañ. qa debet tolli vnus ex dictis titulis.
¶ Nota q creatus canonicus in gratia expectatiua si postea alias literas impetraret debet intitulari canonicus licet nõ sit prębẽdatus.
¶ Nota q si papa scienter sub titulo dignitatis aliquẽ noiet vel honoret p hoc verbũ in dignitatẽ appbat eã. Romanus de sent.excõ.
¶ Nota q in salutatiõe literaꝝ papę nõ ponitur in xpo.puta Venñ. in xpo fratri.vel dil.in xpo fil. Alioquin falsa est litera vt de crimine fal.c.q̃ graui.q verũ est dũmodo nõ scribat abbatisse ac monialibus, quia tunc bene ponitur in xpo.vt de rescrip.c.cũ dilecta, vel regibus, vt charissimo in xpo fil.de cõuersa.cõiuga.c.charissimis. In christo.
¶ Itẽ in salutatione non ponitur nostro. puta venñ. fratri nostro vel dilecto filio capellano nostro. vel subdiacono nostro Salutem &c. Nostro.
¶ Itẽ vbi in salutationibus nomen ppriũ nõ exprimitur, puta scribitur episcopo, debent poni duo puncta priusq̃ ponatur nomẽ eius cui scribitur sicut episcopo prępositto decano abbati &c. Puncta.
¶ Itẽ nota q papa vocat episcopos & superiores venerabiles fratres abbates vero & inferiores, ac etiam principes, ac alios barones, filios indifferenter. Reges autem charissimos appellat.
¶ Nota bene hoc q qñ dicitur dilecto filio.n.canõico herbipolcñ. decretoꝝ doctori Salutem &c. postea in prosecutione literæ ibi tibi vt asseris &c. Abbreuiator &c. nõ debet dici decretorũ doctor. Ex quo ante in salutatione positum est affirmatiue q est doctor, similiter de quibuscunq; aliis titulis.
¶ Item in intitulationibus qñ scribitur regi & episcopo debet rex præponi episcopo, vt in.c.i. ne se.vac. ibi rex quoq; cum regni &c. Rex & eps
¶ Qñ scribit mõacho & canonico pponit mõachus. vt.in.c.de' q de vit.& hone.cler. vbi primo nominãtur mõachi, scdo. canõici regulares, tertio alii religiosi. Ex ordine illi' lrę habes, arguere proga tiuã i noiando & scribẽdo pdictis & p hoc facit qa mõachi seu monachi institutio ẽ antiqor q̃ institutio cano.regulariũ vel alioꝝ relig.
¶ Itẽ aduerte quia qñ deberent nominari aliq notati de aliquo vitio, tũc debet primo noiari nõ dignior sed ille qui magis est infect' in illo vitio. secus in actu virtuoso. Ita dicit Nicol. in ca.auaritie,

de pbeñ. p illũ textũ, quia ibi fuerũt primo nominati canonici regulares q̃ monachi licet sint digniores vt in nota pcedenti, quia canonici regulares magis peccabant in illa auaritia.

excõicatus ¶ Quando non est certum q̃ quis sit excõicatus vt qñ petit absolui ab excõicatione si quã incurrerit, & nõ apparet ex narratis ipsum esse excõicatum, vel pars dicit talẽ psbyterũ esse excõicatum, tũc nõ obstañ. pmissis debet appellari dilectus filius, quia in primo casu non apparet ipsum esse excõicatum, & tamen secundo casu nõ creditur assertioni partis.

¶ De gradibus semp debet quis intitulari de gradu. vt dilecto filio magistro Iaquet de Iaquetis canonico Iaqueteñ. decretorum doctori literarum apostolicarũ abbreuiatori Salutem.

Nomẽ offi cii. ¶ Et aduerte quia quando quis est officialis semper nomen officii debet poni ante Salutem vt in notula praecedeñ. ita vt semp sit vltimus titulus &c. Monachus si est licẽtiatus, vel graduatus debet de illo intitulari, vt dilecto filio monacho. N. dioc. licẽdiato i decret.

Secus i literis iustitiae.

¶ Item nota q̃ in intitulatione decani & capituli non dicitur ecclesiae dilectis filiis decano & capitulo Meldeñ. vt habetur in. c. dilectus filius. G. de praebeñ.

¶ Intitulationes pro secularibus.

¶ Venerabili fratri Patriarchae Hierosolimitano, & dilectis filiis priori & capitulo ecclesiae dominici sepulchri Hierosolimitan. ordinis sancti Augustini, Salutem &c.

¶ Dilecto filio Io. an. Primicerio ecclesiae sancti Marci Venetiarũ.

¶ Dilecto filio Io. an. Archidiacono Magaloñ. in ecclesia Vetrilieñ

¶ Dilecto filio Io. an. Rectori Archipresbytero nuncupato parochialis plebis nuncupatae sancti Vincetii. N. diocoesis.

Iudex in Marchia. ¶ Dilecto filio Io. an. decretorũ doctori officii appellationum prouinciae nostrae Marchiae Anchonitañ. Iudici &c.

Personae. ¶ Dilecto filio Io. an. personę personatus in Hagnovv. in rebus. N. diocoesis.

¶ Dilecto filio Io. Rectori priori nuncupato curatae, & saecularis ecclesiae prioratus nuncupatae. D. N. diocoesis.

Canonico sãcti Petri ¶ Dilecto filio Io. an. Canonico Basilicae principis apostol. de vrbe.

Portionario. ¶ Dilecto filio Io. an. perpetuo Portionario ecclesiae sancti Iacobi Columbrieñ.

¶ Dilect. fil. Io. an. rectori minoris portionis de capella. N. p duos, quorum vnus minorem, alter vero maiorem ipsius ecclesiae portionem obtinet solitis gubernari rectorum Examen diocoesis Dilecto filio Io. an. Rectori parochialis ecclesię sancti Ia. in Hameñ. diocęsi.

¶ Dilecto filio Io. an. perpetuo beneficiato ad altare sancti Petri N. diocoesis.

capellanus capellanię ¶ Dilecto filio Io. an. Capellano capellaniae beatae Mariae Perusiñ. sic dicitur quando est chorus de per se.

¶ Dilecto filio Io. an. perpetuo beneficiato in Basilica principis apostolorum de vrbe.

Scriptori pęnitẽtiariae. ¶ Dilecto filio magistro, D. literarum sacrae poenitẽtiariae scriptori familiari nostro &c.

¶ Dilecto filio Io. an. Capellano nostro, & causarum palatii apostolici Auditori. — Auditori.

¶ Dilecto filio Io. an. Accolito nostro. volen. Itaq; tibi, qui etiam Capellanus noster existis. — Acolito.

¶ Venerabili fratri. N. Epo Portuen. apostolicæ sedis Legato. — Legato.

¶ Venerabili fratri. N. Epo Melchinon. apostolicæ sedis nuncio. — nuncio.

¶ Dilecto filio Io. an. tt. sanctorum Marcellini & Petri, psbytero Cardinali in prouincia nostra Marchiæ Anchonitan. pro nobis, & ecclesia Roman. in temporalibus vicario generali Salutem &c. — Cardinali vicario.

¶ Venerabili fratri Io. an. Episcopo Spoletan. nostro in bonis spiritualibus vicario. — Vicario in vrbe.

¶ Dilecto filio magistro Io. an. Capellano nostro causarum curiæ cameræ apostolicæ generali auditori. — Auditori cameræ

¶ Dilecto filio. N. perpetuo vicario in ecclesia domus. N. ordinis Carmelitarum Burdegalen.

¶ Dilecto filio. N. scolari. N. diocœsis. — Scolari

¶ Dilecto filio magistro. N. rectori literarum apostolicarum abbreuiatori. Grata familiaritatis. & deuotionis obsequia. — Abbreuiatori.

¶ Dilecto filio. N. in prouincia nostra Marchiæ Anchonitan. p nobis, & Ro. ecclesia in temporalibus vicario generali rectori prouinciæ nostri patrimonii beati Petri in Tuscia. — gubernatori patrimonii.

¶ Dilecto filio nobili viro. N. militari Neapolitan. prouinciæ nostræ Marchiæ Anchonitan. pro nobis, & Ro. ecclesia rectori. — Rectori Marchię.

¶ Dilecto filio. N. legum doctori, & consistorii apostolici aduocato, ac terræ nostræ Corneti pro nobis, & Rom. eccle. in temporalibus rectori & potestati &c. — Aduocato cōsistoriali

¶ Dilecto filio. N. in ciuitate nostra. N. eiusdem comitatu, territorio, & districtu pro nobis, & Roman. ecclesia in temporalibus vicario generali. — Vicario alicuius vrbis ecclesię

¶ Venerabilibus fratribus Epis, & dilectis filiis electis, Abbatibus. Prioribus, Præpositis, Ministris, Guardianis, & aliis ecclesiarū prælatis, & rectoribus, necnon & vniuerso clero, tam religionis cuiuscunq; professionis, & ordinis, q̄ secularibus in beati Petri patrimonio constitutis, Salutem &c. — Pluribus.

¶ Venerabilibus fratribus Archiepo Cracomen. eiusq; Suffraganeis, & dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, præpositis, decanis, archidiaconis, plebanis, archipresbyteris, & aliis ecclesiarum prælatis, & rectoribus, capellanis quoq;, & collegiis, & conuen. asterticn. cluniacen. præmōstraten. sanctorū Benedicti, & Augustini cartusien. grandimonten. & aliorum ordinum, cæterisq; personis ecclesiasticis, tam regularibus, q̄ sęcularibus, exemptis, & non exemptis, prioribus desuper, & præceptoribus, seu magistris, & aliis fratribus domorum hospitalis sancti Ioannis Hierosolimitan. & domus sanctæ Mariæ Theutonicorum, & Caluteran. eorumq; loca, & locatis p ciuitates, dioc. & prouincias, Terracinen. constitut. Salutem &c.

¶ De ordine fratrū Minorum.

¶ Dilecto filio Io. Iacobo de Alexandria ordinis fratrum minorum, professori in theologia magistro. Salutem &c.

¶ Ministro prouinciali ordinis fratrum minorum prouinciæ pan neñ. Antonio Petri de. A. fratri tertii ordinis sancti Francisci de pœnitentia nuncupati ecclesiæ sancti Frãcisci domus fratrũ minorũ. Io. de. N. ordinis fratrum minorum ꝓfessori prouinciæ sancti Francisci secundũ morem ipsius ordinis ꝓuinciali Ministro.

¶ De ordine prædicatorum.

¶ Dilectis filiis. N. magistro, & diffinitoribus, ac fratribus ordinis prædicatorũ Rothomageñ. in generali capitulo causarum ibidem celebran. proxima conuenien. Salutẽ &c.

¶ Dilecto fi. Io. N. ordinis prædicatorũ cõuentus. N. diocœsis.

¶ Priori prouinciali, & fratribus ordinis fratrum prædicatorum prouinciæ Alemaniæ secundum maiorem ipsius ordinis.

¶ Io. de. N. conuerso ordinis prædicatorum.

¶ Io. N. ordinis fratrum prædicatorum, & theologiæ professori in regno Franciæ hæreticæ prauitatis inquisitori.

¶ De ordine Carmelitarum.

¶ Dilecto filio. N. prouinciali ordinis fratrum Carmelitarũ prouinciæ. N. ſm morẽ dicti ordinis p sedem apostolicam deputati.

¶ Prior generalis, & fratres ordinis beatæ Mariæ de Mõte Carmeli ecclesiarũ domus fratrũ Carmelitarũ ordinis. Perpetuus Vicarius in ecclesia domus fratrum ordinis Carmelitarum Beneũ.

¶ De ordine fratrũ eremitarũ sancti Augustini.

¶ Dilecto filio Priori generali fratrum ordinis eremitarum sancti Augustini.

¶ Io. an. domus Papien. ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini professori.

¶ Prior, & fratres domus fratrum eremitarum sancti Augustini, sancti Io. N. Herbipolen. diocœsis.

¶ Dilecto filio Io. an. ordinis fratrum eremitarum sancti Augustini, ac sacræ theologiæ professori in Insula Cypri minori pœnitẽtiario nostro Salutem &c.

¶ De alio ordine sancti Augustini.

¶ Dilecto filio Io. an. Canonico ecclesiæ Taurineñ. ordinis sancti Augustini. Vel sic. Canonico ecclesiæ sancti Io. in Num ordinis sancti Augustini diocœsis. N. Salutem &c.

¶ Io. an. Canonico monasterii sancti Antonii ordinis sancti Augustini Meteñ. diocœsis Salutem &c.

¶ Dilectis filiis capitulo ecclesiæ Meldeñ. ordinis sancti Augustini.

¶ Dilectis filiis magistro, & fratribus domus hospitalis sancti Frãcisci cruciferorum Constella in pedepontis Thianeñ. ordinis sancti Augustini. Præceptori domus sancti Antonii Mediolaneñ. ordinis sancti Augustini.

¶ Fratri domus sancti Pauli primi eremitæ in mar. ordinis sancti Augustini. N. diocœsis.

¶ Fratri eremitarum sancti Pauli primi eremitæ ordinis sancti Augustini domus fratrũ sancti Pauli primi eremitæ, sanctæ Mariæ virginis ordinis sancti Augustini. N. diocœsis. Salutem &c.

¶ Priori, & fratribus domus Sepulchri dominici Hierosolimita-

ni sanctæ Annæ Barchinonen.ordinis sancti Augustini. Vel sic Priori prioratus ecclesiæ Sepulchri dominici ordinis sancti Augustini Romanæ ecclesiæ immediate subiecti, quia sunt exempti.

¶ Nota bon. home. q superior ipsius ordinis dicitur Prior, & Papa est Abbas ipsorum.

¶ Priori, & fratribus domus seruorũ sanctæ Mariæ Senen. ordinis sancti Augustini. — Seruorum

¶ Priori, & eremitæ sancti Hieronymi nuncupati prioratus. Hũc ordinem approbauit Gregorius. viii. anno. iiii. — Sancti Hieronymi.

¶ Priori prioratus de. N. ordinis sancti Augustini. N. diocœsis.

¶ Præposito prioratus sanctæ Mariæ ordinis sancti Augustini. N. diocœsis.

¶ Præceptori, & fratribus hospitalis nostri sancti Spiritus in Saxia de vrbe ordinis sancti Augustini.

¶ Antonio Io. fratrum seruorum sanctæ Mariæ ordinis sancti Augustini professori minori pœnitentiario nostro.

¶ De ordine sancti Benedicti.

¶ Dilecto filio Ioanni an. monacho ecclesiæ sancti. N. ordinis sancti Benedicti. N. diocœsis Salutem &c.

¶ Priori monasterii beatæ Mariæ de pietate per Priorem soliti gubernari ordinis monachorum sancti Hieronymi. — Monachi sancti Hieronymi.

¶ Venerabili fratri Epõ Dulen. & dilectis filiis Priori, & Capitulo singulisq; personis ecclesiæ Dulen. ordinis sancti Benedicti.

¶ Abbati monasterii sancti. N. Beneuentan. Romanæ ecclesiæ immediate subiecti ordinis sancti Benedicti &c.

¶ Abbati monasterii sancti. N. ordinis sancti Benedicti diocœsis N. Salutem &c.

¶ Monacho monasterii sanctæ Mariæ Catuanen. ordinis sancti Benedicti.

¶ Abbati, & Conuentui monasterii lod eremitarum ordinis sancti Benedicti. N. diocœsis.

¶ Ioanni Iacobo monacho monasterii sancti Stephani Floren. ordinis sancti Benedicti.

¶ Abbati monasterii sancti Ioannis seruorũ Dei ordinis sancti Benedicti territorii monasterii Cassinen. quod nullius diocœsis existit. vel sic. Abbati monasterii sancti Matthæi seruorum Dei ordinis sancti Benedicti territorii monasterii. N. quod quidem territoriũ nullius diocœsis existit.

¶ Priori prioratus sancti Hieronymi ordinis sancti Benedicti. N. diocœsis.

¶ Prioratus monasterii sancti Eusebii de vrbe p priorem soliti gubernari ordinis sancti Benedicti, cuius monachi secundum instituta regularia beati Petri confessoris viuunt. — Sancti Eusebii de vrbe.

¶ Elemosinario sancti Io. ad Roman. eccl. nullo medio pertinẽtis, ordinis sancti Benedicti. N. diocœsis &c.

¶ De ordine Præmonstraten.

¶ Dilecto filio Ioanni Iacobo militan. Præmonstraten. ordinis. N. diocœsis,

¶ Venerabilibus fratribus Patriarche, Epo, & Epis, ac dilectis filiis
Pluribus. Abbatibus, prioribus, præpositis, decanis, archidiaconis, plebanis, rectoribus, & aliis ecclesiaꝝ, monasteriorum prælatis, ei, sorumq; vicegerentium capitulisq;, & conuentibus ecclesiaꝝ, & monasteriorū ipsorum, cæterisq; personis ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, exemptis, & non exemptis, Cisterciēn. Cluniacēn. Præmonstratēn. Camalduleñ. Cartusiēn. sanctoꝝ Benedicti, & Augustini, Vallisumbrosæ, & alioꝝ ordinum, & domorum hospitalis sancti Ioannis Hierosolimitaneñ, sanctæ Mariæ Theutonicoꝝ, Calateñ. humiliatorum, & Cruciferorum, magistris, prioribus, præceptoribus, necnon principibus, ducibus, marchionibus, comitibus, capitaneis, potestatibus, vicariis, castellanis, comitatib. quoq; ciuitatum, & vniuersitatū terrarum, & locorū, ac prioribus, præpositis, ancianis, & aliis vniuersis, & singulis ad quos præsentes literæ peruenerint. &c.

¶ Dilecto filio abbati monasterii Cluniacen. ordinis. N. diocœsis.

Cluniaceñ. ¶ Nota ꝙ omnes religiosi ordinis Cluniacen. censentur monachi Cluniacen. & sic quoad eos non habet locum translatio, ꝙ prouideatur illis de beneficiis.
Trāslatio.

¶ Dilecto filio Raymūdo abbati monasterii Cluniacen. Prioratus sancti Io. de Cilleyo Meten. diocœsis ordinis sancti. N.

¶ De ordine sancti Dei.

¶ De ordine fratrū eremitarum sancti Augustini habeť vt supra.

¶ Item habetur supra de eremitis sancti Pauli.

¶ Dilecto filio Ioanni antonio monacho eremi Camalduleñ. Meldeñ. diocœsis decretorum doctori.

¶ Prioris, & conuentus monasterii. N. p priorem soliti gubernari Cartusiēn. ordinis Meldeñ. diocœsis Commendator, & fratres domus beatæ Mariæ Theutonicoꝝ Hierosolimitañ.

¶ In literis iustitiæ extenduntur.

¶ Testes autem qui fuerint nominati si se gratia, odio, vel timore subtraxerint censura simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere.

¶ Si vero duo.

¶ Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse alter vestrum ea nihilominus exequatur.

¶ Si vero plures.

¶ Quod si non omnes &c. Duo aut vnus vestrum ea nihilominus exequatur.

¶ Ideoq;.

¶ Si Cardinali. Circūspectioni tuæ. Si Episcopo. Fraternitati tuæ. Si plures, vestræ. Si sint alii inferiores. discretioni vestræ, vel tuæ. Si Epo cum vno vel duobus inferioribus dicitur discretioni vestrę p apostolica scripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint euocādi, & auditis hincinde propositis, quod iustum fuerit, appellatione remota, decernatis, facieñ. quod decreueretis per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescēdo. Quod si nō omnes. Si Episcopus auctoritate nostra.

rationi cō gruit Rationi congruit, & conuenit honestati, vt ea, quæ de Romani

Pontificis

Pontificis gratia processerunt,licet eius superueniente obitu literæ apostolicæ sup illis cõfectæ nõ fuerint suũ consequant̃ effectum.

¶ Communis forma pauperum expectatiue pro graduatis &c.

¶ Innocentius &c.

¶ Venerabili fratri &c.vel dilectis filiis &c.

¶ Dilecti filii Io.de.N.pauperis clerici.N.diocœsis apud sedẽ apostolicã cõstituti supplicationibus inclinati , discretioni vestræ per apostolica scripta mãdamus,quatenus de vita,& cõuersatione ipsius Io.qui,vt asserit,beneficium aliquod ecclesiasticũ nõ obtinet,& quem p certos examinatores super hoc a nobis deputatos de litera tura ipsius examinari fecimus diligenter, quiq; in illa repertus est idoneus ad beneficium ecclesiasticũ obtinẽdum solerter inquiren. si cum vitæ laudabilis,& honestæ cõuersationis esse repereritis, & aliquod beneficium ecclesiasticum non obtineat,aliudq; canonicũ nõ obsistat,ei de aliquo beneficio ecclesiastico cum cura,vel sine cura cõsueto ab olim clericis secularibus assignari,dũmodo in Cathedrali ecclesia non existat.Cuius fructus,redditus,& prouentus,si cũ cura.xl.si vero sine cura fuerit.xxiiii.lib.turo.par. ẜm taxationem decimæ,si taxatũ fuerit,& si taxatũ nõ fuerit,ẜm ꝙ de illo pro decima huiusmodi psolui cõmuniter consueuit, va.an.non exce. Ad collationem,vel prouisionem,venerabilis fratris nostri Epi Ostien. pertinen.si quod in ciuitate,vel dicta diocœsi vacat ad præsens,aut cum vacauerit,ꝙ idem Io.p se,vel procuratorem suum ad hoc legitime constitutum infra vnius mensis spatium poſtq̃ sibi,vel eidẽ procuratori de ipsius beneficii vacatione duxerit acceptandum auctoritate nostra prouideri curetis.Inducẽ.p vos,vel alium, seu alios eundem Io.vel procuratorem suum eius noĩe in corporalẽ possessionem dicti beneficii.Et defenden.inductũ ac facien. ipsum Io. vel pro eo procuratorẽ prædictum ad illud,etiã si Canonicatus, & præben.fuerit,vt est moris,admitti,sibiq; de ipsius beneficii fructibus,redditibus,prouentibus,iuribus,& obuentionibus , vniuersis integre responderi.Contradictores auctoritate nostrã appellatione postposita compescendo.Nõ obstã.si alicui sup prouisionibus sibi faciẽdis de hmõi,vel aliis beneficiis ecclesiasticis ĩ illis partibus speciales,vel generales dictæ sedis,vel legatorum eius sub quacũq; verborum forma literas impetrarint,etiam si p eas ad inhibitionẽ,reseruationem,& decretum,vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus,præterq̃ auctoritate nostra,beneficia huiusmodi expectantibus præfatum Io.in huiusmodi beneficii assecutione volumus anteferri,sed nullum p hoc eis quo ad assecutionem beneficiorum alioꝝ præiudicium generari. Seu si eidem Epo, vel quibusuis aliis,cõmuniter vel diuisim a dicta sit sede indultum , ꝙ ad receptionem,vel prouisionem minime teneantur,& ad id compelli , aut ꝙ interdici , suspendi , vel excommunicari non possint. Quodq; de beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem vel prouisionem cõiunctim,vel separatim spectantibus,nulli valeat prouideri p literas apostolicas nõ facientes plenã, & expressam,ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mẽtionem. Et qualibet alia

In regularibus pſentationem. Qũ impetrans ad collationẽ abbatis,& cõuentus, vel aliaꝝ psonarũ regularium, tũc semper ponit̃;communiter, vel diuisi; ptinẽtib'. Si vero ad collationẽ psonaꝝ nõ regulariũ, tũc ponit̃ cõiter dũtaxat,in aliis vero,vt in textu.

dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunq; tenoris ext stat per quā p̄sentibus nō expressam, vel totaliter nō insertā effectus earū impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cuiusq; toto tenore habenda sit in nostris literis mētio specialis. Nos enim præfato Epō ne de beneficio huiusmodi interim etiā ante insinuationem p̄sentium, & processuum p eas habiturū ei factā, nisi postq̄ sibi constiterit q; Io. vel procurator prædict. beneficium hmōi acceptare noluerint disponere quoquomodo presumāt, districtius inhibemus, decerneñ. irritum, & inane si secus super his a quoq; quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quod si non oēs h.s exequendis potueritis interesse duo vestrum ea nihilominus exequatur. Dat. &c.

Qñ vnus iudicium est Epš tūc ponitur tu frater epe cum eorū altero ea nihilominus exequamini.

¶ Ad futuram rei memoriā illa quotidiana nos pulsat instātia, & ecclesiarū omnium impellit sollicitudo, vt ꝓmotio ciuitatis ecclesiarum, & p̄sertim cathedralium successiua vtilium sub quorū fœlici directione salubriter gubernari valeant, psonarum fulciatur præsidio apostolicos diffundamus iugiter excogitatus. Hinc est, q; nos cupien. de vno canonicatu vna præben. & dignitate, personatu, ad ministratione, vel officio ecclesię. N. quos per cessum, vel decessum, aut dimissionem, vel alias qualitercunq; vacare cōtigerit p nos, vel sedem apostolicam personæ idoneæ, ꝓuidere motu proprio.

Reseruatio Canonicatus, & præben. ac dignitat. ecclesię cathedralis primo vacaturum.

¶ Et si oīum ecclesiarū, ac canonicatuum, & præbeñ. aliorūq; beneficiorum ecclesiasticorū tam cū cura, q̄ sine cura plenaria dispositio ad Roman. pontificem pertinere noscatur. Nonnunq̄ tamen idem pontifex priusq̄ vacent suæ, & sedis apostolicæ dispositioni, ac collationi specialiter reseruatum, & de illis cum vacāt per dictæ sedis ꝓuidentia salubriter valeant prouideri. Cupieñ. igitur &c.

Aliud prooemiū Romañ. pōtifex ad quē oīm beneficiorū ecclesiasticorū dispositio p tinet non nulla exeis priusq̄ vacēt, suæ, & sedis apostolicæ dispositioni qñq; reseruat, vt de illis cū vacāt p sui & dictę sedis ꝓuidentiā salubris valeat ꝓuideri. hinc est &c.

¶ Nota alia euidentialia.

¶ Nota quādo impetrans petit ad collationem ordinarii, tūc scribitur iudici eiusdem dioc. alias scribit̃ ordinario, nisi impetrās p annum stetisset in Cu. tunc enim scribit̃ tribus iudicibus, & poterit iudex scribere ꝓcessum in curia. Nec ponit̃ illa clausula, q; si tu p̄sentes, sed illa, q; si non oēs. Quando ponit̃ in cōmmuni forma ad collationem Epi semper dantur tres iudices, & Epš in illo casu non potest esse aliquis eorum.

¶ Si sit dispēsatum super defectu natalium dicit̃ sic, cum quo alias, vt nō obstañ. &c. vel cum quo dudum super defectu nataliū &c. vel qui, vt asserit. Alii ponunt defectus post verbum, videlicet, post non obstan. beneficiales.

¶ Quandocunq; in cōmuni forma pauperū tres Iudices dantur p non graduatis, tunc oportet oēs illos tres, vel in partibus, vel in curia tantum accipere.

¶ Nota, q; omne beneficium est incompatibile cum ista forma de se, sicut religiosis quodlibet beneficium est incōpatibile per se, licet non p accidens, videlicet, per cōmendam, vel &c.

¶ Nota tamen, q; vigore regularū cancellariæ apostolicæ beneficiū minoris valoris q̄. xxiiii. non facit incompatibile.

¶ Quando impetrans aliquod beneficiū obtinet debet sequi hæc

clausula. Volumus autē, ꝙ idem clericus q̄primum vigore præsentium beneficium aliquod fuerit pacifice assecutus præfatam parochialem ecclesiam, quam, vt præfert, detinet, & quā extūc vacare decernimus, omnino dimittere teneat, ꝙ si tu in p̄ntes literas &c.

¶ Nota quando scribit tribus iudicibus, videlicet, si impetrans pe tit ad collationem Epi, vel p triennium fuit in curia &c. Et impetrans aliquod beneficium obtinet; tūc post verbum teneat, ponitur hæc clausula. Nos enim præfato Archiepo, vel Epo ne de beneficio huiusmodi &c. vsq; attentari. Et sequit tunc clausula, q̄ semper ponitur in hoc casu, ꝙ si non oēs his exequendis potueritis interesse duo vestrum ea nihilominus exequat. Si aūt impetrans nihil habet &c. tunc post illa verba mentio specialis dicit. Nos enim præfato Epo, vel Archiepiscopo ne de huiusmodi beneficio &c. vsq;, ꝙ si non omnes &c.

¶ Cōmunis forma pauperum, venerabili fratri Archiepiscopo Maguntiñ.

¶ Dilecti filii. N. de. N. pauperis clerici. N. dioecesis apud sedem apostolicam cōstituti supplicationibus inclinati fraternitati tuæ p apostolica scripta mandamus, quatenus de vita, & conuersatione ipsius clerici, qui, vt asserit beneficium aliquod ecclesiasticum non obtinet, & quē p certos examinatores super hoc deputatos a nobis de literatura examinari fecimus diligenter, quiq; in illa repertus est idoneus ad beneficium ecclesiasticum obtinendum solerter inquirentes si cum vitæ laudabilis, & honestæ conuersationis esse repereritis, & aliquod beneficium ecclesiasticum nō obtineat, aliudq; canonicum nō obsistat, ei de aliquo beneficio ecclesiastico cū cura vel sine cura cōsueto ab olim clericis secularibus assignari dūmodo in cathedrali ecclesia non existat. Cuius fructus &c. si cum cura xx. si vero sine cura fuerit. xv. mar. arg. se. tax. decimæ, si taxatū fuerit, vel si taxatū nō fuerit, s̄m qđ de illo pro decima hmōi persolui cōiter cōsueuit valorem an. non exce. Ad collationem, vel præsentationem dilectorum filiorum Præpositi, decani, & capituli ecclesiæ beatæ Mariæ. N. dioc. cōiter ptinentes si quid in ciuitate August. vel dicta dioecesi vbi dictus. N. perpetuam mansionem se asserit elegisse, vacat ad p̄sens, aut cum vacauerit, quod idem clericus per se, vel procuratorem suum ad hoc ab eo legitime constitutum infra vnius mensis spacium postq̄ sibi, vel eidem procuratori de ipsius beneficii vacatione cōstiterit, duxerit acceptandum auctoritate nostra prouidere procures. Inducēs per te, vel alium, seu alios eundem clericum, vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem

simili mō Priachę, et Epo. Clerici diaconi, vel subdiaconi mutatis mutandis, & non debet poni nomē proprium. Beneficiū, vel sic, parochialem ecclesiã sanctæ t. dictę tuę dioecesis, vel. t. dio. cuius fructus &c. nō ex. lib. vel flor. auri d camera se cundū tax. decimę, vel

sic, qui, vt asserit, vigore quarundā lrarū apostolicarū parochialem ecclesiā cu ius fructus &c. acceptauerit, & in palatio apostolico litigare intendit, & nullum aliud beneficiū ecclesiasticū obtinet. Semp ponit consuetudo ab olim. Secundū regulas Nicolai potest etiā apponi p procuratorē. Nō subsequitur vel procuratorem suum eius noīe, ex quo videtur superfluum cum aliquis in acceptatione beneficii per se facere potest hic, & procuratorem immo non esse creditur, & per amicum. Quando est ad collationem Patriarchæ, Archiepiscopi, vel Episcopi

dicit ad collationē, vel ꝓuisionem. Quādo scribitur ad collationē Abbatis, & cōuentus Abbatissæ & conuentus, Præpositi, & conuentus, & sic de aliis regularibus ponitur, cōmuniter vel diuisim. Quādo aūt ad Decani & Capituli, videlicet, de secularibus dicit cōmuniter pertinēs. Et intelligitur si sint plures psonę. Quando nō petitur ad collationē abbatis, & cōuentus, abbatissæ & cōuentus, priorissę & cōuentus, vel præpositi, & decani, vel cātoru3 &c. ecclesię. N. diocesis. Quō autē litigat dicit, Volumus aūt ꝙ postq̄ idē clericus vigore psentiū bñficium aliqđ fuerit pacifice assecutus dictam ecclesiā si eā interim euincat, & assequatur quā extūc vacare decernimus omninodi mittere teneat, alioquin omni iuri sibi i ea vel ad illam quomodolib3 cōpetēti cedere teneatur, vel sic, cōpetenti put ad id se spōte obtulit cedere teneat.

[illegible] sionem huiusmodi beneficii, & defendeñ. inductum amoto, ac faciēñ. ipsum clericum, vel pro eo procuratorem prædictum ad illud etiam si Canonicatus, & præbeñ. fuerit, vt est moris, admitti sibiq; de ipsius beneficii fructibus &c. integre responderi. Contradictores &c. Non obstañ. si alicui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub quacunq; verboꝝ forma literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum. Quibus omnibus, præterq̄ auctoritate nostra huiusmodi beneficia expectantibus in huiusmodi beneficii, assecutione dictum clericū volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quo ad assecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari. Seu si eisdem Præposito, Decano, & Capitulo, vel quibusuis aliis cōmuniter, vel diuisim ab eadem sit sede indultum, ꝙ ad receptionem, vel prouisionē alicuius minime teneantur, & ad id compelli, aut ꝙ interdici, suspēdi, vel excōmuniari non possint, ꝙq; de beneficiis ecclesiasticis ad eorum collationem, seu prouisionem cōiunctim, vel separatim spectantibus nulli valeat prouideri p literas apostolicas nō facień. plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunq; tenoris existat per quā præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus eaꝝ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cuiusq; toto tenore habēda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem ꝙ si tu psentes literas non potueris, seu nolueris exequi possint, & debeant super quo tenore psentium mandatū damus, & etiā potestatem. Et insup præfatis ꝓposito, decano, & capitulo ecclesiæ beatæ Mariæ ne de beneficio huiusmodi interim etiā ante insinuationē pñtium, & ꝓcessum p eas habitoꝝ ipsis factā, nisi postq̄ eis constiterit, ꝙ idem clericus p se, vel ꝓcuratorem pdictum hmōi beneficiū acceptare noluerint disponere quoquomodo psumant districtius inhibemus. Decernētes irritū & inane si secus sup his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Dat. &c.

¶ Aut ꝙ nos alias eidem. B. q, vt asserit, de beneficio ecclesiastico cū cura, vel sine cura vacañ. tunc, vel vacaturo cōsueto ab olim &c. si sit regularis. Ad collationem, vel ꝓuisionem dilecti filii Præpositi &c. pertineñ. in ea forma sm quam ꝓ pauperibus clericis beneficiandis dudum scripsimus p alias nostras literas mādauimus ꝓuideri. Volumus aūt ꝙ q̄primum dictus H. vigore pñtium dictā ecclesiā. N fuerit assecutus aliæ nr̄æ literæ, & huiusmodi ꝓcessus & c. secutæ extūc omnino sint cassæ, & irritæ, nulliusq; roboris vel mo

menti. Et insuper exnunc &c.

¶ Nota alia euidentialia.

¶ Vide ꝓ graduatis in hac forma cõiter danť tres iudices sicut in speciali, & dantur vnus in curia, & duo in partibus si petãtur sicut in speciali forma.

¶ In capitulo cõmuniter dicitur. sed in regularibus cõmuniter vel diuisim in ista forma communiter.

¶ Quãdo quis in prima forma pauperꝝ gratiã habuerit expedire vult literas in secunda forma pauperꝝ sibi fact. tunc superius nõ fiet mentio de expectatiua, sed inferius in loco solito, & dicitur sic. Nos enim alias nostras literas p quas idẽ clericus beneficiũ ecclesiasticũ cum cura, vel sine cura &c. expectabat & ꝓcessus habitos p easdem, & quæcunq; inde secuta cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusq; roboris, vel momenti.

¶ Quando vero literæ nõ sunt cõfectæ dicitť sic. Nos enim assignamus super prouisione dicto clerico facienda.

¶ Nota ꝙ in cõmuni forma pauperum in literis ꝓ graduatis siue non graduatis nunq̃ ponitur clausula Seu si hodie &c.

¶ Quãdo mandať prouideri, vel sit processus alicui de certo beneficio vacañ. quod nondum possidet dicitť sicut superius in ꝑdicta forma &c. cui, vt asserit, nup de parochiali ecclesia. N. diocœsis tũc certo mõ vacañ. p alias nr̃as literas duximus ꝓuidendum.

¶ Quãdo literæ nõ sunt cõfectæ tunc dicitť post verbũ vacañ. gratiose cõcessimus ꝓuideri, super qua quidem cõcessione gratiæ apostolicæ literæ minime sunt confectæ, & quem p certos examinatores super hoc a nobis deputat. &c.

¶ Inferius vero dicitť sic. Volumus aũt ꝙ idem Clericus q̃primũ vigore p̃ntium huiusmodi bñficium fuerit pacifice assecutus ꝑfatam ecclesiã si eam minime cõferri contingat, & assequatur omnino dimittere. Alioquin omni iuri sibi in ea, vel ad eam fieri continget nõ ponuntur in his literis confectis &c. prouisimus.

¶ Si vero sit expectans in speciali non fit mentio superius, sed inferius, & dicitur sic, ꝙq; concessionis gratia p nos dicto Clerico nup facta de beneficio ecclesiastico cum cura ad collationẽ pertineñ. sint cassa & irrita, nulliusq; roboris, vel momenti, nisi expectans de Canonicatu sub expectatione præbeñ. quia tunc superius qui, vt asserit Canonicatum sub expectatione præbeñ. non obtinet.

¶ Forma pauperum pro graduatis.

¶ Dilecto filio. N. de. N. ꝑsbytero. N. baccalario in legibus Salutẽ &c. Honestatis & scientiæ meritis placere studeñ. libenter prosequimur apostolicæ sedis munificentia specialiter vt dum noua pceptione bonoꝝ prospexerint se fecundos virtute adiectione cõtinua se reddere gaudeant insignitos. Cum itaq; sicut accepimus, tu p literarum exercitium iuris ciuilis studio laudabili insistẽdo ad ea diuina gratia tibi suffragante profeceris ꝙ in eodem gradum baccalariatus obtinere meruisti. Nos volentes tibi qui in iure canonico, vt asseris, studes, vt ex ipsius studii cõmendando labore fructum tibi gaudeas præuenisse ꝑmissorum meritoꝝ tuorum intuitu gratiã fa

Nō ponit abolim clericis secularibus assignari, nisi in communi forma pauperū.

cere specialem beneficium ecclesiasticum cum cura consuetum clericis secularibus assignari dummodo in Cathedrali ecclesia non existat Cuius fructus &c si cum cura.xxv.si uero sine cura fuerit,xviii. mar.se.tax.deci.val.an.non.exce.

¶ Ad collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem, venerabilis fratris nostri Episcopi.N. pertineñ.si quod in ciuitate vel diocœsi.N.dummodo in Cathedrali ecclesia non fuerit, vacat ad præsens, vel cum vacauerit, quod tu per te, vel procuratorem tuum ad hoc legitime constitutum infra vnius mensis spatium postq̄ tibi vel eidem procuratori ipsius beneficii vacatione constiterit duxeris acceptandum conferendum tibi post acceptationem huiusmodi cum omnibus iuribus,& pertineñ.suis donationi apostolicæ reserues. districtius inhibentes eidem Episcopo ne de huiusmodi beneficio interim etiam ante acceptationem eandem nisi postquam ei constiterit, ꝙ tu, vel procurator predict. illud nolueritis acceptare, disponere quoquomodo presumant, ac decerneñ. exnunc &c. attentari. Non obstañ. si qui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius literas impetrarint, etiā si per eas &c. processus quibus oībus pterquam auctoritate nostra beneficia huiusmodi expectātibus te in huiusmodi beneficii assecutione volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem &c. generari. aut si eidem Episcopo, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim a dicta sit sede indultum, ꝙ ad receptionem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli, aut ꝙ interdici, suspendi, excommunicari non possint, ꝙq; de huiusmodi, vel aliis beneficiis ad eorum collationem, vel præsentationem &c. effectus huiusmodi gratiæ impediri &c. vsq; speciales. Seu quod super.t. de parochialibus ecclesiis inuicem canonice vnitis quarum fructus &c.xxvi. lib. tur. par. sec. co. ex. va. an. vt asserunt non excedunt nosceris litigare. Volumus autem, ꝙ quamprimum vigore præsentium huiusmodi possessionem fueris pacifice assecutus dictas parochiales ecclesias si interim eas euincas, & assequaris, quas extunc vacare decernimus omnino, prout ad id te sponte obtulisti dimittere.Alioquin omni iuri tibi in eis, seu ad eas quomodolibet competenti cedere tenearis. Nulli ergo &c.

¶ Quocirca &c. Mandamus quatenus vos &c. alias beneficium huiusmodi per nos, vt præmittitur, reseruatum si tempore nostre huiusmodi reseruationis vacabat vel postea vacauit aut cum vacauerit præfato.N. post acceptationem eandem cum omnibus iuribus, & pertinentiis supradictis auctoritate nostra conferre, & assignare curetis.Induceñ.eū vel dictū procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem beneficiorum iuriumq;, & pertinētiarum prædict. & defendeñ. inductum &c. admitti. Sibiq; de ipsius beneficii &c. fructibus. Non obstañ. omnibus supradictis. Seu si eidem Episcopo vel quibusuis &c.

¶ Nota alia euidentialia.

¶ Nota quando impetrans petit ad collationem, tunc scribitur tribus iudicibus eiusdem diocœsis alias semper scribitur ordinario nisi impetrans stetisset p triennium in curia, quia tūc ēt scribi t tribus iudicib'. in curia, vel extra. Et pōt recipere pcessum in curia si pl3.

¶ Forma pauperg clericog expectat.

¶ Innocentius &c.

¶ Dilecti filii. N. pauperis clerici. N. diocœsis apud sedem apostolicam cōstituti supplicationibus inclinati &c. Mandamus quatenus de vita, & cōuersatione ipsius. N. qui, vt asserit bñficium aliquod ecclesiasticū non obtinet, & quē p certos examinatores sup hoc a nobis deputatos de literatura examinari fecimus diligenter, quiq; in illa repertus est idoneus ad beneficium ecclesiasticū obtinendū solerter si eū vitæ laudabilis, & honestæ cōuersationis esse repereritis & beneficium aliquod ecclesiasticum non obtineat, aliudq; Canonicum non obsistat ei de aliquo bñficio ecclesiastico cū cura, vel sine cura cōsueto ab olim clericis secularibus assignari, dūmodo in Cathedrali ecclesia non existat. Cuius fructus, redditus, & prouentus si cū cura. xx. si vero sine cura fuerit. xv. marc. argen. sm tax. decimæ, si taxatū fuerit, si vero taxatum nō fuerit sm quod de ipso p huiusmodi persolui cōiter consueuit va. an. nō excedunt. Ad collatiōnē, vel pūisionē venerabilis fris nostri Epi. N. pertineñ. si quod in Ciuitate, vel diocœsi. N. vacat ad pñs, vel cum vacauerit, quod idem. N. infra vnius mensis spaciū postq̄ sibi de illius beneficii vacatione cōstiterit, duxerit acceptandum auctoritate nr̄a ꝓuidere curetis. Inducen. eundē. N. in corporalem possessionē huiusmodi beneficii. Et defendeñ inductū, ac facieñ. eum ad illud ēt si Canonicatus, & præbeñ. fuerit, vt est moris admitti, sibiq; de ipsius beneficii fructibus, redditibus, proueñ. iuribus, & obueñ. vniuersis integre respondeři Contradictores &c. Nō obstañ. si aliqui sup prouisionib' sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ sedis, vel legatorum eius sub quacunq; verbog forma literas impetrauerint, ēt si p eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit pcessum. Quibus omnibus præterq̄ auctoritate nostra huiusmodi beneficia expectantibus in huiusmodi beneficii assecutione volumus anteferri, sed nullū p hoc eis quo ad assecutionem beneficiog aliorum præiudiciū generari. Sed si eidem Epo, vel quibusuis aliis cōmuniter, vel diuisim a dicta sit sede indultum, quod ad receptiōnem ... Q̄n impetrat ad collationem abbat. & cōueñ. vel aliag psonag regulariū, tūc semper ponitur cōiter vel diuisim ptineñ. si vero aliag psonarum nō regulariū, tunc ponitur cōiter tātum. Si vero in aliis, vt in textu. Quando quis impetrat extra suam diocœsim, tunc ponitur vbi dictus. N. propriam mansionem, vt asserit, elegisse, Ista clausula per vos, vel alium, seu alios ponitur quando scribitur tribus iudicibus. Quando autem scribitur vni tantum, tunc dicimus, Induceñ. per te &c. Nota q̄ vbicunq; fit præiudicium ordinario semper dicitur auctoritate nostra, & vbicunq; ipsi non fit præiudicium dicitur per censuram ecclesiasticam.

Nota q̄ qñ imperās petit extra suam dioceṡ. tūc scribit ordinario loci i quo impetrat. sed si petat ad collationē ordinarii p se tūc scribit tribus iudicibus in sua diocœsi. Si hab3 beneficiū ponat sic, q, vt asserit, parochialē ecclesiā. N. cuius fructus &c. nō excedūt. & semp ponatur valor, ēt si in supplicatione nō poneret Vel dic. q ad decimā nō sunt taxat. sic ponit hodie. In regularibus pſen tationem.

Attende si prius dictum fuit ad præsentationem, aut prouisionem. Vide. IIII. regulam Vrbani. v. cum sequentibus. Vide titulos excommunicatorum in comuni forma i regulis Gregorii. xi.

nem, vel prouisionem alicuius minime teneantur, & ad id compelli, aut q interdici suspendi, vel excommunicari nō possint: qq; de beneficiis ecclesiasticis ad coꝝ collationem, vel prouisionē coniunctim, vel separatim spectantibus nulli valeat prouideri p literas apostolicas nō facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbū de indulto huiusmodi mentionem. Et qualibet alia dictę sedis indulgentia generali, vel spāli cuiuscunq; tenoris existat p quā psentibus non expressam, vel totaliter nō insertam effectus eaꝝ impediri valeat quomodolibet vel differri. Et de qua cuiusq; toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem q idē Clericus q̄primum vigore psentium beneficium aliquod fuerit pacifice assecutus dictā ecclesiam quam, vt præfertur, obtinet, & quam ex tunc vacare decernimus omnino dimittere teneat, qq; si tu pñtes literas &c. quādo autem litigat, vt in aliis de gratia cōsueuit poni. Nos enim præfato Epo ne de beneficio huiusmodi interim etiam ante insinuationē præsentium, & processuum p eas habitoꝝ ei factam nisi postq̄ ei constiterit q idem. N. huiusmodi beneficium acceptare noluerit disponere quoquomodo psumant districtius inhibemus. Decerneñ. irritum & inane si secus super his a quoq; quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, q si nō omnes his exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nihilominus exequamini. Dat. Romæ &c.

Volumus autem q si tu præsentes literas non potueris, seu nolueris exequi, Dilecti filii Præpositus & Decanus. N. ecclesiaꝝ literas ipsas, ac omnia & singula in eis contenta secundum ipsarum literarum tenorem exequi possint, & debeant, super quo eis tenore præsentiū mandatum damus, & etiam potestatem. Et insuper pręfato &c.

Quando vnus iudicū est Eps, tunc ponitur tu frater Episcope cum eorum altero ea nihilominus &c. Ista clausula dumtaxat Ponit quādo scribitur ordinario, s3 quādo aliis scribit, tūc ponit vt in textu, & tūc subiūgitur q si nō oēs &c.

F I N I S.

Romæ in Vico Peregrini apud Vxorem, q. Balthasaris Cartularii.
Anno Domini. M. D. X X X X I I I.
Mense Augusto.

[illegible]

A Illustrissime et Reverendissime Domine [illegible] et ex [illegible], [illegible] non et [illegible]

[illegible] cum [illegible] et [illegible]

[illegible] brachium [illegible]

[illegible] oraculi [illegible]

[illegible] manu [illegible]

[illegible] Hodie [illegible] hora tamen.

21. [illegible] ibidem [illegible]

[illegible] illud [illegible]

[illegible] pape [illegible] Philippi, et [illegible]

[illegible] mandata [illegible]

[illegible] tamen [illegible]

[illegible] ceperint [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Romae et [illegible]

in [illegible] modo, [illegible] multo [illegible]

[illegible] accidit.

Joannes Coronat. Eps